THE LIBRARY - THE UNIVERSITY OF JORDAN

הארץ

אג' שנה נ"ד/יום א', ט' תשרי תשל"ג 17 בספטמבר 1972 V. 54/16,163/SEPTEMBER 17, 1972

יהודים נתקבלו בסובייט של מוסקבה

ניו־יורק 16, (עסטי"א). ארבעה יהודים נתקבלו ביום ה' במזכירות הסובייט המוסקבאי בעיקבות הלו־בה תתומה בידי 94 יהודים בקשר למתן גישה חופשית אל בית־הכנסת במוסקבה.

מזכיר הסובייט אמר לארבעה: „היהודים לא היו צריכים להימצא מחוץ לבית־הכנסת, רק בפנים".

20 יהודים אחרים, אשר פנו ב־יום ה' לשגרירות הסובייט העליון באותה תלונה, לא נתקבלו. נאמר להם שהכל עסוקים בהכנת הישיבה הבאה של הנשיאות.

מצב חירום ברחבי לבנון: הצבא נטל לידיו את השליטה

דובר לבנוני: נפגעו טנקים, תותחים אנטי־אוויריים ומכוניות משא * סלאם משבח „גבורת הצבא שסיכל המיתקפה הישראלית" * תושבי צור בורחים לביירות * מצב הכן בסוריה

מאת סופר „הארץ" לעניינים ערביים

מצב חירום הוכרז אתמול בכל רחבי לבנון והצבא הלבנוני נטל לידיו את השליטה. ההלטה על כך נתקבלה בישיבת חירום של ממשלת לבנון בראשות הנשיא סלימאן פרנג'יה, שנערכה אתמול בבוקר.

נמל ביירות הבין־לאומי נסגר את־מול לתנועה אווירית ובתי־החולים בדרום המדינה ובאיזורים אחרים הועמדו במצב הכן. הממשלה פנתה לתושבים להתייצב בתחנות הצלב־האדום הלבנוני ולתרום דם. בעלי מחסני התרופות נצטוו להישאר ב־מחסניהם ולא לעזבם, גם במשך ה־יום, שהוא יום שבתון בלבנון.

מיפקדת הצבא הלבנוני פירסמה אתמול הודעה בה צויינה, שכוחות קרקע ורגלים לבנוניים ניהלו קרבות

(הסוף בעמוד 3, טור 3)

הסתיים כיבוש קוואנג טרי

סייגון, 16 (עי"ר). נתחים דרום וייטנאמיים היסלו היום כיסי התנג־דות קומוניסטיים אחרונים במבצר קוואנג טרי.

דובר צבאי ממשלתי אמר, כי ה־מבצר המצודה התלושה על בירת המחוז ה־צפוני של דרום־וייטנאם נמצאה עתה בידי דרום־וייטנאם.

טריפולי, לוב, 16 (צי"ר). נשיא מצרים, אנואר סאדאת, ומנהיג לוב, הקולונל מועמאר קדאפי, פתחו ה־יום בשיחות רשמיות על מיזוג שתי המדינות.

בפשיטה משוריינת בה השתלט צה"ל על רוב השטח שמדרום לליטאני

הרגו 40 מחבלים - עשרים נלקחו בשבי

הפשיטה הגדולה בלבנון נתפסו ציוד ומסמכים * חיל האוויר פגע במיפקדת מחבלים ובבסיסים הרס גשרים * כוחות צה"ל נשארו בלילה בשטח בגלל חידוש האש הלבנונית * 3 חיילי צה"ל נפלו קרב * הלבנונים: צה"ל הפעיל חטיבה משוריינת, חטיבה ממוכנת וצנחנים * נפגעו 61 חיילים לבנונים

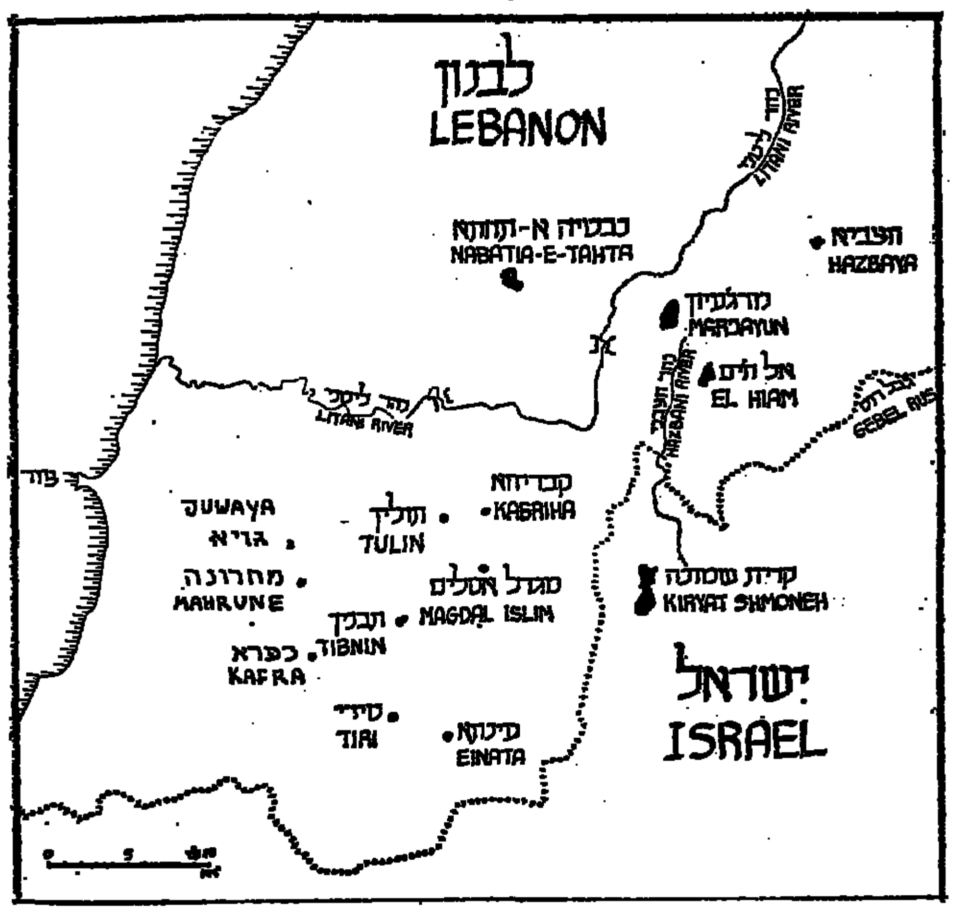

מפת האזור בדרום לבנון בו פעלו אתמול כוחות צה"ל

מאת זאב שיף, סופרו הצבאי של „הארץ"

עשרות רבות של מחבלים נה־רגו ע"י כוחות צה"ל בפשיטה משוריינת נרחבת שהתנהלה על רובו של השטח דרומית לנהר ליטני. 16 כפרים, שבהם ובקרבתם ישבו מחבלים, נסרקו ע"י כוחו־תינו. במקומות אלה פוצצו כמאה ושישים בתים, ניתפו מחבלים ונתפס ציוד.

(ראה מאמר ראשי בעמ' 11)

הרוגי צה"ל הם: סג"מ אבנר ...רון, בן 20, מקרית גת; טוראי ...שון מלך מינסטר, בן 19, מבושב־...ים וטוראי דוד רלה, בן 19, מ־...ה.

עם מסירת הידיעה נמצאו עדיין כוחות צה"ל בשטח אם כי דובר צה"ל מסר, כי הכוח סיים את טיהור השטח. כוחותינו נשארו בשטח לב־נון גם בשעות הלילה, בגלל חידוש האש מצד הצבא הלבנוני.

במקביל לפעולה הרגלית פעל חיל־האוויר נגד מטרות בצפון הפתחלנד, ...רבת הגבול לבנון־סוריה. חיל־האוויר פגע במיפקדת פתח בנבטיה והרס שני גשרים גדולים על הליטני — גשר אל־עקיה וגשר אל־חרדלי.

בשעת מסירת הידיעה נמסר, כי בפעולת צה"ל נהרגו 3 חיילים ונפ־צעו שישה.

מספר יחידות של הצבא הלבנוני ניסו לעכב את התקדמות כוחותי־נו ונפגעו מן האש הישראלית. לפחות ...י טנקים לבנוניים נפגעו. כן נפ־געה סוללת תותחים שירתה לעבר כוחותינו. יחידות אחרות ומוצבים של הצבא הלבנוני שלא התערבו בקרב לא נפגעו.

הפשיטה הגדולה ביותר

הפשיטה בדרום לבנון היתה הגדו־לה ביותר שבוצעה נגד המחבלים, הן

(הסוף בעמוד 3, טור 1)

1.30 אחר חצות: תמונות ראשונות מפשיטת יחידות צה"ל לדרום לבנון

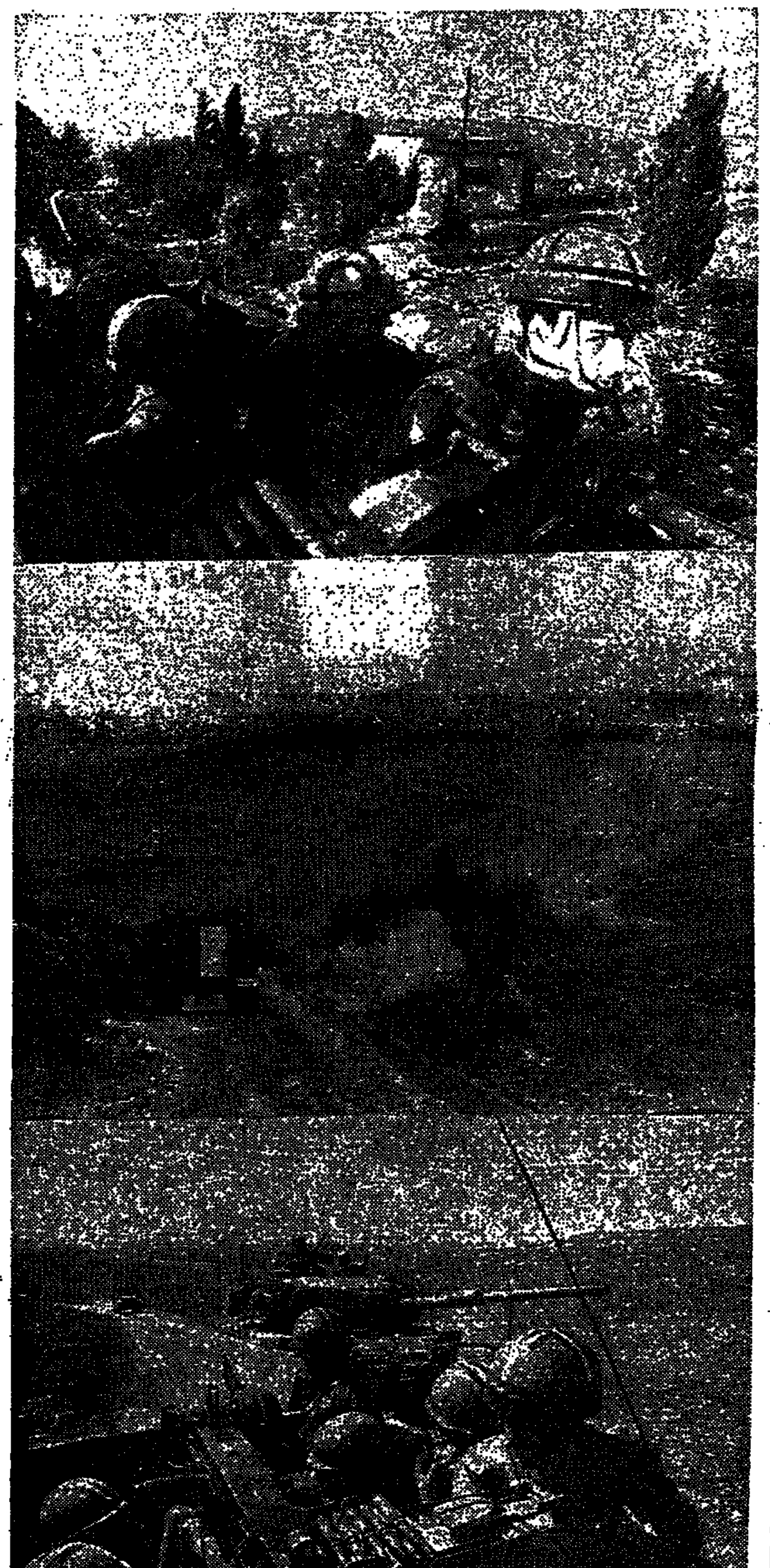

ישראל הודיעה למועה"ב על הפשיטה בלבנון

לבנון מיחתה אך טרם ביקשה פעולה מצד מועה"ב

מרכז האו"ם, 16 (יתפ"יע). יש־ראל הודיעה הערב למועצת־הבי־טחון, כי שלוש התקפות של מח־בלים נערכו מתוך לבנון נגד ישראל בעשרת הימים האחרונים, וכי כנופיות רצח התרכזו בזמים האחרונים לאורך הגבול הלבנוני לקראת התקפות נוספות.

(עי"ר). ב־1 אחר חצות נמסר: לבנון מיחתה הלילה בפני מועצת־הבטחון על „התוקפנות הברברית ו־השפלה של ישראל נגד שטחה", אך טרם הגישה בקשה לפעולה מיידית מטעם המועצה.

ההאשמה הישראלית היתה כלולה במכתב מאת השגריר יוסף תקוע לשגריר הסיני הואנג הואה, היו"ר התורן של מועצה"ב. תקוע כתב, כי התקפות טרור בוצעו בימים ה־אחרונים מלבנון, וגרמו למותם של 3 חיילים ישראלים, ולפציעת שניים אחרים.

„התקפות אלה הן חלק של מסע ערבי של מעשי זוועה וטבח המבו־צעים במוחזית ובמקומות אחרים" — כתב תקוע. „לפי מידע שברשותנו, הערכו בימים האחרונים כנופיות הרצח לאורך הגבול הלבנוני לק־ראת התקפות נוספות".

(עי"צ). ראש ממשלת לבנון, סאיב סלאם, אמר הערב, כי לבנון אינה שוקלת לפי שעה הגלאת הפשיטה לפני מועצה"ב, משום שמספר ארצות ידידותיות התחייבו להפעיל לחץ על ישראל להיסוג מדרום לבנון.

סאלם אמר, כי לבנון היסטה לפ־נות לאו"ם „משום שידידים שלנו — ממשלות צרפת ובריטניה — מק־יימים מגעים דחופים כדי להפעיל לחץ על ישראל להיסוג מלבנון ול־שכנע ארצות אחרות לנקוט עמדה דומה. „לכן, יקעינו לבנון להשאיר את הדלת פתוחה ליוזמה הדיפלומ־טית. אולם ...

(ראה גם ידיעה נפרדת).

אלעזר: הפעולה השיגה מטרתה

זו לא רק פעולת גמול, אלא חלק מן המלחמה במחבלים

(ע). המחבלים יכולים להתייחס לזה כאל פעולת גמול על הריגת שני חיילי צה"ל, אבל זו לא רק פעולת גמול, כשם שההפצצה הקו־דמת לא היתה רק פעולת גמול על רצח מינכן, אלא פעולות שאנו עו־שים כחלק מן המלחמה במחבלים — אמר הרמטכ"ל, רב־אלוף דוד אל־עזר, בהיותו בשטח הפעולה.

בראיון עם כתב הטלוויזיה ששו־דר אמש, הוסיף הרמטכ"ל, כי ב־פעולה נהרגו עשרות מחבלים בשטח, אחרים נלקחו בשבי ובסיסי היציאה של המחבלים השמדו והוסלו. „ה־תופעה שאיפיינה את התנהגות ה־מחבלים היתה בריחה מיידית. אילו לא הבריחה, היו ...

„אנו יכולים לומר, שזו היתה פעו־לה מוצלחת השיגה את משימותיה. היא איננה פעולה שמכריעה את ה־מלחמה, אבל זוהי תרומה חשובה למלחמה שאנו מנהלים במחבלים".

סיכום ראשון של אבידות המחבלים

מאת יהושע שגיא סופר „הארץ"

הסיכום הראשון מראה, כי למחב־לים 40 הרוגים וכ־20 נלכדו ע"י צה"ל. כן נהרגו 17 חיילים לבנונים. 7 חיילים לבנונים נפצעו ו־4 טנקים לבנוניים הושמדו. צה"ל לא איבד שום טנק, — הודיע אמש קצין צה"ל בכיר במסיבת עיתונאים, של פשיטת צה"ל בדרום לבנון.

הקצין הבכיר אמר, בתשובה ל־שאלה, כי לא ידוע לו אם בין השבויים ישנו גם קולונל בצבא הלבנוני.

הקצין שאמר, כי „אין תפקידנו לתפוס ולהחזיק בשטח", הבהיר, כי צה"ל נשאר הלילה בשטח רק מתוך הרצון לא לנוע בלילה, כדי למנוע אבידות אפשריות.

בתשובה על שאלה האם נבנן ש־יאסר עראפאת פקד על המחבלים באורח אישי, השיב הקצין הבכיר בגימה של ליגלוג שעוררה צחוק רב, כי יש להניח ש„יאסר עראפאת נמצא באיזור", והצביע על המפה כדי להמחיש למאזיניו, כי האיזור

(הסוף בעמוד 2, טור 1)

לבנונים הגישו מים לחיילי צה"ל

(ע). התנגדות צבא לבנון המתנ־לים לכוח צה"ל נשברה לאחר קרב קצר — אמר אחד ממפקדי הסוף ה־משוריין שחזר בשבת לדרום לבנון, עם סיום הפעולה.

המפקד ציין, כי לאחר שנשברה ההתנגדות, היתה הדרך פנויה וה־סוף נע ללא התנגדות.

חיילים שחזרו מן הפשיטה סיפרו, כי תושבי הכפרים בדרום לבנון צב־או על גגות הבתים וצפו לעבר ה־טור החוזר. רבים ניפנפו בידיהם ל־שלום והיו שהגישו מים לחיילים הצבאיים.

באחד המולמים שחזר נראה מח־בל שנתפס ע"י החיילים. המחבל נת־בע להיכנע. באמצעות רמקול ומייד הניח את נשקו, תת־מקלע הוקדח, והתמסר לכוח התוקף.

אחד החיילים סיפר, שקבוצת מחב־לים הסתתרה במערה ונהרגה ע"י מגו־ שנורה לתוך המערה.

כן נמסר, שכוח צה"ל גילה מצ־בורי נשק ותחמושת שחלק מהם השמד וחלק נלקח.

* מזג האוויר

חמים באזורי החרים. בפנים ה־ארץ יהיה גם יבש. השקיף למחר: חם ויבש.

ירושלים 21 עד 33 מעלות, ת"א 22 עד 31, אילת 24 עד 39, רמת הגולן 19 עד 34, באר־שבע 19 עד 34, מפרץ שלמה 25 עד 38 מעלות.

לכם ברומטרי מתורכיה למזרח הים־התיכון גורם לזרימת אוויר צפונית־מזרחית יבשה וחמה מעל איזורנו.

2 חיילים שנפצעו בהר דב מתו מפצעיהם

שני חיילי צה"ל וויליאם אזון ו־ציון שבקי, נהרגו וחייל צה"ל נוסף נפצע, בהיתקלות אור ליום ו' עם חוליית מחבלים, בהר דב מוסר דו־בר צה"ל.

המקרה אירע בשעה 20.30 לערך, כאשר נתקל סיור של צה"ל בחוליית המחבלים שחדרה לשטחנו באיזור ג'בל טומך שבהר דב. בחילופי ה־אש נפצעו שלושה חיילים ושניים מהם מתו מפצעיהם.

במקום זה התוקף ביומי אוטובוס ע"י בזוקות ושניים מנוסעיו נפצעו.

נעצרו 5 חברי הליגה להגנה

לוס־אנג'לס, 16 (עסטי"א). חמשה חברי הליגה היהודית להגנה נעצרו כאן באשמת הטמנת פצצה בביתו של מהגר פלשתיני בהוליווד. הפ־צצה התפוצצה ביום ד' בבוקר ו־גרמה נזק לדירתו של מהגר שעה.

השגריר הרוסי בביירות הודיע מראש שצה"ל מתכונן לפעול

לא היתה הסתייגות מצד האמריקאים

מאת דן מרגלית, סופר „הארץ"

ארה"ב עקבה מקרוב אחר מהלך פעולת צה"ל בדרום לבנון, כמה פעמים במשך יום אתמול. שוחח מים השגריר האמריקאי, אוון זוה־לן, עם סמנכ"ל משרד־החוץ לעניי־ני צפון אמריקה, אפרים עברון, על הפעולה. שר־החוץ אבא אבן קיבל אתמול דיווח מלא על המגעים המ־דיניים התנגבות לפעולת צה"ל. כן נמסר תדריך מתאים לנספחים ה־צבאיים.

ארה"ב ביקשה לברר מה קורה. אמש אמרו מקורות בירושלים, כי צרכים הקשורים בשיתוף המחבלים ובלחימת הכוח המקומי, אילצו את צה"ל להשאיר כוח באחד המקו־מות.

פעולת צה"ל אתמול עלה בקנה אחד עם דברי ראש הממשלה ש־הבהירה בכנסת, כי ישראל סרט מיצתה את מכוונתיה במחבלים וב־

אירמוניזם.

ממקור מוסמך נמסר, כי שגריר בריה"מ בביירות הזהיר את סוריה ו־לבנון, כי ממשמשת ובאה התקפה ישראלית נרחבת. הבעייה שעמדה בפני הממשלה לא היתה של אבנן ה־התעה מבחינה צבאית, אלא הוט־יון המספרים שבין אזהרה סובייטית זו לבין אזהרה רוסית דומה אשר היתה הסיבה להתדרדרות, שהביאה למלחמת ששת הימים.

מקורות בירושלים אמרו אתמול, כי פרס לארה"ב לא ידוע להם על מדינה שעמדה במגע הדוק ועקבה מקרוב אחר פעולת צה"ל. לא היתה תלונה או הסתייגות — עד כה — בעמדה האמריקאית.

טוקיו, 16, (עי"ר). אדוארד הית הגיע הערב לטוקיו לביקור ראשון ביפאן של ראש ממשלה בריטי, ל־שיחות על המצב המדיני, המוני־טרי ועינייני סחר בינלאומיים.

קיסינג'ר: תקדמות גדולה מאד במו"מ עם רוסיה

העלה פרשת הכופר

מאת צ'ארלס סאנגוואסר ...ופר „הארץ" בוואשינגטון

ואשינגטון, 16 (מיוחד ל„הארץ"). ...ודעה בלתי־רגילה לעיתונאים ...ר יועץ הנשיא, ד"ר הנרי קי־...נג'ר, כי הושגה „התקדמות גדו־...ה מאד" במגעים עם בריה"מ בנו־...ים עיקריים, בעיקר ביחס לסחר, ...זות סאלט וביטחון אירופה. אך ...א הושגה התקדמות על וייטנאם, ...א שתואר כנו כעיקר שליחותו ...ל קיסינג'ר למוסקבה, לונדון ופא־...

...ר קיסינג'ר אמר, כי נושא הכו־...ר שדורשת בריה"מ מן הרוצים ...וב את תחומה עלה בשיחות עם ...יגי בריה"מ (ראה ידיעה נפ־...ת).

תמרון גדול בנאט"ו

...ונדון, 16 (עי"ר, יתפ"יע). כוחות ...ם מ־12 מבין 15 מדינות נאט"ו ...צו היום בפירוד נורווגי מרוחק ...ת אחד התמרונים הגדולים ב־...ר תולדות נאט"ו.

דנדרם לבנוני בירך את חיילינו: „שלום" — מאת יהושע שגיא — בעמוד 3

★ ★ ★

„הייה יהודי בצאתך וגוי בביתך" — מאת אמנון רובינשטיין

★ ★ ★

לחיות עם הטרור — מאת יואל מרקוס — בעמוד 11

★ ★ ★

מדינת ישראל מחנכת לטמיעה — מאת פרופ' ישעיהו ליבוביץ — בעמוד 12

★ ★ ★

שגעון הרחמנות — מאת אליהו סלפטר — בעמוד 13

★ ★ ★

חושפים את ציקלג — מאת מרדכי ארציאלי — בעמוד 14

★ ★ ★

רוח עמלק משוטטת בעולם — מאת ... — בעמוד 15

ניכסון הגיש לסינאט חוק נגד חבלה במטוסים

החוק יחול גם על מדינות שיסכימו לחתום עליו

וואשינגטון, 16 (עי"ר). הנשיא ניכסון הגיש אתמול לסינאט ל־אישור חוזה בינלאומי חדש ש־מטרתו לשים קץ לחבלה ולאיומי פצצות נגד מטוסים אזרחיים.

לפי החוזה יוטלו עונשים כבדים על מחבלים המאיימים לפוצץ מטו־סים ועל אלה המסייעים בידם. ה־חוזה יהיה תוספת לחוזים בינלאו־מיים הקיימים כבר, הדורשים הסגרת חוטפים.

כמו חוזים אחרים למלחמה נגד חטיפת מטוסים, גם חוזה זה יחול רק על מדינות שיסכימו לחתום עליו.

לאומית בוואשינגטון המטפלת בבעי־יית חטיפת המטוסים הסתפה למ־דינות שאינן חתומות על שום אמ־נות האינן חייבות על כן לפעול ע"פ החוזים נגד חטיפת מטוסים.

הנשיא ניכסון ביקש מן הסינאט לאשר את החוזה הנוכחי במהירות מירבית.

וואשינגטון, 16 (יתפ"יע). כגם בו השתתפו 15 ארצות ושרן בצעדים נגד פירטיות אווירית, אישר ביום ו' החלטה הקוראת להפסקת כל שי־רותי התעופה לכל מדינה שהיא ש־אינה נוקטת צעדים נגד חוטפי מטו־סים.

בימים אלה מתקיימות וידיעה ביב־

בדגע האחרון

ביירות: 61 לבנונים נפגעו

ביירות, 16 (עי"ר, עי"צ, יתפ"יע). צבא לבנון הודיע הלילה, כי 61 מ־חייליו נהרגו, נפצעו או נעדרים, ב־עיקבות פשיטת צה"ל היום.

בריה"מ הביעה היום את „דאגתה" נוכח הקרבות בדרום לבנון והכריזה על ידידותה ללבנון — מסר רדיו ביירות.

בשידור נאמר, כי השגריר הסובייטי, סארוואר אזימוב, התקשר עם אר־מון הנשיאות והביע את „דאגת אר־צו נוכח המאורעות האחרונים בשטח לבנון והביע מחדש את ידידות אר־צו ללבנון".

בגליון זה 20 עמודים — המחיר 70 אגורות

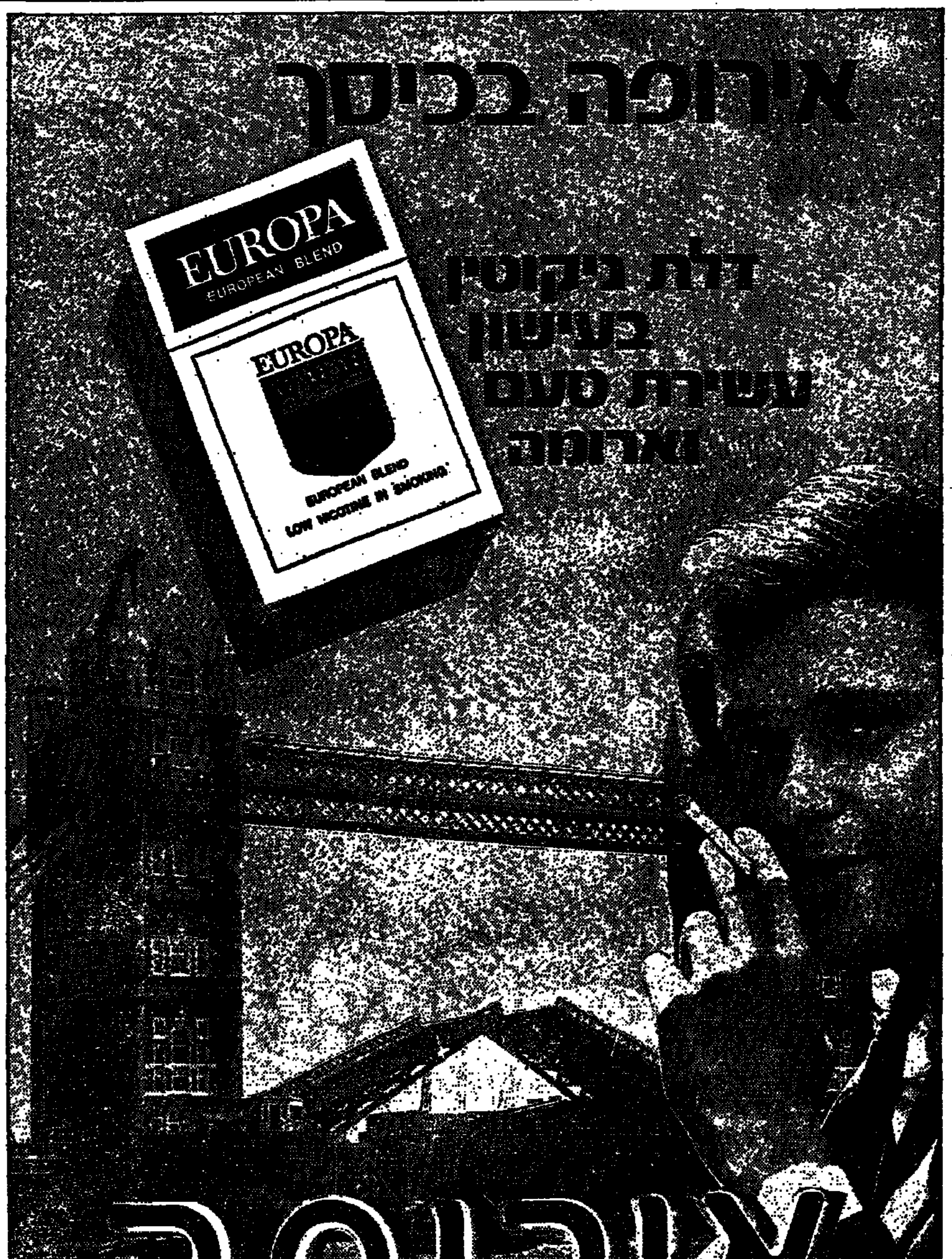

לונדון — TOWER BRIDGE

פרסום א. אריאלי

هكذا من الأصل

פרקליטים גרמניים אינם רוצים להגן על רוצחי מינכן

„בגלל האווירה הרגשית סביב הפרשה"

בון, 16 (יופייע ועי"צ). נקיטת צעדים משפטיים נגד שלושת המחבלים שנשארו בחיים לאחר המעשה במינכן, היתה היום מוטלת בספק, לאחר ששלושה פרקליטים מערב־גרמניים שנתמנו ללמד סניגוריה עליהם, אמרו שהם מבקשים להשתחרר מן המשימה, בגלל „האווירה הרגשית" שנוצרה מסביב לפרשה.

לפי החוק הגרמני, יכולים רק עורכי־דין גרמניים לשמש סניגורים בבית־המשפט. דובר משרד־המשפטים אמר, כי בנסיבות מיוחדות יוכל גם פרקליט זר להשתתף במשפט, רק כ„אורח בית־הדין", אם יעמוד תחת הפיקוח של עו"ד מערב־גרמני.

(קרא מאמר ראשי — בעמוד 11)

תקנה זו שוללת את האפשרות שהפרקליט הטוניסי, מונדהר בן־עמר, ילמד סניגוריה על שלושת אנשי ספטמבר השחור המוחזקים עתה במעצר נפרד.

בן־עמר, שנתמנה ע"י אירגונים ערביים לתפקיד הסניגוריה, קיים שיחות עם פקידים של הרשות המשפטית בבוואריה ואח"כ חזר בדרך האוויר לטוניס.

אמצעי בטחון לשמירת אישים בגרמניה

שלטונות בון נקטו אמצעי בטחון נוספים כדי לשמור על חייהם של מדינאים מערב־גרמניים נוכח הזרם הגובר של איומים טרוריסטיים — מוסר משרד־הפנים בבון.

„אנו מקבלים איומים בלתי־פוסקים ומתייחסים אליהם ברצינות רבה" — אמר דובר המשרד.

כן מסר, כי הקירות כל הערבים החיים בגרמניה נמשכת יום ולילה ו־563 ערבים שהגיעו באחרונה לגבולות מערב גרמניה לא הורשו להיכנס.

עוד אמר, כי ועדה מיוחדת של מומחי בטחון עובדת בכל שעות היממה כדי להכין את הקמת כוח משטרה פדרלי מיוחד לפעולה נגד טרוריסטים.

בעיר מיינץ עצרה המשטרה כ־30 איש, ביניהם ערבים, שהתכנסו למצבר מונע, עם הגברת אמצעי הבטחון בעקבות הרצח במינכן.

(ע). יו"ר הבונדסטאג המערב־גרמני, מר היינץ קון, אמר בראיון לשידורי ישראל, כי ממשלתו תגיב בתקיפות נגד כל התומכים בטירור, וכי מדינות ערב התומכות באירגוני הטירור אינן זכאיות לסיוע מצד גרמניה.

טוניס: רוצחי מינכן לא יצאו מאתנו

„אני מכירים רק בפתח"

פאריס, 16 (ע"ר). שגרירות טוניסיה בפאריס הכחישה אתמול קטגורית ידיעות שהופיעו בעתונות ישראל לפיהן באו המחבלים שרצחו את הספורטאים במינכן מטוניס.

„לטוניסיה אין יחסים עם ספטמבר השחור. האירגון הפלשתיני היחיד שטוניסיה מכירה בו הוא פתח — אמר דובר השגרירות שהוסיף, כי מטרת הידיעה שנתפרסמה בישראל היא „להשמיץ את טוניסיה ומקורה בסוג חדש של טירוריזם מדיני".

שגריר לוב בטוניסיה, פראג בן־הליל, אמר בראיון שפורסם שם, כי הרצח במינכן היה מעשה גבורה מצד הפלשתינים.

תחנת־השידור „קול המהפכה הפלשתינית" הפועלת מקהיר שידרה אתמול גילוי־דעת מטעם ספטמבר השחור, המתחייב „להמשיך במאבק בשקט ומתוך החלטה נחושה, תוך שימוש באלימות מהפכנית".

שידור זה בא 24 שעות לאחר שמנהיגות האירגון לשיחרור פלשתין הודיעה, כי אין לה כל קשר עם ספטמבר השחור.

בלגראד, 16 (עי"צ). ספטמבר השחור מתכנן פעולה חדשה לפני סוף החודש, — מוסר היום כתב העתון היוגוסלאבי „נובוסטי" בביירות, בציינו, כי דבר זה נמסר לו ע"י אוהד של אירגון המחבלים, אותו פגש מחוץ ללבנון.

נשיא מצרים, אנואר סאדאת (משמאל), לוחץ את ידו של עבדול ראזק מוטאוופי, השותף הראשי באנגולה, בעת פגישתו של סאדאת עם חברי הכנס הבינלאומי של האקדמיה האיסלאמית.
(צילום רויטר של אי. פי.).

סיכום ראשון

(סוף מעמוד 1)

הוא גדול מאוד. הקצין הוסיף, בנימה רצינית יותר, כי עראפאת נמצא תמיד בעמדת פיקוד.

עוד הוסיף הדובר, כי כוחות צה"ל לא נתקלו באש אנטי־אווירית יעילה וכי מטוסי לבנון לא הוזנקו כדי ליירט את מטוסי צה"ל. הוא גם קבע, כי חיל־האוויר הישראלי לא תקף כפרים בלבנון והוסיף, כי עד כמה שידוע לו, לא הופעלו מן האוויר פצצות נאפלם. עם זאת אישר, כי נאפלם הופעל בעבר.

אחד הכתבים שאל אם נכונה ידיעה של רויטר לפיה פעלו באיזור 150 טנקים של צה"ל. על כך השיב הקצין הבכיר: „אני סבור, כי הכתב אינו מוכשר כל כך בספירה".

הדובר ציין, כי הקרבנות הישראלים נגרמו ע"י לבנונים וע"י מחבלים. הוסיף, כי צה"ל לא נתקל בהתנגדות חזקה וכמעט שלא היו קרבות מטווח קרוב או פנים אל פנים.

יש לציין, כי הידיעות לעתונות בפעולות צה"ל נמסרו הפעם בבהירות ובעידכון רב, וכמעט מדי שעה יצאה הודעה לעתונות וניתוח כללי, כולל ניתוח מהשטח.

הוראות בבית־הלבן לא להגיב על פעולות צה"ל בלבנון

צפוי ויטו נוסף אם יהיה שוב נסיון לגנות את ישראל במועצת־הבטחון.

מאת [illegible], סופר „הארץ" בוואשינגטון

וואשינגטון, 16 (מיוחד ל„הארץ"). „אנו עוקבים מקרוב אחר ההתפתחויות", — אמר דובר משרד־החוץ האמריקאי על פעולת ישראל בלבנון. הדובר לא הוסמך לומר יותר בנושא זה.

אם כי באורח פרטי מתנגדים כמה מומחים של ארה"ב בשאלות המזה"ת לפעולת הגמול של ישראל — ובעיקר כשזו מכוונת כלפי לבנון הפרו־מערבית — ניתנו להם הוראות המורות לא להביע דעה בענין זה אפילו לא בהרצאות רקע.

מתקבל הרושם, כי בבית־הלבן יש הבנה למצבה של ישראל וכי אם מועצת־הבטחון שוב תבקש לגנות את ישראל באורח חד־צדדי, מותר להניח שיבוא ויטו נוסף של ארה"ב.

אם כי אין מידע מוסמך על עמדות הבית־הלבן, נראה, כי משוכנעים שם שיש להתנגד ולהפסיק טרור בכל מקום שהוא קורה.

מקורות הקונגרס מוסרים, כי הנשיא ניכסון רואה בהדברת הטרור נושא בעל עדיפות עליונה, כי הטרור עלול לפגוע באורח רציני בהתפתחות לקראת הסכם בין ארה"ב לבריה"מ ובהבטחת היציבות הבין־לאומית.

שוודיה מבקשת הסגרת הקרואטים חוטפי המטוס

9 החוטפים הסגירו עצמם למשטרת מדריד

שטוקהולם, 16 (אי. פי., יו. פי., ע"ר ועי"צ). שוודיה ביקשה היום מספרד להסגיר לידיה את תשעת הקרואטים שחטפו למאדריד את מטוס חברת־התעופה הסקנדינבית.

דובר משטרת שוודיה אמר, שכאשר ישלמו הסידורים הפורמאליים להסגרה, ייצאו למאדריד שוטרים שוודים כדי להעביר את הקרואטים לשוודיה.

הבקשה הוגשה לאחר ש־9 הקרואטים הקיצוניים, הסגירו עצמם היום לידי משטרת ספרד. התשעה — שלושה מהם חוטפי המטוס וששת האחרים אסירים ששוחררו מבתי־כלא בשוודיה — נכנעו לאחר שארבעת אנשי הצוות של המטוס ביניהם שתי דיילות, עזבו אותו.

המטוס נחטף שעה שהיה בטיסה רגילה מגוטבורג לשטוקהולם. היו בו 90 איש, כולל אנשי הצוות. החוטפים, שהורו לטייסים לשנות את כיוון הטיסה ולנחות במאלמה.

שלושת החוטפים תבעו שחרור שבעה אסירים קרואטים, בתוכם שניים מרוצחי שגריר יוגוסלביה בשוודיה. כן דרשו כופר בסך 500 אלף כתרים.

לאחר ישיבת חירום של ממשלת שוודיה, הוחלט על שיחרור האסירים ומתן הכופר. אחד האסירים סירב להצטרף לחוטפים ורק ששה עלו למטוס. עם קבלת הכופר שוחררו הנוסעים והוחלפו אנשי הצוות.

המטוס המריא ממאלמה ונחת לבסוף במאדריד, לאחר טיסה דרמטית מעל אירופה. במאדריד ניהלו החוטפים מו"מ עם ממשלת ספרד. סבורים, כי הם ביקשו מיקלט מדיני. לאחר שהסגירו עצמם הוסעו הקרואטים למשטרת הביטחון הספרדית.

נודע, כי המשטרה הספרדית החרימה את הכופר.

23 שעות דרמטיות

אליהו זהבי, סופר „הארץ" בסקנדינביה, מוסר: 23 שעות דרמטיות נסתיימו היום עם כניעת שלושת חוטפי המטוס, במדריד. מאז אתמול ב־17.30, במשך כל שעות הלילה, היו מיליונים בסקנדינביה צמודים למקלטי הטלוויזיה.

כמה דקות לאחר המראת המטוס ממאלמו למדריד, אמר בשטוקהולם ר"מ שוודיה א. פאלמה, כי שוודיה תסיק את כל המסקנות כדי להלחם בטרור ובחטיפות מטוסים.

קודם לכן הזהירו ראשי איגודי הטייסים של סקנדינביה, כי ישביתו את התעופה אם לא יוכלו השלטונות להבטיח את התעופה האזרחית.

כבר היום ב־12 החלו בכל שדות התעופה בשוודיה לבדוק כל מטען וכל נוסע.

תחנות הרדיו של מזרח אירופה גינו את החטיפה והחוטפים הוגדרו כטרוריסטים פאשיסטיים.

בעקבות חטיפת המטוס נמסר על צעדים בכל משטרות סקנדינביה נגד זרים (כולל ערבים), העשויים לגרום חבלה או טרור.

התזמורת סיימה הופעותיה בבראזיל

ריו דה ז'נירו, 16 (ע"ר). לקול יללת צופרי המשטרה יצאה התזמורת הפילהרמונית הישראלית אתמול מבראזיל לאחר שזכתה במשך ימים לשמירה מעולה ביותר מצד המשטרה בארץ זו שניתנה אי־פעם לאורחים זרים.

114 המוסיקאים הועברו ישר למסלול ב־3 אוטובוסים צבאיים כשסביבם צי של מכוניות שיטור, אופנועי משטרה ומשאיות ובהן למעלה ממאה סוכני חרש.

ביום ד' בבוקר נתקבלה התזמורת באותו אופן והועברה ישירות מן המסלול דרך ריו דה־ז'נירו. מכוניות המשטרה השמיעו את יללת צופריהן וכל התנועה הולה על אף שהיתה זו שעת עומס ברחובות.

התזמורת המשיכה בדרכה לקאראקאס אתמול בבוקר ותסיים את סיורה באמריקה הלטינית במכסיקו סיטי.

קיצוניים קרואטים פעלו באוסטרליה

סידני 16 (ע"ר). שלוש פצצות גרמו היום לפציעת 16 איש. המשטרה חוקרת אם הפיצוץ בוצע ע"י קיצוניים קרואטים המתנגדים למשטר ביוגוסלביה.

הפצצות התפוצצו דקות ספורות אחת אחר השניה וגרמו נזק לשתי סוכנויות נסיעות שיש להן קשר עם יוגוסלביה כן נפגע מיפעל בדים השייך למהגר יוגוסלבי ובית־מלון מקומי. בעיקבות הפיצוצים נתקבלו קריאות טלפון אלמוניות במערכות עתונים בסידני.

המטלפן אמר: „אם לא ישתפר המצב ביוגוסלביה תוך השבועיים הקרובים יפוצצו שני בתי־חולים ותחנת רכבת".

דובר המשטרה אמר כי יתכן והפצצות הונחו ע"י חבר תנועת אוסטשי הקיצונית.

נציגי הגדה דחו דרישת קהיר לסגירת הגשרים

רבת־עמון 16 (ע"ר). סוכנות הידיעות הירדנית מסרה אתמול כי ראשי הערים בגדה המערבית דחו דרישה מצרית שהגשרים בין ירדן והגדה המערבית ייסגרו.

לדברי הסוכנות השמעה התביעה המצרית בוועידת שרי־החוץ הערביים של הליגה בקהיר בשבוע שעבר. הסוכנות אומרת כי ראשי הערים קיימו התייעצויות על תביעה זו ודחו אותה ואף החליטו למחות על הדרישה בפני הליגה.

ווייטהול עורכת „חשבון נפש" לקראת ביקורו של זיאת

לונדון הופתעה מחריפות התגובה להצבעה במועה"ב

סופר „הארץ" בבריטניה

לונדון, 16 (מיוחד ל„הארץ"). ווייטהול עורכת עתה חשבון נפש לקראת ביקור שר־החוץ המצרי חאסן זיאת בלונדון, שיחול ביום ב' (מחר).

שר־החוץ הבריטי ועוזריו הופתעו מן התגובות החריפות מישראל מחוגים בריטיים וממשלת ארה"ב, להצבעות בריטניה במועצת־הבטחון והתנהגותה בוועידה הבין־לאומית לתעופה אזרחית בוואשינגטון.

שר־החוץ האמריקאי גינה בחריפות את תמיכת בריטניה בהצעה הסומאלית־סודאנית במועה"ב, כבגידה בחזית המערבית. דבר זה זיעזע את סר דוגלאס־יום הדוגל ביחסים הדוקים עם ארה"ב.

הנסיון של לונדון להפריע למסע אמריקאי—קאנדי למען יחס נוקשה כלפי ארצות הנותנות מקלט לחוטפי מטוסים, עורר תגובות אמריקאיות חריפות ובמברק חריף להיות מארגני טייסים בין־לאומיים ובריטיים.

כתוצאה מכך נאלצה בריטניה לסגת ולמצוא דרך לתמוך בהצעה האמריקאית על אף התנגדות מצד רוסיה, מצרים וצרפת.

סימן הכר ברור לזעזוע של דגלאס־יום הוא ויתורו על כוונה להעלות בנימה ביקורתית את איומה של גב' מאיר לפעול נגד טרוריזם בכל מקום.

בתידרוך שהוכן ליום לקראת שיחתו ביום ה' שעבר עם שגריר ישראל, היו שאלות לגבי הודעת גב' מאיר שכוונתן היתה להזהיר את ישראל נגד כל פעולה בבריטניה.

פקידי משרד־החוץ הבריטי תדרכו עתונאים של עתוני הערב ברוח זו, אולם עקב תגובות שליליות אמריקאיות, ישראליות ובריטיות, החליט מר יום, כנראה על דעת עצמו, לפסוח על האזהרות לישראל.

נראה שווייטהול תנסה לשמור על פרופיל נמוך בביקור זיאת. מקורות יודעי־דבר מצפים שיחד עם ביטוי רצון טוב בריטיים, יוסבר לזיאת, כי כל תמיכה מצרית, אפילו מילולית, בפעולות טרור דוגמת מינכן, עשויה לעורר תגובות שליליות בבריטניה המפריעות לשיפור היחסים עם מצרים והתקדמות לקראת הסדר ישראלי—מצרי.

חוגים ישראליים נוטים לקבל את ההסבר הבריטי, כי עסקות נשק בריטיה—מצריות עשויות להיות קטנות ולא יפרו את מאזן החימוש באזור.

מרוקו דורשת אשרות מאורחים גרמניים

ראבאט, 16 (יופייע). מרוקו החלה היום דורשת מאורחים מערב־גרמניים אשרות כניסה למדינה.

התקנה הונהגה בעקבות החלטת הבונדסטאג המערב־גרמני שערבים ממרוקו יהיו חייבים באשרות־כניסה לגרמניה.

באזל: נסיגת המחבלים קשתה בשל פיצוץ הגשרים

מאת ארתור כהן, סופר „הארץ" בשווייץ

באזל, 16 (מיוחד ל„הארץ"). הפעולה הצבאית של ישראל נגד לבנון זכתה כאן לביקורת אחידה — בעיקר בגלל העובדה שנמצאה פגיעה באזרחים. — זאת מתברר מן התגובות הראשונות כאן. בדיווח של הראדיו השווייצי מביירות נמסר, כי נסיגתם של כ־500 מחבלים נעשתה קשה במיוחד לאחר פיצוץ גשרים מעל הליטאני המשמשים למעבר.

המומחה לענייני המזה"ת של „נויה צירכר צייטונג", ד"ר ארנולד הוטינגר, כותב, כי הליטאני עשוי לשמש גבול טבעי מבוקש לישראל ויגן עליה מהתקפות מחבלים בעתיד. עם זאת סבור הוטינגר, כי ישראל תתייחס לפעולתה הנוכחית כאל אזהרה בלבד ותימנע בשלב זה מפיקוח צבאי על דרום לבנון.

הטלוויזיה של שווייץ כינתה את הפעולה הישראלית כראוותנית ביותר מאז מלחמת ששת הימים.

בינתיים נודע, כי שגרירי מדינות ערביות בירכו את ממשלת שווייץ על תגובתה הקרירה בעניין הרצח במינכן. כן הביעו שגרירים את שביעות רצונם מהחלטת ממשלת שווייץ שלא לחייב אורחים ערביים באשרות כניסה לשווייץ.

סכנת גלות מרחפת על 200 יהודים בבריה"מ

הם מצפים לתעודות אזרחות ישראלית המתעכבות בשגרירות הולנד במוסקבה.

מאת אדר קיפרי, סופר „הארץ"

„חשוב ביותר, כי תעודות האזרחות הישראלית הנמצאות בשגרירות ההולנדית במוסקבה, יועברו לעשרות יהודי בריה"מ המצפים להן. ישראל עומדת לתבוע מהולנד, כי שגרירותה תמסור לאלתר את התעודות לאחינו שם", — אמר אמש יו"ר הסוכנות, אריה פינקוס, לסופר „הארץ".

ממקור מוסמך נמסר אמש לסופר „הארץ", כי 200 הפעילים הציוניים ברוסיה, שישראל העניקה להם אזרחות, נחשבים עתה לחסרי נתינות, מאחר וכבר ויתרו על אזרחותם הסובייטית ואילו את התעודות הישראליות עדיין לא קיבלו. המקור הוסיף, כי על ה־200 מרחפת סכנה מיידית של גלות, ללא משפט לסיביר, לעבדות פרך, משום שבולשת הק.ג.ב. רואה בהם „מחוסרי מעמד" ומתכוונת להתנכל להם.

פינקוס תומך בעמדת ידין

בהמשך דבריו גילה מר פינקוס, כי מייד לאחר יום כיפור הקרוב תוקם התארגנות נאותה להפעלה מעשית של מדענים ברחבי העולם. „התארגנות זו, — הוסיף, — תקיף את ממשלת ישראל, את הסוכנות ואת הגורמים המטפלים בנושא זה בחו"ל. אני תומך בדעת פרופ' יגאל ידין (שפורסמה ב„הארץ" מיום ו' האחרון), כי יש להקים כוח משימה רציני ודינמי שיארגן בכל העולם חרם של מדענים האקדמאים על בריה"מ. זוהי מגמתנו ומדיניותנו".

מר פינקוס שלל הצהרות ישראליות חריפות נגד הכופר, אם אין מאחוריהן פעולות של ממש. הוא הכחיש בתוקף את הידיעה, כי בכנס שבעדך החודש בלונדון יצא נגד הטלת חרם כלכלי על בריה"מ. „מצב יהודי רוסיה, חמור ביותר. פעולתנו למענם היא כמעט פיקוח נפש".

מקורות בקונגרס האמריקאי אומרים:

סיכוי ללחוץ על בריה"מ לביטול כופר ההשכלה

ייתכן נסיון להטיל חרם מדעי על בריה"מ

מאת [illegible], סופר „הארץ" בוואשינגטון

וואשינגטון, 16 (מיוחד ל„הארץ"). מקורות הקונגרס האמריקאי מאמינים שיש סיכוי ריאלי להפעיל לחץ רציני על הסובייטים לביטול כופר האקדמאים.

המגמה ללחוץ הוא חקיקת סידרת חוקים שיקשו על בריה"מ להגיע להסכם סחר נוח עם ארה"ב. שיעורי המכס על יבוא סחורות סובייטיות לארה"ב ותנאי האשראי לסובייטים לקניות בארה"ב, נקבעים ע"י הקונגרס.

מסע הלחץ מאורגן עתה ע"י חברי הקונגרס הנרגזים ממדיניות בריה"מ נגד יהודיה וע"י אחרים מחברי הקונגרס המתנגדים ליחסים הדוקים יותר עם בריה"מ על רקע אידאולוגי של אנטי־קומוניזם.

הצעות חוק שיאפשרו לבריה"מ ולארצות קומוניסטיות אחרות לקבל מעמד של „ארצות מועדפות ביותר", המקנה הקלות במכס והקלות סחר אחרות, הועלו לפני כשנה ע"י סנאטורים ליברלים שעתה מארגנים תנועה ללחוץ על בריה"מ: יעבץ, ביקסון, קנדי וריביקוף.

סנאטורים אלה ואחרים מוכנים עתה — כפי שמסרו מקורות מהימנים — להשהות את תמיכתם בהקלת ההגבלות על סחר עם המזרח, עד אשר תרכך בריה"מ את עמדתה לגבי הגירת יהודים.

אחד ממארגני הלחץ על בריה"מ אמר לי, כי הרוסים עשויים להקל ראש בכוח הקואליציה של ליברלים ואנטי־קומוניסטים, אך הרוסים — המשוכנעים בנכונות האדמיניסטראציה — עשויים לגלות, כי חסומה הדרך להבטחת קשרי הסחר בין ארה"ב לבריה"מ. דבר זה ייעשה ע"י פעולה בקונגרס וע"י עיכובים בקונגרס בשטח חקיקת החוקים הדרושים.

הפעולה מתרחבת

סופר המדיני של „הארץ" מוסר מירושלים: 52 אנשי הקונגרס האמריקאי הביעו אתמול גינוי להטלת הכופר. הפעולה מתרחבת גם בסנאט.

אנשי מדע רבים נתנו את שמם לגינוי הכופר. פרופ' יובל נאמן שוהה בעניין זה בארה"ב.

גם מדינות אחרות גילו פעלתנות נגד הכופר. המאבק יגיע לשיאו לקראת כינוס הסובייטים העליון ב־19 בח. ז. ישראל מקווה לגייס תמיכה ניכרת בארה"ב. עד כה אין תוצאה מעשית לתגובה האמריקאית, שהיא — לעת־עתה — בינונית.

מקורות בירושלים לא שללו את האפשרות שבשלבים יותר מאוחרים תנסה ישראל ליזום חרם מדעי על בריה"מ, ברוח הדברים שנאמרו שלשום ע"י פרופ' יגאל ידין. בתשובה לשאלה אמרו אמש מקורות בירושלים, כי פרופ' ידין — ופרופסורים אחרים מאוניברסיטאות ירושלים ות"א — עומדים בקשר עם משרד־החוץ בקשר לפעולה נגד הכופר.

יהודים בהארקוב מבקשים הלוואה מן הבנק העולמי

מוסקבה, 16 (ע"ר). שמונה יהודים מהעיר האוקראינית הארקוב, פנו בקריאה לבנק העולמי לתת להם הלוואה כדי שיוכלו לשלם את כופר ההשכלה.

שמונת היהודים, המבקשים לעלות לישראל, שלחו בקשה בכתב אל רוברט מקנמארה, נשיא הבנק הבין־לאומי לשיקום ולפיתוח בוואשינגטון.

הם הציעו שכל מבקש יחתום על התחייבות לפיה ישלם הוא וכל אחד מבני־משפחתו שמסוגל לעבוד, תשלומים חדשיים מתוך השכר שיקבלו בישראל, בתקופה הראשונה לשהייתם בארץ.

מצאו אקדח במכונית של לילה חאלד

מאת אליהו זהבי, סופר „הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן, 16 (מיוחד ל„הארץ"). בעיצומה של הדרמה בשדה־התעופה במלמו, מסרה אתמול ב־23.00 משטרת קופנהאגן, כי נמצאו שני אקדחים במכונית אופל־רקורד ללא לוחית זהוי. המכונית חנתה בחניה של שדה־התעופה בקופנהאגן.

המשטרה חוקרת, כי המכונית שימשה לפני כ־4 ימים חבורת מחבלים שכללה את לילה חאלד, אשר חיפשו אותה כאן אחרי הרצח במינכן.

יש חשש שמחבלים אלה ינסו לחטוף מטוס לקופנהאגן, על מטוסים אלה יש עתה שמירה קפדנית.

שומאן מיחה בפני בן־נתן

מאת סופר „הארץ" בפאריס

פאריס, 16 (מיוחד ל„הארץ"). שגריר ישראל בפאריס, אשר בן־נתן, נועד היום אתמול עם שר־החוץ הצרפתי, מוריס שומאן. הפגישה נמשכה שעה ו־15 דקות ונערכה לפי בקשת מר בן־נתן, שהוגשה עוד ב־11 בספטמבר עם שובו לפאריס.

הפגישה נדחתה עד היום, מאחר ושומאן נעדר מפאריס וכן נוכח הפעולה הישראלית בלבנון.

בשיחה בה נכח גם ציר ישראל בפאריס, יוסף הדס, דנו הצדדים בכל השאלות הקשורות של העת האחרונה. אחד הנושאים החשובים היה המאבק נגד הטרוריזם.

במהלך השיחה העלה מר שומאן את מחאת ממשלת צרפת על פעולת ישראל בלבנון.

סג"מ אבנר סעדון ז"ל

(ע). סגן משנה אבנר סעדון, בן ה־20, שנפל במשימת צה"ל בלבנון, הוא בן בכור במשפחה ותיקה וידועה בקרית־גת.

אבנר סעדון נולד במושב גילת, שם התיישבו הוריו, יעקב ואיבט סעדון, בראשית שנות ה־50. כעבור מספר שנים עברה המשפחה לקרית־גת ושם סיים אבנר את לימודיו בהצטיינות. אחיו־שירת בצה"ל האחות הצעירה שלו היא תלמידת תיכון. אביו פקיד בכיר בסוכנות ואמו מנהלת מחלקה במועצה המקומית קרית־גת. הוא יובא למנוחות היום, בקרית־גת.

מרכז האו"ם, 16 (ע"ר). מזכיר האו"ם, קורט ואלדהיים, אמר אתמול, כי שום תקרית ספציפית לא הניעה אותו לבקש בשבוע שעבר להכליל בסדר־היום של העצרת סעיף הנוגע בבעיית הטרוריזם.

נוסע שהגיע מלבנון מוסר:

המחבלים מתכוננים לחדש פעולותיהם בתוך ישראל

מאת יהודה אריאל, סופר „הארץ"

אירגוני המחבלים בלבנון עושים את כל ההכנות לחידוש פעילותם לא רק בגבול הצפוני, אלא גם להפעלת חוליות בתוך ישראל, לזריעת הרס והרג.

הסימנים לכך הם לא רק ההיתקלויות עם מחבלים בשבוע החולף בהר דב ולפני כן בבר־עם, אלא גם נסיונות חדירה בימים האחרונים, אשר לדברי נוסע שבא מלבנון בסוף השבוע, הוכשלו ע"י הפטרולים של הצבא הלבנוני בקרבת הגבול עם ישראל. אותו המקור סיפר, שהיריות שנשמעו בשבוע שעבר בשטח ישראל, מעבר לגבול, היו התקלויות בין מחבלים ומשמרות לבנונים.

מן הכביש הצפוני והיישובי הספר בגבול אפשר היה להבחין בימים האחרונים שצבא לבנון הגביר את הפטרולים שלו וגם עורך בדיקות קפדניות במכוניות העוברות בנקודות הביקורת בכביש הדרומי של לבנון.

אותו נוסע שבא מלבנון מסר שבקרב הכפריים בדרום לבנון שרר בסוף השבוע שעבר פחד רב שהמחבלים עלולים לגרום להתנגשויות שכתוצאה מכך הם יסבלו מחדירת כוחות צה"ל לטיהור השטח ממחבלים (ואמנם, פעולה זו לא איחרה לבוא).

אותו מקור סבור שאיומי המחבלים לפעילות מוגברת נגד ישראל, אינם דברי סרק וכי כל הסימנים מעידים על כך שהם מתכוננים לפעולות עיקפה, לאחר שהתעודדו מן הרצח במינכן וגם רוצים לנקום על פעולות חיל־האוויר הישראלי נגדם.

הנוסע מלבנון שמסר דברים אלה לא ידע עדיין על הפעולה שביצע צה"ל אור ליום ו' בפתחלאנד.

קהיר: התקפת צה"ל תוצאה — מתמיכת ארה"ב

קהיר, 16 (יופייע). ההתקפה הישראלית שבוצעה היום נגד דרום לבנון היא תוצאה מעשית של העידוד והתמיכה שקיבלה ישראל מארה"ב ומן העמדה האנטי־ערבית שננקטה ע"י וואשינגטון בישיבת מועצת־הבטחון האחרונה — אומר רדיו קהיר.

בדברי פרשנות ששודרו ברדיו קהיר הוזכר הוויטו האמריקאי במועה"ב ונאמר: „ישראל מרגישה עתה שיש לה יד חופשית לבצע פעולות תוקפנות בכל מקום ובכל שעה שיעלה רצון לפניה ובלי שארה"ב או חוגים אחרים יוכלו להגביל את תגובותיה".

בריטניה הביעה דאגה

לונדון, 16 (ע"ר, עי"צ). בריטניה הביעה היום את דאגתה בפני ממשלת ישראל נוכח הקרבות בלבנון, — אמר כאן דובר משרד־החוץ הבריטי.

הדאגה הובעה ע"י סיר דניס גרינהיל, תת־מזכיר המדינה במשרד־החוץ, באזני מיכאל קומיי, שגריר ישראל בלונדון.

סלאם: נוסיף לשתף פעולה עם המחבלים

מאת סופר „הארץ" לענייניים ערביים

ראש ממשלת לבנון, סאיב סלאם, שיבח אמש בישיבה מיוחדת של הפרלמנט, את דאגת אירגוני החבלה ל„בטחונה ושלמותה של לבנון" והבריז ששלטונות לבנון יוסיפו להבטיח את שיתוף הפעולה עם המחבלים הפלשתינים „בעלי הזכויות הלגיטימיות".

סלאם הדגיש, כי ממשלת לבנון תסכל, כפי שסיכלה בעבר, את מזימות ישראל ליצור קרע בין שלטונות לבנון ואירגוני החבלה. להלן הודיע סלאם, כי עד כה נאמדו אבידות הצבא הלבנוני ב־17 הרוגים ו־7 פצועים. כן נפצעו 8 אזרחים. בדרך כלל אין שלטונות לבנון מתייחסים לאבידות המחבלים. סלאם אמר עוד, כי הממשלה פעלה אתמול אצל „גורמים ידידותיים" כדי ללחוץ על ישראל „להפסיק את תוקפנותה ולפנות את שטח לבנון".

בראנדג': על ישראל להשתתף באולימפיאדות

(ע). לדעתי, תהיה זו שגיאה אם ישראל לא תוסיף להשתתף במשחקים האולימפיים. הוועד האולימפי הישראלי תמך תמיד בעקרונות האולימפיים, ומן הראוי שיוסיף לעשות כן. איננו יכולים לוותר על ערכינו לנוכח טרוריסטים, — אמר בשבת הנשיא הפורש של הוועד האולימפי, אוורי בראנדג', בראיון עם כתב שידורי ישראל.

בדברו על הפעולה להצלת בני־הערובה במינכן, אמר: הגעתי לכפר האולימפי מייד כשקיבלתי את הידיעות הראשונות ב־5 בבוקר. קראתי את אחד מחברינו הערבים כדי לטפל בטרוריסטים ולדון עמהם. כל מה שאפשר היה לעשות כדי להציל את בני־הערובה — נעשה. היו דיונים רבים עם המחבלים, אך כולם היו לשווא. הנציגים הערביים ביקשו שלא יקשרו עם המחבלים. הם הסכימו שזהו מעשה בארברי.

ימנעו יציאת ארגודה מצרפת

מאת סופר „הארץ" בצרפת

פאריס, 16 (מיוחד ל„הארץ"). עניין האולטימטום לממשלת צרפת להפסיק את אספקת המיראזים ללוב, היה רק אמצעי עתונאי כדי לעורר את דעת הציבור, — הסביר בעל האולטימטום בריאל ארגודה במכתב ל„פיגארו" ובשיחה עם כתב „לה מונד".

כעת מדברים בעניין המיראזים בעוד שלפני עשרה ימים איש לא התעניין בכך, — אמר ארגודה. הוא הוסיף: איני יהודי. אני קתולי ושום גורם זר לא היה מעורב בפרשה.

שופט חוקר פתח אתמול בחקירה בפרשה ונערך חיפוש בביתו של ארגודה. משטרת הגבולות קיבלה הוראה למנוע את יציאתו מצרפת.

72 הרוגים בהתמוטטות גשר

מנילה, 16 (ע"ר). לפחות 72 איש נהרגו כאשר התמוטט גשר עץ עליו עמדו אנשים רבים שצפו אחר מטבל מים בעיר נאגה שבדרום־מזרח הפיליפינים.

תינוקת נפלה ומתה בקרית חיים

(ע). תינוקת בת 20 יום, זיוה רוזנפלד, מצאה ביום ו' לפנות ערב את מותה בבית הוריה שבקרית חיים. לפי ידיעות ראשונות, מתה התינוקת לאחר שנפלה מידי אמה, בעת שרצתה להניק אותה. מות התינוקת נקבע בבית־חולים רמב"ם בחיפה.

נעורים בריאות וגיל
עם מזון מלכות „גליל"
אם עברת את גיל ה־40 וברצונך לשמור על רעננותך — לאורך ימים, הננו ממליצים על „עוזי" — 6000 מיליגרם. כל כפית מכילה 500 מג. מזון מלכות.

מחבל שהסגיר עצמו לחי' צה"ל בגבול לבנון.
(צילום: ישראל ...)

ישראל ולבנון לא ישתתפו בתחרות היופי בטוקיו

טוקיו, 16 (ע"ר). קונגרס היופי היפאני, אשר יזם את התחרות היופי בה תיבחר „מיס אינטרנציונל" ל־1972 ב־5 באוקטובר ש. ז., אישר היום כי ישראל ולבנון לא ישתתפו בתחרות זו.

מארגני התחרויות לא יכלו להסביר את הסיבה, אולם אחד הפקידים אמר, כי מספר המדינות המשתתפות צומצם מ־120 ל־50.

לפני כן נמסר מביירות, כי יפאן הרחיקה את מדינות־ערב ואת ישראל מן התחרות מחשש לתקריות כגון זו במינכן.

„פסגה ערבית דחוף"

קהיר, 16 (יופייע). מוחמד היכל, עורך „אל־אהראם", [illegible] ועידת פיסגה ערבית דחוף [illegible] דיון בהתקפה הישראלית [illegible] לבנון.

במאמר מערכת העומד [illegible] ביום א' (היום) בעתונו, אומר [illegible] כל, כי „אפשר לכנס ועידה [illegible] 48 שעות בביירות, קרוב הקרב".

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתה של חברתנו היקרה
אסתר קרין
בדבר פרטים על מועד ההלויה
נא להתקשר בטלפון 946255
המשפחה
ומושב בית ח...

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת אמנו וסבתנו היקרה
חוה אינס
מתושבותיה הראשונות של גבעת רמב"ם
שנפטרה בשיבה טובה בגיל 90
ההלויה תצא היום, יום ראשון ערב יום הכפורים, ט' תשרי תשל"ג (17.9.72) בשעה 10.30 בבקר מבית המנוחה, בגבעת רמב"ם רחוב סירני 19, לבית העלמין בחולון.
המתאבלים מרה:
בניה, בנותיה, נכד...
ניניה ובת נינה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו
מזל (פורטונה) אלישר
בת הרב נסים ג. קורקידי ז"ל
אלמנתו של רבי יצחק אלישר ז"ל
ההלויה תצא היום, יום ראשון ט' בתשרי תשל"ג, ערב יום כיפור (17.9.72), מבית ההלויות העירוני רח' דפנה בשעה 10.45, לבית העלמין בנחלת יצחק ת"א.
משפחות בר־נס (קורקידי)
ומשפחות קורקידי,
ובני רבי יצחק אלישר ז"ל

לשמעון רלר ומשפחתו
השתתפותנו בצערכם
בנפול בנכם היקר
דוד רלר ז"ל
על משמר המולדת
משפחות: סופי ומאיר ספרן
דבורה מנדלוביץ
שושנה ויצחק ולהמ...

בצער וביגון רב אנו מודיעים על פטירת
בעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר
ד"ר פריץ שמעון רוטשילד
ההלויה תצא היום, ערב יום כיפור, 17.9.72, בשעה 9.30 לפנה"צ מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה 5, תל־אביב לבית הקברות בקרית שאול.
המתאבלים:
גיזלה רוטשילד לבית כץ
זאב ומיכאל
וכל בני המשפחה
רח' אפשטיין 8, תל־אביב

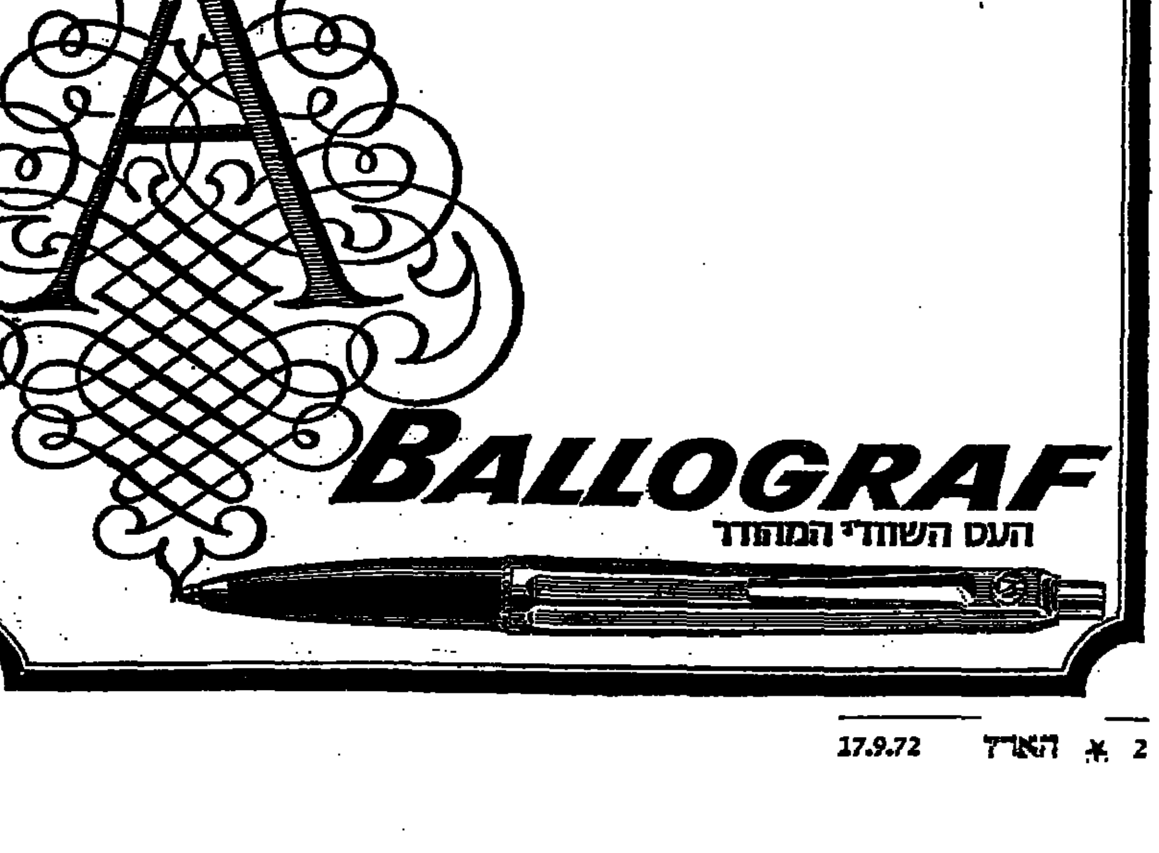

נהרגו עשרות מחבלים ונלקחו שבויים

(סוף בעמוד 1)

מחנות השטח עליו השתלטו כוחותינו ומספר המסרות בהם עסקו, מבחינת היקף הכוחות שנטלו חלק במיבצע. הלבנונים טענו באחת הודעותיהם, שהכוח הישראלי כלל חטיבה משוריינת וחטיבה ממוכנת ...נתנים. נוסף לכך מסרו שבתקריות חיל־האוויר הישראלי נטלו חלק מטוסים שתקפו את גבעות ה...ורים על הליטני.

בניגוד לפשיטות קודמות, הפעם לשטח הפעולה הגיזרה ה...רכזית של הגבול עם לבנון. בה היו שתי פשיטות משוריינות ... בסיסי המחבלים בפתח־לנד. יש ...יין, כי המקום בו נהרגו שני חיילי צה"ל ביום ה' בלילה, רחוק מה... בו בוצעה אתמול הפעולה. ...חיילים הללו נהרגו בהרמון בדרך ...ור דב (ראה ידיעה נפרדת).

לפי ההערכה, היו בגיזרה המרכזית בשלבי השיא של התרכזות מחבלים באזור, כ־700 מחבלים, ...בם אנשי פתח. אלה מתרכזים בבסיסים ליד הכפרים ובתוכם. מחבלים נמצאים גם בכמה מחנות פליטים. המיפקדה האזורית, למשל, של ...הרום, הוקמה במחנה הפליטים ליד הכפר נאבטיה אתחתא.

השטח בו פעלו כוחותינו הוא הררי ...ה במיוחד לתנועת שריון. עם ...ת הוחלט על פעולת השריון מ... הביטחון לאנשינו. הדרכים בצר צרות ובוצן. כן מרובים הואדיות וכמה מהם אינם ניתנים למעבר. שטח כזה מוטל תפקיד חשוב על ההנדסה הקרבית. יחד עם יחידות השריון התקדמו לתוך השטח גם יחידות ארטילריה מתנייעת.

עם עלות השחר

הפעולה החלה עם עלות השחר כאשר כוחותינו חדרו ב־3 צירים לשטח שעליו אמורים היו להשתלט. בגיזרה המרכזית, בתנועה מדרום צפון, חדרו כוחות השריון. היה עליהם להתקדם בשני צירים עיקריים. החדירה לשטח הלבנוני היתה אזור בירנית. בצפון חדר כוח של חיל־רגלים ממוכן בגיזרה של מלכיה ...ורה. על כוח זה היה להתקדם בגיזרות מזרח, להשתלט על מספר בסיסים שבכפרים.

בשטח הפעולה כפרים רבים, אך כוחותינו פסחו על רבים מהם, שרבם נוצרים. כוחותינו חדרו לאותם כפרים המקיימים קשרים עם המחבלים, או שהמחבלים הקימו בהם בסיסים. לשם זיהוי הכפרים והבתים שבהם, היה על כוחותינו להיות מצויידים במידע מודיעיני מדוייק.

הכפרים עליהם השתלטו כוחות וכבשה וסיקרום הם: בגיזרה הצפונית: עיטה וקנטרה. זה האחרון הוא הכפר הנוצרי ביותר אותו סרקו כוחותינו. כוחות השריון סיהרו צירים שונים את הכפרים הבאים: (מדרום לצפון) רמיש, עין אבל, בינת ג'ביל, שהוא אחד הכפרים הגדולים באזור. עינתא, סירי, בית יהון, כפרא, ברעשית, ג'מיג'מה, מגדל אסלים, קבריתא, טולין, ג'ויא והכפר צדיקין שהוא המערבי ביותר לכיוון הים אליו חדרו כוחותינו.

הוראה לא לפגוע באזרחים

פעולת צה"ל החלה עם עלות השחר כאשר יחידות שריון וחי"ר ממוגע חצו את הגבול. ההתקלות הראשונה עם הכוחות הלבנונים אירעה לא הרחק מן הגבול. לכוחותינו ניתנו ההוראות להימנע מפגיעה באזרחים וכן שלא לפתוח באש על הצבא הלבנוני אלא אם מתוך התגוננות וכאשר אין מנוס מכך.

גם בפשיטה שהיתה לפני שבועיים פתחו הלבנונים באש טאנקים וארטילריה. התנגדותו של הצבא הלבנוני לפגהייצ לא היתה כבדה במיוחד וחלק מיחידותיו לא פתחו כלל באש. במקומות אחדים חלפו טורי צה"ל ליד מוצבים לבנונים, כשהחיילים מסתכלים לעבר הטאנקים הישראלים בלי לנקוף אצבע. מצב זה נשתנה אתמול כנראה. לאחר שניתנה הוראה מגבוה להפעיל אש ארטילרית נגדית. נראה, כי הלבנונים החליטו להעביר את אישם כאשר נראה היה להם שכוחותינו מתכוננים לצאת מן השטח.

תחילה היו אלה טנקים לבנונים שפתחו באש. אחד הטנקים הישראלים נפגע בירכתיים, אך איש מאנשי צוותו לא נפגע. כתגובה הורו לכוחות השריון להעסיק את הטנקים הלבנונים ואם אכן ימשיכו באש — לחסלם. ואכן זה מה שאירע. הדובר הלבנוני מסר אח"כ על 17 חיילים שנהרגו. ההרוג הראשון של צה"ל נפל בקרבת הכפר. לפי ידיעות ראשונות נראה, כי נפגע מאש לבנונית.

ההתקפה על המיפקדה

בשעה 8 הוכנס חיל־האוויר לפעולה. המטרה שנבחרה היתה המיפקדה הכללית של כל אירגוני המחבלים בדרום לבנון. זו נמצאת בנבטיה אתחתא. ליד המיפקדה מצוי בסיס עם כ־200 מחבלים. זוהי עיירה גדולה שלידה מחנה פליטים. מיפקדה זו הופצצה כבר ע"י צה"ל לפני כ־4 חודשים. הכפר נבטיה עצמו נמצא צפונית לליטני.

כאוחר יותר הופעל חיל־האוויר נגד שני גשרים על הליטני. אחד הגשרים נמצא מדרום לנבטיה והשני מצפון למרג' עיון. זה האחרון מוביל לכיוון פתח־לנד.

התנגדות המחבלים היתה ספורדית. הם ניראו בורחים בקבוצות גדולות וההתנגדות היתה כאשר נקלעו למצב בו לא יכלו להסתלק. התנגדות זו נשאה אופי לא רציני, לרוב אש צלפים ובנשק קל ומפעם לפעם אש מרגמות מפוזרת.

באחד הבסיסים הצליח כוח של חיל־רגלים לחסל כ־20 מחבלים.

תושבי הכפרים הסתגרו בבתיהם. בכפרים שלא נסרקו ע"י כוחותינו היו מעטים שיצאו למרפסותיהם. בכפרים שנסרקו הוכרז באמצעות רמקולים עוצר כללי. הסורקים פנו ישירות לבתים שעליהם היו ידיעות שבהם משתמשים המחבלים. ואכן, הידיעות נתגלו כמדוייקות. בכמה מהם נישבו מחבלים אחדים. הבתים שסומנו כשייכים למחבלים או למשתפי פעולה עמהם פוצצו. בסה"כ נראה, כי פוצצו ב־16 הכפרים כ־150 בתים.

אחה"צ יצא חיל האוויר לפעולה נוספת. שוב הופצץ מטה המחבלים והבסיס שלידו בנבטיה. עיקר ההתקפה היה הפעם על בסיסי מחבלים בצפון הפתח־לנד, לא הרחק מן הגבול הסורי. הופצצו 8 בסיסים ליד הכפרים קוק וינטא. עשרות ההרוגים שמנו כוחותינו בין המחבלים אינם כוללים את נפגעיהם מהפצצות חיל־האוויר האלה שנפלו מהאש הארטילרית.

בשעות אחה"צ נראה היה שכוחות צה"ל יתחילו לצאת מהשטח עוד לפני רדת החשכה. עם צאתם מהכפר ג'ויא החלו לפוצץ בצליפות מכמה בתים. כוחותינו שבו לכפר כדי לטהר את שרידי ההתנגדות. בו בשעה חידשו גם הלבנונים את האש, והפעם פתחו באש ארטילרית.

בקרב בכפר ג'ויא וסביבתו נהרגו שנים מחיילינו ושנים נפצעו.

לאור ההתפתחות אחה"צ ובעיקר בגלל חידוש האש ע"י הצבא הלבנוני, נמשכת שהיית הכוח הישראלי בשטח לבנון. מבחינה צבאית אין להניח, כי הכוחות ייצאו מן השטח ההררי בשעות הלילה. בדומה לפשיטה המשוריינת הקודמת, יישארו ודאי כוחות צה"ל במקום ויחדשו את הסריקות עם אור היום, כדי לחסל את שרידי ההתנגדות ולצאת מן השטח ללא כל הפרעה.

יארינג ייצא לעצרת או"ם

מאת אליהו הכהן, כתבר "הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן, 16 (מיוחד ל"הארץ"). נראה שד"ר גונאר יארינג יטוס בשבוע הבא לניו־יורק, לפתיחת עצרת או"ם.

שמו של יארינג, שגריר שוודיה במוסקבה, הוזכר שוב אתמול בדיון מוסקבה אשר הבליט את הקשר בנאום נשיא בריה"מ, ניקולי פודגורני, הבגנה את המקרה הטראגי במינכן, אולם תוקף את ישראל שלדבריו ניצלה את המקרה להתקפות ולכוונות סיפוח.

ב־12 באוקטובר ימלאו ליארינג 65 שנה. עדיין אין אישור רשמי לשמועות שהוא עומד לפרוש מתפקידו במשרד־החוץ השוודי.

סאדאת וקדאפי דנו בפשיטה ללבנון

קאהיר, 16 (ע"צ). נשיאי מצרים ולוב, סאדאת וקדאפי, ומשלחותיהם, קיימו הערב פגישה בטריפולי שבה דנו ב"תוקפנות הישראלית נגד לבנון", — הודיע רדיו קאהיר.

מצב חירום בלבנון

(סוף מעמוד 1)

מרים עם הכוחות הישראלים הפושטים "הצליחו לצור את המיפקדה". המיפקדה צייתה, כי 6 חיילים לבנוניים נהרגו ו־13 נפצעו. כן נפגעו שני טנקים, שריונית ושתי מכוניות משא צבאיות. שני תותחים אנטי־אוויריים הוצאו מכלל פעולה — נאמר בהודעה.

ממשלת לבנון קיימה אמש ישיבת חירום נוספת. כן ערך הפרלמנט ישיבה "שלא־מן־המנין". ראש הממשלה, סאיב סלאם, שיבח אתמול את "גבורת הצבא הלבנוני שעמד נגד המיתקפה הישראלית והצליח לסכלה". ראש הממשלה גילה, כי מטוסי קרב לבנוניים הוזנקו לאוויר כדי להגן על שמי ביירות.

מביירות נמסר, כי צה"ל חדר הפעם לאיזורים עמוקים ביותר. דובר לבנוני הודיע, כי צה"ל הגיע לפרברי קאנה המרוחקת כ־12 ק"מ מן העיר צור שעל החוף הלבנוני הדרומי.

מטרת ההתקפה — לפי המחבלים

סוכנות הידיעות הפלשתינית מסרה אתמול מביירות, כי מטרת ההתקפה הישראלית היא לאלץ את לבנון לשים קץ לפעולות המחבלים בשטחה. הסוכנות ציינה, כי ישראל הזהירה את לבנון שכוחותיה לא יפנו מדרום לבנון עד אשר תבטיח ממשלת ביירות לדאוג להפסקת פעולות המחבלים משטחה.

הסוכנות ציינה עוד, כי יאסר ערפאת פיקד אישית על כוחות המחבלים מאחד הבסיסים בגיזרה המרכזית של דרום לבנון.

מדמשק נמסר, כי הצבא הסורי עמד אתמול במצב הכן. הנשיא הסורי, חאפז' אסד, התקשר טלפונית עם הנשיא הלבנוני פרנג'יה, והביע את רגשי הסולידריות של סוריה עם לבנון.

מקורות בביירות ציינו אמש, כי אסד הבהיר לפרנג'יה, שהצבא הסורי "לא יפעל בשלב זה, אלא אם כן יותקף ע"י צה"ל. סוריה מוכנה לסייע ללבנון במישור הדיפלומטי" — ציינו המקורות.

כתבים זרים דיווחו אתמול מן העיירה צור, כי מאות עמדו בתור לאוטובוסים הנושים דרכם צפונה לכיוון ביירות. משפחות שלמות שכרו מוניות, העמיסו אליהן את מטלטליהן ונסעו צפונה. הכפרים באיזור צור נראו אתמול שוממים, כי התושבים לא יצאו מפתח ביתם. עדי־ראייה באיזור סיפרו, כי ראו כ־25 טנקים ישראלים ונגמשים שנעו ליד העיירה בנת ג'ביל וכי לידם נראה ג'יפ הרוס של הצבא הלבנוני ובו גופה מרוסקת.

פרשן רדיו סאות אל־ערב נשבע אמש בשם "דם הפדאיונים שנהרגו בדרום לבנון, לנקום את דמם ולהחזיר את הזכויות בפלשתין".

עורך "אח'באר אל־יום" הקהירי, אחסאן עבד אל־קדוס, שיבח אתמול במאמרו השבועי את התקפת הדמים במינכן וקרא למחבלים להמשיך בפעולות מסוג זה.

"מיבצעים כאלה צריכים להימשך, אפילו אם יביא הדבר לכיבוש קהיר, דמשק וביירות ע"י ישראל" — כתב.

רדיו המחבלים מסר אמש, כי הפעולה הישראלית החלה סמוך לשעה 01.30 אור ליום אתמול כאשר הותקפו הכפרים בפתחלנד. כן נראו כלי מלחמה ימיים לאורך החוף הלבנוני וליד העיירה צור. סמוך ל־5 בבוקר נכנס כוח ישראלי משוריין הנאמד בחטיבה משוריינת וגדוד רגלים מוסע לדרום לבנון בגיזרה המרכזית ציר בנת ג'ביל עינאתא. כן הוזנקו לאוויר כ־60 מטוסי־קרב אשר הגיעו ללא־הפסק איזורים שונים במשך היום. סמוך ל־6.50 בבוקר נכנס כוח ישראלי נוסף מכיוון משגב עם, שנאמד בגדוד משוריין, במטרה לסייע לכוח הראשון התוקף.

דובר המחבלים פירסם אתמול הודעות שונות בהן ציין, כי הישראלים כובשים את כפרי הדרום בעוד שכוחות המחבלים נאבקים עימם "בגבורה". פרשן המחבלים האשים אמש על שהחזיתות הערביות "לא הזיזו אף רובה אחד ולא ירו אפילו ירייה אחת וכאילו כל שקורה בדרום לבנון אינו מעניין איש". הפרשן הדגיש, כי "למרות מצב זה לא נכנעו המחבלים בדרום לבנון והמשיכו להילחם".

פריס: מטה המחבלים לא הועבר לצרפת

מאת סופר "הארץ" בצרפת

פאריס, 16 (מיוחד ל"הארץ"). במשרד־החוץ הצרפתי ובהנהלת משרד־הביון הצרפתי לא מתייחסים ברצינות לידיעת כתב "מעריב" בלונדון, לפיה מטה ספטמבר השחור הועבר לפאריס.

"אין לנו שום ידיעה על כך" — אומרים בשירותים הצרפתיים העוסקים בפיקוח על הזרים ועל תנועות פוליטיות זרות בצרפת. חוגים אלה מציינים, שאין יסוד לידיעה על בסיס אימונים של המחבלים ליד ליון.

דיין נפגש עם המר ובן־מאיר בענייני מערת המכפלה

מאת כתבי "הארץ" בירושלים

חברי הכנסת של המפד"ל זבולון המר ויהודה בן־מאיר היו בשבת בקרית ארבע בחברון והתפללו במערת המכפלה.

הם באו לשם לאחר שיחה קצרה עם שר הבטחון, מר משה דיין. היום ימשיכו חברי הכנסת המר ובן־מאיר במגעיהם למצוא פתרון למחלוקת בעניין השימוש במערת המכפלה.

הצעת פתרונות אפשריים

עמדת חברי הכנסת מהמפד"ל בשיחותיהם עם שרי הממשלה היא שגם לפי עמדת הרב משה לוינגר אפשר למצוא פתרונות בלי לפגוע בזכויות המוסלמים ובבעלותם על המקום.

הפתרונות האפשריים הם: שימוש באולם יעקב ולאה, שאינו בשימוש, לצורך הרחבת מקום התפילה. לאולם זה יש כניסה נפרדת. יש עוד הצעה לקבוע תחומי זמן, כלומר לאפשר תפילה עד שעה מסויימת ליהודים ולאחריה לערבים. "הפיסה" תהיה רק כמה פעמים בשנה בחגים. אתמול היתה נוכחות מעטה של אנשי הממשל הצבאי והוסר החבל. כן נמנעה כניסת תיירים בשעת התפילה, דבר הרצוי כנראה גם למוסלמים.

הרחבת מקום התפילה

נראה שחברי הכנסת המר ובן־מאיר חותרים עתה לפתרון שיאפשר להרחיב את מקום התפילה ליהודים ולהוסיף ספסלים, שמספרם הוגבל. על כך הם עומדים לשוחח גם עם אנשי הממשל הצבאי ונראה שיבקשו משריהם לקיים דיון נוסף בממשלה.

מתנחלי חברון דורשים שוויון במערת המכפלה

(ע). דברי האשמה נגד המימשל הצבאי על גילויים של חולשה הנוגעת במעמד היהודי במערת המכפלה בחברון, לדבריהם, השמיעו נציגי מתנחלי קרית ארבע במסיבת עתונאים שהתקיימה ביום שישי, בה הם תבעו להקים ועדת חקירה ציבורית לבדיקת הסדרים הנוהגים במערה ולחקירת אירועי ראש השנה, התנהגות המימשל הצבאי כלפי המתפללים במערת המכפלה.

הדוברים, הרב משה לוינגר, יו"ר המתנחלים, חברי הועד יצחק עוזמני ועמוס בן־שפר, הסבירו כי הרגשת היהודים הבאים להתפלל במערת המכפלה היא נחותה לעומת התנשאות המוסלמים במקום.

לעומת היתר הקיים לבני המוסלמים לבוא ולצאת ולקיים תפילות במערה בכל שעות היום והלילה, הרי על היהודים חלות הגבלות של זמן, מקום ואפילו צורה של תפילה. זאת, לדבריהם, מתוך חולשה של הממשל הצבאי, הפוגעת לא רק במעמד של היהודים במערה, אלא גם מעוררת את הערבים במקום.

נוסף לכך נוצר "עימות בלתי הוגן בין אנשי הממשל לבין המתנחלים".

טענו הדוברים, בהוסיפם כי מגמת הממשל היא "להשחיר את פני המתנחלים" על ידי פירסום עברות בלתי נכונות.

בהצהירם כי אין הם מתפרעים במערת המכפלה וכל כוונתם היא רק להתפלל על קברות האבות, העלו נציגי המתנחלים דרישות להשוות את מעמד היהודים במערה לזה של המוסלמים, דהיינו שחלק מן המערה יהיה פתוח ליהודים בכל שעות היום והלילה וחלק אחר — ייועד למוסלמים.

הקדים תובעים איסור תפילת יהודים במכפלה

(ע). ראש הקאדים העומד בראש המועצה המוסלמית העליונה, שייך אלמורהטב מירושלים המזרחית, פנה לדברי החוגים המועצה במברק אל ראש הממשלה, ובו תביעה לאסור תפילתם של יהודים במערת המכפלה. נודע שהמועצה המוסלמית העליונה קיימה ישיבה שבה נדונו "דרכי פעולה למניעת השתלטות היהודים על מערת המכפלה". אחדים מהמשתתפים הציעו להשבית את כל המלאכה והעסקים ביהודה ושומרון.

דיין נגד שינוי בסטטוס קוו

מאת יהודה ליטני, סופר "הארץ" בירושלים

נושא מערת המכפלה והיחסים בין הממשל הצבאי ומתנחלי קרית ארבע נדון ביום ו' בישיבת ועדת החוץ והבטחון של הכנסת. הנושא ידון בוועדה גם בישיבתה בשבוע הבא. הנושא הועלה על ידי חבר הכנסת חיים לנדאו מגח"ל ביוזמת מתנחלי קרית ארבע.

נודע כי חברי כנסת מגח"ל ישתתפו בתפילת יום הכיפורים במערת המכפלה. שר הבטחון, מר משה דיין, מתנגד לכל נסיון של המתנחלים לשנות הסטטוס קוו. מר דיין מתנגד למלחמת דת בעניין מערת המכפלה וכל צעד העשוי להתפרש כגירוש מוסלמים מהמערה.

הוגשה בקשה להקמת אוניברסיטה ערבית

(ע). בקשה להקמת אוניברסיטה, שתכלול כפי שסבורים, ארבע פקולטות הוגשה למימשל הצבאי על ידי ראשי עיריות, אנשי חינוך ונכבדים ביהודה ובשומרון. הם מבקשים, לאפשר להם לקיים כינוס שבו תידון התוכנית להקמתה של אוניברסיטה, שיעודה יהיה לקרות את הסטודנטים הערבים בשטחים.

את בקשתם הגישו הנכבדים, ובראשם ראש עיריית חברון, שייך חמד עלי ג'עברי, בהסתמכם על דעת שר החינוך והתרבות, מר יגאל אלון כי הממשלה תסייע להקמת אוניברסיטה כזו. לפני חודשים מספר נימק השר את עמדתו זו ברצון להקל על סטודנטים, כדי שהרוצים לרכוש השכלה גבוהה יוכלו לעשות זאת במקומם ולא יזדקקו להסתגל של מדינות ערב, המערימות קשיים על כניסתם של סטודנטים זרים באוניברסיטאות שלהן.

נמסר כי בדעת אנשי החינוך וראשי העיריות לכלול באוניברסיטה פקולטות ללימודי דת האיסלם, לחקלאות ולחינוך. פקולטות אלה תוקמנה כנראה במקומות שונים כגון טול־כרם וביר א־זית.

חוגים המקורבים למימשל הצבאי נודע, שהבקשה תידון באהדה והתשובה לכינוס היסוד להקמת האוניברסיטה תהיה כנראה חיובית.

עוה"ד יקימו אגודה משלהם

קבוצת עורכי־דין מיהודה ושומרון פנו בבקשה לממשל הצבאי להרשות להם לקיים "כנס־יסוד" של אגודת עורכי דין בגדה המערבית. בבקשתם מבהירים עורכי הדין, כי ברצונם להקים הסתדרות עורכי דין בגדה שמתפקידה יהיה לגבש כללים לאתיקה מקצועית וכן לקבוע את סולם שכרם של עורכי הדין מאחר ואלה מבוקשים עתה מארגון האב שמרכזו בירדן.

ועדה לענייני מיעוטים במשמרת הצעירה של עבודה

לשכת המשמרת הצעירה החליטה להביע את התנגדותה לכוונה לבחור בוועדה לענייני מיעוטים במפלגת העבודה, בלי לכלול בהרכבה נציגים מבני־המיעוטים, שהם חברי המפלגה.

דקירות סכין בין שכנים

(ע). שני תושבי הכפר דיר־חנה שבגליל המערבי נפצעו מדקירת סכין כתוצאה מתגרה, ביניהם לבין תושב אחר בכפר, ששלף סכין ודקרם. הנפצעים הם שני אחים, אברהים ומחמד חטיב. תחילה הועברו לבית־חולים בנצרת אך לאחר מכן הועבר מחמד למוז לבית החולים "פוריה" בטבריה. החשוד בדקירות נעצר לחקירה.

כלל ופרט

נשיא המדינה, מר זלמן שזר, קיבל את ראש המועצה המקומית גדרת עליה, מר מרדכי אלון.

שר התחבורה מר שמעון פרס אירח ביום ו', משלחת של חברת עורד מאנגליה, הכוללת שני סגנים לנשיא החברה, מר פרי בקס ומר וולמר היס.

הגיעו לישראל

שר הבריאות מר ויקטור שםטוב — מסיור בקהילות יהודיות באמריקה הדרומית.

יצאו מישראל

שר החוץ של בארבאדוס, הסינטור פ.ר. פו, — בתום ביקור שהוארך כימים מספר לשם שיחות עם שר החוץ מר אבא אבן, לאחר צאת ראש ממשלתו.

אסותא — אלישע

נולדו ל:

דניאלה ואברהם פינס — בן.

יוכבד וגרשון פליינמן — בת.

פרינ'יס וארנון פולצ'ין — בת.

רחל ושאול קלנר — בת.

נעמה וסמואל אבריאלורה — בת.

ז'קלין ויהושע פרץ — בן.

שמחה ומאיר אסדג'י — בת.

טעד ועבדרחמן איברקים — בן.

שרות חיתולים הביתה.

למגנות לבתי־חולים

אסותא 'אלישע'

חיפה 87414 — תל־אביב 245215

ז'נדרם לבנוני כרע ברך ובירך חיילינו בעברית: "שלום"

מאת יהושע שגיא

"כאשר היינו כבר בעיצומה של הדרך בכביש שנסלל בזמנו ללב לבנון, שמעתי את אנשי הכוח מתערבים זה עם זה: היום לא נירה אפילו כדור אחד, זה גמור". זה היה בשלב שבו היה שקט מוחלט וקבלת הפנים במעבר הגבול היתה שיגרתית: ז'נדרמים חייכו, פלחים המשיכו בעבודתם, שום דבר בלתי צפוי לא נראה באופק. כאילו טיול של שבת ברכב צבאי קרבי כבד.

20 דקות שקט מוחלט

הכביש היה נוח. הטור יצא עם עלות השחר, עלה לפיסגת הר שטען חושו בקור צו וצורב. מיד בתחילת הדרך פגשו אנשינו ביתן קטנטן, צבוע צבעי הסוואה, בית לבנים ובו ארבעה ז'נדרמים. שלושה עמדו מחוצה לו וצחקו. אחד כרע ברך, על שפת הכביש ממש במרחק זעיר מאנשינו, וקרא בעברית במלוא גרונו: שלום, שלום, שלום.

20 דקות נסע הטור בשקט מוחלט, כאשר אנשיו בטוחים היו כי לא יירו כדור במהלך הפעולה. חייל צעיר, דתי, הוציא מתרמיל מיוחד את תשמישי הקדושה: קורא תפילת שחרית של שבת תוך כדי הנסיעה. האווירה היתה כמעט אידילית.

ואז, לפתע, נשתנה הכל.

"שמענו פיצוץ ראשון וכל הטור עצר בבת אחת. התאבר שהגענו לנקודה בה קיים מוצב של צבא לבנון, בסביבת אר־דייסה, המורכב על שתי כיפות גבוהות ביותר. על כיפה אחת היתה שורה של עמדות ועל הכיפה השניה מכון לסיהוד מים. משם נפתחה האש שהיתה יעילה ומדוייקת. התכסינו בעפר. חוטי טלפון נקרעו ונפלו ליד הזחלמים שלנו. עוד הטור מצוי בתנועה, ומפקדיו מתכננים את המשך הדרך החלה הפגזה. אנשי הטור הבחינו בדרך שעברו בה: מצד אחד תהום עמוקה — מצד שני הרים וגבעות.

כך מספר נציג הכתבים הצבאיים, איתן הבר מ"ידיעות אחרונות" שהצטרף אל אחד הכוחות שפשטו בשבת.

עתה החלה אש ארטילרית. הפגזים נחתו בסביבות הטור, אך מאחד מפגזיו נהרג מלך מינסקר, בן 19 ממושב רכסים, שהיה הראשון משלושת חללינו.

במהירות הוזעקו מטוסי חיל האוויר, שטיפלו באחד המוצבים. לא נשאר זכר ממה שהיה.

עתה חדלה אש האויב לזמן קצר, ואנשי הטור נשמו לרווחה. הם החלו להתארגן להמשך המשימה, כאשר מטוסינו נכנסו שוב לפעולה, כדי להשתיק כל התנגדות מכל כיוון שהוא.

"ישבנו בתוך הטנקים והזחלמים, והטור חידש את תנועתו. התחלנו לטפס שמאלה, עלינו בדרך לא דרך, דרך טרשית תוך כדי הנחתת אש ארטילרית על הטור שלנו, עד שהגענו לכפר אל־קנטרה". דברי הכתב הצבאי.

תושבים מתחבאים

בהגיע הטור לאדייסה אפשר היה להבחין בתושבי המקום המתחבאים במקומותיהם. "תמיד ראינו איזה ראש מציץ מאחורי וילון, או מישהו מציץ מבעד לסדקי דלת כאן או שם", מספר הכתב.

אנשי הכוח המשיכו במשימה. שני חיילים לבנונים מזויינים מכף רגל ועד ראש נלקחו בשבי והכח המשיך במשימתו עד שסיים את מלאכתו.

מספר הכתב, המוסיף כי היה שלב שבו ירתה הארטילריה הערבית על עצמה.

ב־6 בערב, לאחר יותר מ־13 שעות שהכח היה מחוץ לגבולות המדינה, חזרו אנשיו לתחום ישראל.

ראשי ערים ימחו על כוונת ירדן לסגור את הגשרים

מאת יהודה ליטני, סופר "הארץ" בירושלים

אתמול התקיימו מגעים בין ראשי ערים ביהודה ושומרון בעקבות המלצת ועידת שרי החוץ הערביים בקהיר לסגירת גשרי הירדן.

ראש עיריית שכם, מעזוז אל־מצרי, וחברי מועצת העיריה, הכינו אתמול טיוטת מכתב מחאה הנועד להשלח היום לממשלת ירדן. המכתב טוען כי במצב השורר היום ביהודה ושומרון לא ניתן לסגור את הגשרים — הדבר יגרום נזק ניכר לכלכלת הגדה וינתק את תושבי השטחים ממדינות ערב.

מברק השתתפות מהאיגוד הבינלאומי ליחסי ציבור

האיגוד הבינלאומי ליחסי־ציבור שיגר מברק ליו"ר האיגוד הישראלי ליחסי־ציבור, מר מרדכי יעקובוביץ, שבו הוא מביע את הזדעזעותו מרצח ספורטאי ישראל במינכן. מברק דומה קיבל מר יעקובוביץ מן האיגוד ליחסי־ציבור בגרמניה המערבית.

יד לעצמות מבוחרי באבי־יאר

בערב יום הכפורים תש"ב (1941) הובלו למכה רבבות יהודי קיוב והומתו בבאבי־יאר.

בבית העלמין בחולון יצחק מוקמת מצבת זכרון על קבר עצמות שהובאו מבאבי־יאר, ביוזמת הרב ידידיה פרנקל.

הציבור כולו מתבקש לתרום למטרה קדושה זו, ולהכניס בחשבון: בנק לאומי לישראל, סניף ליבנה, עבור יד לעצמות באבי־יאר.

המכללה הטכנולוגית אורט גבעתיים

בשיתוף המכון הממשלתי להכשרה טכנית

מודיעה על

המשך ההרשמה לשנה"ל תשל"ג

ללימודים על־תיכוניים (מסלולי יום וערב)

במגמת הנדסת מכונות עם התמחות: בניית מכונות, אוטומציה, קירור ומיזוג אויר, מטלורגיה וחקר חומרים

תנאי קבלה —

מתקבלים בוגרי י"ב כיתות של בתי־ספר תיכוניים מקצועיים ותיכוניים־עיוניים, לרבות בעלי תעודת בגרות אכסטרנית.

משך הלימודים —

שנתיים במסלול יום, ארבע שנים במסלול ערב.

תואר וזכויות —

תלמידים אשר יעמדו בהצלחה בבחינות הגמר במשך הלימודים ולאחר מכן בפרויקט־הגמר יוענקו להם:

* תואר של הנדסאי
* הבוגרים יוכרו ע"י ה־ New York Institute of Technology כבעלי תואר .A.A.S ויהיו זכאים להתקבל לשנת הלימודים השלישית במוסד האקדמאי הנ"ל.

הלוואות —

הלומדים במסלול יום יהיו זכאים להלוואות כמקובל במכון הממשלתי להכשרה טכנית.

פרטים והרשמה —

במשרד המכללה, גבעתיים, רחוב גולומב 15, טל. 729105—729795, בימים א'—ה' בשעות 8.30—12.30, ובימים א' ו־ד' בשעות 17.00—19.00.

קרת הרצליה

שכונת הגנים החדשה שמקימה חברת "קרת" בהרצליה

היא כתובת שתהיה גאה לגור בה!

בחיק הטבע, באויר צח, במקום מרכזי, במרחק מספר דקות נסיעה מצפון תל־אביב — יוקמו קוטג'ים דו משפחתיים בנויים ברווחה.

חדר מגורים גדול במיוחד, פינת אוכל, 3 או 4 חדרי שינה, מרפסות, שרותים כפולים, חדר כביסה, ומקלט, חניה וגינה. שלושה דגמים בשטח של 142 מ"ר, 159 מ"ר, ו־168 מ"ר. בשכונה תסלל רשת כבישים ומדרכות.

והכל ברמת הבניה הידועה של קרת.

פרטים: משרדי קרת
בנין נאות אביב, רח' אבן גבירול 30 תל־אביב
טלפון: 257455
שעות המשרד: 08.00-18.00
בימי ו' וערבי חגים 08.00-13.00

קרת

אמת בפרסום TRUTH IN ADVERTISING

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

ענבר חייב ללכת

מאת יהושע שגיא

כל מי שטובת הספורט בישראל לנגד עיניו חייב לחזק את ידי מזכ"ל ההסתדרות, יצחק בן־אהרון, אשר חידש באחרונה את דרישתו לבחור מזכ"ל חדש למרכז הפועל במקום יוסף ענבר.

בן־אהרון נרגז מאד על כך, שכמעט כל המשלחת הישראלית לאולימפיאדת מינכן לא השתתפה בטכס הזכרון הכללי שהיה בדאכאו. הוא תבע מראש המשלחת למינכן, יוסף ענבר, הסברים מפורטים למחדל שהסעיר את הציבור בארץ. אך הסבריו של ענבר לא הניחו את דעתו של בן־אהרון. הוא הציע לו לבוא לביקור חטוף בארץ, כדי להבהיר את הפרשה — אך ענבר סירב. בעקבות כך פנה מזכ"ל ההסתדרות בכתב אל מזכ"ל מפלגת העבודה — פניה שהעתקיה הועברו לראש הממשלה ולסגנו — בה דרש לפעול מיד להחלפתו של ענבר. במכתבו של בן־אהרון היו כמה ביטויים קשים כלפי ענבר.

בן־אהרון כבר דרש בעבר להחליף את ענבר. הוא עשה זאת לאחר שנחשפו בדיוני ועדת עציוני גילויים על מחדלים קשים. בן־אהרון ראה בענבר אחראי לכמה מחדלים, אם גם לא באופן אישי, אך בהולם בתוקף היותו האיש המחזיק בכהונה העליונה שבתחומה אירע מה שאירע. אבל ענבר ידע לתמרן בין הגורמים הפוליטיים במפלגה, כדי לקבל גיבוי פוליטי מלא.

שאלה אחת היא כיצד מרשה לעצמו מזכ"ל מרכז הפועל — שמנהיג ההסתדרות אינו רוצה בו — להידבק לכסאו, ושאלה מעיקה יותר היא הסיבה מדוע נהנה האיש לגיבוי כה חזק, למרות שבתחום פעילותו היו מחדלים כה רבים. כשם שנהנה ענבר מגיבוי תמוה לאחר גילויי ועדת עציוני — ומאוחר יותר לאחר סידרת גילויים על פגמים אטומים ומחדלים צורמים שהיה אחראי להם, כפי שפורסמו ב"הארץ" — כן נהנה מזכ"ל הפועל גם עתה מגיבוי כמעט מוחלט של ח"כ אהרון ידלין, מזכ"ל מפלגת העבודה, ושל חלק מהתנועה ההתיישבותית.

תמיכתו של ח"כ א. ידלין היא תוצאה בלתי מוכחשת של גישה פוליטית, בהיות ידלין איש הזרם הפוליטי המגן על ענבר. כלות הכל, חרף הגיבוי המוחלט שנותן ידלין לענבר, מעולם לא מצא לנכון לתת גיבוי פומבי גם למעשיו. ניתן איפוא להסיק, כי ידלין מחפה על ענבר מתוך מניעים פוליטיים, אך בשום פנים ואופן לא מתוך מחשבה, או הכרה, שהאיש ראוי לתפקידו וממלא אותו על הצד היותר טוב.

*

שרשרת כשלונותיו של ענבר בתפקידיו הספורטיביים — החל בכהונת מזכ"ל הפועל, עבור דרך כהונת ראש הועד האולימפי — הגיעה לשיאה בהופעה באולימפיאדת מינכן: אי הצלחה ספורטיבית (להוציא את אסתר שחמורוב ואולי עוד שניים־שלושה מעמיתיה, שזכו להישגים מוגבלים); משלחת מנופחת של מלווים; בזיון צרב בפרשת דאכאו.

לא נותר אלא לתמוה על עזות המצח של ענבר, המוסיף לדבוק בכסאו ולשמור לעצמו את הזכות להמשיך להנהיג את הספורט בישראל, ורף כשלונותיו הרודפים זה את זה במישור הארצי ובמישור ניהול הפועל, שמעולם לא הגיע לנקודת שפל כה עמוקה.

עם זאת מתמיהה עוד יותר העמדה, שמנהיג ישר דרך ובעל מצפון כמו ח"כ אהרון ידלין, ממשיך לתת גיבוי כה רחב למי שכשלונותיו ומחדליו רודפים אותו בכל אשר יפנה.

*

שיטת עבודתו של יוסף ענבר, בכל כהונותיו, תמיד חזרה על עצמה. מעולם לא נטל על עצמו אחריות ותמיד טרח להעביר את הכדור לכפופים לו, או לממונים עליו.

כאשר נגלו פרשיות מסעירות בדיוני ועדת עציוני, זרק ענבר לכלבים את נציגי הפועל בהתאחדות לכדורגל, כאילו לא עשו ולא פעלו בתוקף גיבויו שלו כשליחי הפועל; כאשר התעוררה הסערה הציבורית בארץ, לאחר פרשת דאכאו, זרק את הכדור למנהל המשלחת האולימפית, כאילו לא פעל כשליח הועד האולימפי שיוסף ענבר עומד בראשו. למי דרוש מנהיג ספורטיבי, שאינו מוכן לשאת באחריות?

*

ח"כ אהרון ידלין, הן כמזכ"ל מפלגת העבודה הן כאחד ממנהיגי הזרם ההתיישבותי, חייב להסיר את תמיכתו מיוסף ענבר ולחזק את ידי מזכ"ל ההסתדרות, הדורש מינוי מזכיר חדש למרכז הפועל.

אם לא יסיר ח"כ ידלין את תמיכתו בענבר, ישא הוא עצמו באחריות למחדלים חדשים ולפרשיות נוספות, שמזכ"ל הפועל יהיה אחראי להם.

האלוף האולימפי הכפול במינכן, הפיני לאסה וירן (משמאל), בדרכו לשיא העולמי החדש בריצת 5,000 מטרים בהלסינקי. הבריטי דייב בדפורד הגרא מימין, סיים שני. (צילום רדיו של אי.פי.)

3 שיאי עולם באתלטיקה

בהלסינקי: הפיני וירן — 13:16.4 ד' ב־5000 מטר * השוודי גרדארוד — 8:20.8 ד' ב־3000 מטר מכשולים * באהרוס: הבלגי פוטמאנס — 7:37.6 ב־3000 מטר.

הלסינקי, 15 (צ"ר וצ"צ). שלושה שיאי עולם חדשים באתלטיקה, נקבעו בסוף השבוע — שניים מהם בהלסינקי ואחד באהרוס, דנמרק.

אחד מהשיאים הושג ע"י בעל הבכור הפיני, לאסה וירן, לעיני בני ארצו בהלסינקי. וירן שיפר את השיא של האוסטרלי רון קלארק בריצת 5000 מ' (13:16.6), שהושג לפני שש שנים בשטוקהולם כשעבר את 5000 המטרים ב־13:16.4 דקות. הקודם את האנגלי דייב בדפורד, השיאן האירופי למרחק זה — 13:30.0 דקות. אלוף אירופה הפיני יוהא ואריאינן, סיים שלישי — 13:35.4 דקות.

היה זה שיאו העולמי השני של וירן תוך שבועיים. במשחקים האולימפיים במינכן קבע שיא עולמי ב־10,000 מטרים (27:38.4 דקות) ד' ניצח גם ב־5000 מטרים, בזמן שיא אולימפי.

שיא במכשולים

השיא העולמי השני הוצב כאן על ידי השוודי אנדרס גרדארוד, שעבר 3000 מטרים מכשולים בזמן 8:20.8 דקות. הישג המשפר ב־1.2 שניה את השיא העולמי הקודם של האוסטרלי קארי אובראיין.

גם הפיני תאפיו קאנטאנאן, שסיים שלישי במינכן, עבר את המרחק בזמן טוב יותר מהשיא הקודם — 8:21.0 דקות.

באותו מקום ניצח הפיני פקה ואסאלה, האלוף האולימפי ב־1500 מטר את השיאן האירופי ב־800 מטר, את האלוף האולימפי ב־800 מטר והשותף לשיא העולמי, האמריקאי דייב וטל, כשגמא 800 מטר ב־1:44.6 דקה, לעומת 1:47.6 של ווטל. השיא העולמי עומד על 1:44.3 דקה.

השיא העולמי השלישי הושג בעיר הדנית אהרוס, על ידי הבלגי אמיל פוטמאנס, שרץ 3000 מטרים, בקבעו זמן של 7:37.6 דקות — שיפור של 2 שניות לשיא הקודם של קיפצ'וגה קינו.

אבנס ניצח את מאתיוס

רומא, 15 (צ"צ). בתחרות בינלאומית באתלטיקה, שהיתה על מסלול ה"טארטאן" באיצטדיון האולימפי ברומא, הקדים השיאן העולמי ב־400 מטר (43.8) האמריקאי לי אבנס, בשתי עשיריות, את האלוף האולימפי ה"פרובלמטי" של ארה"ב, וינס מאתיוס, כשגמא מרחק זה ב־45.0 שניות.

אבנס, שנכשל במבחן האולימפי בארה"ב, נכלל ברביעיית מירוץ השליחים 4×400 מטר, אך לרוע מזלו נפסלה ארצו, בעקבות השעייתם של מאתיוס וקולאט.

האיטלקי מאנה, הקודם בעשירית את האמריקאי בארטון, כשגמא 200 מטר ב־20.5 שניות. האיטלקי זליבאת קבע שיא איטלקי מצויין ב־5000 מטר — 13:22.4 דקות, לפני האמריקאי פרפונטיין 13:26.4 דקות.

גם השיאן העולמי במוט, האמריקאי בוב סיגרן, היה שלישי (5.20 מ') אחרי השבדי לנרקוויסט (5.30 מ') והאיטלקי פראקואלי (5.30 מ'). הישג מצוין הציב האיטלקי זקיאטו בפטיש — 74.36 מטר.

ראיין שני בלונדון

לונדון, 15 (צ"ר). השיאן העולמי בריצת המייל ו־1500 מטר, האמריקאי ג'ים ראיין, נכשל גם בתחרות ההזמנה בקריסטאל־פאלאס, כשסיים שני בריצת המייל (3:57.4) אחרי הניו־זילאנדי טוני פולהיל שקבע זמן של — 3:57.0 דקות.

הבריטי דייב הגרי עבר 300 מטר בשבותה ב־34.6 שניות בהקדימו את בן ארצו צ'בר (35.4) ואת האמריקאי יאן ב־36.2 ש'.

לאחר דקת דומיה לזכר הרוגי מינכן — 19 שערים בפתיחת הליגה הלאומית

בסיום מוחץ (85, 87, 89): הפועל ת"א־מכבי פ"ת 3:0

כשלון גם לעולה השני: הכח־מרמורק 0:2 * הפועל חיפה כפה 1:1 על מכבי ת"א * באר שבע־נתניה 0:3 * בית"ר י־ם־הפועל פ"ת 1:0

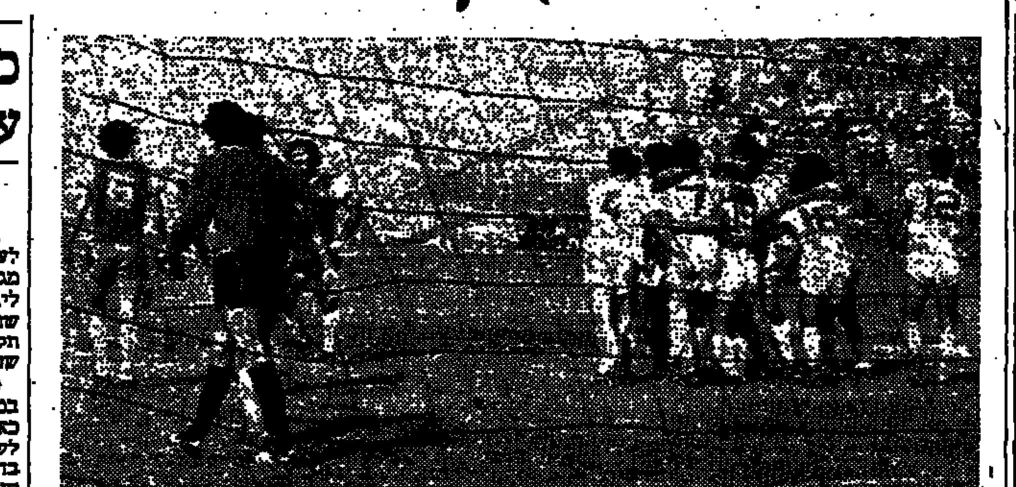

בבלומפילד שוב מתחבקים: שחקני שמשון ת"א צוהלים לאחר נצחונם על מכבי חיפה — 1:3.

מאת יהושע שגיא

במטח מעודד של 19 שערים, לעיני כ־32 אלף צופים בשבעה מגרשים, נפתחו אתמול משחקי הליגה הלאומית בכדורגל, בהם היו שני העולים החדשים — מכבי פתח־תקוה והפועל מרמורק — היחידים שנכנעו במגרשם הביתי.

מכבי פתח־תקוה נכנע במגרשו במשחק הדרמטי של שבת הפתיחה, כאשר אילץ את הפועל תל־אביב לשוויון ללא שערים עד לדקה ה־85, בה נכנס לפעולה התותחן החדש יעקב רחמינוביץ, שהבקיע שניים משלושת השערים שהקנו להפועל נצחון מוחץ תוך חמש דקות — 0:3.

הכשלון הביתי השני היה של העולה מרמורק, שנכנע ברחובות למחזיק הגביע הכח רמת־גן בשני שערים ללא מענה, אולי כדי להבין תוך 90 הדקות הראשונות שלו את ההבדל בין ליגת המישנה לליגה העליונה.

תוצאה מפתיעה מאד הושגה בבאר־שבע, שם מחץ הפועל המקומי בהדרכת אלי פוקס (שאימן אשתקד את מכבי נתניה) את האלופים לשעבר מנתניה (בלי מרדכי שפיגלר) בשלושה שערים חלקים (3:0). תוצאה מאד לא נעימה לנתנייתים, ששלושה ימים קודם לכן נכנעו בביתם 3:0 גם למכבי תל־אביב, ברבע־גמר הגביע.

בירושלים התהפכו היוצרות: בית"ר, שהודח מהגביע, זכה בנצחון ביתי על הפועל פתח־תקוה (0:1), ואילו הפועל ירושלים, שעלה לחצי־גמר הגביע, נכנע ביפו למכבי המקומי (2:0).

במשחק המרכזי של השבת הצליח האלוף, מכבי תל־אביב, למחוק בקרית חיים פיגור 1:0 להפועל חיפה, כדי להשוות על־ידי דרור בר־נור. שני השערים הובקעו לפני ההפסקה. השער לזכות חיפה היה עצמי (של שטמברג).

בנוכחי תריסר שערים חזו 6000 הצופים, שבאו להצגה הכפולה בבלומפילד: במפגש הראשון הביס שמשון תל־אביב 1:3 את מכבי חיפה, כאשר שחקן הרכש אורי קדמי כבש את שער היתרון — שהיה גם הראשון של העונה. במפגש השני סימנו בתיקו 1:1 בית"ר תל־אביב והפועל כפר־סבא, שהיה אלוף התיקו של העונה שעברה.

כל שחקני הליגה הלאומית ענדו אתמול סרטים שחורים על מדיהם, לאות אבל על 11 הספורטאים הישראלים שנרצחו באולימפיאדת מינכן. לפני תחילת המשחקים כיבד הקהל את זכר הקרבנות בדקת דומיה. דבר זה יחזור על עצמו במשך חודש, על פי החלטת מוסדות הספורט, שהכריזו על חודש אבל לזכר 11 הקרבנות.

יצויין, כי במחזור הפתיחה של הליגה הלאומית לא הורחק שום שחקן.

טבלת הליגה הלאומית

1.	הפועל ת"א	1	0—3	2
—.	הפועל באר־שבע	1	0—3	2
3.	שמשון תל־אביב	1	1—3	2
4.	הכח רמת־גן	1	0—2	2
—.	מכבי יפו	1	0—2	2
6.	בית"ר ירושלים	1	0—1	2
7.	בית"ר תל־אביב	1	1—1	1
—.	הפועל כפר־סבא	1	1—1	1
—.	הפועל חיפה	1	1—1	1
—.	מכבי תל־אביב	1	1—1	1
11.	הפועל פתח־תקוה	1	1—0	0
12.	הפועל ירושלים	1	2—0	0
—.	הפועל מרמורק	1	2—0	0
14.	מכבי חיפה	1	3—1	0
15.	מכבי פתח־תקוה	1	3—0	0
—.	מכבי נתניה	1	3—0	0

השמשוני אורי קדמי — כובש שער הבכורה

משחקי השבת הבאה
(מחזור ב)

הפועל ת"א — בית"ר ת"א; מכבי ת"א — שמשון ת"א; מכבי נתניה — הפועל ירושלים; הפועל כפ"ס — מכבי יפו; מכבי חיפה — הפועל מרמורק; בית"ר ירושלים — הפועל באר־שבע; הפועל פ"ת — מכבי פ"ת; הכח ר"ג — הפועל חיפה.

עצירה מוצלחת של שוער הפועל פ"ת, יצחק ויסוקר, במשחק בימק"א בו נכנעה קבוצתו לבית"ר ירושלים 0:1.

בית"ר ירושלים חי ואלקיים

בית"ר ירושלים — הפועל פתח־תקוה 0:1 (0:1)

השער: אבי אלקיים (33).

יכולת בינונית מאד, הספיקה אתמול לסגנית האלופה, קבוצת בית"ר ירושלים כדי לזקוף לזכותה נצחון ושתי נקודות במשחק הבכורה של השנה בליגה הלאומית.

למולם של הבית"רים היו אורחיהם, כדורגלני הפועל פתח־תקוה, אובדי עצות ולא הצליחו לסכן אפילו פעם אחת, משך כל שלבי המשחק, את שערו של סורינוב.

6000 הצופים שהתאכזבו באמצע השבוע שעבר מכשלונה של הקבוצה הבית"רית במשחק הגביע נגד הפועל תל־אביב (2:1) לא שבעו נחת, גם אתמול, מיכולת הקבוצה. חניכיו של שפר נעו בעצלתיים, התקשו לבתר את ההגנה המוצקה של האורחים בה בלטו השוער הלאומי יצחק ויסוקר, האחים סאלם ובלומנטל. רק בדקה ה־31 נורתה בעיטת הקרן הראשונה במשחק, דבר המעיד על ההתקפות חסרות המעוף של שתי הקבוצות.

קבוצתו החדשה של רחביה רוזנבוים, נתגלתה כצעירה מאד (ללא קפלן וצלניקר) עם כשרונות בלתי מבוטלים אך חסרי בטחון. הלהטה: השער שהכריע את גורל המשחק, היה אחד האירועים הבודדים שעוררו את הקהל מקפאונו. דודי הצעיר, שלח כדור מדוד לאבי אלקיים (33) שניצב חשוף כולו ללא השתהות ירה כדור בחצי גובה פנימה — 0:1.

גם שער זה לא עורר את שתי הקבוצות מתרדמתם. אי (40) פרץ במהירות לכוון השער ויסוקר זינק לרגליו ומנע הגדלת תוצאה.

לקראת הסיום ניתנו לשתי הקבוצות הזדמנויות לכיבוש שערים אך לא נוצלו. האורחים התבססו בהתקפה על סיני, חייק וכליפה, חבריהם במרכז השדה אינם ... להם לאיים על שערו של סורינוב.

בבית"ר ירושלים צדו את שני המגינים, יוסף חכם וכאזיר שניסו לדחוף להתקפה את הגורמים בחזית.

המשחק היה בניהולו של ... המצוין לנשנו.

בית"ר ירושלים: סורינוב, ג'אנו, רובוביץ, מ. כהן, צ'ו (פרסוס), חג'ג', ז. לוי, בן־ישי, אלקיים (צ. כהן). הפועל פתח־תקוה: ויסוקר, א. סאלם, י. בלומנטל, חביה, סטוצ'ינסקי, דורון, פוקס, סיני, חייק, כליפה.

גדעון

לקח ראשון למרמורק: בלאומית קשה יותר

הכח רמת־גן — הפועל מרמורק 0:2 (0:1)

השערים: צבי פרקש (8), יהודה שהרבני (88).

הכח רמת־גן איכזב ברחובות את העולה החדשה לליגה הלאומית, את הפועל מרמורק, כשניצח לאחר יתרון של שער במחצית. שחקני הכח שיחקו בבטחון רב ו... את חוסר הנסיון ואת ההתרגשות של יריביהם. בנצחונם לא הוטל ספק אף לרגע, אם כי לקראת המחצית הראשונה עברו שחקני מרמורק להתקפות־נגד מסוכנות, שמיזתן המצויינת של שוער יאיר נוסובסקי מנעה כל נסיון המקומיים להשיג שוויון.

הכח השיג יתרון כבר בדקה כאשר מסינג מסר למשה יחיאל. הבחין בצבי פרקש הבלתי מ... והעביר אליו במהירות את הכ... מגיני מרמורק קפאו על מקומם פרקש ניצל הזדמנות זו, קלט הכדור ובעט אותו מקרוב לז... השער הימני ופנימה. היה זה התגבה הלאומי הראשון של מרמורק.

לקח קודם לכן ניתנה הזדמנות דוקא למקומיים לזכות בשער כאשר צוברי מסר לאורנשטיין לפינה הימנית, אך נוסובסקי ... לקרן. תוך כדי זינוק נגע השו... קיבל טיפול רפואי, המשיך ל... אך בהפסקה נאלץ לנטוש את ... ולהתחירו להחליפו מאנו. הלה לא ... ושמר על שער נקי ב־45 הד... שנותרו.

ככל שקרב המשחק לסיומו ... שחקני מרמורק בנסיון להשיג ... יון, אך הדבר לא רק שלא עלה ב... רגליהם אלא ששתי דקות מסו... והצליחו האורחים לבסס נצחו... משה יחיאל פרץ משמאל ומסר ... מרכז ויהודה שהרבני, כלך ... רים באשתקד, כבש שער ... בנגיחה מדוייקת.

הכח ר"ג: נוסובסקי (מאנו), ... דימי, שניצר, ש. כהן, פיטל, צ... מסינג, יחיאל, ג'רבי, שהרבני, ... קש. הפועל מרמורק: מוסקובי... גרינברג, דריקס, י. כהן, פוזק, ... בי, אורנשטיין, צוברי, צ. שרע... (דניאלי), ס. שרעבי, חייקה. ... משה מזרחי לעיני 3000 צופים ב... מגרש הפועל ברחובות.

עמי חרפ

אלוף התיקו ממשיך

בית"ר תל־אביב — הפועל כפר־סבא 1:1 (0:1)

השער לבית"ר: עמוס חסן (26). לכפר־סבא: יצחק שום (49).

כאילו כדי להמשיך את עונת הכדורגל של אשתקד, בה הוכתר כ"אלוף־התיקו", סיים גם אתמול הפועל כפר־סבא את משחקו עם בית"ר תל־אביב ב־1:1. הבית"רים הם שרכשו יתרון במחצית הראשונה, אשר נמחק על־ידי הכפר־סבאים מיד לאחר ההפסקה. כל הנסיונות שנעשו לאחר מכן, ליד שני השערים, להשיג הכרעה — לא עלו יפה.

בסך הכל היו אלה 90 דקות, שבאו כאילו להוכיח, ששתי הקבוצות עדיין לא סיימו את הכנתן לחידוש המאבק הלאומי. הבית"רים, כמו יריביהם, פתחו בגישושים, כדי להגביר את לחצם לקראת ההפסקה. ואמנם, בדקה ה־26 השיגו יתרון מפתיע: לאחר הכשלה כפר־סבאית סמוך לרחבת ה־16 הצליח חסן הצעיר הנמרץ לנצל חוסר עירנות בהופעת המגן הירוקה, כדי לירות את הכדור בחצי גובה לפינת שער היה מגיגה של יואל שוהם, שנאלץ להוציא את הכדור מרשתו.

דומה היה ששתי הקבוצות ממשיכות בגישושים, חרף היתרון הבית"רי, ואם גם נהנו המארחים מיתרון קל שלא בא לידי ביטוי, היו הכפר־סבאים יותר מאורגנים במרכז השדה. אלא שנסיונותיהם לפרוץ את ההגנה הבית"רית במרכזה הצפופה נכשלו בשלב זה.

אבל עם חידוש המשחק ניכר שיפור מה בקבוצה האורחת, שהשיגה את שער השוויון בדקה ה־49: מרציאנסקי בעט מימין את כדור הקרן הראשון של קבוצתו, הבלם הבית"רי אברהם לב (שהיה הטוב בקבוצתו) ניסה להרחיק את הכדור בנגיחה, אלא שזה הגיע לראשו של נגבי. זה נגח לראשו של יצחק שום המנוסה, שנגח בצורה מדוייקת לאותו פינה, אליה נשלח גם כדור היתרון הבית"רי.

במצב של שוויון ניכר היה, שהכפר־סבאים נהנים משליטה במרכז השדה, אבל דומה שדווקא לבית"רים היו הזדמנויות הבקעה רבות יותר. גם כאשר ניסו, בתריסר דקות הסיום, לממש את היתרון לא עלה הדבר בידיהם ושני היריבים התחלקו בנקודות.

בית"ר ת"א: דוד; ליבקר, לב, לרמן, חשיד; פרל, חסן, בן־שמעון; קסלר, (יצחק), נמני, צוייג. הפועל כפר־סבא: שוהם; קשטן, מור, אבירוצקי, מאיר כהן; שום, אייזנשטיין, סוגל; מרציאנסקי, ליפשיץ, נגבי (א. כהן). שפט פינקלשטיין לעיני 6000 צופים, באיצטדיון בלומפילד ביפו.

יהושע בן־משה

היכן אתה, שפיגלר?

הפועל באר שבע — מכבי נתניה 0:3 (0:2)

השערים: רפי אליהו (16), אברהם נומה (25), שלום אבי־טן (69).

אם היה צורך בהוכחה נוספת, כה כוחה של קבוצת מכבי נתניה ללא שפיגלר, סיפקה השבת הוכחה נאמנה, כי הקבוצה ללא כוכבה דומה לגוף ללא רוח.

משחק בינוני הספיק להפועל באר־שבע, כדי לגבור במגרשה על נתניה בצורה מוחצת, ולזכות על ידי כך בנצחון בליגה ראשון חשוב.

מרבית שחקני נתניה נעו במגרש כצללים, ולא הפגינו גם שמץ של משחק קבוצתי נאה, שכה אפיין את הקבוצה בשנים האחרונות.

רק לזמן קצר, כיד בעקבות כיבוש שערים ע"י באר־שבע, התעוררו הנתנייתים ולחצו בהתקפה, אך מיד שבו לשחק, כאילו התוצאה אינה לחובתם, או שהמדובר במשחק ידידות חסר חשיבות.

חלוצי באר־שבע ניצלו היטב פרצות בהגנת נתניה, וכל איכת שאפשר היה להבקיע אל שער נתניה, עשו זאת חלוצי באר־שבע ללא היסוס ובתכליתיות רבה.

שחקני באר־שבע יכלו להרשות לעצמם לשחק בשקט ובביטחה, לא במעט בזכות חבריהם, להגנה, שעשו מלאכה מצויינת ולא נכנעו למרוסי, סבו וחבריהם.

פתיחת המשחק היתה המסגית מצד שתי הקבוצות, שנזהרו לא לספוג שער. כך זה נמשך עד לדקה ה־16, בעת התנגשות המונית ליד שער נתניה ורפי אליהו דחק פנימה כדור שהגיע אליו מרגלי חברו לקבוצה, חיים כהן.

התוצאה זו הוחזקה מעבר 9 דקות, נומה קיבל כדור מבהר, ובעוד שוער נתניה יצא לקראתו, גילגל אותו בנחת לרשת וקבע 0:2.

בדקה ה־69 מסר בר"ד כדור מדויק לאביטל וזה האחרון בעט בחוזקה, ממרחק 20 מטר כדי לקבוע את תוצאת המשחק — 0:3 לבאר־שבע.

הפועל באר־שבע: דהאן, כהן, אלבז, בן־דרור, דקל, נומה, עופר, בן־דרור, ברד, אביטל, אליהו. מכבי נתניה: כהן, חג'ג', טל, טופולנסקי, סלומון, בר, עמירה, גל, א. שלומוביץ, סרוסי סאבו. שפט סטרשנוב, לעיני 3500 צופים בבאר־שבע.

דב עירם

כדורי־התיקו היתלו בשוערים

הפועל חיפה — מכבי תל־אביב 1:1 (1:1)

השער להפועל חיפה: אברהם שטמברג (עצמי, 18); השער למכבי תל־אביב: דרור בר־נור (32).

האלופים שמטו אתמול נקודה ליגה ראשונה עם פתיחת משחקי הליגה הלאומית. יותר מזה: באיצטדיון הפועל בקרית חיים נזקק מכבי תל־אביב למאמץ רב, כדי לחלץ את הנקודה היקרה.

כדורגלני הפועל חיפה פתחו את המשחק בתנופה, ובאותן דקות ראשונות איימו שוב ושוב על השער התל־אביבי. אולם בשורות החיפאים שיחק אתמול החלוץ חסר נסיון, דב בנדט, שהועבר מהפועל גבעת־כרמל (ששיחק בליגה ב'). אתמול היה בנדט נרגש, כשניצב פעמיים, בדקות ה־2 וה־3, מול השוער מיכאל קודש — ולא הצליח להבקיע. גם בהמשך ניתנו לבנדט מספר הזדמנויות טובות שהוחמצו.

החיפאים שיחקו היטב בדקות הפתיחה. משחקם היה שוטף ומהיר, כשבמרכז השדה שולט יצחק אנגלנדר, שחקן הקישור המצטיין. לחץ החיפאים נשא פרי כבר בדקה ה־18. אחרי כמה התמצות הגיע כדור לאנגלנדר באגף־השמאלי. הוא התקדם כמה מטרים, ובעט בסיבוב כדור שטוח לשער מכבי; הכדור פגע ברגלו של המגן שטמברג, והתגלגל לעבר הרשת. השוער קודש היה יכול לקלוט את הכדור או להדפו בידו, אולם הוא ניסה להרחיק ברגלו. הכדור היתל בו וחדר פנימה.

בדקה ה־20 החליף יצחק גולן, הבאר־שבעי לשעבר, את משה עסיס בשורות מכבי, אבל גם כניסתו של גולן לא עוררה את שפיגל וחבריו. משחקם היה מאכזב. אולם בדקה ה־32 בכל זאת הצליחו שחקני מכבי להשיג שוויון: שפיגל קלט את הכדור כ־20 מ' משער חיפה; הוא התקדם מעט ובעט כדור שטוח לעבר אליהו כביש. השוער החיפאי שמט את הכדור לרגלי סלבי, שהמשיכו בבעיטה שטוחה. הכדור נראה בדרך כן החוצה, אולם דרור בר־נור — שניצב קרוב לשער הפועל חיפה — הספיק להשתלט על הכדור ובעטו מקרוב פנימה — 1:1. מאוחר יותר הובהר, כי שני השערים — שהובקעו באשמתם הישירה של השוערים — הם שהביאו לחלוקת הנקודות.

במחצית השניה שלטו יותר כדורגלני מכבי במרכז השדה, אולם חסרו תכליתיות בסיום ההתקפות. החיפאים הסתגרו יותר ויותר ברחבת שערם. רק לקראת הסיום יצאו הם להתקפות, אולם מתחיתם מבכי בליטי (שהחליף את בנדט) החמיצו כמה הזדמנויות. לקראת הסיום נראה היה, ששחקני שתי הקבוצות משלימים עם התיקו. גם הכושר הגופני עדיין לא הספיק לשתי הקבוצות להתמיד בקצב כל 90 הדקות. הם פתחו במרץ ובמהירות, אולם נחלשו מאד.

הפועל חיפה: בביס, גיגין, וולד, כהן, י. דוד, אילון, אינבצ', ליפשיץ, אנגלנדר, שפירא, בנדט (כן שיחקו לירון ובליטי). מכבי תל־אביב: קודש, שטמברג, נמני, רוזן, בלו, עוז, גרביר, שפיגל, סלבי, בר־נור, עסיס (גולן). שפט אהרון שושני לעיני 7,000 צופים בקרית־חיים.

יצחק צייבין

5 דקות גורליות

הפועל תל־אביב — מכבי פתח־תקוה 0:3 (0:0)

השערים: יעקב רחמינוביץ (85, 87); יחזקאל חזום (89).

היה כדאי לחזות במיפגש הליגה בין מכבי פתח־תקוה להפועל תל־אביב, ולוא רק בגלל חמש הדקות האחרונות שבו — חמש הדקות שבהן הובקעו שלושת שערי הנצחון לזכות הפועל.

עד לדקה ה־85 התנהל במגרש הפתח־תקואי משחק פושר למדי, שהציג דוקא את הקבוצה המכבית כתוקפנית יותר מיריבתה, והדבר התבטא הן במישור הטכני־קבוצתי הן ברוח הלחימה של רוב שחקני פתח־תקוה, במשחקם הראשון עם שובם ללאומית. הם שאפו להוכיח לאוהדיהם, כי בדעתם לתקוע יתד בליגה העליונה.

עדיפותם הקלה של המארחים באה לידי ביטוי במיוחד במחצית הראשונה, כשבהתקפת מכבי בלט בה תריצתו יצחק מזרחי, שבעט פעמים רבות לעבר שער הירוב. כך, למשל, בעט מזרחי בדקות ה־15 וה־35 מטווח ניכר, והכדור החטיא את השער בסנטימטרים ספורים.

לקראת הסיום של המחצית הראשונה נפגע מזרחי והוחלף בהירש; אך ההחלפה לא החלישה את התקפת מכבי, כאשר הירש המהיר הביך לא מעט את מגיניו בכדרוריו הסוחפים.

המעבר השני — אכזבה רבה לאוהדי הפועל תל־אביב. הבלם רחמינוביץ, שוב בעמדת חלוץ מרכזי היה איטי ולא הצליח להתגבר על מגיניו. למעשה, עד לדקה ה־85, לא ביצע אף לא פעולה חיובית אחת. לא טוב ממנו היה פייגנבוים, שמשחקו היה אדיש כלשהו והופעתו הכללית בלתי אפקטיבית לחלוטין.

אולם על הסמנן בשחוק כדורגל יעידו חמש הדקות האחרונות. בהן התרחשו האירועים הבאים בנספרם נע:

בדקה ה־85: בן־יהונתן, מן האגף הימני, הגביה למרכז והכדור הגיע לרחמינוביץ שבעט מקרוב פנימה.

בדקה ה־87: רחמינוביץ, שעד לדקה זו לא הורגש כלל, הוסיף שער שני. היה זה שער טראגי לגבי קיל, שוער פתח־תקוה, שעד אז עשה מלאכה נאה ביותר. פייגנבוים בעט בעיטת סיבוב מטווח רחוק, השוער נראה קולט את הכדור, אך שמט אותו לאחור. לכדור זה המתין הראש של רחמינוביץ שנגחו לרשת וקבע 0:2.

בדקה ה־89: אם לא היה די בכל אלה, באה בעיטתו המצויינת של חזום לרשת מכבי, ללמוד שלא הכל צפוי במשחק הכדורגל.

מכבי פתח־תקוה: קיל, רוזנסל, פיינברג, זאב זלצר, גולדהגן, מאוה, מקבל, ב. מזרחי, י. מזרחי (הירש), י. זלצר, סטוקיזי. הפועל תל־אביב: בריבגג, בן־יהונתן, פרימו, גולדשטיין, קסטרו, שני, כהן, זליקובסקי, רחמינוביץ, פייגנבוים, מרדכוביץ (כן שיחקו רודיק וחזום). שפט איתן לעיני 4,000 צופים באיצטדיון הפועל בפתח־תקוה.

שמואל קליגר

קדמי (במדי שמשון) כבש את שער הבכורה של העונה

שמשון תל־אביב — מכבי חיפה 1:3 (0:0)

השערים לשמשון: אורי קדמי (60), יואל מאסורי (75) וגדעון דמתי (80). לחיפה: ישעיהו שווגר (65).

אורי קדמי בן ה־25, מי שהיה חלוץ מכבי תל־אביב והפועל רמת־גן, שנרכש בראשית העונה על־ידי שמשון, זכה להיות מבקיע השער הראשון לעונת המשחקים 1973/72. שער הנפלא של קדמי בדקה ה־60 סחף את חבריו למשחק תוקפני, שנסתיים בנצחון משכנע בשיעור 1:3.

בחלקים רבים של משחק זה, שפתח את העונה, נדמה היה כי זה משחק ידידותי ולא מיפגש הליגה הראשון. תרמו לזה שחקני שתי הקבוצות, ששיחקו כאילו היה זה אימון חסר ערך. מספר הצופים המועט — 4000 במספר — השתקפם ביציעים.

את כבוד משחק הבכורה הלאומי, שהחל בשעה 1.30 בצהריים באיצטדיון בלומפילד, הצילו ארבעת השערים שהובקעו תוך 20 דקות, חלקם כתוצאה ממשגים של ההגנות. באותן 20 הדקות נכנסה לפעולה השלישיה הקדמית המצויינת של שמשון (גדעון דמתי, משה רומנו, יואל מאסורי), שהוכיחה כי כל הגנה לאומית חייבת לחשוש מפניה.

אבל את השער הראשון כבש, כאמור, דווקא אחד משחקני הקישור — אורי קדמי נמוך הקומה — שכושר גופני לקוי היה בעוכריו במשחק זה. הוא קיבל בדקה ה־60 כדור מצויין מדוד שלג (גם הוא שחקן רכש), בפינת הרחבה הימנית, בועט בעיטה קלה ובעט לזווית הימנית. הכדור נתקע ברשת מבלי שבנימין ויינברג, שוער מכבי חיפה (אחד השחקנים הבולטים בקבוצתו), יצליח לזוז ממקומו.

אבל החיפאים, תוך ניצול חולשת מרכז השדה של שמשון, ערכו סידרת התקפות נבוכות שבאחת מהן ירה אהרון גרשגורן כדור מ־16 מטר. הבלם ישעיהו שווגר התרומם ונגח מתחת לידיו של השוער השמשוני גבה הקומה כספי — 1:1.

השמשונים מיהרו להשלים עם תיקו. רומנו ומאסורי ביצעו צירוף כפול מהיר, והכדור נשלח ברגלי מאסורי שמשך אליו את ויינברג, התקדם ללא הפרעה וקבע 1:2 (בדקה ה־75). כעבור חמש דקות איבד המגן מרדכי ברגר כדור מול גדעון דמתי המהיר, שפרץ לעומק ומזוית קשה מאד ירה לפינה הנגדית של השער החיפאי, כדי לחתום את תוצאת המשחק — 1:3.

שמשון ת"א: כספי, ויסו, פוס, דרוקר, קינגי, שלג, קדמי, שוקיאן, דמתי, רומנו, מאסורי. מכבי חיפה: ויינברג, חזמוס, שווגר, נקש, ברגר, גרשגורן, בנדה, גרובר (אגמי), שרעבי, אולר, מורסה. שפט עורבי לעיני 4000 צופים.

ב. זאבי

יפו פתחה במחץ

מכבי יפו — הפועל ירושלים 0:2 (0:1)

השערים: יצחק בלום (36), פנחס קינסטליך (65).

פתיחת עונה מעודדת למכבי יפו שגבר בביתו, תוך הצגת כדורגל נאה, על הפועל ירושלים 0:2.

יפו היתה ראויה לנצחונה בזכות תכליתיות יותר של חלוציה, וכן הודות למשחק מרכז השדה העדיף שגילתה. למירב המחמאות ראויים שני שחקני הקו של יפו, אוננה וקינסטליך, שהעמידו שוב ושוב את השער הירושלמי במצבים מסוכנים.

באוננה בגד המזל פעמים אחדות, כאשר כמה כדורים שלו נראו עושים דרכם לתוך השער, ורק יכולת מצויינת של שוער ירושלים, תובל, מנעה הבקעת שער. לקראת הסיום הבקיע אוננה שער בהדר בבעיטה יפה מחוזית, שהותירה את חיים לוין, מחליפו של תובל, אין אונים. למרבה האכזבה, ביטל השופט יוספסון את השער בטענת נבדל בלתי סביר.

קינסטליך בלט במשחקו הנבון ובחלוקת הכדורים המדוייקת שלו לחבריו. השער השני שהבקיע לרשת הירושלמית היה מלאכת מחשבת. מבקיע השער הראשון, יצחק בלום, גילה משחק נייד ומתמיד, ועשוי להיות לאחד השחקנים המוכשרים של הקבוצה היפואית.

הפועל ירושלים הפתיע במשחקו החלש ובדעיכה, שפקדה את רוב שחקניו. בלעדי שניים מכוכביו, אלי בן רימוז החולה ויצחק מריליו המצער, לא הצליחו האורחים להגיע לרמת משחקם הרגילה מן העונה שעברה. היחיד שבלט אצלם היה השוער תובל, שמילט את שערו ממצבים מסוכנים. חבל רק, שהופעתו נפגמה בסיום בשל פציעה שנגרמה לו ע"י קינסטליך. את מקומו בשער הירושלמי מילא השוער הותיק חיים לוין ששמר עד לסיום על רשת נקיה.

את שערו הראשון כבש מכבי יפו בדקה ה־36. ארואטי פרץ מימין והגביה כדור אל פי רחבת ה־5. תובל החמיץ את הכדור הגבוה, שהלך מעליו והגיע אל בלום הבלתי מכוסה. זה צעד ובעט כדור חלש מדוייק למרכז השער המשוחף.

יפו המשיכה לתת את הטון במגרש עד להבקעת שערה השני בדקה ה־65. המגן עותמן הכשיל את ליאון בפינת רחבת ה־16. זה האחרון ביצע בעצמו את בעיטת העונשין, הכדור הגיע הישר אל ראשו של קינסטליך, שנגח תוך זינוק ... בין הקורה לבין גופו של תובל.

מכבי יפו: מיכאלי, סרינה, לירון, גולדברג, גינין, זילברשטיין, ארואטי (סעיד), ס. לוי, אוננה (אליעזר), קינסטליך, בלום. הפועל ירושלים: תובל (לוין), אלקובי, חוה, עותמן, אולאי, מזרחי, ברשי, מרטבי, תורג'מן, סיגגל, הוד (מנצור). שפט יוספסון לעיני 2,000 צופים במגרש מכבי יפו.

רפי קדר

מחפודה — אלוף הנוער באופניים

יהודה מחפודה מהפועל רמלה, זכה אתמול באליפות ישראל לנוער ברכיבה על אופניים. הוא עבר בסיכום הכללי 132 ק"מ בזמן כולל 3:56.21 שעות. שני היה מיכאל אביאל מהפועל לוד 3:58.13 שעות ושלישי עובדיה ברדה מהפועל לוד 4:02.32 שעות.

במרוץ האחרון שנערך אתמול במסלול הררי, מנחשון לבית־שמש, לאורך 13 ק"מ, ניצח אהרון מחפודה מלוד ב־28.29 דקות, לפני דוד אלון מהפועל ת"א 29.09 דקות ומחפודה 29.15 דקות.

גבעת חיים — אלופת הליגה בכדורמים

עם סיום משחקי הליגה הלאומית בכדורמים, הוכתרה כאלופת הליגה, הפועל גבעת־חיים, לאחר שהובטחה כבר לפני שלושה מחזורים. במשחקי המחזור האחרון הושגו בסוף השבוע התוצאות הבאות:

ב.מ.צ. — הפועל פתח־תקוה 3:9. מכבי חיפה — הפועל אפיקים 3:7. הפועל תל־אביב אס"א ירושלים 4:9. הפועל גבעת־חיים — גבעת־ברנר 5:12.

9,000 צלחו את הכנרת

מאת סופר "ספורט הארץ"

כ־9000 שחיינים השתתפו אתמול בצליחה העממית ה־19 של הכנרת, שאורגנה על ידי הפועל. הצולחים — קשישים, בוגרים ובני נוער — שחו כ־4 ק"מ, מקיבוץ האון לצמח.

בפרס לקבוצה רבת־המשתתפים זכתה קבוצה של הפועל חיפה, שיתופה 350 צולחים. פרס נוסף הוענק לצולחי גבעתיים, ששיתפו 300 איש. בין הצולחים בלטו שתי קבוצות של נכים — קבוצה של נכי צה"ל עם 62 צולחים, וקבוצה של נכי שיתוק שמנתה 60 צולחים.

השליחה התנהלה תוך סדר מופתי

תקרית ראשונה בליגות ב'

תקרית ראשונה פרצה אתמול בפתיחת משחקי ליגה ב' בכדורגל, כאשר המפגש בין הפועל קרית אתא ובית־שאן הופסק בדקה ה־60 בשל התפרעות.

סופר ... בחיפה מודיע, כי מנהל קבוצת הפועל בית שאן התפרע, ולא ציית להוראת השופט לפנות את המגרש. המשחק הופסק והאיש נעצר על ידי המשטרה. בשעות הערב שוחרר בערבות, לאחר שהואשם בהתנהגות פרועה.

* צפון א': הפועל קרית חיים — בית"ר קרית שמונה 2:2 (1:1); בית"ר טבריה — בית"ר עכו 3:5 (2:1); הפועל כפר רופין — הפועל קרית ים 2:4 (0:1); בני עכו — הפועל אפיקים 0:2 (0:0); הפועל תל־חנן — בית"ר הצור 3:5 (0:2); הפועל הצור — בית"ר תל־חנן 1:3 (1:0); מכבי קרית־ביאליק — הפועל נצרת 0:2 (0:1); הפועל קרית אתא — הפועל בית שאן 0:3 (הופסק בדקה ה־60 בגלל התפרעות. שחקני קרית אתא השתמשו ... בהיערות המשטרה).

* צפון ב': מכבי חדרה — מכבי זכרון יעקב 1:4 (1:2); בית"ר בנימינה — אחוה חיפה 0:3 (0:1); הפועל נתניה — מכבי השרון 2:8 (0:5); הפועל צופה — הפועל בית אליעזר 1:2 (0:2); אבן יהודה — בית"ר דב נתניה 1:1 (0:1); הפועל גבע הכרמל — הפועל בנימינה 0:2 (0:2); הפועל רעננה — מכבי פרדס חנה 1:2 (0:1); הפועל גבעת אלונה — הפועל זכרון יעקב (לא נערך).

* דרום א': בית"ר חולון — בית"ר בת־ים 0:4 (0:2); מכבי חולון — מכבי בת־ים 1:2 (0:1); בית"ר ר"צ — הפועל כפר־קאסם 1:1 (1:0); הפועל ראש־העין — הפועל בני־ברק 0:2 (0:1); בית"ר יפו — מכבי השקמה 1:3 (1:1); הפועל צפון — הפועל גבעתיים 0:2 (0:0); הפועל כפר שלום — הפועל נוה הדרון (לא נערך בגלל העדר משטרה), בית"ר לוד — הפועל אור יהודה (לא נערך בגלל העדר משטרה).

* דרום ב': בית"ר באר־שבע — הפועל קרית־מלאכי 0:2 (0:0), הפועל ירוחם — הפועל שיכון־המזרח 4:4 (1:1); מכבי באר־שבע — מכבי יבנה 2:4 (1:1); מכבי רחובות — הפועל מרחבים 0:2 (0:0); מכבי קרית־גת — בית"ר אשדוד 0:1 (0:1); הפועל אשקלון — נס־ציונה 2:2 (2:2); מכבי רמלה — הפועל אפקים 2:2 (2:1); הגיבה — בית"ר אשקלון (לא נערך בגלל העדר משטרה).

נארסי — יובנטוס 0:1

ליון, 15 (צ"צ). שער שכבש ברנגל בדקה ה־53, העניק נצחון לנארסי על יובנטוס 0:1, במשחק הראשון ביניהן בגביע־אירופה לאלופות, שהיה לעיני 25 אלף צופים.

השבוע ב־הארץ

הקישואים המומולאים התפוצצו

ירוחם כהן, ממפקדי המחלקה הערבית של הפלמ"ח, מספר על פעולות חבלה של יחידתו

(פרק מספר העומד להופיע בקרוב)

8 מדליות (3 זהב, 3 כסף, 2 ארד) למשלחת הפועל במשחקי גראץ

אברמוביץ קפצה לגובה 1.65 ✶ שוזיפי רצה 1500 ב־4:49.2 דק'

גראץ, 16 (שרות „ספורט הארץ"). האתלטיות הישראליות זכו באליפות ספורט הפועלים בשש מדליות, בצוד הגברים — זכו רק בשתים. שלוש מהמדליות מזהב, שלוש מכסף ו־שתים מארד.

הקופצה לגובה, אורית אברמוביץ, זכתה במדלית זהב אחרי שניתרה לגובה של 1.65 מטר. בנסיונה לע־בור 1.70 מטר נכשלה. את מדלית הזהב השניה לישראל השיגה האת־לטית חנה שוזיפי כאשר עברה את מרחק 1,500 המטרים בזמן של 4:49.2 דקות. יהודית גנץ זכתה במדלית הזהב השלישית בזריקת דיסקוס (42.22 מטר).

במדליות הכסף זכו מירה בולבה בהדיפת כדור ברזל (12.81 מטר), ואביבה בלס בריצת 800 מטרים (2:10.2 דקות). יריבתה לריצות אלה — חנה שוזיפי — זכתה במדלית הארד. היא הגיעה אחרי בלס בזמן של 2:16.0 דקות.

מבין הגברים זכו במדליות: אמ־נון סיגורה — מדלית כסף בכידון (67.60 מטרים) ודוד בן דוד — מ־דלית ארד בריצת 200 מטרים (22.4 שניות).

תוצאות חדשות באתלטיקה

שאר התוצאות באתלטיקה (חלשות יותר בין הגברים): בן־דוד — 11.2 שניות בריצת 100 מטרים; אלן ג־לואן — 4:22.0 דקות בריצת 1,500 מטרים; ציון חצרוני — 31:44.5 ד־קות בריצת 10,000 מטרים (מקום רביעי); ובריצת 5000 מטר 15:10.8 דקות (מקום ששי); יאיר לובין — 1.75 מטר בקפיצה לגובה (מקום 11); עקיבא קורן — 12.85 מטרים בהדיפת כדור ברזל (מקום עשירי); אלן גלואן 1.56.0 דקה בריצת 800 מטרים ו־בשליחים 4×100 45.4 שניות. תוצאה נוספת בתחרויות הנשים: חוה שחם — 39 מט־רים בכידון (מקום חמישי).

נבחרות טניס השולחן במשלחת הפועל דורגו במקומות ה־5 (גב־רים) וה־6 (נשים).

כשלון בהיאבקות

המתאבקים הישראלים לא השיגו היום הישגים טובים במיוחד. פירוט התוצאות: עד 52 ק"ג — פרוספר בן־ברוך (מקום רביעי); עד 57 ק"ג — מאיר הואדר (מקום רביעי); עד 62 ק"ג — פליקס גולדין (מקום שלישי); עד 68 ק"ג — אורי וקנין (מקום שני) וסמי מלכה (מקום ח־מישי); עד 74 ק"ג — אריה קול־טון (מקום חמישי); עד 82 ק"ג — יוסף זקליס (מקום שביעי); עד 130 ק"ג — שבתאי שעשוע שוולי (מ־קום שלישי); על־כבד — אברהם אשורי (מקום שני).

שוטרים חמושים ממשיכים לשמור על בטחונם של הספורטאים הישר־אלים הנמצאים כאן. משטרת אוס־טריה סורבת, כי סידורי הבטחון ש־ננקטו מספיקים. תנועות הישראלים כאן נשמרות בסוד.

גבת־יגור זכתה בבכורה בכדורסל

גראץ, 16 (שרות „ספורט הארץ"). קבוצת הפועל גבת־יגור זכתה הערב בבכורה בטורניר הכדורסל באלי־פות ספורט הפועלים, לאחר שגברה על נבחרת הצעירה של הונגריה בתוצאה 79 : 63. במחצית הוליכו ה־הונגרים 40 : 35.

לגבת הרבו לקלוע: ינאי 20, שיפמן 18 וקרן 14.

הכדורסלנים — לגמר

קבוצת הכדורסל של הפועל גבת־יגור, המייצגת את הפועל בתחרו־יות ספורט הפועלים, עלתה לשי־חק הגמר אחרי סדרה של נצחונות. במשחק המוקדם גברו ביום ה' על אסקה אוסולד בשיעור 89 : 84 (45 : 42). קלעו לגבת/יגור: קרן 33, ינאי 14, עבור 14, בן־יהודה 14, שפמן 8, בת רם 6.

ביום ו' ניצחה קבוצת הפועל גבת/יגור את נבחרת הצעירה (עד גיל 23) של יוגוסלאויה בשיעור 92 : 60 (53 : 32). קלעו לגבת/יגור: ינאי 24, קרן 20, יהצאלי 10, בן־יהודה 10, שיפמן 10, שלוה 9, עבור 9, לויתן 2.

תוצאות אחרות באליפות: הונ־גריה — יוגוסלאויה 63 : 62; הונ־גריה — אוסולד 64 : 54. במשחק הגמר מתמודדת קבוצת הפועל גבת/יגור נגד נבחרת הצעירה (עד גיל 23) של הונגריה. בהפסקה בכל המשחקים בהם השתתפה הקבוצה הישראלית עמד הקהל דום במשך דקה לזכר נרצחי מינכן.

אלוף עולמי חדש באיגרוף

לוס אנג'לס, 15 (עיר וצ"פ). כ־אלוף עולמי חדש באיגרוף במשקל קל הוכתר כאן בליל שבת המכסי־קאי צ'נגו קרמונה, בן ה־27, ש־הכניע בנוק־אאוט טכני בסיבוב ה־שמיני את האלוף הוצא, האמריקאי מאנדו ראמוס.

השופט הפסיק את הקרב כשרא־מוס, האלוף כאן שלוש שנים, הופל עד למנין 8, לאחר שספג מהלומות קשות בפניו בסיבובים הקודמים. ראמוס הוצא מן הזירה באלונקה והועבר לבית חולים.

אולימפיאקוס — קאליארי 1:2

אתונה, 15 (עיר). במשחק הרא־שון בגביע הקונפדרציה האירופית (אופ"א), שנערך כאן לעיני 45 אלף צופים, ניצחה אולימפיאקוס את קא־ליארי 1:2 (0:1).

באיסטנבול גברה פנרבחצ'ה ב־אותה מסגרת על אשקישהירספור 1:2 (0:1).

בגביע אירופה למחזיקות גביע: באסטיה (צרפת) — אתלטיקו מאד־ריד 0:0; לגיה וארשה — ויקינגור רייקיאביק 0:2.

הצלחה ליורדים — עם פתיחת משחקי ליגות א' בכדורגל

חדרה — מחנה יהודה 0:3 ✶ בני יהודה — בת־ים 1:2

מאת רפי לוי
עורך „ספורט הארץ"

את הנוק, שניתן אתמול בשני מחוזותיה של ליגה א' בכדורגל, גילה כי אותן הקבוצות שהכריזו על כוונותיהן להשתתף במירוץ ל־אליפות — אכן זכו בנצחונות מעו־דדים לקראת המשך המאבק. הדב־רים אמורים לגבי קבוצות כהפועל חדרה (3 : 0 על מחנה־יהודה) וה־פועל ר"ג (3 : 1 על נהריה) במחוז הצפון; הפועל חולון (2 : 1 על לוד) ובני־יהודה (2 : 1 על הפועל בת־ים) — קבוצות שיהיו, לפי כל ה־תחזיות, נתונות הסון בליגה א'. לחדרה ובני־יהודה, שירדו מהלאו־מית, היתה זו נחמה ראשונה..

התוצאה היכולה להיחשב כהפ־תעה הגדולה ביותר של השבת הי־תה במחוז הדרום, במשחק בראשון לציון, שם גבר העולה החדש מליגה ב' הפועל דימונה על הפועל המקו־מי (1 : 0). גם נצחונו של הפועל אשדוד על הפועל באר־יעקב בביתו (3 : 0) היה בלתי צפוי. העולה ה־דרומי השני, הפועל רמלה, סחט ב־ביתו תיקו 1 : 1 ממכבי שעריים, שהחמיץ בסיום העונה שעברה את זכותו לשחק השנה בליגה הלאומית.

ליגה א' — צפון

1.	הפועל חדרה	1	0—3	2
2.	הפועל רמת־גן	1	1—3	2
—	בני־נצרת	1	1—3	2
4.	בית"ר נתניה	1	0—1	2
—	מכבי הרצליה	1	0—1	2
—	קרית־שמונה	1	1—2	2
7.	גבעת־חיים	1	1—1	1
—	הפועל צפת	1	1—1	1
—	הפועל עכו	1	1—1	1
—	סירת הכרמל	1	1—1	1
11.	הפועל נהליאל	1	2—1	0
—	הפועל הרצליה	1	1—0	0
—	הפועל טבריה	1	1—0	0
14.	מגדל העמק	1	3—1	0
—	הפועל נהריה	1	3—1	0
16.	מחנה־יהודה	1	3—0	0

ליגה א' — דרום

1.	הפועל אשדוד	1	0—3	2
2.	הפועל דימונה	1	0—1	2
—	הפועל חולון	1	1—2	2
—	בני־יהודה ת"א	1	1—2	2
—	רמת־עמידר	1	1—2	2
6.	הפועל אילת	1	2—2	1
—	בית"ר רמלה	1	2—2	1
—	בית־שמש	1	2—2	1
—	הפועל יהוד	1	2—2	1
—	הפועל רמלה	1	1—1	1
—	מכבי שעריים	1	1—1	1
12.	קרית־אונו	1	2—1	0
—	הפועל בת־ים	1	2—1	0
—	הפועל לוד	1	2—1	0
—	ראשון לציון	1	1—0	0
16.	באר־יעקב	1	3—0	0

מחוז הצפון

✶ הפועל חדרה — הפועל מח־נה יהודה 3 : 0 (2 : 0). הפועל חדרה פתח את הופעותיו בליגה א' בצורה מוצלחת, כאשר שלושת כדורגלני הרכש שלו כבשו שערים בנגיחות. פסח סייטלמן הבקיע את השער הר־אשון בדקה ה־6, התמיפאים לש־עבר דב עצמון ושמואל יעקובובסקי בדקות ה־20 וה־84. שפט שריר, ל־עיני 750 צופים בחדרה.

✶ הפועל קרית שמונה — הפו־על נהליאל 1 : 2 (1 : 2). הפועל קרית שמונה ניצח למעשה כבר ב־סיום המחצית, כי התוצאה נשארה ללא שינוי עד לסיום. את השערים לקרית שמונה כבשו א. כהן (9) ופחימה (44). לנהליאל — חממי (39). שפט מימון זוהר, לעיני 1,000 צופים בקרית שמונה.

✶ בית"ר נתניה — הפועל הר־צליה 1 : 0 (0 : 0). אחרי מחצית ל־לא הכרעה כבש ארביב בדקה ה־52 את שער הנצחון לבית"ר נתניה. שפט ברבש, לעיני 100 צופים בנ־תניה.

✶ מכבי הרצליה — הפועל טבריה 1 : 0 (0 : 0). בסיוע שני כ־דורגלני הרכש מהכח רמת־גן, ניצח מכבי הרצליה את הפועל טבריה בשיעור 1 : 0. את השער כבש ויק־טור מסיקה בדקה ה־65. שפט פירד, לעיני 800 צופים בהרצליה.

● הפועל רמת־גן — הפועל נה־ריה 3 : 1 (0 : 2). רמת־גן רמזה כבר בפתיחה על כוונתה להתמודד על הבכורה. אוזמן (8), צייריק (38) ואורבך (65) כבשו לזכותה את ה־שערים. השער לנהריה נכבש ע"י פליישמן (89). שפט בן־יצחק, 2800 צופים, בר"ג.

● הפועל עכו — הפועל סירת־הכרמל 1:1 (0:1). משחק שקול בו היתה לעכו עדיפות מה, שלא הועי־לה על מנת לזכות בנצחון. שיטרית כבש ראשון לעכו (41). שחקן סירה ליברטי, השווה בדקה ה־75. שפט טילינגר, 2000 צופים, בעכו.

● הפועל גבעת־חיים — הפועל צפת 1:1 (0:1). שתי הפעולות החד־שות נפגשו במחזור הפתיחה ולא יכלו זו לזו. צייבלין זיכה את גבעת חיים ביתרון (27) שנמחק בשער עצמי של מגן גבעת חיים (71). שפט תמיר, 500 צופים, בגבעת־חיים.

● הפועל בני־נצרת — הפועל מגדל־העמק 1:3 (1:2). מיפגש עשיר באירועים מרתקים ליד שני השערים. כבשו לבני־נצרת: מג'יד (30, 45) ורמזי (80). השער למגדל־העמק: דהאן (43). שפט אלפסי, 3000 צו־פים, בנצרת.

בעת המשחק פרצה קטטה בין שח־קני נצרת ובין אורחים במגדל ה־עמק בעקבות הצרות מצליבות ו־קללות. כתוצאה מהקטטה נפצעו קל שלושה תושבי נצרת ושנים ממגדל העמק. הקטטה לא הפריעה למהלך המשחק שהסתיים ב־3:1 לנצרת.

שער הנצחון של בני־יהודה נגד הפועל בת־ים (1:2) במשחק הבכורה של היורדים מהלאומית בליגה א'.

מחוז הדרום

● בני־יהודה — הפועל בת־ים 1:2 (1:1). היורדים מן הליגה הל־אומית נזקקו למאמץ כדי להכניע את היריב השאפתני מבת־ים. גולן (25) ו־ר. שרעבי (70) כבשו לבני־יהודה. א. לוי (28) זיכה את בת־ים בשער הכבוד. בדקות הסיום הרחיקו כחלוף מבת־ים ורבין כבני־יהודה ש־ההכהשו ביניהם. שפט חוגש, 1000 צופים, בבת־ים.

● הפועל דימונה — הפועל ראש־שון לציון 0:1 (0:1). העולה החדש זכה בנצחון מפתיע על יריבו הוו־תיק שלא הגיע לרמת משחקו ה־רגילה. את שער הנצחון לדימונה כבש ולהנברגר בדקה ה־11. שפט סד־לוכוסביץ, 1000 צופים, בראשון לציון.

● הפועל חולון — הפועל לוד 1:2 (1:1). במשחק סוער והגהה, ב־מהלכו הורחקו 3 שחקנים, 2 מלוד ואחד מחולון. בדקה ה־36 היקנה קליין יתרון ראשון לחולון. כעבור 5 דקות השוה הלודאי בגד בשער באה. 6 דקות מן הסיום כבש יעקבי את שער הנצחון לחולון. שפט א. באון, 3000 צופים, בחולון.

● הפועל רמלה — מכבי שע־ריים 1:1 (1:0). שעריים הופתעה במשחקם השאפתני של הרמלאים ש־ערכו את משחק הבכורה בליגה א'. שעריים הובילה משער יתרון של י. כהן (0:1). מ. ארה הרמלאי השווה בדקה ה־78. שפט אורגד, 1000 צו־פים, ברמלה.

● מכבי רמת־עמידר — הפועל קרית אונו 1:2 (0:1). יתרון קל של עמידר שזכתה בנצחון דחוק. כבשו לעמידר: ז. פרץ (43) ופייקין (60). השער לקרית אונו: סעד (61). בדקה ה־64 הורחק כוכב עמידר ויקי פרץ שנלב בשופט. שפט בן־קיקי, 800 צופים, בקרית־אונו.

● הפועל אשדוד — הפועל באר־יעקב 0:3 (0:1). משחק מהנה של שחקני אשדוד שהימכו את יריבהם בביתם. אלגזי (22), גלינה (80) ובב־דדי (87) כבשו לזכות אשדוד. שפט צפניה, 800 צופים, בבאר־יעקב.

● הפועל אילת — בית"ר רמלה 2:2 (1:1). משחק שקול בו נע היתרון מצד לצד. בר כבש שני שערים לאילת (20, 70). א. ברכה (21) ו־שיקוה (76) כבשו לרמלה. שפט פסר, 1800 צופים, באילת.

● הפועל בית־שמש — הפועל יהוד 2:2 (2:1). יתרון הביתיות לא עזר לבית־שמש כדי לזכות בנצחון. ביטון כבש שני שערים לזכות בית־שמש (37, 62). סטפק (15) חזביב (45) זיכו את יהוד בשערים. שפט ג' אשקר, 2000 צופים, בבית־שמש.

הפסד ביתי לאברטון נגד סאותהמפטון — 1:0

שלוש קבוצות עם 13 נקודות — בראש באנגליה

לונדון, 16 (עיר). קבוצת סאות־המפטון חוללה היום את הפתעת ה־מחזור התשיעי בליגה האנגלית, כי שניצחה בליברפול את אברטון 0:1. שער הנצחון, שהובקע על ידי ה־חלוץ הוולשי רון דייויס, לא הניח את אברטון מהפסגה, אך ביטל את יתרונה.

המשחק בהיבורי, בין ארסנל ל־ליברפול, הסתיים בתיקו־אפס. ה־משחק הופסק ל־12 דקות, בעקבות התכתשות שריר ברגלו של הקוון דניס דרואיס. הוא הוחלף בפרשן הטלוויזיה ג'ימי היל, מנהלה לש־עבר של קבוצת קובנטרי, ומי ש־היה שחקנה של פולהאם.

ג'ף הארסט, גיבור הגביע ה־עולמי ב־1966, נרשם בפנקסו של השופט ואחר כך הורחק, לראשונה בקריירה שלו, עקב ויכוח שניהל עמו. קבוצתו, סטוק, נוצחה על ידי איפסוויץ' (0 : 2), שעלתה למקום השני. במשחק דרמטי באלנד־רוד, הצ־ליחה לידס יונייטד להפוך פיגור של 1 : 0 לנצחון 1 : 3 על לסטר, כשכל שלושת שעריה הובקעו הל־23 דקות במחצית השניה — על ידי אלן קלארק, מיק ג'ונס ומיק בייטס.

עוד כשלון ליונייטד

מנצ'סטר סיטי זקפה לזכותה נצ־חון ביתי על טוטנהאם (2 : 1), מ־שעריו של רודני מארש. את ה־שער לטוטנהאם הבקיע מרטין פי־טרס. לעומת זאת, נכשלה מנצ'ס־טר יונייטד בוולברהמפטון ונשארה בתחתית, ללא נצחון בין 22 קבוצות הליגה הראשונה. ... על ידי וולבס, ... דאגן כובש את שע־רו ה־200.

את הנצחון הגבוה של השבת השיגה ווסטהאם, שהכניעה על מג־רשה את נוריץ' 4 : 0.

מלקולם מקדונלד הבקיע את כל השערים לזכות ניוקאסל, שהכניעה במשחק־חוץ את קובנטרי, בשיעור 3 : 0. שפילד יונייטד גברה במג־רשה על צ'לסי 2 : 1; האלופה דרבי קאונטי ניצחה בביתה את בירמינ־גהאם 1 : 0; קריסטאל פאלאס נוצ־חה במגרשה ע"י ווסט ברומיץ' 2:0.

הצמרת: אברטון, איפסוויץ' ו־לידס 13 נקודות כ"א; ארסנל, טוטנהאם וליברפול — 12 כ"א.

דייויס — למנצ'סטר־יונייטד

מנצ'סטר, 15 (יונייטד). בסוף ה־שבוע נגלה הפתעה ברשימת המע־ברים כשהחלוץ הוולשי הבין־לאו־מי רון דייויס הועבר ממנצ'סטר־סיטי למנצ'סטר־יונייטד, תמורת 65 אלף לי"ש.

דייויס, שלבש 29 פעמים את מדי נבחרת ווילס, נרכש ע"י הסיטי כמה חודשים לפני סיום העונה מניוקא־סל, בסכום גבוה יותר.

סלטיק — ריינג'רס 1 : 3

גלאזגו, 16, (עיר). הקרב הגדול בליגה הסקוטית בין שתי היריבות המושבעות, סלטיק וריינג'רס, הס־תיים בנצחון סלטיק בשיעור 3 : 1, במשחק שנערך בשעות הצהריים ה־מוקדמות בהאמפדן־פארק.

המשחק הוקדם בתגובה למנוע התפרעויות והתכתשויות בין האוה־דים המושבעים, ולכן נמכרו רק שני שלישים מתוך 75 אלף הכרטיסים שהוצאו למכירה. אף על פי כן, נעצרו 23 אוהדים בתוך האיצטדיון, לאחר קרב בקבוקים שהתנהל בין שני הצדדים. אחר כך נעצרו עוד 9 איש מחוץ לאיצטדיון, כשהקרב עבר גם לרחובות הסמוכים.

סלטיק הוליכה 3 : 0, משעריהם של דולגליש (3), ג'ונסטון (18) ומאקארי (48). גרייג כבש את שער הכבוד לריינג'רס, דקה לפני הסיום.

בדרבי העירוני בדאנדי ניצחה דאנדי־יונייטד את דאנדי 2 : 1.

בין יתר התוצאות: אברדין — סנט־ג'ונסטון 0 : 0; מאדרוול — קילמרנוק 2 : 0; היברניאן — איסט־פייף 1 : 0, פלקירק — איירדריי 1 : 1.

נצחונות לבאיירן מינכן ולמנשנגלאדבאך

בון, 16, (יונייטד). שתי קבוצות הכדורגל המפורסמות, באיירן מינכן ובורוסיה מנשנגלאדבאך, זכו היום בנצחונות בפתיחת משחקי הליגה ה־מערב גרמנית.

באיירן, האלופה, הכניעה במשחק חוץ את רוטווייס אוברהאוזן 5 : 0, ואילו מנשנגלאדבאך נאלצה לע־מול קשה, כדי לגבור בביתה על דואיסבורג 4 : 3.

יתר התוצאות: שאלקה — האנו־בר 3 : 1, בוכום — בראונשווייג 1 : 0, ברמן — אופנבאך 0 : 0; פרנקפורט — המבורג 2 : 1, פור־טונה — הרטה 3 : 2, שטוטגרט — קלן 3 : 1, ווופרטאל (העולה החד־שה) — קייזרסלאוטרן 2 : 0.

חסכון נבון
תקן שטיחיך בזמן ושמרת ערכם וטיבם
שמפף
ת"א, רחוב הס 1, טל. 53531

444
פרסים יקרי ערך
במבצע ללא תקדים של מוצרי
PHILIPS

בין הפרסים שיוגרלו:-
- מדיחי כלים
- מערכות סטריאו
- קולטי אדים (סופגי ריחות)
- שואבי אבק
- גרמופונים עם מגברים
- רשמי קול — קסטות
- טרנזיסטורים (רדיו)
- מגהצים
- מצנמים אוטומטיים
- מיקסרים חשמליים
- מבריקי רצפות חשמליים
- מטחנות קפה
- שעונים חשמליים
- משחיזי סכינים חשמליים
- מכשירים להכנת קפה (פרקולטור)
- מכונות גלוח
- מכונות גלוח לנשים (Beauty Set)
- מייבשי שיער
- מסחטות מיץ.

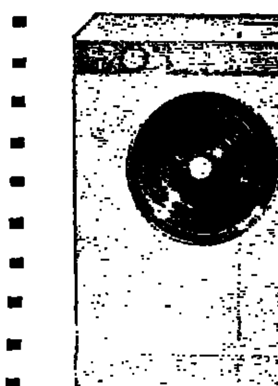

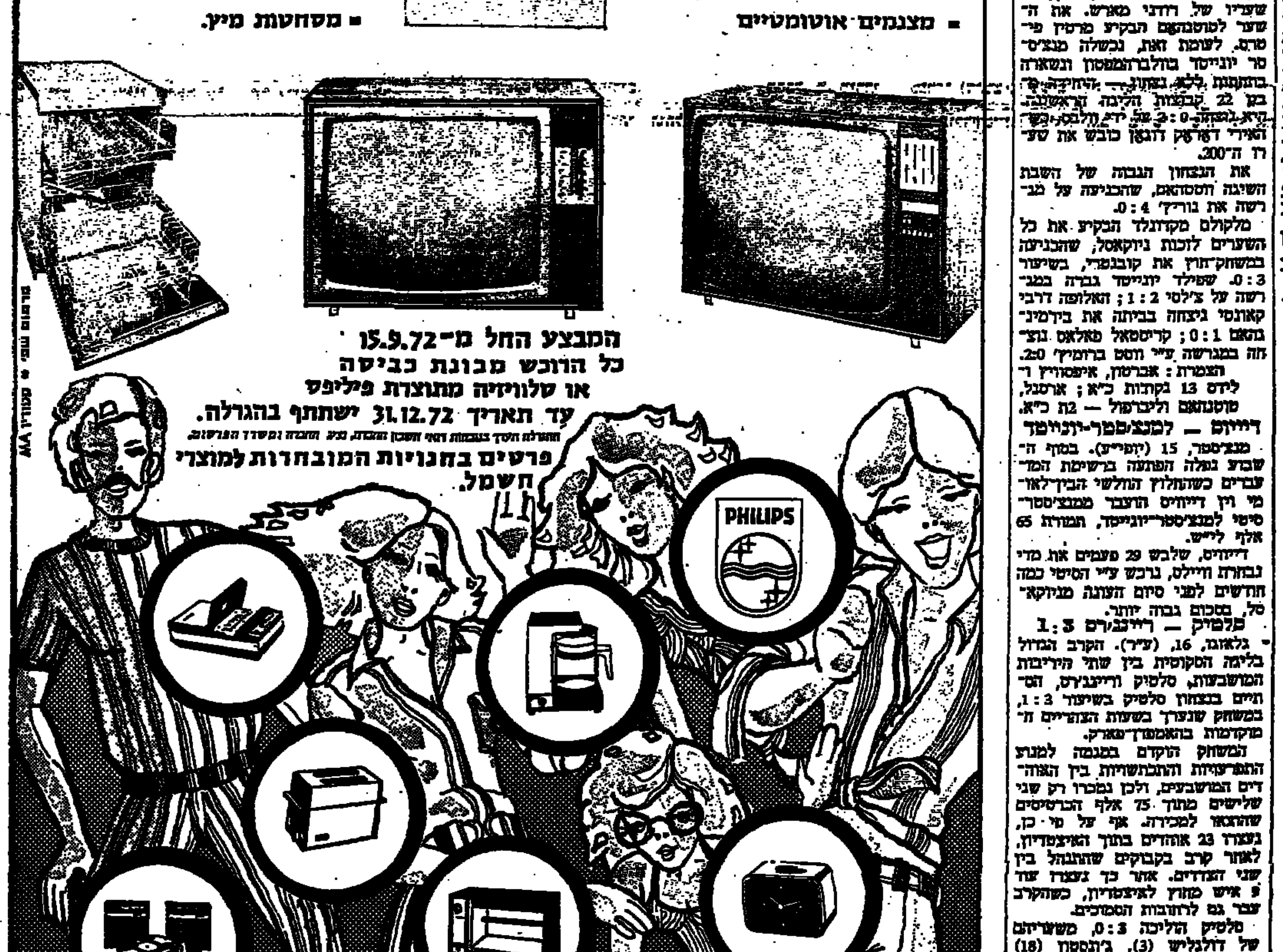

פיליפס תמיד שווה יותר PHILIPS

עירית אשדוד
מכרז מס' 34/72
סלילת כביש ומדרכה לבי"ס עלומים

עירית אשדוד מכריזה בזה על קבלת הצעות מקבלנים לביצוע סלילת כביש ומדרכה לבי"ס „עלומים".

מסמכי המכרז ופרטים נוספים אפשר לקבל במחי הכבישים בשעות העבודה הרגילות תמורת תשלום של —.50 ל"י שלא יוחזר.

את ההצעות יש לשלוח בשני עותקים בדואר רשום בלבד למזכיר העיר, במעטפה המקורית לא יאוחר מיום 3.10.72 בצירוף ערבות בנקאית או הוראות עיכוב כספים מגזבר העיריה בשיעור 10%. הצעות ללא ערבות כנ"ל לא תובאנה לדיון.

את ההצעה יש להגיש בהתאם לתנאי המכרז כולל תנאי התשלום ותיצול העבודות כמפורט במסמכי המכרז וכל שינוי בהם עלול לגרום לפסולה.

בעת הדיון בהצעה תתחשב העיריה בכושרו של המציע לבצע את העבודה כפי שהוכח בנסיון מעבודותיו הקודמות וכן בוותקו ונסיונו בעבודות דומות.

אין העיריה מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

בכבוד רב,
צ. צילקר
ראש העיריה

משרד הבריאות שרותי אספקה
ת. ד. 7094, תל־אביב
מכרז מס' 50/768/72

נתנת בזה הודעה לצבור כי מועד אחרון להגשת הצעות למכרז לעבודות ריהוט מעץ, ועץ מתכת בבית רמבם (החדש), חיפה, נדחה מ־13.9.72 ל־1.10.72.

פרטים אפשר להשיג במזכירות שרותי האספקה, רח' מזלת יצחק 15, תל־אביב, טלפון 253202 בשעות הרגילות. תמורת לעבודות הנ"ל ימסרו המכרז תמורת פיקדון של —.100 ל"י.

את ההצעות יש להגיש ב־3 העתקים במעטפות שאפשר להשיג בשרותי האספקה.

מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 1.10.72 בשעה 12.00 לפי הכתובת: ועדת הרכישות המרכזית, משרד הבריאות ירושלים, רח' דוד המלך, ת. ד. 1176.

על המציע לצרף ערבות בנקאית של 10% מערך הצעתו כערבון לקיום תנאי ההצעה באם תתקבל.

אין שרותי האספקה מתחייבים לקבל את ההצעה הזולה ביותר או איזה הצעה שהיא או להזמין את כל הכמות ממציע אחד.

ש. ראיזנרודסקי
מנהל שרותי אספקה

שרות כרגיל

מנופקטשורס לייף, החברה הקנדית לביטוח החיים, ממשיכה לשרת את בעלי הפוליסות שלה בישראל באמונות ובמזמיות כדי לספק את צרכיהם להגנת המשפחה. ביטוח מס מובן וביטוח עסקים.

סכום הפוליסות של מנופקטשורס לייף בישראל ביום 31 בדצמבר 1971 הגיע ל־420,000,000 ל"י.

בשנה זו הגדילו לקוחותינו את סכום ביטוח החיים שלהם ביותר מ־18,000,000 ל"י על־ידי חוזים אינדיבידואליים חדשים.

מנופקטשורס לייף
החברה הקנדית לבטוח החיים

תל־אביב. ירושלים. חיפה. באר־שבע
המשרד הראשי: תל־אביב, ת.ד. 2007 טלפון 56201

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מדור פרסומי

חקלאות * פרדסנות * מים * ציוד ומיכון

לעונת ההדרים: טיפול, הדברה, שיווק

מאת המחלקה להדרים, שה״מ, משרד החקלאות

לקראת עונת השיווק 1972/3

השנה אנו עומדים לפני התחלה יצוא פרי־הדר ליפאן. שוק זה מצ־מיד לפנינו דרישות לאיכות מעולה מאוד שלפרי, בייחוד מבחינת ניק־יון ממזיקים.

בתכנית — לייצא לשם אשכוליות, שמוטי ואלנסיה. נערכות פעולות מ־יוחדות להכנת הפרי באזורים וב־פרדסים, שנבחרו כמתאימים. הפעו־לות נעשות מטעם בתי האריזה ב־הנחיית מדריכי שה״מ.

הברירה. השנה יושם דגש על הג־דלת כמויות פרי בכיר ליצוא באש־כוליות ובסבורי.

שמוטי. הפעולות הנדרשות להכנת הפרי הן עתה בעיצומן (פורסם חו־זר מיוחד בנידון זה). הקפד על אי־תור החלקות המתאימות ועל בדי־קות־גישוש מטעם בית־האריזה.

ריקבון חום. סוכמו קווי פעולה ב־קשר עם הדברת הריקבון החום ל־עונת 1972/3. חוזר מפורט יוצא בזמן הקרוב. להלן עיקר ההחלטות: א. ירוססו כל הפרדסים; ב. הריסוס ייעשה במרק־בורדו בלבד; ג. תהיה השתתפות המועצה לשיווק פרי־הדר בהוצאות הריסוס; ד. תופעל ביקורת על ביצוע כולל של הריסוס.

תחרות ההישגים

תחרות ההישגים בפרדס, לגבי ה־עונה החולפת, נמצאת עתה בשלבי סיכום. מתגבשים ממצאים מעניינים ומאלפים. בזמן הקרוב תיערך הגרלת הפרסים, הכוללת 3 נסיעות לחו״ל ומערכות ציוד לטיפול בפרדס.

השקיה

בגלל התגברות החום בתקופה זו — גדלה תצרוכת המים של העץ, ו־לכן יש להקפיד על השקיות סדירות ומתאימות בכל חלקה.

דישון

מבדיקות עלים לקביעת תכנית ה־הזנה לעצים — מתחילים בספטמבר בעמקים הפנימיים. המעוניינים יפנו ללשכת ההדרכה האזורית. על אפש־רות טיפול בחוסרי אבץ ומנגנזים בתקופת הלבלוב (ספטמבר) — רצוי להתייעץ במדריך.

תברואה וטיפול בעץ

בהחלפה זו. מכינים את החליפים של הכנות לקראת הרכבה הסתיו באוקטובר. כך יש לנהוג גם בחלקות שבהן כרתו את הורופות כדי להר־כיב את הזן המומלץ על הצימוח הצעיר (באוגוסט ובספטמבר אין מר־כיבים).

ממשיכים את הטיפול בהרכבות שנעשו באביב ובסתיו החולף, ומ־עצבים את שלד העץ.

כדי למנוע חדירת ריקבון ספוגי בגדמים — יש למרוח אותם במרק בורדו 2%. בשנתיים הראשונות ל־טיפול בהחלפת זן — אין להשתמש ב,,קרבו עץ״.

החנטה. בחלקות קלמנטינות, טמפל ואשכוליות שנפגעו אשתקד בהחנטה — מומלץ להשקות מתחת לנוף ו־לעשות גיזומי שדרה אם החלקה צפופה. כן מומלץ גיזום יבש קפדני בחלקות הנ״ל.

בחלקות של וילקינג וטמפל, ה־נגועים למחלת מל־סקו, מומלץ לע־בור אחת לחודש, לאתר את העצים הנגועים ולגזום באופן יסודי — ל־הרחיק ענפים נגועים.

אספקטים כלכליים בהחלפת זן

(מאת מישה לגין)

לפני שניגשים לתכנון החלפת זן — יש להצטייד במספר נתונים הכ־רחיים.

ראשית כל, יש לדעת בבירור את היבול ואחוזי הברירה של החלקה המיועדת להחלפה. לאחוזי ברירה הש־פעה גדולה על הרווחיות של הזן ה־קיים: 4 טונות יבול לדונם עם 30% ברירה — נותנים אותה הכנסה כמו 5.2 טונות עם 50% ברירה. אין להס־תמך על יבול של שנה אחת בלבד; הוא יכול להיות מושפע מסירוגיות בניבה; ואין להסתמך על אחוזי ברירה של שנה אחת, שכן אלה מושפעים לעתים מקשיי שיווק חולפים. יש ל־התחשב בממוצע היבולים והברירה של שלוש עד ארבע השנים האחרו־נות (מכאן גם החשיבות של רישום מסודר של יבולים וברירה לפי ה־חלקות).

שנית, יש לערוך תחזית של הוצ־אות והכנסות צפויות מן הזן המחליף.

הגורמים המשפיעים על הרנטביות של הזן המחליף הם: קצב עליית היבול משנת הניבה הראשונה עד קבלת מלוא היבול, וגובה היבול ה־צפוי. יש הפרש ברווחיות בין שתי חלקות אשכוליות שיניבו 7 טונות לדונם, אם אחת הגיעה ל־7 טונות כעבור 8 שנים, והאחרת — כעבור 10 שנים: הראשונה התחילה להניב יבול ממשי — כבר בשנה השלישית, והשנייה — בשנה הרביעית או ה־חמישית. כאשר הפרדסן שוקל, ב־איזה רכב להשתמש ובאיזו שיטה להרכיב — על חליפים, הרכבת ראש או אחרת — הרי בין יתר השיקולים עליו להביא בחשבון גם את גורם הקדמת הניבה. גם אם שיטה מסוימת יקרה יותר — היא עדיין כדאית. כד־אי לעשות מאמץ מיוחד ולקבל ניבה ככל המוקדם.

יש פרדסנים, המחליפים זן תוך דילול הפרדס הצפוף. בצורה זו נה־נה הפרדסן מספר שנים מן היבול הקיים — תוך כדי גידול זן חדש. אלה שנוקטים שיטה זו צריכים ל־הביא בחשבון שני גורמים:

א. שהיבול של הזן הקיים (שמוטי או ואלנסיה) בשלוש השנים האח־רונות — לא היה קטן מ־2.5 טונות בממוצע לדונם.

ב. שהעצים מן הזן הקיים יוסיפו להתקיים לפחות 5 שנים (קיים יחס הפוך בין היבול הקיים לבין מספר השנים שהם נדרשים עוד להניב).

אריזת פרי הדר לשיווק

אם התנאים האלה אינם קיימים — כדאי לעקור ולנטוע מחדש.

שיטה אחרת להחלפת זן היא שי־טת הציפוף, בנטיעה של 6X4 מ׳. נוטעים ברווח הרחב. שיטה זו מיי־קרת את הוצאות העיבוד והקטיף. השיטה מומלצת כאשר העצים קטנים וההתפתחות הצפויה של הזן החדש היא אטית. בתנאים אחרים השיטה כדאית רק אם היבול הקיים הוא רב יחסית, 4—5 טונות לדונם, והעצים הקיימים יוסיפו להתקיים 4 שנים לפחות.

חומר מפורט על הנושא פורסם כ־עת, ואפשר להשיגו אצל המדריכים בלשכות.

הדברת מזיקים

כנימה אדומה

בעמקים ובנגב, וכן בשטחים ה־סמוכים לגידולים שבהם מרססים ב־חמרים בלתי־בירדניים, הולה להס־תמן גניפות במזיק, הנדרשת הקפדה מיוחדת בפיקוח עליו, בקביעת מועד ההדברה ובביצוע יעיל של הריסוס.

הזמן המתאים להדברת הדור ה־קיצי הוא עד אמצע אוגוסט. באזורים הנ״ל עלול המזיק להתפרץ בספטמ־בר, ואז יהיה צורך לטפל בו ללא דיחוי. אם קיימת נגיעות בחלקות ה־מיועדות לקטיף בכיר — רצוי להוועץ במדריך, כי ברוב המקרים רצוי יהיה לרסס, אף אם יצטרכו אחר־כך לד־חות את הקטיף.

ההדברה — ריסוס בשמן בריכוזים המקובלים, או בשמן בריכוז קטן בתוספת קוטל חרקים כגון סומרציד או איטופו. אין לרסס באיטופו ב־סבורי, ויש להימנע מריסוס בשמוטי בחודשים האלה, למעט פרדסים צעי־רים בנגב.

כנימת המוץ והכנימה האפורה

בפרדסים מתבגרים, באיזור החוף, נפגע פרי רב. הצורך בריסוס נקבע בהתאם למצב הכנימה בעת קטיפת הפרי. בעונה זו יש לרסס שמוטי ואשכוליות. לגבי ואלנסיה אפשר לדחות את הריסוס. ריסוסים מאוח־רים בשמן עלולים להבליט, בעת התג־בוננות הפרי, את הכתמים הירוקים הנשארים במקום ישיבת הכנימה.

ההדברה — כמו בכנימה האדומה.

כנימת הויה

היא הגורם העיקרי של פייחת ב־פרדסי איזור החוף. אוכלוסייתה רב־תה בשנים האחרונות. לסאורה הש־תפר המצב עד כדי כך, שאין צורך לטפל; אולם עדיין נמצאים חולים רבים על עלים וענפים, והבהתגברם — יגרמו פייחת רבה בחורף. אין להקל ראש לגבי מצב הכנימה.

ההדברה — ריסוס בשמן, בריכוזים המקובלים. אם המצב הפיסיולוגי של הפרדס אינו מאפשר זאת — אפשר להשתמש בקוטלי חרקים בלתי ברי־רניים, תוך התייעצות במדריך.

רוגנית פלורידית

האוכלוסייה היא בשלב נקבות, ר־בספטמבר הן עוברות למצב הטלה ויופיעו זחלים. הזמן הטוב ביותר להדברה יהיה בראשית אוקטובר. צר־עות טפיליות יכולות להשמיד את רוב האוכלוסיה בחודשים אלה, ויש לשים לב לכך.

אקריות ההלורה

יש להקפיד על בדיקות סדירות. קל להבחין בנגיעות בפרי, כי היא מתגלסת במהירות.

מוקדי הנגיעות עלולים להתגלות בעצים חלשים ומתנוונים או בסביבה הקרובה להם, או במקומות שרוססו בחמרים בלתי ברידניים. מומלץ ל־הגביל את הריסוס לחלקות שבהן מוקדי הנגיעות.

אקריות פקעי ההדר

בחלקות הנגועות קשה במזיק, ב־עצי לימון, אשכולית ואף בתפוזים, או בחלקות שנטעו או החלפת זן, יש־לטפל לפני הלבלוב הסתווי.

ההדברה — בנפט קטן, 2 ריסוסים ברווח־זמן של 3—4 שבועות, או ב־נפט רגיל, בכלורובנזילט או בני־אורון.

האקרית האדומה והמזרחית

באזורים החמים יש לבדוק לנוכ־חותה ולהופעתה. עם הופעתה — מקפידים על השקיה תקינה ונמנעים מהצמאה כל שהיא, המגבירה את הנזק. רצוי להדביר את המזיק בעודו מועט.

ההדברה — בקלתאן (אקרין, מיטיגן) ובטדיון־מיטין.

האקרית האדומה השטוחה

זני המנדרינות עלולים להיתקף קשה, והטיפול כדאי רק בהם. לפני הטיפול רצוי להוועץ במדריך.

הערה כללית

על תכשירי הדברה הריכוזים ה[..] מלצים להדברת מזיקים — קרא ב[..] ברת ,,הדברת מזיקים בפרדס — ד[..] לצות לעונת 1972/73״.
(בתוך ,השדה׳, כרך נ״ב חוברת י[..]

כח של פלדה
VOLVO PENTA

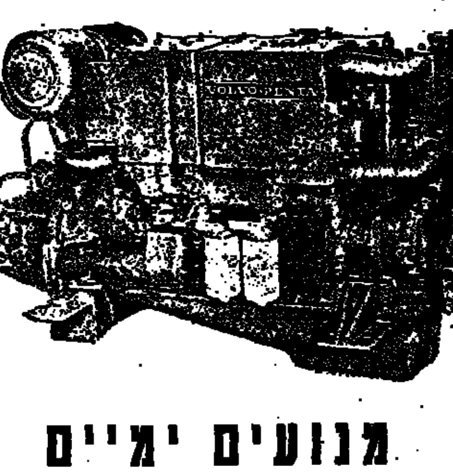
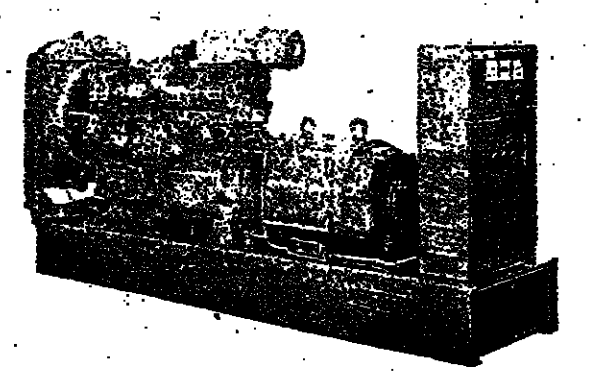

מנועים תעשיתיים וגנרטורים

מנועים: מותאמים לעבודה מאומצת. לחקלאות (שאיבת מים), לתעשייה, למחצבים ועוד. מ־48 כ״ס עד 220 כ״ס ב־1500 סיבוב לדקה.

גנרטורים: מ־35 קוו״א עד 185 קוו״א לעבודה ממושכת. (K.V.A.)

אספקה גם מהמלאי

מנועים ימיים

המנוע הידוע בעולם המצטיין במשקלו הקטן — יחסית לתפוקתו — ובכושר עמידותו בתנאים הקשים ביותר.

מבחר גדול של מנועים — מ־10 כ״ס ועד 400 כ״ס.

המנוע לכל דרישה: לדייג, סירות מירוץ, יכטות ועוד.

אספקה גם מהמלאי

פרטים נוספים בחברה.

מאיר חברה למכוניות ומשאיות בע״מ
המחלקה למנועים וטרקטורים
תל־אביב, רח׳ קרליבך 25 טל: 289191

FIAT
לעבודות עפר
תנאי המלווה האיטלקי
ריבית ותשלומים נוחים
● יותר עצמה
● יותר מסכן

דגמים על שרשרות:

FL 14	150 כ״ס
FL 10	100 כ״ס
FL 4	45 כ״ס

מגפים הידראוליים על־שרשרות בכל הגדלים.

הסוכנים לישראל:
נ. פלדמן ובנו בע״מ
חיפה רח׳ יפו 137 טל: 528255
ת.א. רח׳ גבורי ישראל 71/73, טל. 259177/8

מנועי בנזין ודיזל
LOMBARDINI

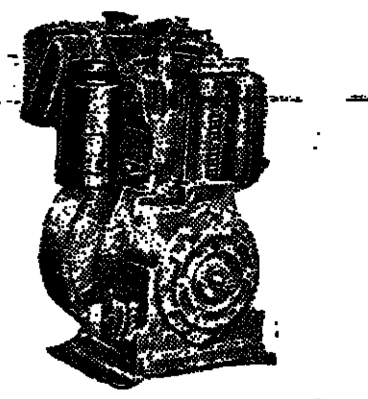

המפעל הגדול ביותר באיטליה המייצר 200,000 מנועים בשנה וידוע בטיב המעולה של מנועיו. מנועי בנזין, נפט דיזל במלאי למטרות תעשיה, חקלאות ובנין ומנועים ימיים. הלקוחות הרבים בישראל המהללים מנועים אלה הם ההוכחה הטובה ביותר לטיב המנועים ומחירם הנוח.

המפיצים הבלעדיים בישראל:
SAVNOA LTD. סבנוע בע״מ
דרך פתח־תקוה 37, ת״א, טל. 612844

דיזל־אינז׳קטור בע״מ
תקון ושרות למשאבות דלק ומרססים למנועי דיזל

G.M.
CATERPILLAR
S.I.G.M.A.
BOSCH
SIMMS

תל־אביב, שד׳ הר־ציון 108 (קרית המלאכה) טל. 826675
מ.פ. בע״מ

אמינות 3
חסכוני 2
יעילות נוחיות ובטיחות 4
כושר בצוע 1
מבנה מודרני 5

ג׳ון־דיר שווה מלוא המחיר

לרשותך מבחר מגוון של 35 דגמים עם ווריאציות שונות

משווקים בלעדיים: המשביר המרכזי
האגף הטכני המחלקה למכונות חקלאיות
ת״א טל. 39955, חיפה טל. 662161, ירושלים טל. 524161, ב״ש טל. 5243

,,בעל־זבוב״

המלכודת הביולוגית ללכידת זבובים (דגם משופר ומוזל) אשר הוכיחה את יעילותה בעשרות משקים, מושבים ומקומות ישוב אחרים הסובלים ממכת הזבובים.

* עיצוב — המלכודת נאה ומתאימה להצבה בכל מקום — חצר המשק, אזור מגורים, סככות אריזה, מפעלים, בריכות שחיה וכו׳.
* טווח משיכת המלכודת 50—100 מ׳.
* ״בעל־זבוב״ נוחה ופשוטה להפעלה.
* עם עלית אוכלוסית הזבובים בעונת הקיץ, הצטרף גם אתה לאלפי הנהנים מ״בעל־זבוב״ מלכודת הזבובים.

להשיג בכל חברות ההספקה לצרכי חקלאות

כים־עמי בע״מ
יצור ושיווק כימיקלים
ת״א, טל. 56382, רח׳ ליליבלום 30

משור עם השחזה עצמית
לגזום * לניסור * לכריתה

ג׳ונסרדס שוודיה

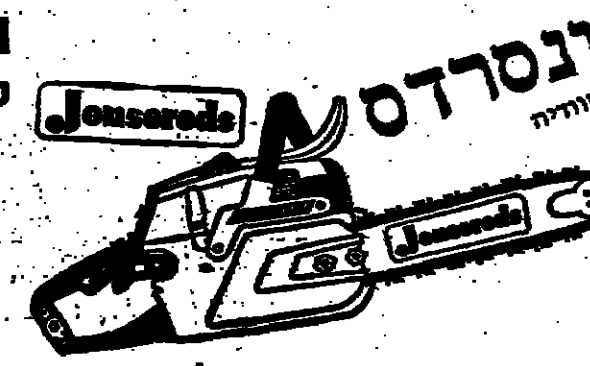

* 6 בולמי זעזועים
* משבת בטחון להדק
* שימון אוטומטי
* אורך להבים 15״, 16״, 19״, 22״
* שיא עולמי במהירות הניסור

לבחירתכם משורים בכל הגדלים

אגרוקל
רח׳ וולפסון 40, ת״א, ת.ד. 1999, טל. 823626

נציגים מורשים:
אהרונוב אמנון — חדרה, רח׳ הנשיא 25
אפק יצחק — נתניה, רח׳ הרצל 54
אוניברסל טכניק — הרצליה, רח׳ סוקולוב 58
א.ש.ט. — ת״א, רח׳ צ׳לנוב 43
שוק חקלאי — ת״א, רח׳ וולפסון 43

מלאי, חלפים מקוריים * שרות והדרכה למופת

רמינגטון ארה״ב

המשור הקל ביותר לעבודה
בפרדס * במטע * בגן
משור רמינגטון דגם 1972
- יעיל ורב שימושי -

3.5 ק״ג כולל להב ושרשרת * 34 סמ״ק נפח מנוע, רב עוצמה * שימון אוטומטי עם מווסת * התנעה קלה ע״י שחרור לחץ ראש ויתרונות רבים אחרים

כלכלה ועסקים

התאח׳ בעלי בתי מלון תובעת ביטול פיקוח על המחירים

מאת סופרו הכלכלי של „הארץ"

התאחדות בעלי בתי מלון תובעת לבטל החל משנת 1974 את הפיקוח על מחירי החדרים במלונות. ועדה משותפת לנושא זה, בה חברים נציגי משרד התיירות וההתאחדות, החלה לדון בנושא.

ההתאחדות אומרת, כי מחירי החדרים חייבים להקבע לא בדרך של פיקוח, אלא על פי חישובים מקצועיים וכלכליים. אמנם — אומרים בעלי בתי המלון — בשנת 1973 תהיה העלאת מחירים של 7% במלונות (ו־10% במחירים של מלונות בני חמישה כוכבים), אולם ההעלאות הקטנות המאושרות מדי פעם מהוות טלאי על גבי טלאי ואינן פותרות באופן יסודי את הבעיות הכלכליות של בתי המלון.

מבקשים 10 אגורות פרמיה לדולר ייצוא

תביעה אחרת שהגישו בעלי המלון למשרד התיירות היא לתת גם להם, כמו לרוב ענפי התעשיה, את התוספת של 10 אגורות פרמיה לדולר יצוא. ההתאחדות מתעלמת מן העובדה כי תוספת זו ניתנה כתשלום גלובאלי למחקר שווקים, וכי בענף התיירות אין כמובן כל צורך במחקר שווקים. את הדרישה להגדלת התמריץ היא מצדיקה בכך ש„הוצאות התפעול הולכות וגדלות, ורק תמריץ יצוא יוכל להבטיח יציבות המחירים בשנה הבאה".

המדרשה למינהל
מודיעה על המשך ההרשמה:
1. תכנות ותכנון למחשב אלקטרוני י.ב.מ. 360 — קורס חד־שנתי
2. מתכנתים בכירים — קורס חד־שנתי
3. ניתוח מערכות לעיבוד נתונים אוטומטי — קורס חד־שנתי
4. עו"א לחשבונאים — סמסטר אחד
5. תכנון ע"נ מרחוק — השתלמות סמסטר אחד
פרטים והרשמה: המדרשה למינהל, רח' אלנבי 113, טלפון 624462, תל־אביב
מיסודה של הסתדרות הפקידים

אלקטרוניקה לישראל נמכרה לכלל תעשיות ב־2.4 מיליון ל״י

מאת סופרו הכלכלי של „הארץ"

הבעלות והשליטה המלאה על חברת אלקטרוניקה לישראל הועברה לאחרונה לידי כלל תעשיות, המחזיקה עתה בכל ההון הנפרע בסך 1,880,345 ל״י. תמורתו שולם סכום של 2.4 מיליון ל״י.

אלקטרוניקה לישראל עוסקת בייצור מערכות אלקטרוניות למערכת הבטחון ולשוק האזרחי. היקף מאזנה ליום 31 בדצמבר 1971 הגיע ל־6.1 מיליון ל״י. הון המניות והקרנות הסתכמו ב־2,047,622 ל״י. מחזור המכירות אשתקד הגיע ל־4.55 מיליון ל״י הרווח לרבע מיליון ל״י.

לאלקטרוניקה לישראל שתי חברות בנות:

● טאי־מקס — הוקמה על ידי קבוצת מדענים שפיתחו מערכות אלקטרוניקה למכונות סריגה בטכסטיל. המוצרים זכו להצלחה רבה בחו״ל, בביחוד בתעשיית הטכסטיל של ארה״ב ויפן. השנה יעלה היצוא ביותר ממיליון דולר.

● מיקרולב — שותפות עם החברה האמריקאית מיקרולב פ. אקס. אר. מניו־ג'רסי המחזיקה ב־40% מהון המניות, עוסקת באלקטרוניקה של מיקרו גלים. היצוא שלה יגיע השנה ל־100 אלף דולר.

התראת פשיטת־רגל נגד יוסף גלזר

מאת סופר „הארץ"

בית המשפט המחוזי בתל־אביב שלח אתראת פשיטת רגל נגד יוסף גלזר, מי שהיה מבין בעלי המניות העיקריים של בנק אגודת ישראל. האתראה נשלחה על־פי בקשת מר אנריקו פבר, תושב ארגנטינה.

מר פבר טען בבית המשפט, כי מר גלזר חייב לו 136,090 ל״י ואינו משלם את חובו. אתראת פשיטת הרגל נשלחה למלון שרתון, בו מתגורר כיום מר גלזר, ונאמר בה כי אם לא ישלם את חובו יעשה בכך מעשה פשיטת רגל ויוכרז כפושט רגל.

אתראה דומה נשלחה למר שלמה שוורץ, על פי בקשת חב' מפעלי הברזל בע״מ, וזאת בשל חוב של 14,213 ל״י.

צפויה עליית מחירי הדרים

הפרדסנים: גורמי התיווך יגרפו הון על חשבוננו

מאת מרדכי צבי, סופרו הכלכלי של „הארץ"

מחירי ההדרים לשוק המקומי יעלו בשעור ניכר מיד אחרי החגים, כנראה בראשית אוקטובר. שיווק הקלמנטינות, שהחל השבוע, יתנהל בינתיים לפי המחירים הישנים.

בחוגי הפרדסנים נפוצו שמועות על העלאת המחירים כבר מראשית שבוע זה, כלומר מיד עם התחלת השיווק של הפרי מן העונה הנוכחית. מנהל האגף לשיווק פרי בשוק המקומי, שליד המועצה לשיווק פרי הדר, מר פנחס אדלר, מסר כי עד סוף החגים לא יועלו המחירים. לגבי התקופה הנוספת סירב מר אדלר לפרט, אולם ציין כי חלה התייקרות כללית בכל המשק וכנראה שגם הפרדסנים יצטרכו לקבל תמורה בצד ההתייקרות, אף כי טרם נקבע שיעור כלשהו להעלאת המחירים.

מר אדלר מסר, כי המחירים הסיטוניים יישארו ברמה של העונה הקודמת עד סוף החגים: קלמנטינות אקסטרה — 770 ל״י הטונה, גדול א' — 500 ל״י, גדול ב' — 350 ל״י. אשכוליות — 450 ל״י, לימונים — 750 ל״י, ושינגמון — 450 ל״י.

אולם ידוע כי המחירים לצרכן היו גבוהים גם עד כה בהרבה מרמה הנחשבת לסבירה. כך למשל קרה שמחיר קי״ג קלמנטינות מסוג אקסטרה נמכר על ידי המועצה לסיטונאי ב־77 אגורות. הסיטונאי מקבל תוספת של 4 אגורות לקי״ג, כלומר 81 אגורות לקמעונאי. האולם הצרכן משלם בין 1.10 — 1.20 ל״י ולפי הערכת מומחים ישלמו הצרכנים בראשית העונה גם 1.30 ל״י, כלומר תוספת של כ־70% בין המחיר שהמועצה גובה ובין המחיר שהצרכן משלם, נופלת כולה לידי חוליות התיווך של המסחר.

חריפה יותר היתה שאלת הלימונים. המועצה מכרה במשך כל העונה שעברה לימונים במחיר 75 אגורות הקי״ג. אולם בגלל המחסור בלימונים נאלצו צרכנים לשלם מחירים גדולים פי שלושה, כלומר למעלה מ־2 ל״י הקי״ג.

המועצה לשיווק פרי הדר מתכננת לעונה זו בין השאר שיווק קלמנטינות גדולות במיוחד מסוג המכונה ג'אמבו, שלא היה מקובל עד כה. נודע, כי מחיר הקי״ג לצרכן יהיה 1.80 ל״י, לעומת המחיר הגבוה ביותר של 1.20 ל״י עד כה. הובע חשש, כי קביעת מחיר כה גבוה יגרור אחריו עליית מחירי שאר סוגי הקלמנטינות. בעבר נעשו באורח שיטתי הגדלים הזולים יותר והסוחרים הציגו למכירה רק את הסוגים היקרים או כאלה שהוצגו בתור גדולים ויקרים.

תופעות אלו עוררו מורת רוח בקרב הפרדסנים. אלה טוענים, כי לא יתכן שהחקלאי יהיה מקופח בגלל התמורה שהוא מקבל בעד תוצרתו, ואילו גורמי התיווך יגרפו הון על חשבון הפרדסנים והצרכן גם יחד. מן הראוי לציין, כי בדומה לתוצרת חקלאית אחרת גם פרי ההדר נמצא מחוץ למסגרת הפיקוח של ועדות המחירים הממשלתיות. סמכות קביעת המחירים בידי המועצה לשיווק פרי הדר, אך זו מסתפקת בקביעת המחיר לסיטונאי ואינה מפעילה שום פיקוח, או מגבלות וויסות, לגבי המחירים הקמעונאיים.

פועל קוטף פרי הדר

דורים ייצא רהיטים לצרפת ב־100 אלף דולר

מפעל הרהיטים דורים בירושלים, שהחל לאחרונה בייצור שוטף, ייצא עד סוף השנה הנוכחית לצרפת מערכות קיר ב־100,000 דולר. יצוא זה, הראשון מתוצרת המפעל, יגדל בצורה ניכרת ב־1973.

מערכות הקיר של דורים מיוצרות לשוק הצרפתי בשבע וריאציות. המערכות ישווקו על־ידי חברת דוביגסקי פרדס, מגדולי יצרני הרהיטים בצרפת.

מערכות הקיר משמשות רהיט מרכזי בסלונים, חדרי שינה, חדרי נוער וילדים ומשרדים והן מתאימות לכל סוג וגודל של דירה. הן מורכבות מיחידות אשר כל אחת עשויה להיות רהיט נפרד או להשתלב כמערכת ריהוט בכל מספר של יחידות.

מערכות הקיר של דורים תוכננו על־ידי מעצבים מחו״ל בשיתוף עם מעצבים מקומיים והן מותאמות לטעמו של הצרכן האירופי, בעיצובן, בצבעיהן ובמידותיהן.

מפעל דורים באיזור התעשיה בגבעת שאול, עוסק בייצור רהיטים בעיצוב מודרני לפי ידע של החברה הצרפתית דוביגסקי פרדס ובשותפות עם חברת רים.

המפעל החדש בנוי על 4,000 מ״ר. ומותקן בו ציוד חדיש.

אירופה במקום אפריקה

שינויים בולטים בייצוא אמקור

בקונצרן „אמקור" הועבר הדגש מפעילות ביבשת אפריקה למדינות אירופה, והמזגנים תופסים עתה את מקום המקררים בראש רשימת מוצרי הייצוא.

[illegible] „אמקור" לאירופה 40 אחוזים מכלל יצוא המזגנים, המסתכם בכ־8,000 יחידות שערכן כ־1,500,000 דולר.

לאחר שבשנים האחרונות נשלחו עשרות יחידות נסיוניות בלבד למספר מדינות אירופיות, הושגו השנה ההישגים הבאים: בגרמניה רכשה חברת שיווק נודעת 1,500 מזגנים בגדלים שונים והזמינה ל־1973 כמות כפולה. ערך ההזמנה השנה — כ־300,000 דולר. באנגליה הוקמה חברה מיוחדת, „אלייד איר קונדישנינג אנד פיוריפיקיאשן" (חברת בת של חברת בניה מקומית גדולה) שיעודה היחיד למכור מזגנים ומרצרים לטיהור אויר מתוצרת „אמקור" ברחבי האיים הבריטיים.

בצרפת משווקים מזגני „אמקור" בעיקר באמצעות מרכזי ההפצה של חברה צרפתית נודעת בניצה ובמרסייל. מזגני „אמקור" הותקנו לאחרונה בכל הבנין של מערכת העתון „ניס מאטין" ובאחד מאגפי מלון „פרק", השני בגודלו בניצה.

בפורטוגל נמכרו תוך חודש אחד בלבד מזגנים וקוטלי חרקים בערך של 150,000 דולר. ברומניה הותקנו בכל חדרי מלון הפאר „אתינאי פאלאס" בבוקארשט, מזגנים מתוצרת „אמקור".

בעת ובעונה אחת נמשכו המכירות גם בשווקים „המסורתיים" למזגני „אמקור", ובעיקר בחוף השנהב, ניגריה, גאנה, קניה, אירן, האי ראוניון ועוד.

אנשי אמקור מסבירים את חדירת מזגנים מתוצרת „אמקור" לאירופה, על אף התחרות מצד יצרנים בעלי שם עולמי ברמה הגבוהה של המוצר, שעמדה בתקנים האירופאיים השונים לאספקה המהירה (תוך חודשיים) ולמחירים הסבירים של המזגנים.

עלייה של עשרות מיליוני ל״י לתמיכה במוצרי מזון חיוניים

הגידול הניכר ביותר — לתמיכה ביבוא סוכר

מאת איתן ליפשיץ, סופרו הכלכלי של „הארץ" בירושלים

מגמה של התייקרות במוצרים חיוניים המיובאים על־ידי הממשלה תביא להגדלה של עשרות מיליוני לירות בסעיפי הסובסידיות בתקציב השנה השוטפת. הגידול הניכר ביותר יבוא בתקציב התמיכה ביבוא סוכר שיעלה כנראה על 100 מיליון ל״י, לעומת כ־30 מיליון ל״י שנרשמו בתקציב.

הגידול העצום נובע מעלייה של כ־40 דולר במחיר טון סוכר בשוק העולמי. אומדנם של כלכלני האוצר התבסס על מחיר ממוצע של 190 דולר לטון סוכר ב־1972, ואילו המחירים הקיימים בשוק העולמי כיום מגיעים ל־230 דולר לטון ויותר.

חישוב ההוצאה התקציבית לשמירת יציבותו של מחיר הסוכר הוא כלהלן: מחיר טון סוכר לממשלה הוא 1160 ל״י, לשוק המקומי נמכר הסוכר ב־700 ל״י בלבד, היינו בהפרש של כ־460 ל״י. הצריכה תגיע לכ־230 אלף טון ולהוצאה של 105.8 מיליון ל״י. בהוצאה לתמיכה במחיר הסוכר מייצור מקומי לא יחול כל שינוי. התפוקה המקומית תגיע לכ־30—35 אלף טון היינו כ־15 אחוז בלבד מן הצריכה (ראוי לציין כי עתה משתווה כמעט מחיר סוכר בעולם למחיר הסוכר המקומי).

ההוצאה התקציבית דרושה גם לתמיכה במחירי הבשר הקפוא המיובא ומחיר החיטה עלה. מחירי הבשר הקפוא הגיעו לשיא של 930 דולר לטון לעומת ממוצע של 890 דולר לטון שנקבע בתחילת השנה. מחירי החיטה הגיעו ל־77.80 דולר לטון לעומת 67 דולר שהיה האומדן בתחילת השנה. בסעיפים אלה גם כן יחול גידול של עשרות מיליוני לירות בהוצאה התקציבית. אומדן מדויק לא הוכן.

במחירי השומן לחמאה, שגם הם נתמכים על־ידי הממשלה, חלה לאחרונה ירידה בשוק העולמי. המחיר מגיע עתה לכ־900 דולר לטון בלבד, לעומת האומדן של מחיר ממוצע של 1300 דולר לטון. במחירים של פולי סויה לא חל כל שינוי וכן גם לא במחירה של אבקת החלב.

בנק טפחות יגייס הון נוסף מחו״ל

מאזן הבנק גדל בעשור האחרון ל־2 מיליארד ל״י

מאת סופר „הארץ"

בנק טפחות שנתן בשנה החולפת הלוואות למשתכנים בסכום של 250 מיליון ל״י, מקווה לקבל בקרוב משאבים נוספים מחו״ל בסכום נכבד שיאפשרו הרחבת עסקיו — על כך נמסר בסקירת ההנהלה, המציינת בימים אלה עשר שנים לפעילות טפחות כבנק למשכנתאות.

המנהל הכללי מר משה מן מסר, כי הבנק ביצע בעשור האחרון כמחצית מסכום ההלוואות שניתנו ע״י הבנקים האפותיקאיים. בשנה החולפת ניתנו למעלה ממחצית ההלוואות — 9,210 — במספר — לזוגות צעירים מפונים, מעוטים לעדוד ילודה, שפור תנאי דיור ותיקים אחרים.

רבע ממספר ההלוואות ניתן להרחבת הבתים ולשיפור תנאי הדיור במשקים חקלאיים ובכללם לקיבוצים ולמושבים ו־16.3 אחוזים ניתנו לעולים.

מר מן הוסיף, כי בתכניות החסכון לדיור של המדינה — בהם מטפל טפחות, הצטבר עד היום סכום של כ־127 מיליון ל״י. בסוף השנה החולפת הסתכם הון המניות הנפרע של הבנק ב־42 מיליון ל״י בקרוב ויחד עם הפרמיות והקרנות מסתכם סעיף ההון, קרנות ועודפים בסך 57.7 מיליון ל״י, לעומת 52.5 מיליון ל״י בשנה שלפני כן.

הצפיה לקבלת משאבים נוספים מחו״ל בסכומים נכבדים נובעת מהצלחת מדיניות גיוס ההון שננקטה בחומש האחרון. שכן, בשנים האחרונות החל הבנק לדאוג להשגת חלק גדול במאמצי המימון הדרושים למטרותיו והצליח לגייס בארץ ובחו״ל סכום של כ־800 מיליון ל״י.

בהמשך הסקירה נמסר, כי בעשור האחרון גדל סך כל המאזן של טפחות ל־2 מיליארד ל״י בקרוב, לעומת 184.2 מיליון ל״י בשנת 1962/63. תיק ההלוואות גדל ל־1.4 מיליארד ל״י לעומת 150 מיליון ל״י בתחילת העשור וסכום המלוות והפקדונות למתן הלוואות גדל מ־132 מיליון ל״י ל־1.3 מיליארד ל״י.

5.6% עליה במספר המועסקים במחצית הראשונה של 1972

כוח העבודה האזרחי של ישראל הגיע במחצית הראשונה של 1972 ל־1,066,000 נפש, גידול של 4.9% בהשוואה לתקופה המקבילה ב־1971.

אחוז השייכים לכוח העבודה האזרחי הגיע בתקופה זו ל־49.6% מכלל האוכלוסיה בגיל 14 שנה ומעלה בהשוואה ל־48.9% במחצית הראשונה של 1971. על כך מסר דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בהסתמך על נתונים שנתקבלו מסקרי כוח אדם השוטפים, הנערכים ע״י הלשכה.

הגידול באחוז השייכים לכוח העבודה האזרחי מתבטא בעיקר בקרב הנשים ואילו בקרב הגברים הורגשה ירידה קלה.

אחוז הנשים בכוח העבודה האזרחי הגיע בתקופה זו ל־31.0% בהשוואה ל־29.1% במחצית הראשונה של 1971 ואילו בקרב הגברים הוא הגיע ל־68.3% בהשוואה ל־68.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

[illegible] נפש (לא כולל תושבי השטחים המועסקים בישראל) בהשוואה ל־982,000 נפש במחצית הראשונה של 1971 — גידול של 5.6%.

עוד מתברר מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כי מספר הבלתי מועסקים המשיך לרדת גם במחצית הראשונה של 1972 והגיע ל־28,100 נפש (2.6% מכלל כוח העבודה האזרחי) בהשוואה ל־34,000 נפש במחצית הראשונה של 1971. יש לציין כי ברבע השני של 1972 חלה עליה במספר הבלתי מועסקים (31 אלף) בהשוואה לרבע הראשון של 1972 (15 אלף) וזאת לאחר שברבע הראשון של 1972 חלה ירידה גדולה לעומת הרבע האחרון של 1971 (36 אלף בלתי מועסקים).

המפעלים האזוריים מייצרים בהיקף מיליארד ל״י בשנה

115 המפעלים הקיבוציים המשותפים המאוגדים ב־26 איגודים אזוריים (מפעלי גג) מייצרים במיליארד ל״י לשנה והערך המוסף שלהם הוא 150 מיליון לירות. במפעלים מועסקים 3500 עובדים מהם 800 חברי משקים — כך נמסר בדו״ח המפעלים האזוריים שהוגש לשר המסחר והתעשיה חיים בר־לב.

המפעלים האזוריים מתחלקים ל־4 קבוצות: מפעלים המשרתים את המשק החקלאי וכוללים מכוני תערובת, מכוני אספסת, בתי מלאכה ומפעלים לציוד כבד ומכונות חקלאיות; מפעלים העוסקים במיון, אריזה, עיבוד וקירור התוצרת החקלאית הכוללים משחטות לעיבוד עופות, בית מטבחיים, מגפסות, בתי אריזה להדרים, בתי אריזה לפירות וירקות, בתי אריזה לפרחים, בתי קירור לגשישים ותפוחי אדמה ובית כבישה לזיתים; מפעלים לעיבוד תוצרת חקלאית, הכוללים מפעלי תעשיה לעיבוד מוצרי הדר, גשישים ועגבניות ומפעל לעיבוד וקירור התוצרת החקלאית הכוללים מאפיות ומכבסות.

ההון המושקע במפעלים האזוריים הוא 220 מיליון לירות. בשנת 1972 יושקעו במפעלים 120 מיליון לירות. חלק מן המפעלים החלו לייצא מוצרי הדרים ועגבניות, הדרים, אבוקדו, ירקות ליצוא, בננות, תמרים, פרחים וכותנה.

הקרנות בנאמנות בנק לאומי

17.9.72	צמיד	גביש	בדולח	פיא	יגדל
ערך הנכסים בל״י	187,067,700—	71,124,300—	33,567,800—	15,413,400—	3,394,300—
מחיר היחידה	125.62	122.36	141.9	261.7	293.3
מחיר השוק	—	—	140.5	254.1	290.4
מחיר פדיון	122.79	119.36	138.2	251.6	281.9
גידול ערך היחידות (כולל דיוידנד שהושקע מחדש)					
בשנה האחרונה	13.3%	26.0%	51.1%	45.7%	55.5%
בשנתיים האחרונות	30.7%	47.9%	—	79.1%	121.1%
הרכב ההשקעות ב־31.8.72					
מניות רגילות	—	9.7	41.9	37.1	35.1
אג״ח הניתנות להמרה למניות	0.2	4.2	8.0	8.5	8.0
אג״ח צמודות למדד	51.4	53.7	46.56	21.7	24.9
השקעות צמודות למט״ח	47.6	24.6	—	25.0	14.4
אמצעים נזילים וכו'	0.8	7.8	4.8	7.7	17.8
	100%	100%	100%	100%	100%

הערות: 1. מחיר היחידה הוא מחיר הנפקת יחידות חדשות תמורת פחות מ־10,000 ל״י. מחיר היחידה ברכישה בסכומים גדולים מ־10,000 ל״י יורד בהדרגה בהתאם לתנאי התשקיף של כל קרן.
2. קרנות הנאמנות "פיא" ו"יגדל" אינן מנפיקות יחידות חדשות.
3. מחיר השוק הוא המחיר בו נסחרו יחידות ישנות ביום הבורסה האחרון.
תשקיפי הקרנות המנפיקות יחידות חדשות, רשימת ההשקעות של כל הקרנות ופרטים נוספים אפשר לקבל בכל סניפי בנק לאומי ובנק אגוד ואצל חברי הבורסה לניירות ערך.

שגרירות פינלנד, מחפשת וילה עבור השגריר
בדמי שכירות. עדיף אזור הרצליה־פיתוח. שטח בנוי 300 ממ״ר בערך. חדר אורחים, חדר אוכל ומטבח מרווחים. מגורי שרותים ומוסך. להתקשר מיום ג', 19.9.1972, בין השעות 9.00 — 13.00 טלפון 242393

הסוכך HASSOCHECH
רחוב הרצל 89, תל־אביב
טל. 82 34 73
* תעשית סוככים
* למרפסות ולחנויות
* שמשיות לגינה
* מבחר גדול של בדים
עבודה מקצועית מעולה
לכל לקוחותינו, ידידנו וספקנו
ברכת חתימה טובה

ITT
SCHAUB-LORENZ
מקלט הטלויזיה הטוב בעולם!
מחלקה מיוחדת לשרות ולמכירה לעולים חדשים פטורים ממס.
הסוכן הבלעדי לישראל:
כנורי בע״מ
ת.א. רח' פרץ 4

הכל בכל כלול בלוח הכפול

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943

הודעה לפי סעיפים 5 ו־7

נמסרת בזה הודעה, כי השימוש לתקופה של 49 שנה במקרקעין המתוארים בתוספת דרוש לשר האוצר לצרכי ציבור לשם הנחת צינור מים ולהחזקתו, כולל זכות מלאה, לשר האוצר, לשליחיו, לסוכניו ולכל אדם שהוא הרשהו, להיכנס למקרקעין ולעבור בהם למטרת הנחה, החזקה, ביקורת, תיקונים, הסרה והחלפה של הצינור ולעשות כל דבר הכרוך בו, וכי שר האוצר מוכן לשאת ולתת בדבר רכישת זכות השימוש כאמור.

כל הטוען לעצמו זכות או טובת הנאה כל שהן במקרקעין האמורים והרוצה לקבל פיצוי על כך, נדרש לשלוח למנהל אגף רישום והסדר המקרקעין — תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות — הרצאה על זכותו או על טובת ההנאה אשר לו במקרקעין האמורים בצירוף ראיות לחיזוק תביעתו, שיכללו את פרטי הרישום — אם ישנו — בפנקסי המקרקעין, והודעה המפרטת לסעיפיהם את הפיצויים שהוא תובע, וחישוב הסכום הנתבע בכל סעיף וסעיף.

כן נמסרת בזה הודעה, כי שר האוצר מתכוון לקנות חזקה מיד במקרקעין האמורים מפני שהם דרושים באופן דחוף לצרכי הציבור שלמענם עומדים לרכשם, ושר האוצר מורה בזה שכל אדם המחזיק במקרקעין האמורים ימסור מיד את החזקה בהם.

תוספת

1. רצועת מקרקעין שרחבה 3 מטר בערך העוברת בחלקות וחלקי חלקות בגושים מספר 10280, 10281, 10283, 10285, 10286, 10300, 10333 ו־10375, שפרעם.
2. רצועת מקרקעין שרחבה 6 מטר בערך העוברת בחלקות וחלקי חלקות בגושים מס' 10289, 10290, 10318 ו־10323, שפרעם.

רצועות המקרקעין האמורות מסומנות בצבע אדום, לשם זיהוי ולא לשם קביעת גבולות בתשריט מס' הפ/10א'/725 הערוך בקנה־מידה 1:1250 ובתשריט מס' הפ/10ב'/725 הערוך בקנה־מידה 1:2500 החתומים ביד שר האוצר ביום החתימה על הודעה זו.

העתקי התשריטים האמורים מופקדים במשרדי מנהל אגף רישום והסדר המקרקעין, ירושלים ובמשרדי הממונה על מחוז חיפה, חיפה, וכל המעוניין בדבר זכאי לעיין בהם בשעות העבודה הרגילות.

פנחס ספיר, שר האוצר
כ״א אב תשל״ב, 1 באוגוסט 1972
ילקוט הפרסומים מס' 1848 מיום 24.8.72 עמ' 2337

„שקמונה"
חברה ממשלתית עירונית לשקום הדיור בחיפה בע״מ

הודעה על רכישת דירות

א) חברת „שקמונה" — החברה הממשלתית עירונית לשקום הדיור בחיפה, בע״מ, מעוניינת לרכוש את הזכויות על דירות מתאימות לאכלוס משפחות מפונים מאזורי שקום ומדירות צפופות.
ב) דיירים הגרים בדירות תקינות, בבתים יציבים, שמחוץ לאיזורי השקום המיועדים להריסה, והמעונינים להשכיר או למכור את דירתם הנוכחית תמורת דמי מפתח או מחיר סביר, יוכלו לפנות למשרדי החברה ברחוב המגינים 48 בימים ב' ד' ה' בין השעות 08.00—13.00 ולהציע את דירתם למטרות הנ״ל. המעונינים יוכלו לפנות בכתב לחברה לפי כתובתה הנ״ל.
ג) דירות אשר החברה תמצא אותן מתאימות לצרכיה תרכשנה על ידה.
ד) בעלי הדירות יהיו זכאים לקבל, באמצעות החברה, הלוואה בסכום עד 6,000.— ל״י בתנאים נוחים במיוחד כעזרה להשגת דיור חלופי.

משה עמאר
יו״ר החברה
1.9.1972

שכלול נוסף של "רפאל":
נווטים (פיילוטים) חדשים לשמירת לחץ
הנווטים החדשים המותקנים על וסתי "רפאל", מבטיחים:
* דיוק רב יותר
* מהימנות־יתר בפעולה
* קומפקטיות
* אורך־חיים גבוה יותר
* אחזקה זולה יותר
רפאל
אבזרי צנרת־מים ותעשיה
מפעלים: תל־אביב • מצפה־רמון

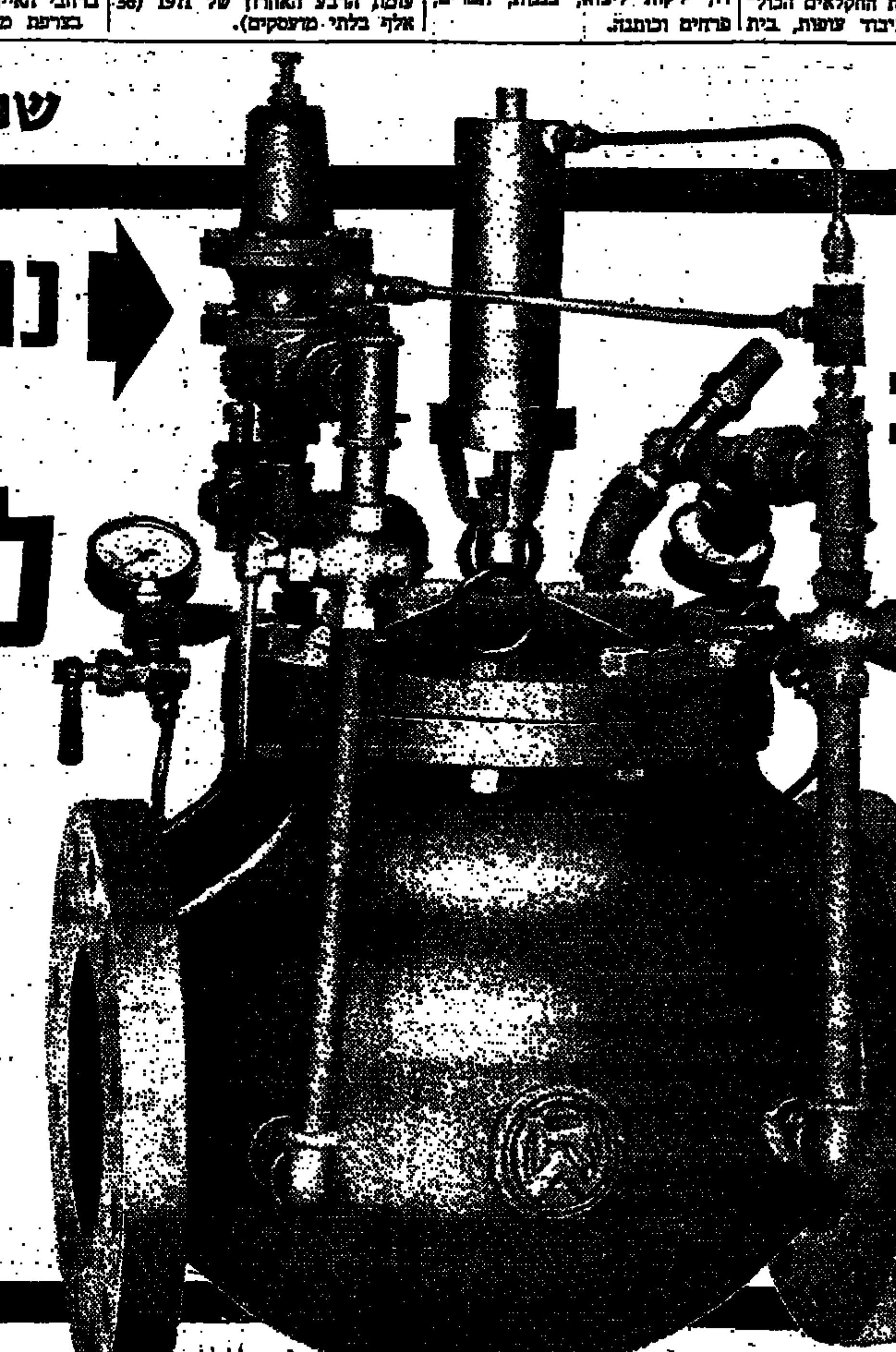

פרסום א. אריאלי

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

Miele
לא רק
לעשירים

אל תילה על... מילה

1
תשלומים ב־12 חודשים
ללא ריבית
משקיעים רק פעם בחיים

רשימת סוכנים
ירושלים: חשמלית, המלך ג'ורג' 27, מכנוחשמל, לונץ 10; חיפה: אלון מהיר, הנביאים 17, סבעון: אורי וינר, כפר החרות; עפולה: מגת האוזר. ירושלים 5; חדרה: ש' קויצר ובניו. הרברט סמואל 68; נתניה: פרידמן־נורה, שד' בנימין 14. הלאביב: מרינה, ברזילי 4, נורקולים, מונטיפיורי 32, כלון מהיר, בן־יהודה 16; רמת־אביב: מייזנ, מרכז מסחרי 7; חולון: ערוסי, שנקר 42; רמת־גן: טלסמר, ביאליק 38, כל־אלקטריק, ז'בוטינסקי 93; פתח־תקוה: בודעמי, סמטסר 17; כיתרים: כלון הוד, בלפור 48; רמלה: אכתר אוניברסל, הרצל 63; באר־שבע: איתני נתתלי, הפלמ״ח 65.

„ישראמיל" מונטיפיורי 32 תל־אביב טלפון 623428

ג. מאיר מינתה שלושה לבדיקת המחדלים בפרשת מינכן

מאת סופר „הארץ"

ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, מינתה שלושה אנשי מקצוע בתחום המודיעין לחקור המחדלים בפרשת מינכן. מינויים אלה עוררו הפתעה בגלל היותם בדרג נמוך יחסית — דבר המעורר ספקות לגבי יכולתם להגיע לכלל מסקנות יסודיות.

מקורות ממלכתיים אמרו אתמול לסופר „הארץ", כי בצוות הגובה עדויות בשביל ראש הממשלה אין שר, שופט, רמטכ״ל לשעבר, ראש מוסד ביון לשעבר, או אלוף בצה״ל.

מקורות בירושלים מדגישים, כי בעקבות חקירה זו יהיה צורך לברר כמה נושאים מכאיבים, אשר הם ישראליים־פנימיים ולא קשורים ל־אחריות הגרמנית לכשל, אשר אי־בה מוטלת בספק. המקורות סבורים כי חלק מהבירורים צריכים להסב על השאלות: כדוע התפקד קצין הבטחון של משרד החינוך בהבטחה גרמנית לשמור על המשלחת? האם זה מספיק מה נעשה כאשר אחר־כך הועלתה הטענה, כי הגרמנים אינם מקיימים התחייבות זו (כפי שהיא הובנה) ל־איש־הבטחון של השגרירות הישראלית? על סמך מה נאמר בישיבה האחרונה של הועד האולימפי לפני נסיעת המשלחת, כי העניין הבטחוני סודר?

הוא הדין בנושאים נוספים לבירור כגון שאלת מעמדה של האישיות הבטחונית שיצאה למינכן, השגותית על התכנית, ומסדותה כלפיה.

נושאים נוספים שיש לבררם הם: אם הממשלה תקבל עתה שורה של החלטות מעשיות. נראה כי ועדת השרים לבטחון התעופה ומיתקנים ישראליים בחוץ לארץ, תצטרך להתכנס כדי לקבל שורה של החלטות כדי למנוע מחדלים נוספים בעתיד ולקבוע קריטריונים — אילו משלחות ומיתקנים זקוקים להגנה נוספת, ועל מי חלה החובה לבדוק אילו אמצעי הבטחון יש לנקוט. עד כה היתה האחריות מוטלת על מנהלי המשלחות, שבמידת הצורך הודיעו על תכניותיהם ונסיעותיהם.

עיריית אשדוד
מכרז מס' 33/72
תאורה בשיכון פוניבז

עיריית אשדוד מכריזה בזה על קבלת הצעות מקבלנים רשומים (בהתאם לחוק רשום הקבלנים) לביצוע תאורה בשיכון פוניבז.

מסמכי המכרז ופרטים נוספים אפשר לקבל בבתי כבישים ותאורה בשעות העבודה הרגילות תמורת תשלום של —.50 ל״י שלא יוחזר.

את ההצעות יש לשלוח בשני עותקים בדאר רשום בלבד למזכיר העיר, במעטפה המקורית לא יאוחר מיום 3.10.72 בצירוף ערבות בנקאית או הוראות עיכוב כספים כגובה הערובה בשיעור של 10%. הצעות ללא ערבות כנ״ל לא תובאנה לדיון.

את ההצעה יש להגיש בהתאם לתנאי המכרז כולל תנאי התשלום ופיצול העבודות כמפורט במסמכי המכרז וכל שינוי בהם עלול לגרום לביטולה.

בעת הדיון בהצעה תתחשב העיריה בכושרו של המציע לבצע את העבודה כפי שהדבר נבחן מעבודותיו הקודמות וכן במתקנו וניסיונו בעבודות דומות.

אין העיריה מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

בכבוד רב,
אינג' צ. צילקר
ראש העיריה

משרד העבודה
אגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית

קורסי ערב חדשים - תשל"ג
להכשרה ולהשתלמות מקצועית
למבוגרים
באזור תל־אביב והמרכז

ההרשמה נמשכת

ענף המתכת: חרטות כרסום, השחזה, ריתוך חשמל ואוטוגן, קריאת שרטוט לעובדי מתכת, קורסים קדרי מרעד למסגרים, חרטים, מבלטנים ומכשירנים.

ענף החשמל והאלקטרוניקה: קורסים לקראת התואר „חשמלאי מוסמך" חשמלאי ראשי, חשמלאי בכיר. תאורת רחובות, מזוג אויר, אלקטרוניקה (לסוג 1)

שרטוט: שרטוט בנין, שרטוט מכני

ענף הבנין: קורסים עיוניים לפועלי בנין (הכנה לסוג עיוני)

ענף ההלבשה: הדבצות (גזרנות קונפקציה), תפירה וגזירה לפי מידות אישיות, השתלמויות לגזרים בנושאים: תפירה תעשייתית, ציור אופנה, דיגום תופשי, דירוג ודמויות.

ההרשמה: מועצת פועלי תל־אביב, רחוב ברנר 5, חדר 301, בימים א', ב', ג', ה' בשעות 18.00—16.30
מועצת הפועלים במחוז ת"א, אצל רכזי הכשרה מקצועית (פתח תקוה, רמלה, הרצליה, יבנה וכו').

קורס ערב למבוגרים בענף הרכב

למכונאי רכב: הכנה לבחינות העיוניות של הסוג המקצועי לכל הסוגים (מיועד למכונאי רכב העובדים במקצוע).

קורסי התמחות בנושאים:
קרבורטורים
מערכות התזה במנועי דיזל
מתלה קדמי ומערכות היגוי
תיבות הילוכים אוטומטיות
שמוש במכשירי בקרה

לחשמלאי רכב: הכנה לבחינות העיוניות של הסיווג המקצועי (לכל הסוגים)
הכנה לבחינת הסמכה לנהל מוסך לחשמלאות רכב, הטיפול באלטרנטור.

ההרשמה: מרכז להכשרה, רח' קראוה 3, חולון בימים א, ג, בשעות 19.00—18.00.

לקבלת פרוספקטים ופרטים אפשר לפנות:
• בכתב: למשרד העבודה, רחוב יונה הנביא 13, תל־אביב.
• טלפונית: „ידעפון", תל־אביב 252425

ההשתלמות מקדמת את הידע המקצועי המתפתח ואת המעמד בעבודה.
ההשתתפות משתלמת

עובדי התעופה האזרחית מאיימים בשביתה כללית בשבוע הבא

התביעה העיקרית: השוואת שכר עם אל על והתעשיה האווירית

(ע). התעופה האזרחית בכל המדינה עלולה לעמוד בפני שביתה כללית, שתפרוץ ב־25.9, אם עד אז לא תחול תזוזה של ממש במשא ומתן עם עובדי התעופה.

אזהרה זו כלולה במכתב שנשלח ביום ו' על־ידי ועד עובדי התעופה האזרחית אל שר התחבורה מר שמעון פרס.

דחיית ממושכות

1250 העובדים בנמל התעופה לוד ובכל שדות התעופה הפנים־ארציים יינקטו באמצעים דרסטיים ללא כל אזהרה נוספת — מזהיר הועד במכתבו — אם עד התאריך הנקוב לא יבואו על סיפוק דרישותיהם לשוואת שכרם ותנאי עבודתם לאלה של עובדי אל־על התעשיה האווירית.

יו״ר הועד, מר ניסים במיש, אמר בלוד כי זה עשרה חודשים דוחים העובדים מפעם לפעם את נקיטת הסנקציות וזאת על בסיס הבטחות שאף אחת מהן לא מולאה.

תוספת תעופה

המשא ומתן הממושך, לתת לעובדים תוספת תעופה בסך 150 ל״י לחודש, וזאת לאור המלצה מטעם הסתדרות עובדי המדינה, אך גם מזה לא יצא כלום.

במכתב מודיע הועד שהוא דוחה סופית את כל ההבטחות וההצעות שהוגשו במשך השנה אשר מפעם לפעם הניעו את עובדי התעופה מלנקוט סנקציות בעונת הבוערות ביותר. תוך התחשבות ברצון שלא לפגוע בתעופה שהיא כה חיונית למדינה. חזרנו לתביעתנו היסודית והעקרונית — השוואת השכר והתנאים בעד עבודה זהה של עובדי התעופה האזרחית עם השכר והתנאים שמהם נהנים עובדי אל־על והתעשיה האווירית, הפועלים באותו השטח ממש.

הליכה עד הסוף

תביעה זו זכתה בעבר לתמיכה מצד מועצת פועלי לוד וההסתדרות, אך גורמים אלה ביקשו עד כה להשיג את מילוי התביעות בדרך של מו״מ וללא נקיטת צעדים. כעת פקעה סבלנותנו, — נאמר במכתב. מר במיש הוסיף, שהתסיסה בקרב העובדים הולכת וגוברת ו„נוצר הרושם, כי אין בכוחם של משרד התחבורה או של נציבות שירות המדינה להביא להכרעת העניין עם כל הרצון הטוב וההבנה שגילו גורמים אלה בדיונים הממושכים. לכן, החלטנו ללכת עד הסוף", אמר מר במיש.

ועדת הכספים דנה בפיקוח על המחירים ובדו"ח זנבר

(ל). ועדת הכספים של הכנסת דנה ביום ו' בנושא הפיקוח על המחירים, עם שר המסחר והתעשיה, מר חיים בר לב והמשנה למנכ״ל משרד המסחר והתעשיה ד״ר ש. מנדלבאום.

במסר לועדה, בין השאר, שהתעשיה העלתה את מחיריה פחות או יותר בהתאם לעליית מחירי התשומות המיובאות ובו בזמן ספגה את העליה בהוצאות המקומיות. מאז הפיחות של 1971 עלו מחירי היבוא לתעשיה בכ־24 אחוזים. ומחירי התעשיה לצרכן עלו בכ־12 אחוזים.

משרד המסחר והתעשיה נקט צעדים לייצוב מחירי מוצרים בסיסיים ולזירוז תהליך חשיפת הייצור המקומי ליבוא, ובחודשים האחרונים מסתמנת האטה בעליית מדד המחירים לצרכן ונראה שהיא תגיע לכ־8 אחוזים בשנת 1972.

דו"ח נגיד בנק ישראל

הועדה המשיכה גם בדיוניה בדו״ח נגיד בנק ישראל על עליית אמצעי התשלום בתקופה בין 29 בפברואר 1972 ל־31 ביולי 1972. במהלך הדיון קרא חה״כ ע. אמוראי לביטול הסובסידיות הניתנות לרוכשי דירות מהו״ל ולמפעלים המייצאים במחירי הפסד. חה״כ ש. ארליך ציין שהממשלה אינה מבצעת את המלצות הנגיד וקרא להפעלת מס ערך מוסף. חה״כ ש. רזון טען שיש לקבוע מדיניות השכר במסגרת מדיניות הכנסות כללית הכוללת בחובה הגבלת חלוקת רווחים. חה״כ ז. הורביץ קרא לביצוע המלצות ועדת הורביץ בעניין ביטול האשראי המכוון וכן להקפאת התקציב הריאלי, איסור על בנייה לא חיונית והגבלת חלוקת דיבידנדים.

עליית אמצעי התשלום

נגיד בנק ישראל, מר משה זנבר, מסר לועדה שבחודש אוגוסט עלו אמצעי התשלום ב־21 מיליון ל״י (1.6 אחוזים) שהיא עלייה קטנה יחסית בהתחשב בגורם העונתיות. הנגיד הדגיש שהמשך המלצותיו מ־שנים קודמות מהווה הכבדה ניכרת על המשק כי הקפאת האשראי נעשתה קשה יותר ככל שהמשק מתפתח. הועדה תגיש את סיכומיה ב־נוזן בשבוע הבא.

בר־לב מציע הזרמת 3 מיליון ל״י כהון חוזר לסריגי ססיל

מאת איתן ליפשיץ,
סופר „הארץ"

שר המסחר והתעשיה, מר חיים בר־לב, מציע לממשלה להזרים לחברת סריגי ססיל שלושה מיליון ל״י כהון חוזר, להצלת המפעל, עם העברתו לידי כונס נכסים.

השר הגיש הצעה זו לאישורה של ועדת השרים לענייני כלכלה אשר קיימה דיון בנושא, אך נמנעת עדיין מלאשר את הצעתו של השר בר־לב.

מר בר־לב הציע לועדת השרים, לאשר את המשך הפעלתו של המפעל באשקלון לתקופת ביניים של חודשיים מיום כניסת הנכסים. תקופת הביניים דרושה לדעת השר כדי שלא להרע את מצב התעסוקה באשקלון, לא לאבד צוות עובדים מאומן ולא לגרום להפסדים גדולים בעת מכירת המפעל.

מר בר־לב סיפר לועדה, שמתקיימים מגעים עם גורמים, המעוניינים ברכישה. לפי הערכתו, ייגרם למפעל הפסד נוסף שינוע בין 500 אלף למיליון ל״י, אם לא תהיה הפעלה בתקופת ביניים.

המשרד כבר עזר

בדיון, שעליו לא פרסמה הועדה דבר, התברר כי משרד המסחר והתעשיה כבר עזר לחברה מעבר ל־הלוואות המענקים שניתנו לה על־ידי הבנק לפיתוח התעשיה. באמצעות בנקים מסחריים העמיד ה־משרד למפעל הלוואה של שלושה מיליון ל״י.

כבסתונות להלוואות מסחריות אלה הפקיד המשרד, מתקציבו שלושה מיליון ל״י ב־בנקים. כן הביע המשרד את הסכמתו להגדיל סכום זה ב־מיליון ל״י, אם יזרימו הבעלים למפעל 840 אלף ל״י. הבעלים לא הצליחו לגייס את הסכום.

ינקטו פעולה נגד משתמטים מתשלום אגרות רדיו וטלוויזיה

מאת גדעון אלון,
סופר „הארץ" בירושלים

הנהלת רשות השידור שוקלת הפעלת מדיניות של יד קשה נגד בעלי מקלטים של רדיו וטלוויזיה, המתחמקים מתשלום אגרות. על פי חישובי הרשות מצויים כיום בישראל כ־80—100 אלף (מתוך כחצי מיליון) בעלי מקלטים המתחמקים מתשלום אגרת טלוויזיה בסך 85 ל״י לשנה. כ־320 אלף בעלי מקלטים רדיו (מתוך כ־800 אלף בעלי מקלטים) מתחמקים מתשלום אגרה בסך 25 ל״י לשנה, מעריכים ברשות השידור.

מקור במשרד המשפטים ציין, כי בימים אלה עוסקים בניסוח תקנות חדשות בנושא זה. על פי ההצעה החדשה, יוטל קנס של 500—1000 ל״י על כל בעל מקלט טלוויזיה, שלא יהיה בידו אישור על תשלום האגרה.

חוגים ברשות השידור ציינו כי נשקלת האפשרות לגייס מאות עובדים שיערכו במבצע חד־פעמי ביקורים אצל כל דיירי הערים הגדולות כדי לוודא אם שילמו את אגרות הרדיו והטלוויזיה. כן נשקלת האפשרות לאחד את אגרות הרדיו והטלוויזיה ולהעלות את שיעוריהן. דיונים בנושא זה מתקיימים בין רשות השידור ומשרד האוצר.

לאחרונה מינה הועד המנהל של רשות השידור ועדה בראשות סגן יו״ר הועד המנהל מר נתן שחם שנתבקשה להציע דרכים להקלת המצוקה הכספית של הרשות, המצויה כיום בגרעון של 11 מיליון ל״י.
סובתבין

אבן: אין אנו חייבים לתת שלום או מנוחה לאנשי אל־פתח

(ע). „אנשי אל־פתח אומרים שהם במלחמה עם ישראל, ולכן אין אנו חייבים לתת להם שלום או מנוחה. העקרון הזה הדריך את פעולתנו נגד בסיסי אל־פתח בשבוע שעבר בארצות ערב" — אמר בשבת שר החוץ אבא אבן בראיון ששודר ביומן השבוע בשידורי ישראל.

מר אבן ציין כי ישראל דנה עתה עם ממשלות רבות בעולם על הדרכים לעקירת הטרור הערבי באויר וביבשה. יש שפע של הדעות בגנותו של הטרור, אבל הבעיה איננה לגנות את הטרור, כי אם לעקור אותו, אמר השר.

12 ערודים נדירים הובאו לשמורה בערבה

מאת סופר „הארץ" באילת

12 ערודים נדירים הובאו ביום ששי בבוקר לשמורת החי בר שבערבה. הערודים, שמהם נקבות ו־ארבעה זכרים, הובאו מחבש. העירוד, הוא חמור־הבר הסומאלי, נזכר בתלמוד ובתורה. בעלי החי עלו חצי מיליון ל״י, והם כנראה האחרונים מסוגם שהסתובבו בערבות אתיופיה.

פועל ניצל מתוך מפולת

מאת סופר „הארץ"
בגליל המערבי

עבדללה סעיד שחאדה בן 38 מכפר עראבה שעבד ביום ששי בבוקר בתוך חפירה ליד החומות המערביות בעכו העתיקה, נקבר ממפולת קרקע. מחפר שהיה במקום הופעל מיד, ובעזרתו חולץ הפועל מעומק שני מטרים.

שביתת האטה משתקת עבודת המכס בחיפה

שביתת־האטה של 400 עובדי ה־מכס בחיפה שיתקה למעשה את ה־עבודה בבית המכס ביום ו'. מאיגוד סוכני המכס והתחבורה נמסר, כי לא שוחררו מטענים מהנמל במשך כל היום.

עובדי המכס מאיימים בשביתה כללית החל מיום ג' השבוע, אם עד אז לא תהיה היענות מצד האוצר לדרישתם המרכזית בדבר השוואת תנאי עבודתם לאלו של עובדי מס הכנסה.

נידון למאסר 4 שנים על שידול אשתו לזנות

(ע) — ראובן בן נסים מזרחי (24) שנמצא אשם בשידול אשתו לזנות נדון ביום ו' בבית ה־משפט המחוזי חיפה ל־4 שנות מאסר. האשה עסקה בכך מאז נישואיהם ב־1970 וכשניסתה לאחרונה לחדול מעיסוקה הוכתה על־ידי הבעל ונמלטה לבית הוריה.

תנועת מטוסים בלוד

נוחתים:

מארום (237) ב־02.20 מבוקארשט, ניקוסיה: מ.ה.אי. (811) ב־04.10 מ־ארה״ב, המזרח הרחוק: איירפראנס (195) ב־05.25 מהמזרח הרחוק, מטהראן; בי.או.איי.סי. (823) ב־09.00 מטהראן; סי.פי.איי. (204) ב־11.30 ממונטריאול, רומא; אליטאליה (738) ב־12.15 מרומא; מ.ה.אי. (740) ב־13.25 מניו־יורק, פרנקפורט; מ.ה.אי. (600) ב־14.20 מארה״ב, פרנקפורט, אתונה; ק.ל.מ. (531) ב־14.25 מאמסטרדם; לופטהנזה (634) ב־15.10 מפרנקפורט, מינכן; מ.ה.אי. (810) ב־15.35 מבוסטון, פאריס, רומא; אל־על (412) ב־15.55 מציריך; איירפראנס (136) ב־16.00 מפאריס; ס.א.ס. (853) ב־16.25 מקופנהאגן; אל־על (314) ב־16.40 מניקוסיה; איירפראנס (196) ב־16.40 מפאריס; מ.ה.אי. (840) ב־16.55 מארה״ב, רומא, אתונה; סוויסאייר (330) ב־17.05 מציריך; מ.ה.אי. (808) ב־17.10 מניו־יורק, פאריס, אתונה; אליטאליה (746) ב־17.40 מרומא; אולימפיק (301) ב־18.00 מאתונה; אל־על (414) ב־18.05 מרומא; מ.ה.י. (896) ב־18.15 מאיסטנבול; בי.או.איי.סי. (804) ב־18.30 מלונדון, פרנקפורט; בי.איי.איי. (462) ב־19.15 מלונדון; אל־על (418) ב־20.00 מפאריס; סוויסאייר (802) ב־20.35 מנירוביה; אל־על (416) ב־20.45 מלונדון; אל־על (114) ב־21.05 מיוהנסבורג, ניירובי; איירפראנס (162) ב־21.35 מפאריס, ניצה; אל־על (410) ב־22.05 מפאריס; סוויסאייר (336) ב־22.35 מז־נבה.

ממריאים:

אל־על (118) ב־01.00 ליוהנסבורג; מ.ה.אי. (811) ב־06.00 לרומא, פאריס, בוסטון; מ.ה.אי. (741) ב־06.50 לפרנקפורט, ניו־יורק, ארה״ב; איירפראנס (195) ב־06.55 לפאריס; אל־על (411) ב־07.10 לציריך; סוויסאייר (331) ב־07.20 לציריך; אל־על (219) ב־07.30 לאמסטרדם, מונטריאול, ניו־יורק; מ.ה.אי. (841) ב־07.40 לאתונה, רומא, ניו־יורק; אל־על (213) ב־07.55 לרומא, ניו־יורק; אל־על (15) ב־08.15 ללונדון, ניו־יורק; אוסטריאן (712) ב־08.25 לוינה; איירפראנס (181) ב־08.40 לרומא, פאריס; בי.איי.איי. (463) ב־09.25 ללונדון; מ.ה.אי. (601) ב־09.30 לאתונה, פאריס, ניו־יורק; בי.או.איי.סי. (323) ב־09.45 ללונדון; אל־על (415) ב־10.05 ללונדון; אל־על (417) ב־10.15 לפאריס; אל על (413) ב־10.45 לרומא; מארום (348) ב־11.40 לבוקרשט; סי.פי.איי. (205) ב־12.45 לרומא, מונטריאול, טורונטו; אליטאליה (739) ב־13.00 לרומא; אל־על (818) ב־13.30 לניקוסיה; ק.ל.מ. (532) ב־13.35 לאמסטרדם; לופטהנזה (637) ב־16.00 לפרנקפורט; מ.ה.אי. — (810) ב־16.40 לבומביי, בנגקוק, הונג קונג; ס.א.ס. (854) ב־17.35 לקופנהאגן; סוויסאייר (337) ב־17.55 לציריך; איירפראנס (198) ב־18.00 למזרח הרחוק; אל־על (409) ב־18.25 לאתונה; אליטאליה (747) ב־18.30 לרומא; איירפראנס (183) ב־18.45 לפאריס; מ.ה.י. (887) ב־19.00 לאיסטנבול; בי.או.איי.סי. (604) ב־19.40 למזרח הרחוק, אוסטרליה; סוויסאייר (303) ב־21.15 לניקוסיה; אל־על (111) ב־23.30 לטהראן.

חוסר הון חוזר גרם להשבתת מפעל כסאות ישראל בשדרות

מאת עמוס חרד,
סופר „הארץ"

מפעל כסאות ישראל בשדרות, מושבת מה־1 בספטמבר מחוסר הון חוזר, ו־120 עובדיו לא קיבלו עדיין את משכורת אוגוסט.

המפעל לא שילם את חובו לספקים, ולמס אחיד זה חודשים מספר והחוב מסתכם במאות אלפי ל״י.

מזכיר מועצת פועלי שדרות, מר יעקב אלקבץ, מסר לסופר „הארץ" כי ההחלט להגיש תביעה על הפרת הסכם, שהושג בין בעלי המפעל, הועד ומועצת הפועלים, בתיווכו של הממונה על יחסי העבודה, עו״ד גדעון בן־ישראל. מר אלקבץ אמר כי בסוף יולי החל המפעל להידרדר ומצבו הכספי נעשה קשה בשל חוסר הון חוזר. לאחר שהפניות לתשלום החובות לא נענו, הוכרז על סכסוך עבודה. כעבור יום נקראו הצדדים לעו״ד בן־ישראל ושם סוכם כי המפעל יפרע את חובותיו מחצית ב־15 באוגוסט ומחצית בסוף אוגוסט, אך הוא לא עמד בהתחייבותו. ב־1 בספטמבר הוכרזה שביתה כללית והמפעל נסגר.

לסופר „הארץ" נודע, כי בגלל סכסוך בין הבעלים, אין מזרימים הון חוזר. חובות המפעל לבנק לפיתוח התעשיה, למוסדות ולמפעלים מסתכמים ב־5 מיליון ל״י. קיימים חילוקי דעות בין הבעלים — קבוצה בראשותו של מר י. צוקרמן מאוסטריה המחזיקה ב־60% אחוז מהמניות וקבוצת משקיעים מקומיים, בראשותו של רוברט אסרף. המפעל זקוק ל־4—5 מיליון ל״י הון חוזר כדי להיחלץ ממשבר. הקבוצה האוסטרית מוכנה לרכוש את המפעל, אך השותפים המקומיים עדיין לא הסכימו ומתנהל ביניהם משא ומתן.

אבינו וסבנו היקר
אברהם קדמי
מראשוני בתי גבעת רמב"ם
איננו

ההלויה תצא היום, יום ראשון ט' תשרי תשל"ג, 17.9.72 בשעה 12.00 בצהרים, מבית ההלויות הצירוני, רח' דפנה 5 תל־אביב, לבית העלמין בחולון.

עו"ד יעקב קדמי וב"ב
רינה (קדמי) פילוסוף וב"ב
יזהר קדמי וב"ב
יורם קדמי

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
יוסף הראל (הרשקוביץ) ז"ל
נתייחד עם זכרו ביום שלישי, י"א בתשרי, תשל"ג (19.9.72) בשעה 13.00 בבית העלמין בנחלת יצחק (נפגשים ע"י השער).
תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובעל פה.

אשתו: רחל הראל
וילדיו: שרה, גרשון, פנינה
ומשפחותיהם

בצער רב ובכאב אנו מודיעים על פטירתו של
בעלי, אבי, אחינו, גיסנו ודודנו היקר
אברהם בן יוסף שובזק
מהעיר פרושקוב

ההלויה תצא היום, יום ראשון, ט' תשרי תשל"ג, 17.9.72 לפנה"צ, מבית רמב"ם, חיפה.

המשפחה

ראש משפחתנו היקר
יעקב בן ר' מרדכי בילואוס
מסלונים
נפטר בשיבה טובה ביום ה', ד' בתשרי תשל"ג, 15.9.72, הובא לקבורה בו ביום. יהי זכרו ברוך.

המתאבלים:
אשתו: גיטה
בנותיו: לאה יצחקי וב"ב
מלכה יריב וב"ב
מרים חפץ וב"ב
המשפחות: בילואוס, הנגוביץ, שוורצמן, לקס וצרפתי

הננו מודיעים בצער רב על פטירתו ללא עת של
אינג' פאול הילפרן ז"ל

אשתו כרמלה
ויתר בני המשפחה

תיאודור בן נחום
איננו

ממניחי היסוד של הספנות הנמלים העבריים
נפטר במיאמי, פלורידה ב־15 בספטמבר
ויובא לקבורה בבנימינה.
על מועד הלויה תבוא הודעה מיוחדת.

המתאבלים:
אשתו
בניו
נכדיו
אחיו, ואחותו

בצער רב ובכאב קודר
אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של ידידנו חברנו
מנהל האולמות
צבי רומר פרנץ

הלויה תתקיים היום, יום ראשון ט' תשרי תשל"ג 17.9.72
בשעה 11.00 לפנה"צ בבית העלמין בחולון.

המשפחה
הנהלת אולמי שושנים
וצוות העובדים

בצער רב ובגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של
בעלי, אבינו, אחי וסבנו היקר
יעקב רוזנצויג ז"ל
מפיטרקוב — פולין

הלויה תצא היום, יום ראשון ט' תשרי תשל"ג (17.9.72) בשעה 10.45 לפנה"צ מבית הלויות הצירוני רח' דפנה 5 תל־אביב, לבית העלמין האיזורי בגבול בת־ים חולון.
אוטובוס מיוחד יצא בשעה 10 מבית המנוחה רח' גרוס חלב 20 תל־אביב.

המשפחה המתאבלת

בצער וביגון אנו מודיעים על פטירתה בשיבה טובה של אמנו וסבתנו היקרה
יהודית פיינגולד
בת אפרים ז"ל

ההלויה תצא מבית המנוחה רחוב דיזנגוף 283 ת"א היום, יום ראשון ערב יום כפור תשל"ג (17.9.72) בשעה 10 לפנה"צ, תעבור ליד בית הכנסת הגדול בצפון, רחוב דיזנגוף 312 לבית העלמין בקרית שאול.

המתאבלים: ישראל פיינגולד ומשפחתו
אפרים פיינגולד ומשפחתו
חנה עזרוני ומשפחתה
חיה פייבישביץ ומשפחתה
כלותיה, נכדיה ונינה

אמנו היקרה
צפורה גרינברג
מבית ז'יכלינסקי
איננה

ההלויה תתקיים היום, ט' תשרי תשל"ג, 17.9.1972
נפגשים ע"י שער בית הקברות בקרית שאול
בשעה 10.30 בדיוק

מתאבלים: בתה: שרה וקובה לובינסקי
בתה: אסתר מנדלסון
הנכדים: חנה, לאה, אבי וצביקה
וכל המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו,
חבר הנהלת הקרן הקיימת לישראל
אליעזר ארגוב ז"ל
נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו
בבית העלמין סנהדריה ירושלים, ביום חמישי, י"ג בתשרי תשל"ג, 21 בספטמבר 1972, בשעה 3.30 אחרי הצהרים.
לרשות המשתתפים תועמד תחבורה שתצא ביום הנ"ל, בשעה 3.15 אחה"צ מחצר המוסדות הלאומיים ירושלים.

המשפחה
והנהלת קרן קיימת לישראל

אנו משתתפים בצערו של
מר עמיאל וינשטיין
חבר מועצת המנהלים של חברתנו
של פטירת אחותו
תקוה ז"ל

נוה חברת בנין בע"מ
ההנהלה והעובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו ללא עת
של יקירנו
מהנדס פליקס פיק (פרג)

אשתו: הרמה פיק
בתו: עדנה בל ומשפחתה
אחותו: ריטה פייגר ומשפחתה
גיסו: קרל לאופר ומשפחתו

לשלמה וינר
משתתפים באבלך על מות
אמך ז"ל

סגל המכון למתימטיקה
האוניברסיטה העברית

לדינה יצחקי תמי וסבתא אופנבך
אתכם באבלכם הכבד
בחלקה מכם ללא עת בנכם יקירכם
זאבי ז"ל

משפחות: אנגל, אברמסון, ויסוצקי, וגנר, ירוחמי, סוסניאק, פוטלסקי, קריגר, רנאור, שפי

איך אריאלה פוגשה את פונטיאלה

כשאריאלה ומשה׳לה עברו מהרצליה לבית כפרי ליד גני־יהודה, לא היתה ברירה והיה צריך להת לשרה המטפלת ללכת. אך אריאלה בלי מטפלת זה כמו שפת ים בלי שמש, איך תצא לעבודה, ומי ישמור על שלשת הפעוטים בעוד היא מחליפה ספרים בספריית הקונסוליה. באופן טבעי פנתה אריאלה לסניף דחוף הקרוב ומסרה מודעה לפרסום בעתון „דרושה מטפלת״ פונטיאלה היתה בין הפונות ולבד מהמלצות היה לה שם מקסים, הסבירה אריאלה לבעלה. היום פונטיאלה היא אהבתם הגדולה של הילדים ואריאלה מקוה שיחסיהם יהיו בוקדם עד כדי כך טובים שהיא תוכל לשאול את פונטיאלה למקור שמה.

פרסום מודעה ב„דחוף״, מסתבר, הוא פתרון שכדאי לחשוב עליו.

(מ.)

הצתות ופיצוצים במסעדות האחים אווזי ומזרחי

בתי־משפט משטרה

מאת אבי ידגמין,
סופר „הארץ״ לענייני משטרה

פרשת הצתות ופיצוצים במסעדות של האחים אוזי ומזרחי נגולה ביום ו׳ בבית־משפט השלום בתל־אביב כאשר נעצרו הארבעה כחשודים ב־ביצוע העבירות האחד כלפי השני.

נציג המשטרה אמר, כי לאחרונה כתצעו מספר הצתות במסעדות ב־רחוב הרצל בשל תחרות על לקו־חות. הוא אמר כי יהודה אוזי שלח „פועלים״ תמורת כסף כדי שיציתו מסעדות של אחרים במטרה לפגוע ברווחיהם. הוא אמר עוד כי יהודה אוזי שלח שני אנשים להצית את מסעדת האחים מזרחי בדרך לוד 95. הוא אמר כי למשטרה מידע שאנשים אלה נתפסו והודו שנשלחו על־ידי אוזי וקיבלו בתמורה כל אחד 500 ל״י. נציג המשטרה הוסיף, כי את שכונת התקוה פוקד גל של בריונות ולכן ביקש לעצור את החשודים כדי שלא יקשו על איסוף הראיות נגדם, אם ישוחררו.

אחרי שהתגלתה כוונת אוזי לחבל במסעדת האחים מזרחי, הם לא פנו למשטרה, אלא הם החשודים כי ביום רביעי לפנות בוקר הניחו חומר נפץ ליד דלת הסטקיה של אוזי בשכונת התקוה. מטען חומר הנפץ התפוצץ בשעה 4.30 לפנות בוקר — שעה קצרה לאחר שאוזי סגר את הסט־קיה. נציג המשטרה, רס״ל גיל, אמר שיש כאן פרשה מסובכת של חיסול חשבונות.

יהודה אוזי נידון לשנת מאסר ב־פועל על־ידי בית המשפט המחוזי בתל־אביב לאחר שנמצא אשם ב־אונס חיילת. עו״ד צבי לידסקי, המגן עליו, ערער לבית הדין העליון ואו־זי שוחרר עד לסיום הדיון בערעורו.

עו״ד לידסקי אמר בבית משפט השלום כי המידע המצוי בידי המש־טרה נגד אוזי הוא עדות שמיעה ו־אי־אפשר לבנות הסד על סמך מידע כזה. בקשר לכך קבע השופט כי „מידע ממקורות כאלה מטעה במת־כוון ושלא במתכוון ואף על פי כן אין להתעלם ממנו״. הוא ציוה לע־צור את ארבעת החשודים ל־8 ימים להמשך חקירתם.

נאשם בבריחה ממעצר חוקי יציאה ללבנון וביצוע פריצה

✱ (ע) כתב אישום על בריחה מ־מעצר חוקי, יציאה שלא כדין מ־ישראל וביצוע פריצה — הוגש ב־בית המשפט המחוזי בבאר־שבע נגד דוד גורסקר (22) מבאר־שבע.

בכתב האישום נאמר כי הנאשם, שהיה חבוש בכלא דמון שליד חיפה, קיבל ב־3.3.71 חופשה ל־48 שעות ומאז לא חזר. כעבור 9 חודשים והוזר ארצה מלבנון באמצעות ה־צלב האדום, במעבר ראש הנקרה.

בחקירתו התברר, כי באוגוסט אר־תה שנה עבר את הגבול ללבנון ו־נעצר שם על־ידי אנשי הצבא הלב־נוני, שהעבירוהו לידי קציני מו־דיעין, אשר חקרו אותו במשך קרוב ל־5 חודשים. באותה הקופה הועבר ממעצר אחד למשנהו, ורק בחודש דצמבר 1971 הוחזר לישראל.

קודם להיותו בלבנון, נטען בכתב האישום, הספיק הנאשם לפרוץ יחד עם שותף לאחרו של מתנדב מ־דנמרק בקיבוץ עמיר, ולגנוב משם שני שעוני זהב. את אחד השעונים מסר לשותפו, וקיבל ממנו 100 כת־רים דניים, שגם הם נגנבו מן ה־מתנדב.

טלוויזיה ותקליטים נגנבו בבאר־שבע

✱ (ע). טבעות, שרשרת זהב, מזומנים וכן 36 תקליטים בשווי 1840 ל״י נגנבו מבית אנדרה ברמי ברחוב אברהם אבינו בבאר־שבע.

תושב שכונה ג׳, מיכאל אלברט, התלונן כי בחודשיים האחרונים, עת שנעדר מהבית, נגנב משם מקלט טלוויזיה בשווי 1500 ל״י.

רוכבי קטנוע שדדו ארנק

✱ (ע). שני רוכבי קטנוע שדדו ביום ה׳ בערב ארנק עם 200 ל״י מגברת שושנה רוזנפלד, תושבת רחוב הפלמ״ח בתל־אביב.

בית־המשפט העליון לא נתן צו־ביניים בעניין פיתחת רפיח

(ע). בית־המשפט העליון בירו־שלים דחה ביום ו׳ בקשה שהובאה לפניו מטעם הבדואים בפיתחת ר־פיח להוציא צו־ביניים שימנע בעד שלטונות צה״ל במקום מלבצע כל עבודה בשטח עד התברר עתירת הבדואים לבג״צ, שתלויה ועומדת.

הדיון בבקשה נערך בלשכתו של השופט העליון ד״ר יצחק כהן. ל־בית־המשפט הוגש תצהיר בתגובה לבקשה לצו־הביניים, מטעם משרד הבטחון והשלטונות בפיתחה. התצ־היר מבחין בין שני חלקים בשטחי הפיתחה. השטח האחד הוא זה ש־נתפס על־פי צו בשנת 1969 ו־עליו הוקמה ועוד מוקמת ההתייש־בות שדות א׳. בשטח זה ממשיכים בהתיישבות כרגיל.

אשר לשטח האחר, שנתפס ל־אחרונה, הרי אין עוסקים בו אלא בפעולות צבאיות הדרושות לבטחון באזור. בכלל אלה: גילוי מוקשים, פריצת דרכים, סלילת כבישים, סלי־לת דרכי עפר הקמת גדרות וכדומה. באלה עסקו שלטונות המקום כל הזמן — מודגש בתצהיר — ובהן ימשיכו לעסוק גם להבא. פרט ל־הן לא ייעשה באיזור זה דבר עד שבית המשפט הגבוה לצדק יכריע בעתירה שהובאה לפניו.

השופט העליון כהן, בהתייחסו ל־אמור בתצהיר, קבע כי אין הוא רואה מקום למתן הצו המבוקש. ב־מקרה שיתברר כי המדינה ושלט־נות צה״ל אינם מקיימים את המוצ־הר, יוכלו העותרים לבקש צו־בי־ניים.

מוטל ראשון ייפתח השבוע באבו רודס

כאת חביב כנען,
סופר „הארץ״

גוה יתרו, המוטל הראשון באבו רודס, ובו 100 מיטות בחמישה מב־ני אבן, מסעדה ודיסקוטק, ייפתח ב־20 בספטמבר. בצוות העובדים המונה 25 איש, יהודים, בדואים ו־ארבעה חבשים (טבח, פקיד קבלה ושתי חדרניות).

המוטל נמצא במחנה לשעבר של קודחי נפט איטלקים. הוא שייך ל־חברת ספקטור שהשקיעה בו מיליון ל״י. מר בן־ציון ספקטור תושב חיפה היה שותף בחברת אדמס־ספקטור, שהקימה את המלון הראשון בסיני (נוה מדבר קראוואן בשראם־א־שייך). לפני כשנה התפרקה השו־תפות ועם חלוקת נכסי החברה קי־בלה קבוצת אדמס בראשות מר אמ־נון בר־נס את המלון בשראם־א־שייך, ומר ספקטור קיבל את מלון קראוואן באילת. המוטל באבו־רודס יהיה בדרגת שני כוכבים.

ראיונות סוף השבוע

פרס: המציאות יצרה שלום דה־פקטו עם ירדן

(ע). שר התחבורה והתקשורת, מר שמעון פרס, אמר כי המצי־אות יצרה מצב דה־פקטו של שלום או „של קשר בין ישראל לירדן.

„בראיון ששודר בליל שבת בתכ־נית השבוע בגלי צה״ל אמר השר כי מצב זה, שנוצר והוזה ל„מיפגש אילם של אינטרסים בכמה נקודות, עלול להרגם על־ידי משא ומתן פור־מלי עם ירדן, כל עוד אין המלך חוסיין מוכן לויתורים מהותיים, ובי־עיקר בעניין ירושלים.

בעניין אחר אמר השר כי ישראל צריכה לסמוך בראש ובראשונה על כוחה היא במלחמתה בטירור ולש־אוף למצב שבו אף טרוריסט לא ירגיש עצמו בטוח בשום מקום — אמר השר.

בהמשך הראיון התייחס מר פרס לאפשרות של הסדר נפרד עם ירדן ולבעיית ערביי השטחים. באופן אובי־ייקטיבי, אמר, יש היום בינינו ל־בין ירדן יחסים מתקבלים על הדעת. אין פירושו של דבר שאנחנו משו־תים את ירדן או להיפך, אבל שתי המדינות שרויות פחות או יותר ב־מצב שבנקודות מספר קיים מיפגש־אילם של אינטרסים, אף אם הסי־בות לכך שונות משני הצדדים.

שר המשפטים: קדנציה אחרונה

(ע). „אני חושב שזו הקדנציה ה־אחרונה שלי בממשלה, ואחר־כך אני כל לפרוש לחיים פרטיים, שאין בהם לא אחריות מיוחדת ולא דאגות מיו־תרות״ — אמר שר המשפטים, יעקב שמשון שפירא, בראיון ששודר ב־ליל שבת ביומן אירועים בטלוויזיה. (ראה מאמר ראשי בעמ׳ 11)

השר רואיין ביום ד׳ שעבר, לאחר שובו לתפקיד שר המשפטים לאחר שחזר בו מהתפטרותו.

כהונת הנשיא

בהשיבו לשאלה, בדבר אפשרות שיתמנה לאחר הבחירות לכהונות רמות יותר, אמר מר שפירא, כי כבר דה של המשרה הרמה — נשיאות ה־מדינה — איננה צריכה, לדעתו, לה־יות נושא לספקולציות. „אני חושב שכבוד המשרה הרמה וההערכה ש־כולנו רוחשים לנשיא, מחייבים הת־אפקות מטיפול בנושא זה מדי יום־ביומו״.

השר הוסיף, כי גם עתה הוא בד־עה „שאין דבק על כסאי ושכל שר צריך להיות מוכן, במקרים וב־תנאים מסויימים, להתפטר ולפנות את כסאו״. לשאלה, מה נשתנה מאז הודיע על פרישתו, השיב מר שפי־רא, כי חברים רבים שאת דעתם הוא מוקיר, טענו נגד הליכתו ובעד חזרתו. „לא עשיתי מישגה כשחזר־תי. אסור לו לאדם לשבת כאשר יש מועקה בליבו ומחשבותיו נתו־נות יותר בעניינים הרגשיים מאשר בעניינים שבהם הוא עוסק״.

להערת המראיין, כי דעת הקהל לא קיבלה ברצון את חזרתו, השיב מר שפירא: „נכון שיש פתח הרוחני אותי במשך שש שנים ושוה אחד ה„מקצועות״ שלו לכתוב עלי, והמיר לרעה. אולם מאז התפר־סם ברבים דבר הצעת ראש הממש־לה שאשוב לתפקידי, היו עתונים אחרים שהביעו דעה מאד אוהדת״. הוא הוסיף, כי מלבד כתיבה בעתו־נים, הרי דעת הקהל מורכבת מקהל, והיו פניות מרובות אליו מצד אנשים שהוא מכבדם ושהקהל מכבדם, מהם אנשים שמעולם לא נפגש עמם, ש־הביעו תמיכה גלהבת בשובו למש־רד, שלא אל שבאו בטרוניה על הליכתו. מכל מקום, אמר מר שפירא, אין בין חזרתו לבין הגיינה ציבורית ולא כלום.

ח״כ שמואל תמיר: הממשלה חייבת דין וחשבון על אסון מינכן

„הציבור הישראלי חייב לקבל מממשלת ישראל דין־וחשבון בדוק, מפורט ומדוייק לא רק בקשר ל־שאלה מדוע לא היו נשק ומשמר לאבטחת הספורטאים במינכן, אלא מה בדיוק עשו ולא עשו הממשלה ונציגיה בגרמניה במשך 23 השעות למן פריצת המחבלים למעון ה־ספורטאים ועד לביצוע הרצח בשדה־התעופה״, אמר ח״כ שמואל תמיר, יו״ר הנהלת המרכז החופשי, בפ־גישה עם פעילי המרכז החופשי ב־תל־אביב ביום ו׳.

קריזמן שואף לאיחוד רמת־גן וגבעתיים

(ע). ראש עיריית גבעתיים, מר קובה קריזמן, אמר כי אם יעלה בידו להשיג את ראשות עיריית רמת־גן בבחירות הקרובות, הוא ישאף לאחד את שתי הערים מתוך כוונה להעלות את רמת חיי האזרחים בהן. מר קריזמן דיבר בראיון ששודר בליל שבת בתכנית הסוף השבועי ברדיו.

ג. מאיר העניקה חסות לכנס של וראייטי

ראש הממשלה גב׳ גולדה מאיר העניקה את חסותה לכנס הארצי של המוסד להגשת עזרה והצלה לילדים נפגעי הגורל וראייטי במ־לאת חמש שנים לקיומו בהן אסף חילק לנצרכים, אם לפרטים ואם לשרותי העזרה, למעלה ממיליון ל״י. על כך הודיע יו״ר וראייטי בישראל, מר ק. גריידינגר, בהצגת־הבאלה של הסרט המבוק, שנערכה בקולנוע חן בתל־אביב. בנוכחות שר המסחר והתעשייה מר חיים בר־לב. כל ה־הכנסה הוקדשה לטובת וראייטי ו־אקים.

מברקי השתתפות באסון מינכן

תגובת לשכות הבונים החופשיים באירופה

הלשכה הגדולה של הבונים ה־חפשים במדינת ישראל קיבלה ב־משך השבוע האחרון מברקים של השתתפות בצער מאת הנשיאים ה־גדולים של הלשכות הגדולות של הבונים החפשים בכמה מדינות אי־רופה.

שמות המדינות אינם נמסרים, כיון שארגון „ספטמבר השחור״ כבר שלח מכתב איום ללשכה הגדולה בפאריס.

הפדרציה העולמית של חיילים משוחררים מביעה תנחומים

הפדרציה העולמית של חיילים משוחררים, המייצגת 20 מיליון חב־רים מ־50 ארצות וביניהן מצרים, סוריה, אלג׳ידיה ומרוקו, שיגרה מברק לאיגוד החיילים המשוחררים בישראל, בו הביעה את השתתפותה העמוקה בצער המשפחות של 11 חללי הטבח במינכן.

במברק שנתקבל מנשיא הפדרציה העולמית, מר קוטר, נאמר: „אין מלים בפי לגנות המעשים המתועבים שבוצעו במינכן, אולם אני יודע שאתם, המכירים אותנו, יכולים ל־הבין שבלבנו כולנו שותפים לרג־שותיכם״.

מ. קול מביע דאגה מהתרחקות מנהיגים בעבודה מקו הממשלה

אני מודאג מהתמורות המתחוללות בקרב מנהיגים אחדים במפלגת ה־עבודה, בקשר לשטחים ועתידם לק־ראת סיכוי של משא ומתן לשלום, אמר השר משה קול בישיבת ה־הנהלה של המפלגה הליברלית ה־עצמאית (לע) בתל־אביב. מר קול אמר כי הצהרת שר הבטחון, מר מ. דיין, שהושמעה לאחרונה, כי תושבי יהודה ושומרון הם בעצם, כפרטים, אזרחי ירדן, אך שטחים אלה ישארו בשליטתה של ישראל, משקפת בלי ספק את המגמה של התרחקות ניכרת מהקו המקובל של הממשלה, מתוכנית אלון, ואף מה־תורה שבעל־פה של המערך, בענ־ייני שטחים.

השר קול ציין, כי עמדה כזאת איננה כנראה רק השקפתו של שר הבטחון, אלא גם של מנהיגי עבודה אחרים ומגמה זו עלולה לסכל אופ־ציות לשלום, שזיק לכך נדלק בירדן אצל חוסיין.

א. חסון: זכויות אזרחים מועלות קרבן על מזבח הסטטוס קוו

„תודהנו העמוקה נתונה למזכיר מפלגת העבודה, מר אהרן ידלין, על גימוסיו הטובים, שאינם מאפ־שרים לו חלילה, לכפות על ליע בעקבות הצעת החוק של ח״כ האזו־נר. אך מותר לו לכפות על חבריו במחנה העבודה באיחוד הקבוצות והקיבוצים, שהוליכו לתמוך תמיכה מלאה בהצעת־החוק״, אמר מזכיר תנועת העבודה הליברלית, מר אב־רהם חסון, בסמינריון של חברי גרעיני ההכשרה בקיבוצי הנוער ה־ציוני, המסונפים לליע. הוא הוסיף כי זכויות אזרחיות מועלות במקרה זה קרבן על מזבח הסטאטוס קוו.

אלמוגי יציע שבוע עבודה בן 5 ימים

40 אלף ערביי השטחים העובדים בישראל מקבלים משכורתם מהממ־שלה, הגובה סכום זה מהמעבידים, אמר שר העבודה, מר יוסף אלמוגי, בהופיעו בסוף שבוע שעבר במו־כירות מחוז האיחוד במפלגת העבו־דה. עוד הודיע השר, כי בקדנציה הבאה של הכנסת הוא מתכוון ל־הציע שבוע עבודה בן חמישה ימים.

עברנו לבית צבעוני ומקסים ליד קולנוע „מקסים״ בתל־אביב

חפשנו משרדים חדשים מזה זמן רב.
חפשנו משרדים חדשים שם נוכל לעבוד 14 שעות ביום־וליהנות.
למי שזוכר איך התחלנו, יהיו משרדינו החדשים ברח׳ חיסין 4 בת״א בבחינת הפוגה נעימה (אנו מקווים)...
עתה, משאין לנו שום תירוץ טוב להתבטל או חוזרים לעבודה...
נשמח להרים כוסית אינטימית עם ידידינו בכל עת.

מי־טל

שירותי פרסום מאוחדים בע״מ
תל־אביב, רח׳ חיסין 4/14
טל. 281824

מועצת מובילי המשאות בישראל

גילוי דעת

מדוע איננו יכולים להמשיך בעבודה

הוכרחנו לעצור את גלגלי מכוניותינו ולהפסיק את הובלת המטענים בכל חלקי הארץ וזאת בעקבות שורת מחדלים וגזרות של הנהלת משרד התחבורה.

ענף ההובלה במשאיות משרת את משק הארץ במסירות ובנאמנות במשך שנים.

מובילי המשאות מבצעים כמעט 95% מהמטענים בארץ, ... לא הלכו עד עתה בדרך בה הלכו ארגונים אחרים — בדרך של הפסקת עבודה.

נהגי המשאיות נאלצים השבוע להעמיד את רכבם ... ואינם יכולים להמשיך ולהתפעל.

חייב הציבור לדעת את דרישות הענף המבוססות זה שנים של אוניים אטומות.

1. ארגון הענף למסגרת חוקתית מסודרת והוצאה לכך שהמוביל יוכל להתפרנס בכבוד.
2. שיתוף המובילים בעת תיקון תקנות הקשורות בענף.
3. פתרון כלכלי לבעיית עומס היתר.
4. הורדת המכס על משאיות מתוצרת חוץ.
5. פיקוח על מחירי חלפים ומוסכים.

לאחרונה שובצות את גבגר תקנות משרד התחבורה אשר אינן ניתנות לביצוע, ומגבילות את אפשרויות המובילים לספק שרותים. ועם זאת מגבירות את תלות הנהג במוסך ולמעשה מפקידות את מפתחות הרכב בידיו של בעל המוסך.

מה עוד שלא הוכנו מוסכים ובמידה מספקת כדי לאפשר ביצוע התקנות.

עבודת ענף ההובלה לא תחודש עד אשר ימולאו כל הדרישות.

ועד הפעולה

ללקוחותינו, ספקינו, פקידינו, עובדינו ולכל הבאים עמנו בקשרים
גמר חתימה טובה

ל. פ. ו. עמודים בע״מ

פלסטופול

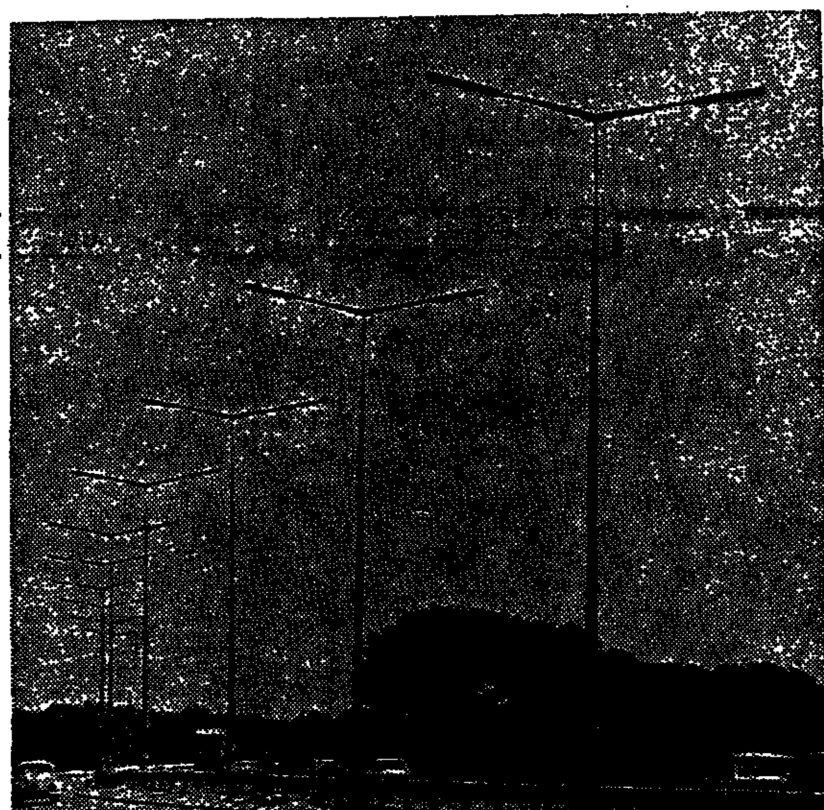

עמודי תאורה מפוליאסטר משוריין הוכחו בתחליף לעמודי מתכת

בדבר פרטים
נא לפנות למשרדנו: רח׳ להגרדיה 23 תל־אביב, טלפון 33044
המפעל: איזור התעשיה, קרית אריה, פ״ת

פלסטופול: קל - חזק - צבעוני - חסכוני

זמן רב חפשו מהנדסי ״אירם״ את המקום הראוי והמתאים להקמת שכונת וילות יוקרה, באזור שקט ותרבותי, קרוב לתל־אביב וסמוך למרכז עירוני.

״אחוזות״ — שמה של השכונה החדשה — נמצאת במקום המתאים ביותר. היא מוקמת בכניסה לרעננה מכיוון הרצליה.

מחשבת ודמיון רב השקיעו החברה ואדריכליה בתכנון הפונקציונלי של הוילות המרווחות.

וילה ב־3 מפלסים. 5—4 חדרי שינה מרווחים, גלריה. סלון ענק (מעל 45 ממ״ר). חדר אוכל, וכל אותן פינות חשובות ההופכות את החיים לנעימים.

אירם
מהנדסים בע״מ
יהודה המכבי 49 תל־אביב. טלפונים: 444567 259666

צבא הגנה לישראל
הוצאת ״מערכות״

הופיעה

חדירת המעצמות לאגן הים התיכון

מאת
מ.ס. אנדרסון

הספר מקיף תקופה ארוכה בהיסטוריה של המזרח הקרוב — מהמחצית השניה של המאה שמונה־עשרה ועד הרבע הראשון של המאה העשרים. חדירת המעצמות לאגן הים־התיכון, התחיה הלאומית של עמי האיזור, המאבק על השליטה בימים ובמיצרים של הים השחור ושל מזרח הים־התיכון — אלה הם רק חלק מן הנושאים המדונים בספר, לסטודנטים, למורים ולקוראים השואפים להעמיק הבנתם במתרחש באזורנו.

מחיר 12.50 ל״י

* * *

היורדים לקרב

מאת
לויטי־קולי גאלבין

התפתחותה של הלוחמה ניידות האויר אשר גרמה למהפכה באורח הלחימה במבצעי יבשה. ממצאיי המנצחים והדאונים, המבצעים המנו־נחים והמוטסים של מלחה״ע ה־2, סיפור לידתה של ניידות־האוויר המבוססת על מסו־קים ומיתות המבצעים מיידי־האויר בקרבות בוייט־נאם. כל אחד מפרקי הספר הוא סיפור קרב מרתק ומסעיר בפני עצמו.
הפרק האחרון — כיבוש לקחי וואשי־נאם, לאוס וקמבודיה, עד שלהי 1971 נכתב על־ידי המחבר במיוחד למהדורה העברית.

מחיר 10.60 ל״י

להשיג בחנויות ספרים, שק״ם ובבית ההוצאה

משרד הבטחון

...ואולי יש פתרון אחר?

יש
מיקרופילם
MICROFILM

מיקרו־רקורד בע״מ
לשכת שרות לדיעור דוקומנטים ותכניות
בציוד מיקרופילם משוכלל וחדיש ביותר.

בני משה קרסו | 3M*

64 20 14

* Registered trademarks of MINNESOTA MINING & MANUFACTURING CO. U.S.A.

מכאן מן הארכיון

هكذا من الأصل

גם בעלי
שמיעה מצויינת
לא יופרעו
מהמזגן השקט
SILENTAIR

שרות נאמן שעמד במבחן אלקטרה

התעשיינים המליצו להגדיל השתתפות קרן ביטוח שביתה בהפסדים של חברת עלית

מאת סופרו הכלכלי של „הארץ"

הוועד הפועל של התאחדות ה־תעשיינים המליץ בפני הנהלת קרן ביטוח מעסיקים שליד ההת־אחדות, לשלם לעלית 75% מהפ־סדיו בתקופת השביתה, במקום 50% כמקובל.

סגן נשיא ההתאחדות, מר אברהם שביט, אמר כי אין קשר בין הצעה זו לבין העובדה שנשיא ההתאחדות, מר מרק מושביץ, הוא מבעלי קונ־צרן עלית. הוא אמר כי הוא עצמו (מר שביט) יזם את ההצעה להגדיל את תקרת התשלום, מכיוון שהיה מדובר במאבק עקרוני.

הפסדים קטנים מכפי שפורסם

בינתיים מתברר כי הפסדי עלית קטנים בהרבה מזה שפורסם תחילה. ההפסד, כפי שנאמר על־ידי הת־אחדות התעשיינים, הוא 60 אלף ל"י לכל יום עבודה. השביתה נמשכה 53 יום, אך היו רק 44 ימי עבודה (היתר שבתות וחג). מכאן שההפסד 2.6 מיליון ל"י. אם אכן תכסה קרן הביטוח 75% מההפסד, יהיו הפסדי עלית רק 650 אלף ל"י.

גם הפסד זה יכוסה כנראה בעתיד: ההפסדים נובעים מהקטנת המכירות בתקופת השביתה. אולם בינתיים הת־רוקן המלאי בחנויות, ועלית יעבוד בשבועות הקרובים בתקופה מוגברת, כדי לחדש את המלאי. מכאן שה־מכירות בשבועות הקרובים יהיו גבו־הות מן הרגיל.

יקטנו גם הפסדי האוצר

הפסדי האוצר כתוצאה מאי־גביית מכס, בלו וכו' הם 300 אלף ל"י ל־יום. גם הפסדים אלה יקטנו עם הג־ברת המכירות.

מצד שני, הפסידו הפועלים שכר בשיעור 2 מיליון ל"י, וברור כי הפ־סד זה הוא רווח של כמפעל עלית. העלאת השכר לפועלים היא בשיעור של 35%, כולל כל התוספות. סגן נשיא התאחדות התעשיינים, מר אב־רהם שביט, סבור כי לפני השביתה יכלו הפועלים להשיג העלאת שכר „על הנייר" של 40%, כך שלדברי התעשיינים הם הפסידו מן השביתה גם משכורות וגם הפסד הטבות ש־יכלו לקבל ביולי.

בעלית צפת ובבית שמש נמשכת שביתה

מאת סופר „הארץ"

כל הפועלים במפעלי הממתקים של קונצרן עלית חזרו ביום ו' ב־בוקר לעבודה בעקבות ההסכם שהו־שג לחסול השביתה בת 53 יום. לעו־מת זאת סירבו הפועלים במפעלי הנס־קפה בצפת ובבית־שמש לחזור לעבודה בתבעם חתימה מידית על הסכם עבודה גם אתם.

במגעים שהתנהלו ביום ו', הוחלט על עריכת פגישה לדיון והתחלת ה־מו"מ היום או ביום ג', בהשתתפות נציגי ההסתדרות והתאחדות התעשיי־נים. בחוגי הנהלת עלית מרוצים מ־המשך השביתה במפעלי הנס־קפה מאחר שהדבר מעיד על הפרדה בין מפעלי הממתקים למפעלי הקפה, דבר שהיו מעוניינים בו.

ביום ו' נערכה במפעל עלית ב־רמת־גן אסיפה עובדים בה מסר ה־ועד דו"ח על ההסכם שהושג. ל־ישיבה הוזמנו נציגי ההנהלה שנת־קבלו בתשואות סוערות של כל ה־נוכחים ולדברי ברכה מופלגים מ־צד חברי הועד. חברי הועד אף הביא בקבוק שמפניה הרימו כוסיות לרגל חידוש העבודה במפעל.

נגנבו חותמות בית-המשפט

(צ). על גניבת שתי חותמות עגולות כבית־משפט השלום ביד־מוגה התלונן במשטרה מזכיר בית־המשפט, מר חנוך דיכטר. לדבריו, היה מדובר על חותמת אחת בית משפט השלום, דימונה, ועל השניה נוטריון ציבורי.

מהיום — שביתת משאיות נגד תקנות למניעת זיהום אוויר

שביתה ממושכת תשתק את המשק ✶ פרס: לא ניכנע

מאת שלמה גרבר, סופר „הארץ"

כ־10,000 משאיות הדיזל בארץ, המהוות כ־75% מכושר ההובלה ה־קיים בענף זה, עומדות לפתוח ה־בוקר ב־6 בשביתה כללית, לאחר שתביעות מועצת המשאיות לדחות את הפעלת התקנה המחייבת כיוון נכון של משאבת הדלק והחתמת המשאבה במנעולת עופרת כדי למ־נוע זיהום אוויר מעל למותר, נד־חתה ע"י משרד התחבורה.

בפגישה שנערכה ביום ו' בין שר התחבורה, סגנו והנהלת משרדו, עם נציגי מועצת המשאיות, חזרו האחרונים ותבעו לדחות את הפעלת התקנה עד לבירור כל ההשלכות הצפויות ממנה. הם טענו כי לא הודיעו להם מראש על הפעלת ה־תקנה, וכי כבר עתה העלו המו־סכים את דמי הבדיקה והחתמת משאבת הדלק מ־15 ל־45 ל"י. אולם עיקר טענתם היתה כי כיוון נכון של המשאבה לשם מניעת זיהום אוויר יוריד את הספק המנוע, יחייב את בעלי המשאיות להקטין את כמות המטענים שיוכלו להעביר, דבר שיפגע בהכנסותיהם בשעור של 20%—30%. לדבריהם אין להם התנגדות לתקנה אם יקבלו פיצוי נאות בעד אובדן ההכנסה הצפויה להם. הם טענו כי התקנה איננה רק בעיה של זיהום אוויר, אלא גם בעיה כלכלית. עוד טענו כי לא יוכלו לעמוד באובדן ההכנסה, ב־עיקר בגלל ההתייקרויות הרבות ב־משק, ובגלל זה העלאת שעת עבודה במוסך מ־25 ל־30—40 ל"י, וגביית רווח של 35% על חלפים.

מר פרס השיב להם כי בשעתו נערכו דיונים ממושכים עם נציגי המובילים על בעיית זיהום האוויר ממשאיות הדיזל, וכי על הפעלת התקנה פורסם כבר לפני כחמשה חודשים. אשר להפקעת מחירי השי־רות במוסכים, הרי כבר נתן הוראה להגביר את הפיקוח ולהעמיד את האשמים בכך לדין. הוא הודיע כי לא יכנע לתביעותיהם בדבר דחיית התקנה, אף כי הביע נכונות לקיים אתם דיונים על ביצוע השלכותיה הכלכליות.

בעקבות פגישה זו החליטה מועצת המשאיות שלא לקבל הצעה זו ולפ־תוח היום בשביתה הכללית של כל משאיות הדיזל. נמסר כי השביתה לא תחול על הובלות לצרכי בטחון, הובלת חלב ומזון לחי. כל המט־ענים של מזון שיגיע לנמלים ול־ישובים במשך הלילה עד יחולק, אולם החל מהבוקר תושבת כל ה־הובלה, כולל הובלה של מזון, חומרי גלם למפעלים, מוצרי יבוא ויצוא, הדרים, הובלות לנמלים וכהם וכדומה. צויין כי אם השביתה תי־משך היא עלולה לשתק את כל משק המדינה, כולל אספקת מזון, תוך כמה ימים.

סגן שר התחבורה, מר גד יעקובי, אמר אמש, בתשובה לשאלת סופר „הארץ" כי תביעת המובילים לא להפעיל את התקנה היא כאילו ביק־שו לסייע בעקיפת החוק ולהגביר את זיהום האוויר. מגמת התקנה היא שמירה קפדנית על רמת זיהום מכסימלית, ואין בכוונת המשרד לתת יד לכך. הוא הוסיף כי אינטרס הציבור מחייב שלא להכנע לתביעה זו.

פרס: לא נכנע ללחץ

אדר קיסרי, סופר „הארץ" מוסיף: „התקנה המחייבת את בעלי המשא־יות להחתים את משאבות הדלק במנעולת עופרת מיועדת למנוע זיהום אוויר ולהגן על בריאות הציבור. משרד התחבורה לא יכנע לשביתות ולשום לחץ מצד בעלי המשאיות ויעמוד על ביצוע החוק במלואו" — אמר אמש שר התחבורה מר שמעון פרס לסופר „הארץ".

מר פרס הוסיף כי התקנה האמורה פורסמה ברשומות ובציבור עוד לפ־ני 5 חודשים כדי שיהיה סיפק בידי בעלי המשאיות לדאוג לביצוע החוק במועד שנקבע.

ד"ר אלכסנדר דונגי, ראש היחידה למניעת מיפגעים במשרד הבריאות, הזהיר אמש כי העשן הנפלט מכלי הרכב מהווים את זיהום האוויר החמור ביותר במדינה. ד"ר דונגי הוסיף שיש לנקוט בכל ה־אמצעים החוקיים והטכניים העומדים לרשותנו לחיסול המפגע.

ממלר"ז — המועצה הציבורית למניעת רעש וזיהום אוויר — נמסר לסופר „הארץ" כי אין זו הפעם הראשונה שקואופרטיבים לתחבורה פועלים כקבוצות לחץ למניעת הפ־עלתו של חוק כנביל (החוק ל־מניעת מיפגעים). עוד בשנת 1964 — עם הפעלתן של התקנות הרא־שונות למניעת פליטת עשן מרכב דיזל — פתחו קבוצות הלחץ ב־שביתות אלימות. שרי התחבורה, הפנים והבריאות דאז נכנעו. מלר"ז מקווה כי הפעם לא תיכנע הממשלה לקבוצות לחץ על חשבון בריאותם של תושבי המדינה.

מזח שני יוקם בנמל עזה

נועד לפתור בעיית פריקה של מלט יבוא

(ל). על הקמת מזח שני בנמל עזה, אשר יסייע לפריקת מלט המיו־בא מחו"ל, החליט שר התחבורה, מר שמעון פרס, בפגישה עם שר ה־מסחר והתעשיה, מר חיים בר־לב. נמסר כי נוכח המחסור החמור ב־מלט והעומס הצפוי בנמלים בתקופת החורף, שהוא עונת פרי־ההדר, דנו שרי התחבורה והמסחר והתעשיה ב־אפשרות לפרוק בנמלים כמויות מלט נוספות, שיובאו ושלהן זקוק המשק בארץ.

מר פרס הורה להתחיל מיד בהק־מת המזח שיהיה מוכן כנראה ברא־שית 1973. המזח יגדיל את התפוקה בנמל עזה ב־50 עד 60 אחוז. המזח יאפשר להוסיף יבוא ופריקה של יו־תר מ־100 אלף טונה לשנה (כיום מפורקים בעזה עד 200 אלף טונה ל־שנה).

מושב מיוחד של הכנסת יתקיים ביום רביעי

(). עליפי בקשת 32 חברי כנסת הורה יו"ר הכנסת מר י. ישעיהו, לפי סעיף 33 לחוק יסוד הכנסת, לקרוא את הכנסת לכנס מיוחד ב־יום רביעי (20.9) בשעה 4 אחה"צ. הכנסת תדון בעניין הקמת ועדת חקי־רה פרלמנטרית לחקור בקשר להת־נקשות בחייהם של שליחי־ישראל באולימפיאדה במינכן.

נבחרת השחמט יצאה לאולימפיאדה ביוגוסלביה

(ע). נבחרת השחמט של ישראל יצאה ביום ו' לאולימפיאדת השחמט שתיערך השבוע ביוגוסלביה. בנב־חרת חמישה גברים ושלוש נשים, אך היא יוצאת בלי אחד משחקני הצמרת, יעקב בליימן, שנאלץ ב־רגע האחרון לבטל את נסיעתו. חברי הנבחרת הם: שמעון כגן, יאיר קריידמן, עוזי גלר, אברהם קלדור ושמעון פרידמן; פרידה רבי־נוביץ, לידיה גל ושרה קלגס.

שתי הרוגות ושלושה פצועים בהתהפך מכונית

(ע). קשישה בת 83 ובתה בת ה־50 נהרגו ביום ה' בערב כאשר מכו־נית פרטית נהוגה בידי נכדה של הישישה, קלוד דרמון (22) מבאר־שבע, התהפכה בכביש פלוגות, ב־ק"מ ה־42 בערך. במכונית הפרטית ישבו רק בני המשפחה. מסיבה ש־טרם הובררה ירדה המכונית לשו־ליים והתהפכה. אביו של הנהג, אלי־עזר דרמון (55), ואחותו פלורינט (16) נפצעו קשה והועברו לבית ה־חולים קפלן. גם הנהג נפצע.

אלון: נילחם בטרור תוך שמירת צלם האדם

מאת סופר „הארץ" בעמק

„עלינו למנוע בבורה יעילה את הטירור, שאינו אלא חזית נוספת. אך חלילה לנו ללכת בדרכי האויב ול־אמץ לנו את הדרך הנפשעת שלו. בידינו האמצעים וגם האפשרויות ללחום בטרור בדרך יעילה ומיוחדת לנו, תוך דביקות במוסר ושמירת צלם אדם, גם כאשר עלינו ללחום עם נשק ביד", אמר סגן ראש הממ־שלה, מר יגאל אלון בקיבוץ בית־אלפא, בחגיגה שנערכה ביום ה' ל־ציון 50 שנה לייסוד המשק.

שוק ארבעה המינים בתל־אביב

משרדים ומוסדות סגורים לרגל יום הכיפורים

משרדי עיריית תל־אביב יהיו סגו־רים היום. לשכות המודיעין העירו־נות תהיינה פתוחות עד 12 בצה־ריים. שרותי החרום יפעלו כרגיל. גן החיות יהיה סגור מחר למבק־רים. כן תהיינה סגורות תחנות ה־הצלה בחופי העיר.

גם משרדי בית סוקולוב ואגודת העתונאים בתל־אביב יהיו סגורים היום.

מוניות בחיפה למקרי חירום

(ע). אגודת נהגי המוניות בחיפה הודיעה כי בליל יום הכיפורים ובחג לא תתקיים התחבורה ציבורית, ד לרשות הציבור יעמדו מוניות אך ורק במקרה חירום. כדי להשיג מו־ניות יש להתקשר עם מגן דוד אדום בחיפה.

דולצין — יו"ר חבר הנאמנים באוניברסיטה לכלכלה

(צ). מר אריה דולצין, גזבר הסוכנות היהודית, נבחר אתמול ליו־ר כיו"ר חבר הנאמנים של האוני־ברסיטה למדעי החברה והכלכלה בתל־אביב. ה"ה אורי אלפרט וה"ה אהרן גולדשטיין, בנו ביטר וה"ה אלימלך רימלט, נבחרו לעמוד בראש ארבע ועדות במעמד של סגני יו"ר.

למשרדים ולמוסדות ממשלתיים
לחברי המועצה לשווק פרי הדר ועובדיה
לעובדי משרד הבטחון ומנהליו
לכל קרובינו וידידינו
ולבאים אתנו בקשרי מסחר
שלוחה
גמר חתימה טובה
בהני-אידב בע"מ
הרצליה, איזור התעשיה
ערב"ר תשל"ג

לממשלת ישראל
לצה"ל
לבעלי החברה
לפקידינו ועובדינו
לכל הבאים אתנו בקשרי מסחר
שנה טובה ומבורכת
וגמר חתימה טובה
הנהלת
טחנות ירושלים בע"מ

פרסום בבלומפילד
מתקבלות עתה הזמנות
לפרסום בשילוט באיצטדיון בלומפילד
לעונת הכדורגל 72/73
בהזמנות נא לפנות לבעלי הזיכיון הבלעדי
פרסום שמעוני - סביצקי
רחוב בזל 45, תל־אביב
טלפונים: המשרד 446979
אחרי שעות העבודה 225068.

רשות הנמלים בישראל
נמל חיפה
מינהלת נמל חיפה מודיעה, כי הכניסה לנמל לשם קבלת פני נוסעים או ליווים תותר אך ורק לנוהג ברכב הבא להסיע את הנוסעים
הכניסה לילדים לשם ליווי או קבלת פני נוסעים אסורה בהחלט.

בית הספר התיכון העירוני „כל ישראל חברים" רמת-אביב
משתתף באבלה הכבד של
מיכל שור
בוגרת בית הספר
על מות אביה
קהת שור הי"ד
שנפל בידי מרצחים
ההנהלה, המורים, העובדים
וחברת התלמידים

בצער עמוק וביגון
אנו מודיעים על פטירתו
של מנהלנו וידידנו
זיאמה ארקין
היקר באדם
הלויה תצא מבית ההלוויות העירוני רח' דפנה 5 תל־אביב, היום,
יום ראשון ט' תשרי תשל"ג, 17.9.72, בשעה 10.00 לפנה"צ.
אגיס בע"מ

ב"ה
ד"ר סימה וד"ר יונתן הלוי
מודיעים בשמחה על
הולדת בתם - בכורתם
נכדה ל:
רחל וד"ר שמואל סוקניק
חיה ושלום הלוי
נינה ל:
יוסף ורבקה הלוי
שושנה תיק
גמר חתימה טובה
תל־חשומר, ו' תשרי תשל"ג

בנק ישראל
מודיע:
ביום רביעי, תונפק סדרה חדשה של מילווה קצר מועד
פרטים בכל הבנקים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך

POPULAR PHOTOGRAPHY
Issue August 1972
Special Feature on
ACTION PHOTOGRAPHY
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים - תל־אביב - חיפה
נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

הלוח הכפול
עמודים: 17, 18, 19
הכל בכל בכול
בלוח הכפול

להשכיר
מחסן
2,500 מטר מרובע
בקרית־אריה
ע"י
פתח־תקוה
לפנות בשעות העבודה
טלפון 917171
ת.ד. 193 פ"ת

השבוע לוטו
בהגרלה 38/72
מינימום פרס ראשון
*180,000 ל"י
(כולל העברה)
★ ★ ★
לרגל יום הכיפורים
יום שלישי הוא המועד האחרון
למסירת טפסי הלוטו
* כפוף לעירעורים.

13,000 פרסים
בהגרלת מגן דוד אדום
שלם בהקדם תמורת הכרטיסים
שקבלת לביתך והבטח-
השתתפותך בהגרלה השנתית.

החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי
בעיר העתיקה
הודעה
על השכרת חנויות
ברשות החברה מספר חנויות המוצעות להשכרה, אשר נבנו ושוקמו ע"י החברה והנמצאות לאורך רחוב תפארת ישראל, משגב לדך ורחוב היהודים.
בדבר פרטים נא לפנות למשרדי החברה, רחוב בתי מחסה, בית רוטשילד טלפון 84721, 87212.

הטורינג ד"ר אמנון פרקש
מודיע
שהמרפאה לחיות בית קטנות
עברה
לרחוב החלוץ 27 בית הכרם
טלפון 524543 (ירושלים)

עיריית חיפה
מודיעה כי הרישום לקראת מבצע
„הדרת פני זקני תשל"ג
יערך השנה ביום רביעי, י"ב בתשרי תשל"ג, 20.9.1972
אזרחי חיפה מגיל 60 ומעלה, יכולים להרשם בתחנות הרי־שמה המפורטות מטה בין השעות 07.00—09.00.
1) הבריכה העירונית „גלי הדר", רח' הפועל 11.
2) בית הנוער „החלוץ", רח' החלוץ 63.
3) בית ארדשטיין, רח' י. ל. פרץ 20.
4) מרכז הנוער „העתיד", דרך העצמאות 26.
5) מרכז הנוער „מחנה דוד", רח' המלך שלמה 61.
6) מרכז הנוער „הגבורים", רח' הגבורים 19.
7) מרכז הנוער ע"ש „סולוף", רח' חיל הים 7.
8) בית הנוער „שער העליה", רח' שער העליה 2.
9) ועד הר הכרמל, רח' מוריה 71.
10) ועד נוה־שאנן, רח' התיכון 39.
11) ועד קרית־חיים, רח' הנוער העברי 52.
12) ועד קרית־שמואל, רח' מוהליבר 14.

השבוע מינימום פרס ראשון
לוטו
*180,000 ל"י
מחרת"ים המועד האחרון למסירת טפסי הלוטו
לוטו
* כפוף לעירעורים.

לחיות עם הטרור

הטרוריסטים איבדו את החזית ועוסקים בלוחמה שולית

מאת יואל מרקוס

מבלי להפחית, חלילה, בחומרת הרצח המתועב של מינכן, דומני שכל אחד מאתנו היה זקוק בימים האחרונים לדלי של מים צוננים. שכן מזמן לא הגיב הציבור בצורה רגשית כל כך, מזמן לא היו בפיות רבים (ומתונים) תביעות נקם כה קיצוניות כבימים שבאו אחרי הרצח. אך מדינת ישראל אינה בנויה על יצרים אפלים. רגשות נקם אף פעם לא איפיינו אותה ובודאי שאין בהם כדי לאפשר לה לעשות הערכת מצב מפוכחת ולמצוא פתרונות אפקטיביים לבעיה שהתעוררה.

למרות האבדה האנושית הגדולה שהיתה לנו במינכן, מן הראוי קודם כל, שנעמיד את פעולת ארגוני הטרור הערביים כיום במקומם הנכון ונתייחס אליהם בפרופורציה הנכונה. הרי לא הערבים המציאו את הטרור. מי שמעיין בהיסטוריה של מחתרות בעולם ימצא שהיו פחות או יותר דפוסי פעולה קבועים לכל ארגוני המחתרות בין אם נשאו תואר של „תנועת מרי" ובין אם נקראו בשם „ארגון פרטיזנים". זכות הקיום של המחתרות בכל התקופות, היתה ביכולתן לפגוע בשלטון הכובש (או הזריך) בתוך השטח הנתון לשיפוטו, תוך קבלת סיוע פעיל או פאסיבי מצד האוכלוסיה הכבושה (או המדוכאת). גם אם היו ארגוני מחתרת קיצוניים שהרחיבו את המלחמה באויביהם מחוץ לטריטוריות שלהם — הרי פעולות צדדיות אלה נשארו תמיד בגדר הספח השוליים של המלחמה העיקרית שהתנהלה בתוך השטח בו ישוב האויב או היריב בשלטון.

מחתרת שלא הצליחה לעשות את הדבר העיקרי — כלומר להאחז בתוך בני עמה בטריטוריה שאותה רצתה לשחרר — נחשבה מכל הבחינות לגוף שהתחסל. ואמנם מה שקרה לארגוני החבלה הערביים הוא שהחלו את פעילותם ככל המחתרות הקלאסיות בעולם ולפתע, באיזה שהוא שלב, אבדה להם החזית העיקרית והם נגו לעסוק בלחימה שולית מחוץ לחזית.

מטרתם הראשונה של ארגוני המחתרת הערביים — עוד לפני מלחמת ששת הימים — היתה לחסל את ישראל. אחרי המלחמה ביקשו להפוך לתנועת מחתרת ומרי בתוך השטחים, לקומם את תושבי השטחים כדי להפוך את שליטתנו שם לבלתי־נסבלת ואת החיים בארץ ללא נשוא. הנה דווקא בתחום הפעולה העיקרי של מחתרות ובתחום שיכלו לפגוע בנו ביותר — נחלו ארגוני החבלה הערביים מפלה טוטאלית. לא רק שלא קוממו את האוכלוסיה הערבית אלא נתקלו בסירוב כליל כמחתרות בתחום שיפוטה של ישראל.

בקיה עקרית

כתוצאה מכשלון זה עברו ארגוני המחתרות הערביים מארץ האויב שהיא בעצם ישראל, למדינות ערב „הידידותיות" ובכך הפכו למעשה ל ב ע י ה ע ר ב י ת יותר מאשר לבעיה ישראלית. שכן ארגונים אלה מהווים גורמי תסיסה שמאליים, מוקדים לאנרכיה ומקור מתמיד לסכנת הפיכה [illegible]

[illegible] נון, המובילה מצב זה בתוך חולשה, אלא גם סוריה, כבירים ולוב, המסייעת בהכרה לארגוני המחתרת, מודעות ללא ספק לסכנה לטווח הרוק שבקיומם של ארגוני המחתרת בארצותיהם. קשה לתאר שהם שכחו כיצד ניסו הארגונים הללו להשתלט על ירדן כשזו נהגה להם יותר מדי חופש פעולה. במקביל לכך צמצמו ארגוני החבלה את פעילותם והעבירו אותם בליה־בדיה מחוץ לחזית. הם החלו עוסקים במעשי יאוש בסכסכה ניאוטרלים ע"י חטיפת מטוסים אזרחיים והל־ידי פגיעה ללא־הבחנה באזרחים ישראליים השוהים מחוץ לארצם. עם כל הנזק שבפעולות מסוג זה גורמות לנו מבחינה אנושית, חייב להיאמר שמדובר כאן במעשים שוליים וחסרי שחר לגבי מטרותיו הצבאיות והפוליטיות של ארגון מחתרת.

נגד העולם החופשי

בפעולות אלה הם כבר לא חותרים — כמו בעבר — לחיסולה של ישראל וגם לא להקמת תנועת מרי בשטח ישראל. הם למעשה מכוונים עתה את מעשיהם נגד העולם החופשי ונגד מדינות ערב. הם אומרים בגלוי שכונתם להביא במעשיהם את מדינות העולם לכפות נסיגה על ישראל. ואילו את מדינות ערב הן רוצות לסבך בסכסוך מזויין חדש עם ישראל (כפי שעשו ב־67) או לפחות למנוע מהן להגיע על הסדרים חלקיים או מלאים שיבטיחו קיומה של ישראל על פני שטח גדול מזה שהיה לה עם הקמתה.

דמות המחבל שעמו נצטרך לחיות

מכיוון שארגוני הטרור ביודעין לאן שנידחקו, הרי כל פעולה בלתי־מחושבת מצד ישראל יכולה לשרת את מטרותיהם. אילו היינו אומן למה שלבנו דרש בימים אלה ומה־עלנו, למשל, טרור נגדי כלפי ערבים באירופה, או לוא ביצענו פעולות צבאיות מקיפות נגד המדינות הערביות, והיינו ללא ספק עושים טובה גדולה לארגוני הטרור. כי אותה אירופה שהזדעזעה כל כך מרצח מינכן היתה מזדעזעת כפליים לוא ידעה שישראל הרשות לעצמה (הרי אנחנו מדינה מסודרת) לפעול בחמומה, ומה יכול היה לשרת את האינטרסים של ארגוני הטרור כמו פעולות צבאיות בהיקף גדול נגד קריות ערב שהיו מחדשות את האסקלציה [illegible]

כל הארצות רוצים לשבת באלם. אילו שמענו לרגשות הנקם שהלפו בימים אלה בראשנו היינו משרתים את האינטרסים של ארגוני הטרור בלי כל בחון שפעולות אלה מצדנו, אכן יצמצמו ס ו ג ז ה של טרור המופעל נגדנו כיום.

אני שם דגש על המלים „ס ו ג ז ה" של טרור משום שלדעתי אי־אפשר לדבר על הטרור המופעל נגדנו — כלומר לאפשרות שבאיזה שהוא מקום בעולם יקום ערבי בודד ויפגע ללא הבחנה בתיירים ישראלים — אי־אפשר לדבר על טרור כזה במושגים של הדברה טוטאלית. ויש לכך שתי סיבות אובייקטיביות: קשה להדביר סוג זה של טרור כל עוד תהיה אפילו מדינה ערבית אחת שתתן חסות למסות, למחנות אימונים, לבסיסי שילוח של ארגוני החבלה. ואינני רואה בעתיד הקרוב את סוריה (שיש בה כיום 8000 מחבלים) או את לוב ומצרים מפסיקות את החסות למחבלים כל עוד הן עצמן נתונות באפס מעשה. המחבלים משמשים במידה מסויימת כחומר המטאטא את מצפונן של מדינות ערב שחלומותיהן לחסל את ישראל התנפצו מול חומות ירדן. קשה להדביר סוג כזה של טרור משום שמסתובבים מאות אלפי ערבים וישראלים בעשרות מדינות בעולם. כל עוד יהיה קיים שטח ניטראלי רחב ופתוח כל כך בו מתהלכים הרבה ערבים ויהודים, תמיד תהיה קיימת הסכנה שערבי יכנס לבית קפה בפאריס או ברומא שהוא מקום מפגש לישראלים ויטיל רימון. (גם אם זה יקרה להיפך — לא תקטן סכנה זו).

מכאן שאם ישראל רוצה לענות באופן אפקטיבי לבעיית הטרור המיוחד הזה, הדעת נותנת שהוא החשוב יותר בכיוון של מ נ י ע ה מאשר בכיוון של ת ג ו ב ה ו ע ו נ ש. כל נסכה שהצלחה של מלחמתנו נגד הטרור בארץ נבעה בראש וראשונה בגלל פעולות המניעה שלנו כגון גדרות, סיורים, כלבים, שמירה מוגברת, מארבים ומירדפים. וכן בגלל פעולות ההגנה האקטיבית שלנו שהתבטאה בפגיעה ישירה בבסיסי השילוח של המחבלים מעבר לגבול.

גם מלחמתנו נגד הסוג המיוחד הזה של הטירור שמנהלים עתה ארגוני החבלה נגדנו, חייבת להתבטא בפעולות מניעה על כל צורותיה. כלומר בהגנה פאסיבית כמו נקיטת אמצעי־זהירות מירבים ליוצאים לחו"ל והגנה אקטיבית בתוך מיגוע בחוליות פעולה, חיסול אנשי מפתח וקציני מבצעים בארגוני החבלה. בכך נצמצם במידה רבה את הטרור בחו"ל אם כי אין זה ענין מהיום למחר, אך ספק אם נוכל לחסלו כליל. שום פעולה ושום חיזוקים מצדנו לא יעשו מה שיעשה במשך הזמן לארגוני הטרור, העייפות והיאוש עקב כשלונם במשימתם העיקרית בתוך גבולותיה של ישראל.

אפשרי מאד שנצטרך לחיות עם טרור מוגבל בחו"ל תקופה ממושכת לפחי. נצטרך אולי לחיות עמו אף כשיושגו הסדרים חלקיים שהתאי לא יהיו לשביעות רצונם של ארגוני החבלה. אך כוחנו יהיה בכך שנשמור על צלילות הדעת [illegible]

„היה יהודי בצאתך וגוי בביתך"

חשבון נפש קטן בערב יום הכיפורים

מאת אמנון רובינשטיין

הערב יימלאו בתי־כנסת בכל מקום בו נמצאים יהודים; מיליוני מתפללים יתפעמו למשמע מלים בלתי מובנות ונעימה מוכרת; יהודים שכל ימות השנה נהגים לזלזל במצוות קלות וחמורות, ימצאו עצמם לפתע בבית־כנסת ויקבלו ברצון את־נחות של צום; בארצות־הברית, בבתי־התפילה של הקהילות האורתודוכסיות השמרניות והרפורמיות תופסק התפילה ותיערך התרמה — מביכה, נוגעת ללב, דוחה ומושכת כאחד — למען המגבית היהודית המאוחדת. במוסקבה ובערים אחרות בברית־המועצות תהיה ליום זה משמעות מיוחדת במידה שתמחיש את התופעה המופלאה של יצר הקיום היהודי; וכמו לאחוז צעיר בלתי־נשכח בספרו של לובה אליאב „בין הפטיש למגל" יהיו שתי המלים „יום כיפור" קשר אחרון, אינות בגאש אל עבר זכרונות חוויות שכמעט ונשכחו; בכלא קהיר יהיו שבויינו, המנותקים מקהילה יהודית, חלק מעם המונצג בקינה את יומו הקדוש. בישראל יתרוקנו רחובות, ילדים ישחקו בכבישים, וכמעט הכל ילכו, אם לא לתפילה, לפחות „לשמוע את כל נדרי", התוקע בקושי מבעד להמולה הישראלית שאינה פוסקת אף ביום זה.

*

העובדה כי בני אדם שונים, שאינם מבינים איש את שפת רעהו, מתפללים יחדיו, אינה מיוחדת במינה. מיליוני נוצרים חוגגים בכל אתר את חג המולד. הדבר המיוחד ביום כפור המייחד את עמנו המוזר, הוא העובדה, כי חג שמשמעותו דתית מובהקת ושכל יסודו אמונה בקונה עולם, מאחד ומאגד עם שבסיסו הדתי נשכח מחלק גדול ממנו. סתירה זו — שאפשר כמובן ללעוג לה — מלמדת יותר מכל על מהותו של העם היהודי המסרב להכבע להגיון, גם לא להגיון אמונתו שלו והכורך יחדיו קיום לאומי, מסורת תרבותית, תווי אופי משותפים וזכרו של גורל משותף.

משום כך, אין כל צביעות במצוות של יהודי חפשי, נטול אמונה דתית, המשתתף בגורל המיוחד של עמו בתפילות ובצום יום כיפור. בשל האיחוד המשולש, שאין לו הקבלה, הקיים ביהדות בין עם ארץ ואמונה, תפילתו של היהודי החפשי היא, מעל לכל, אקט של הזדהות עם עמו.

*

אך אקט חד־פעמי זה של הזדהות אינו יכול לשמש תחליף לתשובה הנדרשת בדבר אופיו היהודי של העם בישראל. היהודי החפשי, הרוצה באורח אינטלקטואלי בהמשך יהדותו, ינסה לתרגם לעצמו אותם מנהגים ואותם עקרונות הלקוחים ממסורת עמו ושיאפשרו להתאימם למציאות חייו. יום הכפורים יהיה עבורו יום של חשבון נפש — ואם אין הוא יכול לעשות חשבון נפש זה עם הקדוש ברוך הוא, יסתפק בכך שיעשה זאת עם עצמו.

היהודי החפשי, שאינו מקיים רובן של המצוות, חייב לעשות זאת משום שבעיית ההמשכיות היהודית היא בראש ובראשונה בעייתו שלו. ליהודי המאמין, שומר המצוות, יש אמנם בעיות משלו: הוא חייב להסביר לעצמו ולבניו את אמונתו בביאת המשיח [illegible] בדור שראה כיצד מיליון ילדים יהודים נשחטים באירופה [illegible] ביום: בתפילה, באכילה, בוקר וערב כל יום, תמיד.

*

היהודי החפשי — ובעיקר זה החי בישראל — חייב לתת לעצמו תשובה לשאלה: מה נותר לו מיהדותו? יש בינינו קלי־דעת, פטפטנים וקשקשנים שיש להם תשובות מן המוכן לכל שאלה, המסבירים כל קושיה בפתגם, המסבירים לך כי יהודי [illegible] על אף המאיר וכי כל יהודי ישראלי מקיים תרי"ג מצוות שכן מצוות יישוב ארץ ישראל שקולה כנגד כל שאר המצוות. אך מי שאינו מסתפק בתירוצים מילוליים יתן את דעתו לעובדות החיים. הוא יגלה שככל שעלה כוחה של המפלגתיות הדתית, כך נתמעטה שמירת המצוות המסורתית. כבישי הארץ הומים בשבתות יותר מאשר בימי חול ובצמתים עיקריים נדרשים שוטרי תנועה לעמוד בזריכות הרמזורים שאינם יכולים לעמוד בנטל התנועה המוגברת; ברשימת המסעדות הטרפות, תמצא בקושי מסעדה כשרה אחת, וחלק גדול מהם מגיש „בשר לבן" — שם אחר לדבר אחר — כעניין של שגרה; ואף שמעתי שמרעה, כי גם בעיניים שכינו לבינה אין כל הישראלים נוהגים כדרך „שולחן ערוך".

גרוע מזה: תכונות שאנו היהודים נתהדרנו בהן במשך שנים הולכות ונמוגות נגד עינינו בלא שתקום זעקה כלשהי. היהדות החשיבה תמיד את חיי האדם וראתה בהצלתו של מי שנברא בצלם, הצלת עולם מלא. אך בישראל עצמה הפכו חיי־אדם הפקר ושיעור אלה שקיפחו את חייהם מתוך רשלנות אכזרית — בכבישים, בתאונות עבודה, בסביבה בים — הוא מהגדולים בעולם. כאילו לא די בכך, השים אנו יום יום בהשלמה נפשית, שלנו ושל הרשויות המוסמכות, עם הרג מתריד זה. הצעות פשוטות, שהיו יכולות להציל חייהם של מאות ישראלים אינן זוכות אפילו במענה. אמצעי עזר לסובבים — כאלה המקובלים בכל מדינה מתוקנת — אינם קיימים אצלנו. פינוי פצועים בכבישי הארץ נעשה בשלומיאליות שעלתה לא פעם בחיי־אדם. מי שנתגלגל פעם לחדר מיון, מי שניסה להזעיק אמבולנס בטלפון, מי שהביא פעם פצוע לבית־חולים, מי שנהג בכבישי הארץ, מי שהי כאן ובארצות אחרות, יודע כי מעטים המקומות בעולם בהם חיי אדם הפקר כבישראל.

אך אין זו רק שאלה של חיים. החברה היהודית המסורתית היתה — ובחוץ לארץ עודנה — חברה לא אלימה. אנו, שהיינו קרבנות האלימות, למדנו לשנוא אותה ולא להירגם [illegible] בקרב כל תנועה שביקשה לשים קץ לאלימות, לארמית ופרשית. ישראל, לעומת זאת, הפכה להיות חברה אלימה: כמעט לא חולפת שבת ללא חילופי מכות ומהלומות במגרשי הכדורגל; [illegible] להיות תופעה מקובלת עלינו; [illegible] הישראלית היא ביטוי לאלימות שאין רבות כמוהו; [illegible] הישראלי הוא אלים [illegible] של הישראלי המצוי לזולתו — זו המתנבאה ב„צבריות" המהוללה — יש בה מידה לא מעטה של אלימות.

מה עוד נותר לנו מערכות המסורתיים של היהדות? אהבת הלימודים? רדיפת החכמה? הערכת הלמדנות לשמה? הכושר להבין את הזולת, לחוש את מצוקתו [illegible] צדקה זו מאורגנת על־ידי [illegible] באלה שלא תוסו לפי המכסה המוטלת? מה נותר לנו מאהבת היושר והצדק האמת כאשר פרשיה של שחיתות מוסתרת במסוה של סודיות בטחונית?

*

איני רוצה להוסיף שאלות, כדי שלא לקלקל לעצמי יותר על המידה את מצב הרוח. אך השאלות קיימות ומציקות. השאלה הגדולה מכל: איזו משמעות מהותית נותנים יהודים שאינם שומרים על עיקרי דתם להיותם יהודים?

לעומדים בראש המדינה, אנשי המערך, ראשי העבודה וכותבי מצ"ים אין שאלות אלה מציקות כלל ועיקר. הללו מצאו תשובה לעצמם על־ידי עיסוק בפוליטיקה דתית ומנסים להציל את נפשם על־ידי תמיכה מילולית וחיצונית במה שקרוי אצלנו „אינטרסים דתיים". כשאתה שומע את התנהגותיהם, אינך יודע מה תמוה מזה: הנסיון לטשטש את הבעיה, או חוסר הכנות.

אביא דוגמה: במכתב רשמי ששלח לי שר החוץ, מר אבא אבן, הוא כותב כי „דמותנו בעולם נפגעת... על ידי גילויים יומיומיים של אי סובלנות וחוסר התחשבות בחירויות פרטיות. העדר אפשרות של נישואים אזרחיים ויחס קיפוח של שלימות הקליטה לזוגות מעורבים מבחינה דתית מצטרפים גם הם לחשבון זה. בארצות־הברית יש תרעומת רבה על הצרת צעדיהן של תנועות יהודיות דתיות שאינן מקבלות את הנוסח האורתודוכסי". והוא מסיים דברים חריפים אלה בכך שלצערו „אינני רואה סימנים לשיפור המצב הזה".

העובדה כי הוא ומפלגתו לא רק שאינם נוקפים אצבע לשיפור המצב הזה אלא מחריפים אותו, וכי הוא תומך בפומבי בהמשכת „המצב הזה", אינה נחשבת כנראה לענין חשוב. אך מכתבו של מר אבן, הוא רק מקרה אחד המעיד על הכלל. אילו יכולתי להביא מקצת מדברים אחרים, היה הציבור יכול לראות את מלוא חוסר הכנות שהשתרר בקרבנו בלי שנחוש בו; זהו חוסר הכנות של אחד מהשרים הבכירים של המערך, אביר גדול של הכפיה הדתית, המתבאה בכך ש„הבשר הלבני" לא מש משולחנו ואינו רואה סתירה בין עובדה זו לבין תמיכתו בחוק האוסר גידולו ומכירתו של בשר זה; זה חוסר הכנות של קציני צה"ל הנוסעים במכוניות צה"ל בשבתות ובחגים, אך מאלצים אלפי טוראים להסתבך בטרמפים; זהו חוסר כנותם של ח"כים וראשי עיריות המעבידים יהודים כבהגיהם בשבת, אך תומכים בכך שבני ישראל ילכו ברגל לים. זו התנהגותם של אנשים שלמדו לצטט שניים וחצי פסוקים מהתנ"ך ובזכות זה מטיפים לנו מוסר; של ישראלים העוברים כאן קודם מוזרח כיצד עולים לתורה כדי לעזור להם בשליחויות של מגבית. אנשים אלה, כולם מכובדים ורמי מעלה, מסמלים את משבר היהדות בישראל בימינו. הם הפכו את היהדות למצרך יצוא, לענין שנועד לראווה, למיקרופונים ולמצלמות טלוויזיה, בעוד שבתוכם, בביתם, בנשמתם, לא נותר למעשה דבר יהודי. כך הגענו, במדינת ישראל, להפוכה של מסורת ההשכלה: והיום המצווה המקובלת היא: „היה גוי בביתך ויהודי בצאתך".

*

לאלה מאתנו הדוחים בכח פתרון מוזר זה, נותרת רק דרך אחת: זו הרואה את היהדות קודם כל בביטוי של סבל משותף שיצר מטען ערכי לא נשכח. עבור אלה מאתנו, הרואים, כמו מרטין בובר, את היהדות כדרך לאנושיות, כל השאר הוא טפל. אנו מבכבים במלה ובמעשה את אבותינו ומסמונו של בני עמנו, אנו רואים בהם גוי של שבת, הענוה על בעיותינו שלנו. עבור אנשים שכמונו, הנסיון היהודי החוויה של אבותינו הוא מורה הדרך העיקרי. מי שרוצה ללמוד את תורתו היהודית של היהודי החפשי על רגל אחת יכול לומר, כי ישנן שתי תשובות לנסיון היהודי: האחת גורסת, כי זכר עבדותנו, השפלותנו והדיפותינו צריך להנחותנו אל אהבת הרוח האנושית, השלום והחברות, שהיעודים היה אות־ראי למצוקתנו. השניה גורסת, כי זכרון זה מחייב אותנו להצטרף לרודפים, למשפילים, לאנשי הכות. כולנו זוכרים את אשר עשה לנו עמלק, אך יש בינינו כאלה החולקים על כך שבשל כך חייבים אנו להיות לעמלק. זכר היותנו עבדים במצרים טמון עמוק בתוכנו, אך לא כולנו מצים לתרגם נסיון זה למעשה ההופך אחרים לעבדינו.

*

אם רואים את היהדות בעיניים הומאניסטיות, אם שואבים מתוכה את מטענה האנושי הגדול, יש מענה ויש המשך ליהדות גם בקרב יהודים חפשיים. מי שמטגע שיבתם של ערבי איקרית וברעם לכפרים מהם נושלו שלא כדין ומסתמך על „התקדים", משתמש, כדברי פרופ' י. טלמון, („הארץ" [illegible]) בנימוקים אנטי־יהודיים. מי כמונו, היהודים, יודע כי אין להיזקק ל„תקדימים" שאין בידם סיעון של זכות ומוסר, שכן אנו עצמנו היינו קרבנות של תקדימים רבים מדי. המפגש עם ערבי ארץ־ישראל הוא המבחן היהודי המובהק שלנו, משום שהוא מעמיד אותנו בפני הבחירה בין שני הלקוחים המנוגדים: האנושי והפאשיסטי.

ד"ר ארתור הרצברג מאנשי הרוח הבולטים של יהודי ארצות־הברית, ניסח את המסקנה היהודית המשתמעת מהמפגש עם ערבי ארץ־ישראל בצורה הפשוטה והמשכנעת ביותר. הוא רואה בהמשך קיומם של היהדות ושל ישראל ערך מוסרי ראשון במעלה ומוסיף: „הצו המוסרי השני במעלה, הבא מיד אחר הצו הראשון, הוא שייעשה כל הצדק עם הערבים הפלשתינאים פרט לאותן פעולות שיסתיימו בקיצה של המדינה היהודית"¹) זהו ניסוח פשוט משום שהוא ניסוח יהודי. זה ניסוחו של אדם שבשבילו היהדות אינה רק הצגה, אלא מערכת של ציוויים מוסריים מחייבים. לידה של השקפה זו, מתגמדת היהדות לראותה של הפוליטיקה הישראלית הנובכת להיות מוקיונית ומגוחכת.

*

לעתים אני שואל את עצמי — ושאלה זו ודאי יאה למי שעושה את חשבון הנפש הקטן שלו היום — אם הייתי חפץ להיוולד מחדש כיהודי. אם, אילו ניתנה לי הברירה, הייתי יכול להתחיל את חיי מחדש ללא המטען של אהבה ושנאה, הערצה ודחיה, שייכות ואי־שייכות, הכרוכים בהיותי יהודי. אני חושב — לא בלי התלבטות — כי הייתי רוצה לחזור ולהיוולד יהודי, משום שבאורח אינסטינקטיבי — האינסטינקט זה הוא עצמו הצו היהודי — אני מבכר להיות צאצא לאלה שעשו להם עוול מאשר להיות צאצא לאלה שעשו עוול. אני הפוך במסורת האנושית של עמי. אני בוחר ביהדותי מרצון חפשי ובהכרה מלאה משום שלהיות יהודי פרושו להיות, לפחות, נטול אשמה. עלינו לדאוג לכך, עתה, כשאנו עצמנו חזקים ושליטים, שגם בנינו ובני בנינו יוכלו לתת תשובה דומה בעתיד. זה, בסופו של דבר, החשבון הנוקב היסודי ביותר של יהודי ישראלי לעשות, היום ובכל יום.

¹) „היהודים והמסורת היהודית והיהדות [illegible]" [illegible] 1970.

בית דין לחשבון

משאת הנפש: תיפסק עקדת יצחק וישראל ישכון לבטח

מאת הרב ישראל לאו

לו נתבקשנו להביא את משמעות הימים הנוראים בדוגמה מוחשית יתכן שהיינו מציגים בפני הקורא את התגובה של שני סוגי לוח שנה. ישנו לוח־קיר וישנו לוח כיס בצורת־יומן. השוני בין השנים אינו בצורה בלבד אלא במהות. נתאר לעצמנו את לוח הקיר. בראשית השנה אנו תולים לוח, אשר למסגרת הקרטון שבו צמודים כ־360 דפים המציינים את ימות השנה. הלוח החדש טומן באגד את מסתרי השנה החדשה, כל החוויות והאירועים שעל האדם לצפות להם בשנה המתחדשת. הלוח החדש כולו אומר כבוד והדר עד אשר נכנסת השנה לעיצומה.

עם כל יום חולף אנו תולשים את הדף המתאים ומשליכים אותו לסל. היום שחלף לא ישוב עוד והדף שנתרק יורד לטמיון. וכך, בתחילת השנה, מצטמק לו הלוח [illegible] עד אשר הוא מושלך ככלי אין־חפץ־בו. חלפה השנה ואיננה לוח הקיר.

לא כן הדין עם לוח הכיס. כל חוויה וכל אירוע נרשמים בו. כל מיפגש וכל מאורע חרוטים בו. ואם תום השנה אין אנו משליכים לוח כזה, אלא מטמינים אותו באגף ממגירות השידה. עשרות שנים חולפות וכאשר יוציא במקרה האדם מבבכי המגירה את הלוח הבלה [illegible], יגלול בו ובאשר הוא זהר בעבר יחלוף לנגד עיניו, יחזור ויחיו אם כי במטשטש ובערפל. שנה זו לא הלכה לאיבוד, היא קיימת וניתן תמיד לחיותה מחדש ולסכם את מעשיה ומגוליה.

ההתות שלל חיים במתכונת של לוח קיר. הימים הנוראים מתכוונים להזהיר באדם את ההכרה כי חייו חייבים להתנהל במתכונת לוח הכיס כאשר כל יום נרשם והנרשמים נמדדים מדי יום ביומו. זוהי למעשה משמעות הביטוי „בא בימים". בכתות חושבים שפירושו: זקן ושבע ימים, אך הנה בבראשית (פרק כ"ד) נאמר „ואברהם זקן בא בימים" וגו'. משמע כי „בא בימים" איננו סתם זקן, אלא אדם שיכול להביא עמו את כל מעשי הימים שחי ולהוכיח כי לא חי את חייו לריק. הוא יכול להוכיח כי כל יום היה מנוצל והימים שניתנו לו לא לשווא ניתנו. אף זכה לאריכות־ימים מופלגת, 175 שנים, בא בימים, כלומר יכול היה לסכם מאזן כל יום [illegible] יום בחייהם שחלו עם נאמר בהר המתיישר בשליחות אליעזר להביא אשה ליצחק.

בימינו, בגלל קלות ראש, רוחות סיסמאות כמו „להעביר את הזמן" או „להרוג את הזמן" וסיסמאות מעין אלו צצות הן לרוחה של התקופה. זוהי, למעשה, גם משמעותה של תפילת „ונתנה תוקף" המרטיטה לבו של כל אחד בימים הנוראים.

*

והימים הנוראים קרויים ימי דין וחשבון. מהו השוני בין דין לחשבון? הסביר הגאון מוילנא: כאשר האדם עבר עבירה מסויימת, שגזלה ממנו שעה אחת, קודם כל עליו לתן את הדין על עצם העבירה שביצע, ולאחר מכן יערך עמו חשבון על הזמן שכזבו ולא נוצל לעשיית טוב, כלומר שנשו כפול: דין — על הרע שעשה, וחשבון — על הטוב שלא עשה. מאזן כזה איננו מוגבל בתפרה לשומרי תרי"ג מצוות: זהו מאזן אוניברסלי, שכן חייב כל אדם באשר הוא אדם.

אין ספק, כי כל אדם אשר ישתדל להתייחס לעצמו באובייקטיביות, ימצא סיבות מספיקות להכאת „על חטא", על רקע זה של „נשא לשווא נפשי". כי רבים הם המחללים בחיי היום־יום בגד מעשים רבים שאדם בודאי חייב להתחרט עליהם.

שונה דורנו מן הדורות הקודמים, גם מבחינת הכאת „על חטא". אם גם אומרים אנו בתפילת הסליחות: „אשמנו מכל עם, בושנו מכל דור", אבל הדור הזה למוד הסבל [illegible] שלא היו הנגמתו בדורות עברו, יש לו מקורות של צידוק [illegible] כלפי ארבעים הארוכה והסוקים של „על חטא".

אם כי, אין אנו מנהלים את פנקסי חשבונותיו של הקב"ה וקשה לומר „זה חליפתי, זה תמורתי, זה כפרתי" ובכל זאת כיפור דור־וארבעת הדור־הנבים של זמננו של הרבה מחילים שבדורות קודמים לא היו מחולים להם. ולכן, ביום הדין הבא עלינו לטובה, נבסס את ליסוד הסניגוריה העצמית הן על זכות אבות שמעולם לא תמה, והן על [illegible] דם ששפכנו של קיומנו, ריבונותנו וכבודנו הדתי הלאומי.

*

הנו, אולי, פשר התפילה בראש־השנה וביום הכיפורים, הקטע הראשון הוא „ובכן תן פחדך ה' אלוקינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת" וגו'. לאחריו פותח הקטע הבא במלים: „ובכן תן כבוד לעמך, תהילה ליראיך ותקוה טובה לדורשיך ופתחון פה למקוים לך. שמחה לארצך וששון לעירך, צמיחת קרן לדוד עבדך ועריכת נר לבן ישי משיחך במהרה בימינו". והקטע השלישי פותח במלים „ובכן צדיקים יראו וישמחו וישרים יעלזו וחסידים ברינה יגילו וכו'".

*

מהי משמעות סדר הקטעים הללו? המשמעות היא חינוכית ביסודה, ר מוסברת היטב על רקע דברי ימי הדור הזה. כי קיימים שני סוגים בחינוך. שיטת מקל־וחבלים ושיטת הנועם. או במלים אחרות: שיטת הענישה ושיטת חלוקת הפרסים. שתי השיטות נועדו לשרת מטרות חינוכיות בדרכים שונות. המגרעת בשיטת הענישה היא, כי המורגל אליה אינו מתרשם ממנה יותר. הרגיל לספוג סטירות לחי על כל מעשה רע שביצע, איננו נבהל מסטירה נוספת. והוא נהיה אדיש לגבי העונש, וחדל להשפיע עליו. לגבי אדם כזה יש להפעיל את השיטה החינוכית השניה: עידוד, מלה טובה והבטחה לפרס אם זכאי לו האדם.

כזה הוא דורנו וזאת מביעים שלשת הקטעים הנזכרים. היינו אלפיים שנה באימה, „ובכן תן פחדך"; אין סוג של אימה ופחד שלא חוה אותו העם היהודי מבשרו. כמעט שאינו אדיש לפורעניות נוספות ולכן קשה לחנכו ולהעלותו מבחינה רוחנית בשיטה של הטלת אימה ופחדים. חלפה תקופת „ובכן תן פחדך".

לכן, מבקשים אנו את היושב במרומים בימי הדין: אנא, הגיעה העת לשנות מצבו של עם ישראל ולהתיחס אליו לפי הגישה החינוכית השניה של „תן כבוד לעמך, תהילה, תקוה טובה, פתחון פה, שמחה וששון".

גישה זו — מקווים אנו — תצמיח את תוכנו של הקטע השלישי: „ובכן צדיקים יראו וישמחו וכו'".

זוהי תפילתנו וזו משאת נפשנו. כי עקידות יצחק שהיתה רק ראשונה לעקידות, תיפסק בימינו אלה וישראל ישכון לבטח, שאכן מסוף רעה בזכות התיחדותו ביום זה — אנו ואחינו בתפוצות — זה עם זה, ואנו עם בורא העולם אשר עד היה והינו לתנאי־חיים על־אנושיים, ואולי באומר תת־אנושיים, בהם חי עם ישראל ושמר על זקיפות קומתו וצל צלם האלוקים שבו.

*

זכותה של ההתיחדות וזאת הזכות וידויינו ותפילותינו יעמדו לנו ולכל בית ישראל לגמר חתימה טובה ולשנת של גאולה שלמה.

הארץ

יום ראשון, ט' בתשרי תשל"ג
17 בספטמבר 1972

בתל־אביב: המערכת וההנהלה: מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. פתי המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. פתח. הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.

ירושלים: רח' החבצלת 2 טל' 224245־6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב נורדוי 20 טלפון 661266־6, ת. ד. 5259

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: [illegible] סאמט.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.

HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 623311

מסע עונשין בדרום לבנון

פשיטת צה"ל לדרום־לבנון שנערכה אתמול היתה שונה ממבצעים קודמים מסוג זה הן בשל גודל הכוחות שהופעלו וגיוונם, הן [בש]ל טווח החדירה. הכוח הישראלי הספיק להשתלט, פחות או יותר, על כל דרום־לבנון עד לנהר ליטני. הצבא הלבנוני גילה התנגדות עיקשת במקומות שונים — יותר מאשר היה רגיל לגלות בשעת פעולות קודמות — אך אין לומר, כי התנהלה אתמול מערכה של ממש, במלוא מובן המונח, בין צה"ל לבין הצבא הלבנוני. עשרות [...] של מחבלים נהרגו, קרוב למאה בתים פוצצו בשורה של [כפר]ים ונפילתם של [...] מוכיחה, כי המבצע לא היה [...] אך בסך הכל נשאה הפשיטה אופי של מסע־עונשין [...] יותר מאשר אופי של מלחמה כמש.

אין מי שיפסול הנחתת מהלומה עזה על ארגוני המחבלים, [...] כי יש להבין את המבצע כמכת־מנע — לא נבצא משום [...] זו. ודאי שיש טעם לרכז, גם לצורך מבצע כזה, כח [...] עדיפות מכרעת כנגד עוצמת האויב הכבר[...].

עם זאת אין להשתחרר מן הרושם, כי מה שנעשה אתמול, [...] במידה רבה להפיג את הרושם הקשה אשר אירועי מינכן [...] על דעת הציבור בישראל. נכון כי ארגון ספטמבר השחור [...] חלק מארגון פתח, ויש יסוד להניח, כי [...] של [...] החבלה למיניהם שעל אדמת לבנון, נהרים טיפוסים אקטי[ביס]טים במיוחד, אל שורות הספטמבר השחור. אך ברובם יש לסווג [...] שוכני המחנות בלבנון ובסוריה כ[...] בלתי־סדירים; [...] שהם מתאמנים בנשק ובחומרי נפץ כדי לזרוע הרס והרג [...] הספר שלנו, ישוביו וכבישיו, אין הטרור הזה דומה לטרור [...] אנשי הספטמבר השחור מחוללים נגד ישראלים בחוץ־לארץ. [...] הראה אתמול שוב מה הוא מסוגל לעשות נגד טרוריסטים [...] הראשון; אך נגד הטרוריסטים מהסוג השני קרוב לודאי [...] הפשיטה המאסיבית של יום אתמול תועיל אך מעט.

הממשלה עדיין עומדת בפני התפקיד לארגן את הכוחות המת[...] לקראת לחימה בטרור שמחוץ לגבולות האזור. מסע העונשין [...] אתמול נגד בסיסים של ארגוני המחבלים בדרום לבנון עונה [...] הצורך הזה, לכל היותר, באופן חלקי בלבד.

לשר המשפטים אין הסברים

לאחר שנתפרסמו הידיעות הראשונות על שובו של מר יעקב שמשון שפירא לממשלה הבטיח השר, כי לאחר שיחזור, יסביר [...] התנגדותו וייענה לביקורת שהושמעה בענין זה. בליל [...] בטלוויזיה, ניתנה לו ההזדמנות לכך. הוא רואיין בצורה [...] המקובלת באחרונה בטלוויזיה, אך למרות זאת לא היה [...] הסבר כלשהו לשאלות שנתעוררו בציבור. הוא לא טרח להסביר [...] התנגדותו בפרשת נתיבי־נפט ולא פרט אילו נסיבות הצדיקו [...] ביטול התפטרותו.

כך נותרו השאלות העיקריות ללא מענה: מדוע התנגד השר [...] לחקירת פרשת נתיבי־נפט? מדוע השהה את החקירה [...]? מדוע מצהיר הוא עד היום על התנגדותו לחקירה [...] מעשים כה חמורים? מדוע לעג לד"ר גיל שבזכותו נגלתה [...]? מאין שאב משרדו את הקריטריונים לשכר־הטירחה שנפסק [...]? לכל השאלות הקשות האלה, לא היה בפי השר [...] מענה.

במקום זאת הפך השר למאשים: הוא הכחיש, כי דעת הקהל [...] נגדו וטען כי רק עתון אחד — הכוונה ל„הארץ" — שם לו [...] לרדוף.

טענה זו, כמו טיעונים אחרים של מר שפירא, אינה עולה בקנה [אחד] עם האמת. „הארץ" שיבח לא פעם ולא אחת, גם במאמרים [...] וגם במדורים אחרים, את מר שפירא על מעשיו הטובים [...] הדרך שבה ניהל את משרד המשפטים. אין לנו ולא היה לנו [...] אישי עם מר שפירא, וכל טענותינו הן עניניות ועקרוניות. אין [...] נכון, כי רק „הארץ" תקף את מר שפירא ותבע את התפטרותו. [...] הראשון שעשה זאת היה „מעריב" ובכל העתונים, לרבות [...] פורסמו מאמרי ביקורת חריפים נגדו. כאשר התפטר, קיבל [...] במאון מפלגתו „אות" כתקדים בריא. בין העתונאים שתקפו [...] וחזרתו לממשלה נמצאים גם אנשי מפלגתו כמו הסופר חנוך [...] שום קול מן השורה לא נשמע בזכות שיבתו לממשלה. [...] המכריע של כותבי המכתבים לעתונים בנושא זה, הביעו [...] חריפה לשובו של מר שפירא. עצומות של סטודנטים אורגנו [...] ולא בעדו. האופוזיציה בכנסת ראתה בחזרתו לממשלה ענין [...] להצבעת אי־אמון. מעשה חסר־תקדים לגבי צירוף שר לממ[שלה].

מר שפירא מנסה ליצור לעצמו אשלית כאילו יש תמיכה ציבו[רית] בחזרתו לממשלה. נסיונו להסביר מעשה זה בעזרת תקדימים [...] העבר אף הוא אינו משכנע. אמנם אירעו מקרים בהם התפטרו [...] על רקע של מחלוקת פוליטית וחזרו בהם עם סיום המחלוקת. מר שפירא התפטר לאחר סערה ציבורית סביב חלקו בפרשת נתיבי־נפט. הוא שב לממשלה בלי שיתן הסבר כלשהו לגבי חלקו [...] והופעתו בטלוויזיה היתה בגדר נסיון לזרות חול בעיני הציבור.

בזיון אחרי הרצח

קשה להאמין שאכן הייתה זאת הודעה מוסמכת של ממשלת [...]בוואריה אותה ציטטו בסוף השבוע מפי דובר במינכן. לפי ההודעה [...] הימה ברפיסותה, החליטו שלטונות באווריה לדחות לפתות [...] או לא לקיים כלל, את משפט שלושת הטרוריסטים שנתפסו [...] רצח הספורטאים הישראלים, „מפני איומי הטרוריסטים" כלפי [...] רמי־מעלה בגרמניה.

ככל שמתבררים יותר המחדלים במינכן, בולטת שוב ושוב [...] של שלטונות באווריה. פליטת הפה של שר הפנים [...] למחרת הרצח, כי לגביו הדבר המזעזע ביותר היה מותו [...] השוטרים, כנראה כיקפה את גישת השלטונות.

כל סחבת בעריכת משפטם של שלושת הרוצחים תעודד את [...] ותגביר את נסיונותיהם לחטוף אישים גרמניים כדי להשיג [...] המרשעים. זה צריך להיות מובן גם לפחות שבפקידים וקציני [...] בבאווריה.

אך אין זה ענינה הפנימי של באווריה, תהיה חלוקת הסמ[כויות] החוקתית אשר תהיה. לא ממשלת באווריה אלא הרפובליקה [...] אירחה את המשחקים האולימפיים. כלפי העולם אין זאת [...] מינכן אלא ממשלת בון נושאת באחריות על המחדלים [...].

לא נוכל לסבול להתקלות, שנבעו מפחדנות ותרבול פורמא[לי], ואשר להן חלק כה רב במה שקרה במינכן, יתוסף עתה [...] של כניעה למרצחים גם לאחר המעשה — ושוב מתוך פחד[...] ופורמאליזם מעוררי סלידה.

סין — אדריכלית עיסקת הנשק בריה"מ־מצרים

אדריכליתה של עיסקת־הנשק המפורסמת בין בריה"מ למצרים בשנות החמישים היתה סין. מבצע־עזה, בפברואר 1955, היה אחד הגורמים לפנייתו של נאצר לצ'ו־אן־לאי בבקשת עזרה. בעקבות צעד זה נחתם הסכם לאספקת נשק בין בריה"מ למצרים.

זוהי גירסתו של אחד המרצים בכינוס על „סין והקהילייה העולמית", שהתקיים לאחרונה במלבורן, אוסטרליה, מטעם המכון האוסטרלי ליחסים בינלאומיים.

היה זה צ'ו־אן־לאי — אמר המרצה, ו. אדי — שקידם את עיסקת־הנשק „הצ'כית". צ'ו־אן־לאי יזם בענין זה פגישה עם נאצר בועידת־באנדונג באפריל 1955.

מראיונות עם נאצר ומדינאים מצרים אחרים, שקיים אדי, למן שנת 1959 ואילך, הרשים כי לא היו להם בשעתם אשליות בדבר מטרותיהן האמיתיות של פקינג ומוסקבה באיזור המזרח התיכון. אולם, מדינאים מצרים אלה חזרו, לדבריו, כי נאלצים הם להסתבך בקשירת יחסים עם סין ועם בריה"מ, בשל החשש הגובר מפני „מדיניות־ההתפשטות" של ישראל.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

אלכימיה הפוכה (ב')

כמו שבט בושמנים

משקיעי חוץ אינם עושי כישופים

מאת א. שוויצר

לבד מדוקטרינאריים שפחדם מ־פני השתעבדות להון הזר גדול מ־פחדם מפני עוני ונחשלות, וכן סתם שונאי זרים, אין בישראל מי שצריך הסברים בדבר נחיצותם של משקיעי חוץ. אך צריך לדעת ל־שם מה הם נחוצים: כעושי כישו־פים או כמי שחולשים על נכסים שאין לישראל — בכלל או בכמות מספקת — ואשר רצוי לקבל מהם.

לכאורה תיתכן רק תשובה אחת לשאלה זו: הון חוץ דרוש כאשר לבעליהם אחד או יותר מן השלו־שה — ידע טכנולוגי, הון וקשרי שיווק. וקל להראות שבמקרה של ההתקשרות עם חברת מדרה (ש־היתה יצור כפיה לצורך השותפות עם ישראל של חברה מפנקי ה־תעשיה האמריקאית, אליוד כמי־קלס) היו שניים מתוך שלושת ה־תנאים בעדרים והשלישי ניתן ב־צמצום. אך למעשה לא היה הדבר חשוב, שכן השותף הזר נלקח ב־תורת מיסטר איקס הקוסם. כמו שבט של בושמאנים ציפתה ממשלת ישראל שהכוח המאגי של האמרי־קאים יעמיד בכוחו של כישוף מפ־על לייצור חומצה זרחתית יש מ־אין. מבקר המדינה מספר בדו"ח שלו על ערד, כי בראשית שנות ה־60 נידון ייצור חומצה זרחתית אך הממשלה החליטה שכניסה לנר־שא זה תלויה במציאת שותף זר: לא התנאים האובייקטיביים אלא יחול לעושה נסים מחוץ־לארץ: על פי אמונה זו הוקמה ערד.

✱

כאמור, צריכים להתקיים אי־אלה תנאים אוביקטיביים כדי שיהיה מן הדין לחפש שותף זר ליזמה יש־ראלית — ולהעניק לו יתרונות ש־הוא בדרך הטבע מבקש. מתוך ה־שלושה — ומוטב להתחיל בתנאי זה שהוא מכריע — לא היה למדרה ידע. המצע המרוחק נוסה, אבל לא בייצור חומצה מלה מתמלחת: כל מה שהיה לחברה־האם של מדרה הוא ניסוי מעבדתי, שהוא, במונחים של התעשייה הכימית הכבדה, רק מעט יותר מלא־כלום. גם קשרי שיווק לא היו למדרה; מה שהיה, זו הציפיה שאם היכנס לשותפות, לא תרצה להפסיד את כספה ולכן תש־תדל לסייע במכירת התוצרת. לומר את האמת, ערד לא חוותה בעיות שיווק; אדרבא, היא התחי־לה למכור את תוצרתה עוד בטרם הקימו את מפעלה.

נשאר אפוא הכסף. אך גם כסף לא נתנה מדרה בשפע. לפי חוזה השותפות התחייבה לכסות 19% (מ־עוגל) של ההון הדרוש לפי תח־שיב ההקמה. כנגד זה תבעה לעצ־מה זכות בחירה לגבי התהליך אשר, כפי שהתברר, נהיה מקור הרעה בערד. השיטה של המצע המרוחק נבחרה, אף על פי שבחירתה הוציאה מן החשבון מראש ייצור של מגנזי־ום, כלומר הייצור התבסס מראש על מוצר עיקרי אחד, במקום שניים שהיו מופקים בתהליך אמן. וצריך להוסיף כאן, שאף על פי שבתח־שיבים המוקדמים הראתה ההשוואה, כי תהליך המצע המרוחק זול יותר מתהליך אמן, צריכים היו בעלי ה־החלטה להיזהר מהסקת מסקנות מ־חישובים. שהרי תחשיבים אלה — ובכך יש לישראל נסיון עשיר מאין כמוהו — ערכם כערך מספרי טל־פון. כנגד זה, היתרון של שני מו־צרים בתהליך אמן, לעומת מוצר אחד במצע המרוחק, צריך היה ל־הכריע. שהרי בהשקעות בסדר־גו־דל המקובל במפעלי כימיה כבדים, יש חשיבות מכרעת להבטחת הכנסה רצופה: מחירו העולה או היציב של מוצר עשוי לאזן את ההפסד ש־גורמת ירידת המחיר של המוצר ה־אחר.

✱

למותר לומר שהעובדות של ה־הקמה, אשר גרמו לחריגת עלות ההשקעה בערך ב־20 מיליון דולר (57%) מעבר למתוכנן, עשו ל־לעג את החישובים ההשוואתיים. אך בזה לא תמה הטרגיקומדיה: שות־פי הכישוף הישראליים הרעיפו הק־לות והטבות על מדרה שעשו את השותפות עמה למתחלה גרועה. מב־קר המדינה מספר בדו"ח שלו כיצד שיחררה הממשלה את מדרה ואת חברת־האם שלה מכל אחריות סבי־רה לאי־הצלחת התהליך שאותו כפ־תה על ערד. ובזה עוד לא הגיעה לקצה האיוולת: מדרה נתמנתה — לא ברור ביוזמת מי — לקבלן ל־הקמת המפעל, אף על פי שחסרה נסיון כלשהו בהקמת מפעלים מסוג זה. וגם כאן, בין כתיבת טיוטת חוזה ובין חתימתו, שוחררה מדרה מן האחריות המקובלת במקרים אלה לטיב ההקמה, לתקינות הייצור ב־מפעל וכיוצא באלה.

התוצאה לא הכזיבה: מי שמתק־שר בתנאים אלה, ההגיון מחייב שלא יתאמץ יתר על המידה ואם לא יצליח כפי שקיווה, ימשוך בכתפו וימשיך בדרכו. לולא היה לו עסק עם שותף כישוף, ייתכן והיה נת־בע להיטיב את מעשיו: במקרה שלנו, הסמיכו אותו להתנער לחלו־טין מכל אחריות — ולו רק מן האחריות המוסרית שמסילה הרתי־עה מכשלון מחפיר — והציעו לו לעזוב את השותפות הכושלת בכל הכבוד אגב החזרת כל כספו בתו־ספת ריבית.

אך לא יהיה זה הוגן לבקר רק את מדרה: היא ממש נתבקשה לנ־הוג כפי שנהגה, לא רק בעקרון של מדיניות אלא גם על־פי נה־הגיה של השותף הישראלי בדרג ה־תפעולי. הממשלה מינתה למנהל כללי של ערד איש אשר נסיונו במינהל עסקי או ידיעותיו בכימיה או בכל נושא אחר הקשור במפעל היו בכמות שרק במיקרוסקופ אלק־טרוני אפשר היה להבחין בהם. מה פלא שמבקר המדינה ראה להק־דיש אי־אלה הערות לצורת ניהול החשבונות, התיכנון והפיקוח ש־היו נהוגים בעת ההקמה, שמרוב התאפקות מספיק הנייר שעליו נכ־תבו. הנה כמה פנינים: „לאחר ש־נבחרו הספקים, נמסרו להם לע־תים תוכניות ושרטוטים השונים ב־אופן מהותי מאלה שהיו במכרז, ואף תוכניות אלה לא היו סופיות"; או „אופן ניהול החשבונות לא איפ־שר קבלת מידע על מצב החשבונות עם הספקים והקבלנים... אולם בהתחשב באופן החזקת המסמכים ושיטת הרישום במחלקת החשבונות אף אין ודאות שהריכוז כולל את כל החשבונות והתשלומים, וגם לא ניתן לקבוע במידה מספקת של וד־אות אם הוא משקף לאשורו את מצב החשבונות".

✱

וזוהי תמונה של שואה — ואין זו שואה שממשלת ישראל יכולה ל־האשים בה אחרים. ואין זה סוף ה־סיפור, שהרי, כמוזכר לעיל, נערך הסכם עם מדרה שעל פיו נקנו מ־מנה מניותיה במפעל שבכשלונו היה לה חלק בלתי מבוטל. אך בעוד שה־דיון במעשה חלם זה יצטרך להמתין לרשימה נוספת, מן הראוי להזכיר שהטכנולוגיה של המצע המרוחק הו־כחה כהצלחה חלקית מאד: הצלחה חלקית בטכנולוגיה משמעה כשלון כלכלי חרוץ. די לומר כאן שגם אם במרוצת השנים יגיע המפעל למלוא תפוקתו המתוכננת (166 אלף טון חומצה פוספורית), בסוף לא נר־אה ממנו; ולמרבה הצער רווח ספק בין המומחים לדבר אם הוא אי־פעם יגיע לאותה תפוקה.

דמדומי הקיסרות האמריקאית

מלחמת וייטנאם ניתצה אשליות רבות בארה"ב

מאת צ'ארלס פאניואסי
סופר „הארץ" בוואשינגטון

וואשינגטון

אנו עומדים בדמדומיה של אותה קיסרות אמריקאית המיוסדת על ה־רעיון שהאמריקאים הם שומרי ה־אידיאלים הנעלים ביותר של תרבות המערב, והנדבנים הנאורים המתחלקים בעושרם, ומגנים באופן זה על מי־דת השגשוג הרבה ביותר שאותה ידע העולם אי־פעם.

הלך הרוח החדש של אמריקה הוא של ספקות עצמיים. השלמה עם ה־בלתי־נמנע וספקנות באשר לתפקי־דה בעניני העולם. אך אין זה דבר שכולו אסון. לגבי המזרח התיכון ש־נפטר עתה מן הנוכחות המעיקה של צבא סובייטי במצרים, עשוי צמצום במעורבות האמריקאית להתברר כ־ברכה סמויה.

להיטות אמריקה לפתור סכסוכים מסובכים ועתיקים בין עמים עתי־קים, משקפת יצר אמריקאי בסיסי לא לעמוד מנגד אלא לעשות משהו. עד למלחמת וייטנאם לא ידעה ה־התלהבות האמריקאית גבול בבקשת פתרונות לבעיות שאף אחד אחר לא ידע לפתור אותן. המטרה היתה ל־עדכן, לארגן מחדש, תרבויות שו־נות תכלית שינוי מתרבות אמריקה, להחליף נוסחאות שפותחו במשך מאות שנים בתרופות־פלא מיידיות שעליהן הוליכו ועדות בוגרים ממו־סדות־אוניבר', רחוקים ממקום המעשה.

במדיניות־החוץ האמריקאית שלטה ב־50 השנים האחרונות נימה מורא־ליסטית מובהקת. כל מלחמה שניה־לה אמריקה, היא ניהלה כדי לשים קץ לכל המלחמות. היא הצילה מדי־נות מתוקפנות־חוץ או מהתמוטטות כלכלית; היא ערכה מסעי־צלב ל־הצלת נפשות, שכנופיות של ברבא־רים אתאיסטים איימו עליהן.

ראיה כזו את מטרות מדיניות־ה־חוץ נובעת מדמותה העצמית של אמריקה: היא ארצו של האלהים עצמו, ציון החדשה, ארץ של מרח־בים גדולים ופתוחים והזדמנויות בלתי־מוגבלות, שיעודה הברור — לאחר שהוגשם פעם מבית — צריך להקיף את העולם כולו.

על כן היתה הרגשתם של מבצעי מדיניות־החוץ האמריקאית, שאין הם עושים את מלאכתם כראוי אלא אם כן שקועים הם למעלה ראש בהסדרת העניינים באירופה, בדרום־מזרח אסיה ובמרחבי העולם השלישי.

להט מסיונרי

אולם להט מסיונרי זה, האופייני לאמריקאים כה רבים, נפגם. נפתח תהליך של התפכחות מאשליות, ש־אפשר לסכמו במלת־דמים אחת: וייטנאם.

בג'ונגלים ובארמונות של דרום־מזרח אסיה איבדה אמריקה את התמי־מות ואת בטחונה העצמי. גזה ה־הרגשה שהאמריקאי — בעל הרוח הצעירה ביותר, הבהירה ביותר, ה־טהורה ביותר והנפשית ביותר מבין בני כל האומות — יכול לעשות כל דבר אם הוא שוקד על כך באמת. כשעמד האמריקאי מול המזרח ה־אמוראלי, על המלכודת העתיקה שלו של רמייה והתחמקות, הפסיד.

עתה מודים גם מומחים לעניני־חוץ וגם הדיוטות, כי ייתכן שיש בעיות־חוץ שאינן ניתנות לפתרון; שיש משברי־קבע מסובכים ומצבים, המתמידים הרבה יותר כשמנ־סים להסדיר אותם; שהסלאה ומגיות מצד יריבים מקומיים עשויה להיות טובה הרבה יותר ממה שיכולה לה־לות בורמים זרים מן החוץ על ידי נסיון למצוא נוסחאות קבועות בע־לות תוקף. יתכן שיש להניח לזרים לנסות ולהסדיר בעצמם את בעיותיהם — אפשר שהאמריקאים ניסו יותר מדי ומהר מדי.

הרגשות אלה באו לביטוי בדוק־טרינה של ניכסון: „על אמריקה לע־זור לאלה המוכנים לעזור לעצמם". רבים מן התומכים עתה במקגוורן שותפים להשקפה שהתבטאה עוד יו־תר: בואו נא מדרום־מזרח אסיה ומאירופה ומכל מקום אחר, ונתרכז בחזית הפנים. נטיה שלישית היא זו של „המפלגה האמריקאית" הימ־נית: מועמדה לנשיאות ג'ון שמיץ שבא במקום הכושל וולאס שהפך נכה, אומר שעל ארצות הברית לה־שאר בחוץ לכל סכסוך שאין היא יכולה לנצח בו.

שיפור היחסים עם בריה"מ וסין

כל זמן שהרוסים היו בכוח רב במצרים, נשקפה לישראל סכנה חמו־רה מרות חמוצה זו של היגהקות. אולם המצב נשתנה. מעטים המש־קיפים, ואולי פחות מכל המומחים הישראלים, שצפו את ההתפתחות הנוכחית — שהרוסים יעזבו את מצ־רים בתוך זעם, כנראה לבנה. מצרים השיגה את מה שלא השיגה שום מדינה אחרת ב־50 השנים האחרונות של התפשטות אימפריאליסטית—קו־מוניסטית; היא גירשה צבא סובייטי מבצב, ואיפשרה למערב לשוב, אם יהיה מעוניין לתבוע את חלקו בהשפעה.

הפצע היה זו הנדלנות שהצורר לארצות הברית לעמוד בפיתוי של „ניבהי" למצרים — ולא קשה יהיה לה לעמוד בפיתוי זה.

ראשית, הממשל הנוכחי שם את הדגש על שיפור היחסים עם מעצ־מות־העל. יש לבית הלבן אסטרט־גיה עולמית שבה מתחשבים בראש וראשונה בבריה"מ ובסין ה־עממית. יפן ומערב אירופה זוכות בעדיפות שניה, ולשאר הארצות מק־דישים הרבה פחות תשומת לב — אין מחזרים יותר אחרי מדינות קט־נות כפי שנהגו לפני 1968.

בניגוד למצב בשנות ה־50 וה־60 אין וואשינגטון מעוניינת להשפיל את מוסקבה או את פקינג. „להתוקף את כוחותיהן המוצבים בחוץ־לארץ, להוציא מיליארדים דולרים כדי „ל־עבור" את השכנים בארצות כמו הודו וגאנה. המטרה עתה היא יצי־בות בין־לאומית על ידי הסכמים בין מעצמות־העל, דבר שנתאפשר בין השאר משום שגם בחברות הקו־מוניסטיות חלה פניה דומה פנימה.

שנית אין בארצות הברית אף גוף פוליטי אחד בעל השפעה שהיה תו־מך בהפיכת מצרים למעוז של ה־מדיניות האמריקאית, בהצלתה מ־ציפורני הדוב הרוסי, או בהפיכתה לחלון־ראווה לדמוקרטיה בנוסח מע־רבי. לבקש את ידידות מצרים הוא דבר יקר מדי, חסר־תקווה, ומיותר. האינטרסים האמריקאים בהשקעות ב־מזרח התיכון הערבי מצטמצמים ב־כמה מיליונים דולר לחברות הפליסים של סהאן (מתן עזרה לאפריקאים שחורים איננו דבר בלתי־פופולרי מ־בחינת מדיניות הפנים, כל זמן ש־הסכום הוא קטן) או בתימון (דבר מוצדק בגלל הגנת ההשקעה האמ־ריקאית בנפט הסעודי).

אכזבת העבר במצרים

אך איש אינו רוצה ואיש אינו צריך מצרים יותר מזה. באשר לתמי־כה במצרים כדי למלא את מקום נדיבותם של הרוסים — המסתכמת במאות מיליוני דולרים — אין אמ־ריקה מעוניינת להוציא סכומים כ־אלה על קום ארץ זרה, פחות מכל על מצרים. לשם מה?

כמובן, עדיין יש באמריקה ידידים של העולם הערבי. אחדים מהם, ב־שרות מיניסטריון־החוץ, פנו לתחו־מים פתות מסכנים — עניני אפר־יקה ואירופה אך אף אלה המוסיפים לטפל בערבים, נוקטים זהירות ולא התלהבות באשר לתחולה האפשרית של בנית גשרים למצרים. הם ממלי־צים על מגעים ולא על שינויים בסי־סיים במדיניות. גם הם למדו לקח מאכזבות העבר במצרים: הפרת הב־טחות, שקרים, וחוסר התקווה למ־צוא בסיס משותף עם האופי ודרך המחשבה של הערבים.

אידיאליזם שהחמיץ

אידיאליזם שהחמיץ הוא דבר רע מאד כשהוא לעצמו. מחמירה אותו ההכרה שזרים, ואולי הערבים באופן מיוחד, ניצלו ללא בושה ובציניות כוונות אמריקאיות טובות. אמת, לא היה דרוש שכנוע רב כדי שמומחים אמריקאים יקבעו עמדה. אמת, אם המיגו אותם לתוך הסכסוכים מצא הדבר חן בעיניהם. פירוש הדבר ל־גביהם היה שיהיה להם חלק בפעו־לה, שזו היא דרך להגביר את ה־יוקרה וההשפעה האמריקאית.

הערבים תמיד שמחו שמחה רבה על מעורבות אמריקאית מסוג זה. על אף כל ההיות שדחו יוזמות אמריקאיות ועל אף הפגנותיהם ה־אנטי־אמריקאיות, הם תמיד הצליחו לחזור אל האמריקאים ולבקש מעור־בות נוספת: „עתה, אם אתם באמת ידידינו, ואם רוצים אתם באמת ב־שלום, מדוע אינכם מאלצים את ה־ישראלים..."

התעניינות אמריקה סיפקה למנהי־גים הערבים הסחת־דעת מועילה: הם יכלו לומר לעמיהם שאין הם קופאים על שמריהם, שהם עושים משהו בקשר לפלשתין על ידי שהם „עובדים על" האמריקאים; ונוכח העובדות הידועות בדבר נדיבותה של אמריקה, רגשנותה לביקורת, וכו', תמיד אפשר לסמוך עליה שפעולתם של מנהיגי ערב תעלה איזו תוצאה כגון סיוע נוסף, לחץ על ישראל, או משהו כמו תכנית רוג'רס.

כמה מומחים לעניני ערב מודים עתה שערבים הערמומיים הוליכו או־תם שולל. לאמת ברוצב אין ספק בכך. דרך מחשבתו מושפעת ממל־חמת וייטנאם: ראייתו את מנהיגי העולם השלישי נקבעת על ידי הגנ־רלים המושחתים וחסרי־הכשרון ב־סייגון, הבולעים יותר ויותר מכוח האדם ומן הדולרים של אמריקה.

גם הרוסים ניכוו

„בכבן, גם הרוסים ניכוו", אמר אמריקאי אחד שתמיד ראיתיו כמו־שוה. „יהיה זה טוב בשבילם — הם ילמדו לקח. אולי נוכל עתה ל־הסכים עמם להישאר מחוץ לסבך דמים זה במזרח התיכון". אמריקאי מתוחכם יותר סיכם את הדברים ב־צורה דומה: „יש לברך את רוסיה על מה שסאדאת תקף כ„זהירות מופ־רזת". על ידי זהירות מופרזת יכו־לים גם הרוסים וגם האמריקאים למ־נוע וייטנאמים נוספות". שני ה־אנשים הסכימו שבאשר לשלום בין הערבים וישראל, הגיעה השעה ל־הסתלק מיזמות של המעצמות ה־גדולות ולהניח לשני הצדדים לטפל בעצמם בבעיה.

„איני סבור שהערבים והישראלים יעשו זאת, לא בעתיד־צפוי מראש, לא עם המנהיגים שיש להם עתה. אולם האמריקאים — מומחים והדיו־טות, פרשנים לעניני המזרח התי־כון ומוכי־הלם על ידי מלחמת וייט־נאם — למדו עתה להיות עם מש־ברים של קבע: עם תוצאי־פתרונות בלתי־מושלמים בעולם שהאמריקאים מתכוונים עתה להימנע מלבקש ל־הפכו למושלם.

מדינת ישראל מחנכת לטמיעה

במקום לטפח השאיפה להיבדל מהעולם הלא־יהודי

מאת ישעיהו ליבוביץ

במלאת השמיטה הראשונה לקיו־מה של מדינת ישראל כתב אליעזר ליבנה את ספרו „במבחן של עצמ־אות" (תשט"ו). לאחר מחצית־דור נוספת של פעילות ציבורית, הגות ביקורתית בעניני עם, מדינה ותר־בות ומתן ביטוי פובליציסטי להגות זו, חזר ליבנה והעלה במרוכז את דמות עולמו הרוחני כפי שנתגבש לו ערב שנת מחצית־היובל למדי־נה*). הפעם קיבל ליבנה על עצמו משימה רחבת־ממדים וכבדת־משקל ביותר: לחדש את המחשבה העיו־נית הציונית (ציונות במשמעה ה־היסטורי הרחב), שהיתה לפנים חיה וערה ואף זכתה לביטויים ספרותיים חשובים, מן המחצית השניה של המאה ה־19 (מימיהם של משה הס מזה ושל הרבנים אלקלעי וקלישר מזה) עד לשנים שלאחר מלחמת־העולם א', ושפסקה — או על כל פנים נאלמה — בדור האחרון, כש־מקומה נתפס על־ידי פובליציסטיקה שאינה עוסקת אלא בבעיות השומ־פות של עניני דיומא.

בספרו החדש מתכוון ליבנה להצ־יג את הציונות במלוא משמעה: הוא פורש יריעה רחבה של דיון בבעיה הקיומית של העם היהודי, הן על רקע עברו הן על רקע מעמ־דו בקרב המציאות החמרית והרוח־נית של העולם של ימינו, הן מבחי־נת קיומו הפיסי והן מבחינת תכנו הרוחני־תרבותי־חברתי הספציפי — היהדות; מכאן הוא מגיע לשיקולים ולהערכות של סיכויי עתידו. רוחב האופק, גיוון הנושאים ומגמת ההס־תכלות־לעומק משווים לספר חשי־בות שמעבר לזו של רוב הספרות הציונית מאז „גולה ונכר" של יחז־קאל קויפמן שמלפני כ־50 שנה (ויש לציין שמכמה בחינות דומה ספרו של ליבנה לספרו של קויפמן). הספר מחייב תגובה רצינית, שראשיתה כבר נראתה בשורת מאמרי־ביקורת שנכתבו עליו בחדשים שעברו מיום הופעתו; אך עדיין נשאר מקום רב להתגדר בו.

משימה גדולה

ליבנה מודע למשימה הגדולה ש־קיבל על עצמו — להעביר את ה־בירור הרעיוני הציוני מן המישור של סיפוק צרכים אל המישור ה־ערכי: לחלץ את העיון הציוני מ־צרות האופק של עיסוק בבעיות, אינטרסים וצרכים של כלל מסויים המוחזק „יהודי" ושל מנגנון מדיני שהוקם בידי כלל זה (ביתר דיוק — בידי חלק ממנו) ולהעמידו על עיון במשמעות המשך קיומו של אותו כלל לגבי השייכים (או המשתייכים) לו ולגבי ההיסטוריה האנושית כו־לה.

הצליחה ליבנה למלא את המשי־מה הגדולה שקיבל על עצמו? השם שנתן לספרו ניתן להתפרש בשני אופנים שונים. „ישראל" האמור כאן — האם זהו הנתון ההיסטורי: העם והצורה שבה צר את עצמו, ובכלל זה — הצורה שבה צר את מדינתו; או זוהי המדינה הקרויה „ישראל" — טריטוריה ומנגנון של־טוני, שהם המעצבים צורת עם? לשון אחר: האם מדובר ב„ישראל שבזמן" או „ישראל שבחלל"?

אין ספק שכוונתו המוצהרת של ליבנה היא „ישראל" הראשון, אשר אין המדינה אלא הכלי המכשיר ה־הכרחי לשם הוצאה־אל־הפועל של מה שגלום במהותו בכוח. אולם דומה שלא עמדו לו לליבנה מגמתו הבהי־רה וכוחו העיוני והביקורתי הרב להתגבר על גורמים אמוציונאליים, תוצאות השפעות עניני־דיומא חול־פים, שגרמו לו טישטוש בין שתי המשמעויות של „ישראל" עד כדי זיהוי — לעתים לא־מודע לו עצמו — של המובן האחד של „ישראל" עם מובנו השני. בכך נפגם ערכו של הספר כיצירה רעיונית, ולעתים הוא מתקרב לסכנת הגלישה למדרון של תעמולה לאינטרסים של מדינת ישראל.

לאור זיקות ופיצוצים

החשש לתקלה זו מתעורר מיד עם קריאת „דברי הפתיחה" הקצרים של המחבר, המעיד על עצמו ש„הספר לא היה נכתב כפי שהוא לולא מלחמת ששת הימים", אשר „ספר זה נמנה בין פירותיה". האם עלינו ללמוד מזה, שהמאמץ להעמיק ב־הבנת עם ישראל ויהדותו על סמך קיומו, יצירותיו, השגיו (וכשלונו־תיו) בשלושת אלפי שנות תולדותיו לא היה בו כדי הבאת המחבר לדעה ברורה על משמעות המטען ההיס־טורי הגדול הזה, עד שבא האירוע האפיזודי של שנת 1967 והכשירו לגיבוש השקפתו? או — לשון אחר — שאין ליבנה מסוגל היום להבין ולהעריך את עם ישראל, את תול־דותיו ואת יהדותו אלא לאור ה־זיקות והפיצוצים של אותו שבוע? האם עלינו להבין שלולא סגר נאצר את מיצרי טיראן ולולא הפגיז חו־סיין את ירושלים העברית, וניתנה לנו ההזדמנות לנצחון צבאי ולכיבושים טריטוריאליים — לא היה ליבנה מגלה בעם ישראל וב־יהדות את המשמעות שהוא מייחס להם היום?

למותר להגיד, שמסקנה זו היא קריקטורה של עמדתו של אליעזר ליבנה; אולם הוא עצמו גרם שניתן לצייר קריקטורה זו, משום הסתירה הפנימית המתגלית לכל ארכו של הספר. ספר זה כולו מציג מאבק בין שתי מגמות, שהן, כנראה, מתרוצ־צות בקרב המחבר עצמו, מבלי ש־מאבק זה יהא מודע לו בבירור. אולם מאבק פנימי זה הוא המאפיין את המציאות הרוחנית במדינת ישראל והוא העתיד לקבוע גם את דמותם המוחשית של המדינה ושל העם, ומכאן חשיבות הספר וערכו התיעו־די לגבי דורנו.

לכאורה, כוונתו המפורשת של ליב־נה בספרו היא להוכיח שנקודת־המו־צא להבנתם ולהערכתם של הציונות ושל מיפעלה ההיסטורי איננה אלא ה י ה ד ו ת — ובזה ספרו נבדל מן הפובליציסטיקה הציונית המקובלת. אמנם, אין כ„יהדות" מושג רב־המש־מעות — הוא רב־משמעי מצד עצמו וניתן (ואולי נגיד — מופקר) לפרש־נות מכל הסוגים, ברמות אינטלק־טואליות שונות ולפי גישות מגמתיות ואינטרסנטיות שונות ומנוגדות זו לזו. לשבחו של ליבנה ייאמר שהוא משתדל לתפוס את היהדות מבחינת הלגיטימיות—כפועל בהיסטוריה, במ־ציאות המוחשית המיוחדת שיצר לו עם ישראל מתוך גורמים וכחות אימאננטיים, שהם שונים מאלה שמ־עלו בעולמם של עמים אחרים ותרבו־יותיהם; מציאות שעם ישראל קיים אותה במהלך ההיסטוריה שלו תוך הסתייגות מתרבויות אומות־העולם שמסביבו, ובמידה רבה אף בניגוד להן.

ייחודו של ישראל

ניכר שליבנה נתכוון להעמיד את „ייחודו של ישראל" (פרק ב' בספר) במרכז דיונו. ליבנה מסתייג מן ה־היסטוריוסופיה הציונית־חילונית ה־רווחת ומגישתה הסלקטיבית („ברוח ומנגנון") למה שמכונה „ערכי היה־דות". הוא מטעים ש„הציוויליזציה הישראלית (ההיסטורית) מיוחדת בהו־ויות־יסוד" שהן לא רק „סולם ער־כים" („חובת הלבבות") אלא — וב־עיקר — „הוראות התנהגות", והוא אינו מתעלם מן העובדה המכרעת שהוראות אלו הן מ צ ו ו ת מ ע ־ ש י ו ת; שמקורן ומובנן דתיים. הוא שולל בחריפות את פולחן התנ"ך כמיתוס לאומי, כפי שהוא מקובל ב־חינוך הציוני החילוני, והוא מכיר את משמעותה של תורה־שבעל־פה ושל הלכה שעוצבה על־ידה, אע"פ שאי־נו מן המקבלים עליהם עול תורה ומצוות ועול מלכות־שמים במשמעם האמוני־דתי. ליבנה הוא מן ההוגים והסופרים הציונים המעטים שלא מן המחנה „הדתי" המבינים שהתורה ו־המצוות, שהיו סימן־ההכר של עם ישראל מראשיתו ועד התחלת תהליך התמוטטותו כעם במאות ה־18—19, לא היו „צורת היסטוריה" (י.א. פרי־מסיבות היסטוריות) שבה התגלמה הציוויליזציה הישראלית, אלא שהם־הם הציוויליזציה הישראלית עצמה. העם הנושא ציוויליזציה זו עיצב לעצמו בתקופת אלפיים שנות גלו־תו צורת מציאות מוחשית עצמאית־למחצה במסגרתו של עולם זר ועו־יין ותחת שלטון זר, ושמר בקיומו היהודי החיצוני על ייחודו. ואילו ער־כו הרוחני של העם היה מכוון כולו ל„ציון" — לארץ ישראל ולשיבה אליה, כתנאי למימוש מלא של תכני יהדותו.

הציונות

על רקע של הגות אלו מציג ליבנה את הציונות כגורם היסטורי מיוחד לעם היהודי וליהדות. היא שונה שינוי מהותי מן התנועות הלאומיות של העולם המערבי המודרני. מבחינת הגורמים והכוחות המוב־ילים בעולם המערבי כפועלים במבני ההיסטוריה של הציונות, „שיבת ציון, קיבוץ גלויות, ה־התחלות והכיבוש, התקומה והלאומית והממלכתיות — הם „נסים". מבחינת המניעים הספציפיים של תולדות עם ישראל הם מתאימים מזה, וביטויים לכוח המציאות מזה. הציונות מגשימה את משאת ה־נפש של העם; היא צמחה צמיחה אורגנית מכל עברו ההיסטורי של העם היהודי — „סוף מעשה במחשבה תחילה", והיא השלב המודרני של המשכיותה של ההיסטוריה של העם ושל תכנו הספציפי — היהדות.

שיבת ציון המודרנית היתה הכרח קיומי של העם ושל היהדות, משום שלהמשך הקיום הגלותי אבדה הצ־דקה ואבד הטעם משעה שנפסקה ה־אפשרות לקיים בגולה את היהדות, היהודי, בעקבות האמנסיפציה, הלחץ הפיסי והפסיכי של הציוויליזציה המ־ערבית המודרנית וההתבוללות המת־חייבת ממנו. מדינת ישראל היא הב־סיס לשיקומה של ציוויליזציה ישר־אלית על יסודות שמקורם במסורת התרבותית היהודית, ושהם קיימים ועומדים גם לאחר התערערות המס־גרת הדתית המובהקת של מסורת זו. ציוויליזציה זו היא התגובה הנ־גדית על הציוויליזציה המערבית, ה־נוצרית־חילונית, הנתונה במשבר ה־מתבטא ב„זיהום רוחני ונפשי במק־ביל לזיהום בשמיים". ליבנה מקבל במלואה את ביקורת התרבות המ־ערבית המודרנית בגילוייה הכל־כליים, החברתיים, הרוחניים והנפ־שיים, הרווחת היום בחוגים של אינטלקטואלים במערב, ביחוד בארה"ב, והמתבטאת בצורה קריקטורי־סטית ב„מרד הנוער" ובהווי ההיפי.

להט מפריע המקלקל את השורה

כאלה הם — בניסוח של פישוט גמור — קווי המבנה הפרוגרמטי של ספרו של ליבנה. אולם בין התיכנון ובין הביצוע קיים פער, שנגרם על־ידי גורמים רגשיים ויצריים הפועלים במחבר והמקלקלים את שורת עיונו. סימן לכך כבר נמצא ב„דברי הפתי־חה", שעליהם כבר נרמז בראשית מאמר זה. לא הפרק „ייחודו של יש־ראל" היה למרכז הספר — כמתוכנן, אלא דווקא הפרק „מלחמת ששת הי־מים ומשמעותה הרוחנית" (!). בכל הרצאת רעיונותיו בספרו סוטה ליבנה לחלוטין מן הקו שאותו התווה בנקודת־המוצא — הפניה אל היהדות („ישראל" במשמעו ההיס־טורי), שהמדינה תשמש לה מסגרת קיומית ודרך מאבקים; יותר ויותר מתבלטת בדבריו המדינה הנקראת ב־שם „ישראל" כערך מבחינת עצמה, ועל הריבונות והעצמה כשיטת ה־לה מעין־דתית. צר לומר שליבנה נגרר אחרי הפיתיון של הלהט המטו־ריוסי והשכרון של השגי הגבורה הצ־באית, ואין הוא מרגיש לאיזה מדרון הוא מתגלגל: שהוא יונק דווקא מן הלאומנות של „הציוויליזציה המער־בית" בנוסח המאה ה־19 והמחצית ה־ראשונה של המאה ה־20, ובכך הוא מתקרב לפרימיטיביזם „הכתו־לאומי" של חוגים מסויימים בממסד הישראלי.

ליבנה מצטרף להכרזות והעמלי־תיות הריקות שמלחמת ששת הימים ותוצאותיה שינו את פני המציאות הנפשית והרוחנית בישראל ומהוות תחילת ריפוי נגעינו החברתיים — מה שלא היה ולא נברא. ליבנה, היוד־ע ומבין בטיבה של „הציוויליזציה הישראלית" המקורית וההיסטורית והמזדהה (או על כל פנים שואף להזדהות) עם תכניה — כיצד לא עמד לו בושרו העיוני והביקורתי להכיר שנצחונות צבאיים וכיבושים טריטוריאליים (והא־יהדין בכל השג־גים מדיניים) לעולם לא יוכלו להיות הגורמים לכך שיהודים שנותקו או שניתקו את עצמם מן התכנים האלה יחדשו את קשריהם עם מסורת ה־ציוויליזציה ההיא?

המציאות מעידה שהכוונת התודעה לבעיותיה של המדינה לא זו בלבד שאין בה משום החייאת היהדות, אלא שכרוכה בה הסכנה של הסחת־הדעת מאותם התכנים שליבנה עצמו רואה אותם כמהותיים לעם היהודי ההיס־טורי. במקומו של עם זה, המוגדר ביהדותו, הולך ומתגבש עם שההשת־תייכות לו נקבעת על־ידי תעודת־זהות התמוה בידי פקיד של הרשות המדינית ועל־ידי השרות בצבאה של המדינה. לשון אחר: במקום מדינה המוגדרת על־ידי מהות עמה (מדי־נה למען קיום העם) — שהיא המד־

אליעזר ליבנה

פרופ' ישעיהו ליבוביץ

דינה שאליה לכאורה מתכוון ליבנה — מתגבש עם המוגדר על־ידי המנ־גנון המדיני־שלטוני־צבאי (עם למען קיום המדינה), עם במשמעות הפא־שיסטית של מונח זה — ואין ליבנה חש כלל בעובדה הזאת. העם המתג־בש כאן אפשר שיוסיף לקרוא לעצמו „העם היהודי" (אם כי מסתבר שב־סופו־של־דבר יעדיף את השם „העם הישראלי" — ולא מתוך התייחסות ל„ישראל שבזמן" אלא דווקא ל„ישראל שבחלל"!), אך הוא יהיה יצירה חדשה, סינתטית, ולא ההמשך של העם היהודי ושל ההיסטוריה שלו.

ההתנתקות מן היהדות במדינת ישראל

לפי ליבנה, הציונות היא האקטו־אליזציה של היהדות ההיסטורית, תולדית ההווה שלה הקשורה בשרש־רת העבר. הוא מבחין בשני זרמי הגות ומעש שנתגבשו בציונות: (1) זרם של יהודים שלהם היתה הציונות הביטוי למורשתם, שמימיהם לא נות־קה תודעתם ממנה, בין שעמדו על אופיה הדתי של מורשת זו, בין שפרקו מעליהם עול תורה ומצוות (פירוק חלקי או שלם) — הצד השווה שלהם הוא שכולם הגיעו מן השר־שיות היהודית שלהם במישרין לציו־נות; כאלה היו לא רק עליות החסי־דים שמסוף המאה ה־18 ואילך, ש־קדמו לציונות המאורגנת אידעונית־מ־דינית מוחלטת; כאלה היו לא רק הר־בים של תנועת חיבת־ציון וכל רא־שית הציונות המדינית, אלא אף רובם של בעלי־הבתים, של האינטלקטוא־לים ושל החלוצים של „העליה הרא־שונה" (שמשנות ה־80 ואילך), מייס־די המושבות, ואף רבים מבין החו־לוצים של העליה השניה (הדמות הייצוגית היא ברל כצנלסון) והשד־לישית (כגון אליעזר ליבנה עצמו). (2) הזרם הפוסט אסימילטורי, של יהודים שנתאכזבו מן ההתבוללות, בין שנואשו מאפשרות הצלחתה בין שמאסו בה משום שהוסיפו לחוש את עצמם זרים בעולם הגויי, ושאפו לחז־ור לאומתם, לעתים ללא ידיעת טי־בה ומגמת דרכה בהיסטוריה; למותר לציין שהדמות הייצוגית כאן היא הרצל. ליבנה מציין בצדק שהמשותף לשני הזרמים היה „רצון כביר להמ־שיך בקיומה של היהדות והכרה־הרגשה שהדבר לא ייתכן בתנאי הת־פוצה בעידן המודרני".

אולם ליבנה מתעלם לגמרי מזרם שלישי, שאף הוא נכלל בציונות מראשיתה, זרם שראשיתו היתה מצ־ער, ואחריתו שהוא עומד לעצב את דמות העם במדינת ישראל. זהו זרם של יהודים שבשבילם הציונות היא האמצעי להינתקות מן היהדות בלי שיצטרכו לשם כך להתבולל בגויים; יהודים המתכוונים לכך שהציונות תש־חרר אותם מסבל הירושה של עמם ומכל תכניה הספציפיים — שאינם אלא דתיים — של ההיסטוריה, של המסורת הרוחנית והנפשית ושל ה־הווי של העם היהודי, ושמשמעו של המפעל הציוני יהיה יצירת אומה חדשה, חפשיה מכבלי ההיסטוריה והמסורת הזורים לבניה ומעצבת ל־עצמה דמות חברתית ותרבותית לפי בחירה — והיא בוחרת ביסודות וב־ערכים של העולם המערבי „הנאור". יש שמגמה זו של חיסול היהדות מת־קשטת בנוצות של ארכאיזציה — של שימוש בשמות ובסמלים קדומים מן ההיסטוריה, המוצגים כניגוד לסימני־ההכר של היהדות האקטואלית, ויש שמגמת־חיסול זו מוותרת אף על הארכאיזציה.

הביטוי הסמלי הספרותי המובהק של ציונות אנטי־יהודית זו הוא „הד־רשה" של הזז, וביטויה הקריקטורי־סטי הוא תנועת „הכנענים". העקביים בתפיסה זו אף מגדירים עצמם בפי־רוש כאנטי־ציונים, משום קשריה המוצהרים של הציונות לעם היהודי ולהיסטוריה שלו. הכנעניות הפרוגר־מתית המוצהרת והלוחמת אמנם נש־ארה נחלת מיעוט קטן ונחשבת ל־תופעה שולית; אולם לאמיתו של־דבר זרם זה מטביע חותמו על החב־רה ועל התרבות של המדינה שהוקמה על־ידי הציונות, והוא למעשה מב־טא את הלך־הרוח הבלתי־מודע — ולעתים אף המודע — של חוגים רחבים בציבור, ביחוד של האינט־ליגנציה ושל הנוער. ותיקי זרם זה בציונות — שנציגו האישי המובהק הוא דוד בן־גוריון — דבקו בארץ ישראל משום מגמה להסתלק מן ה־עולם היהודי שבגולה; בלשון העב־רית — משום סלידתם מלשון דיבו־רם של המוני היהודים; בצורות הח־דשות של התיישבות והתגוננות — משום סלידתם מן ההווי היהודי המ־סורתי. הדור החדש שנתחנך חינוך לאומי חילוני בארץ אינו צריך עוד להפגין את התנגדותו ליהדות: בש־בילו מובטל ראשון הוא ש„הישר־אליות" היא אנטי־תזה ל„יהדות", שהיא זרה לו; כל מה שהוא יודע עליה איננו אלא שהיא מפריעה לו באורח־חייו התקין.

ללא קשר למציאות

הפרק הערוך ביותר ב„ישראל ומש־בר הציוויליזציה המערבית" הוא ה־„אקולוגיה הרוחנית של שבי ציון", שבו ליבנה מגולל פרוגרמת־חיים ל־יחיד ולציבור, „המעוגנת במושגים ישראליים שרשיים" והעונה על השא־לה: „כיצד מיישמים את קני־המידה המצויים במסורת הישראלית במצי־אות המטריאלית והנפשית החדשה?"

פרוגרמה זו מוצגת מול אורח־החיים של חברת־השפע בעולם הצי־וויליזציה המערבית המודרנית, ו„קני־המידה" של המסורת היהודית מוצ־גים מול סולם־הערכים של אותה חברה. בפרק זה וכן בפרק „הסתיי־מותה של העת החדשה" מפליג המ־חבר בתיאור של מה שנראה לו כ־התמוטטות, התפוררות והתנוונות של עולם הציוויליזציה המערבית, של החברה המגאלופוליטנית, הפוסט־אינדוסטריאלית, פוסט־נוצרית ו־פוסט־הומניסטית, נטולת נורמות מ־חייבות וערכים, המשחיתה את עצמה, את האדם המתקיים בקרבה ואת הטבע שבקרבו היא שוכנת. אולם התיאור הנאה של פרוגרמת־החיים המושתתת על עקרונות, הנחיות וער־כים שממקורות היהדות, לוקה ב־טישטוש התחום שבין הרצוי והמצוי.

אמנם ליבנה רחוק מאידיאליזציה מגמתית ואין הוא נמנע מלהצביע על סכנות מסויימות ומלחשוף כמה פגמים שבמציאות הישראלית. אולם בדרך־כלל הדברים על התכנית ה־ישראלית של מבנה חברתי ואורח־החיים של היחיד ושל המשפחה כתו־בים (שמא במתכוון?) בצורה המש־אירה את הקורא תוהה ותמה בכמה מקומות: האם מדובר בתכנית המוג־שמת במדינה והחברה בישראל, או בתכנית שעל הגשמתה מתנהל מאבק במדינה ובחברה בישראל, או על חזון ללא קשר למציאות הישראלית?

בשום מקום לא נאמרה בספר ב־צורה מפורשת האמת המרה — שהת־שובה השלישית היא האמיתית ברוב המקרים. ודאי יש להסכים עם ליבנה שערכה וחשיבותה של מדינת ישראל לגבי העם היהודי ולגבי עתידו של עם זה אינם במה שכבר מצוי, או הושג או הוגשם במדינה, אלא במה ש ע ש ו י להימצא בה — ואולי רק בה — אם יאבק העם למענו. אלא שמחובתו של ליבנה היה לציין בכל חריפותה את עובדת היעדר כל מג־מה למאבק על ערכים בחברה ובמ־דינה בישראל (פרט להעלאת המדינה עצמה והמאבק למען האינטרסים שלה לדרגת ערכים עליונים — ברוח סו־לם־הערכים הפאשיסטי) ואת עובדת ההסתגלות הכללית־כמעט של הצי־בור בישראל, מטעמים של נוחות אי־שית וציבורית, למציאות כמות־שהיא, על כל פגמיה וליקוייה הידועים ב־ציבור. ליבנה נמנע מזה — וזהו פגם חמור בספר שיומרתו היא לשמש מורה לנבוכים ביהדות, בציונות וב־ישראליות בדורנו: אין ספר מחנך אלא אם הוא ספר של תוכחה מתוך אהבה.

חיקוי המערב

לא היתה לליבנה כל הצדקה להצ־גת הישראליות כאנטיתזה לרקבון של הציוויליזציה המערבית המודר־נית. העימות בין „ישראלי" ובין „ה־ציוויליזציה המערבית", שהוא רעיון מרכזי של ספרו של ליבנה (ראה שם הספר!), הוא חסר טעם ואף נפשה מגוחך נוכח העובדה שתכניה של ה„ישראליות" — בפועל אינם אלא העתקים גרועים או חיקויים צלובים של נתונים, ערכים, שאיפות ומגמות של אותה ציוויליזציה (המתנוונת לדעתו של ליבנה), ושאין „ישראליות" זו כשלה ולא החינוך הניתן לרובה של האוכלוסיה המתחנכת בבתי־הספר של ישראל מכוון כולו לערכי האזרח כפי שהם מוגדרים בעולם המערבי הנאור; אין זה יונק במקורות היהדות, לאחר השמטת היסודות הבו־ביים, המחייבים, מן המקורות אין בהם עוד משום כוח חי.

ליבנה מתפעל מן המקום התנ"ך (תנ"ך ללא משמעות דתית!) בחינוך הלאומי: „כבסיסו ומרכיבו העיקרי" הוספת של קטעי תורה־ש־בע"פ והגות דתית לאחר־תנ"כית הלימודים במסגרת „התודעה הדתית" העלובה. אולם הוא מת־רון או חוטא בהתעלמות מ־כשהוא אומר: „כל זה חודר בונים לעולמם האינטלקטו־אלי הרגשי של יהודי א"י". האמנם מבין שהתנ"ך הקטוע והקצוץ ספרות ההלכה וההגות הדתית, הנכללים בתכנית־הלימודים מופיעים במסגרת זו ולאורה מגמה הכללית של החינוך זרים, שאין התלמיד יכול למצוא עניין ואין הם בעיניו אלא עומס מיותר מבחינת הצר־כים של אותו עולם תרבות מכוון אותו חינוך?

ההצטפפות בערים

ועוד דוגמה קטנה־יחסית: רבות, לעיוות שבין חזון הפ־ישראל ובין הציוויליזציה ה־אם „ישראלי" היא ישראל; ולא ישראל חזונית: ענין ה־מופלג הכתקדם (האורבני) שבו ליבנה — בעקבות סוצ־יולוגים, כלכלנים, טכנולוגים ופילוסופים בעולם המערבי — אחד הפגמים הקשים ביותר ב־חברה המודרנית: השחתת הס־ביבה הטבעית על־ידי האדם והשח־תתו על־ידי הצטופפותו בסביבה־טית שהוא יוצר לעצמו; כ־תופעה הזאת כציג ליבנה או־בין האדם ובין הטבע כחיז־מרוחה של מסורת היהודית תוך עיניך מראות שדווקא מ־ראל השיגה שיא עולמי ב־אורבניזציה: כ־90% של אוכלוסיה היהודית) הם עירונים, וכמות־הדווסים בתחום עירוני אחד אינו עולה על 20 ק"מ — ו־סימן לשינוי מגמה יישובית.

דיונו של ליבנה ב„אקולוגיה הרוחנית של שבי ציון" — ולמעשה כולו — נועד להוכיח שהציוויליזציה המתגלמת בחברה המוקמת במדינת ישראל ממשיכה את ההיסטוריה של „הציוויליזציה הישראלית": דשת אותה על־ידי הגשמה וערכים שהם ספציפיים ליה־היו עולמו הרוחני של העם ההיסטורי. ליבנה לא הצליח את התיזה הזאת, ולא י־להוכיחה — משום שאין ה־את המציאות. העולם החבר־תי של מדינת ישראל אינו של „הציוויליזציה הישראלית" הכנה היה התורה וצורתה ה־צוות המעשיות. מה שמוק־הוא עם שקשרו עם העבר היהודי ההיסטורי אינו אלא מוצהרת בלבד, ואילו מבחינת והצורה הממשיים של החיים כל קשר עמו. מאחר שהיהו־דות הקונסטיטוטיבית שלו, גורם המגבש אותו לעם ו־המנגנון המדיני בלבד. מה אותו כעם איננה אלא הפונק־ממלא בקיום מדינה, ריבונ־

הסוף בעמוד 16, טור

*) אליעזר ליבנה: ישראל ומש־בר הציוויליזציה המערבית, 239 עמ', הוצאת שוקן.

תני ליבנמן אילון

התשובה לספטמבר השחור

לבטל את האסור המדיני על הוצאתם לפועל של פסקי־דין מוות

מאת ח"כ יזהר הררי

בה בשעה שהחזית הצבאית על גבולות ישראל נראית כנוטה לרגיעה הולך וגובר הטרור, ביחוד בארצות חוץ ובדרכי העולם. זהו האתגר הבטחוני העיקרי שאנו חייבים למצוא לו תשובה. כניעה למחבלים תעשה ללעג ולקלס את כל עשיית המשפט הצדק בעולם. מה בצע בחוקים טובים, מה טעם בשופטים מלומדים ומנוסים השוקלים כל זות והזירים בדין אם ישוחררו הנדונים מבית הסוהר ויפטרו מכל ענש הוצאת כעשי טרוריסטים שתפסו בני ערובה חפים מפשע ומאיימים בהרגם.

בספטמבר השחור 1970 שיחררו מדינות נאורות — בריטניה, גרמניה, שוייץ ויוון — את הפושעים שנתפסו, הועמדו לדין על רצח או נסיון לרצח ונדונו על־ידי בתי־משפט חוקיים של המדינה. לילה תאלד שוחררה מאנגליה ללא משפט, הרוצחים בנמל התעופה מינכן שגרמו לפציעתה של חנה מרון נחנו בגרמניה שוחררו. המתנקשים במטוס אל על בציריך, רוצחי צוות הטיס יורם פרס, דונו ושוחררו. באתונה הגיעו לשיא השיכלול המשפטי: הובטח לשחרר את זורקי הפצצה למשרדי אל־על ורוצחו ילד יווני קטן, אולם בטרם שוחררו ותוך קיום הבטחת השיחרור, דנו אותם ל־22 שנות מאסר לפני שיחרורם.

השחור שבספטמבר הוא, כי בחודש זה נתערערו יסודות הצדק והמשפט של אירופה, ששמרו על יחסי אנוש וחברה דורות רבים ובלעדיהם כל דאלים גבר ואיש אינו בטוח עוד בעתידו ובהגנה על חייו. מסופקני אם מדינות אירופה מרגישות לאן הן מתדרדרות.

מותר, כי המחבלים לא נתנו דעתם על העובדה, כי בידינו בני עוולה רבים, הרבה יותר מאלה הנתפסים על ידם. לעומת בני עוולה שבידיהם חפים מכל פשע, כמו בני ערובה שנתפסים ומוחזקים על־ידי המחבלים לסחר־מכר, לבצוע זממם לשיחרור אסירים, בידינו פושעים שפוטים על רציחות ועשיית אנשים לבעלי מום לכל ימי חייהם. המחבלים במעלליהם בוטחים בהגינותנו ובחששנו, כי לא נסטה משלטון החוק. אמונים הם על כך שהשקפותינו המגושמות התרבותיות כה מושרשות בנו, עד שהם, כנופיות הטרור, רשאים להשתולל כחפצם, להחזיק בבני ערובה חפים מפשע ולאיים בהריגתם, אחד בכל שעה, כפי שאיימו בכפר האולימפי, עד שייכנעו להם. העולם עומד נדהם בפני חוסר האונים שלו עצמו, בראותו כיצד הורסים לעיני הכל את כל המוסכמות והבטחונות של החברה התרבותית, ועם ישראל עומד נכלם ומבויש.

מקרה אוקמוטו

מאז מלחמת ששת הימים כמעט לא הוציאו בתי דין ישראליים פסקי דין מות, אף בעוון הפשעים הבזויים ביותר, בגלל סלידתנו מענשי המוות. מכוניות התופת בשוק מחנה יהודה, הפצצה בקולנוע ציון, הפיצוץ בקפטריה של האוניברסיטה ועוד מעשים מבישים בירושלים, פצצות שהונחו בתחנה המרכזית ובשדרות הקרן הקיימת בת"א, התנקשויות דרמות בנתניה ובחיפה, יריות על אוטובוס מלא ילדים והריגת אחד־עשר איש באביבים, עזה שבמשפחה עלתה על כולם, כגון רצח ילדי משפחת ה... מבריטניה, רצח האחות מבית־חולים הבפטיסטי, התנקשויות באנשי צה"ל ובפועלים שהתכוננו לצאת לעבודה ומעל לכל, הפשעים של חטיפת חומרי־נפץ באוירונים, חטיפת מטוס „סבנה" והרצח הדמים שבוצע על־ידי שלושת היפאנים — לא שינו את מידת העונש. אוקמוטו נשאר בחיים, אחרי השתתפותו ברצח 22 חפים מפשע ופציעת יותר מ־70 איש. אוקמוטו זה הדאי שהגיע לו עונש מות על רציחות, במלחמה זו לו, בארץ שאין לה שום נגיעה לארצו ולא להשקפותיו.

ברור, כי ההחלטה שלא להוציא לפועל שום גזר־דין מות היתה החלטה מדינית ולא משפטית, והגבי צדיק החלטה זו. לא כאן המקום להסביר הנימוקים לכך. נוסף על כך, שומרי חוק נכבד את פסקי הדין והוצאו בעבר ולא תיפול שערה מראשו של מי שכבר נדון, והשופטים לא מצאו לנכון לדון אותו למות.

אולם כאשר נלחמים בנו בלא כל ריסון, באמצעים לא שגרתיים ובבגידות ציניות, כאשר רוצים להתנקש בחופש הופעתנו בכינוסים, בזירות בינלאומיות שזכותנו להופיע בהן — נראה לי שיש לבטל את האיסור „המדיני" על הוצאת פסקי דין מות במקרים שבית המשפט ימצא שהוא העונש הראוי לנאשם — אולם בלי שנבצע את פסקי הדין הללו, כל עוד אפשר יהיה שלא לבצעם. הנדונים לא יקבלו חנינה, עונש המות יחוף על ראשם וגורלם יהיה בידי המחבלים התופסים חפים מפשע כבני ערובה, במזימה לשחרר מבית הסוהר פושעים נדונים. היה אם יתפסו שוב בני ערובה כאמצעי לחץ לשחרור אסירים נדונים יידעו המחבלים, כי אותם פסקי הדין המושעים יבוצעו ללא היסוס.

יהיו כאלה שיראו באי־בצוע פסקי דין־מות לאחור והשהייתם אכזריות. בארצות הברית היו פושעים שחיכו שנים להוצאה לפועל של גזר דינם אף עד כדי 12 שנה, ואיש לא ראה בזה אכזריות מיוחדת או אמצעי בלתי־חוקי ועובדה היא שנדונים אלה זכו בימים ובשנים של חיים.

הצלת בני ערובה באמצעי זה לא תהיה, כנראה, דבר פשוט וייתכן שהתרופה לא תפעל מיד כפי שמצפים. אולם לאחר נסיון אחד ושני, אולי יבואו סוף סוף המחבלים לכלל הרהור על מעלליהם, מדינות ערב בודאי יתערבו במוקדם או במאוחר, אצל המחבלים ויטיפו להם, כי בתפיסת בני ערובה הם רק קוטלים במזידים במקום לשחררם.

אין אנו ששים לבצע גזרי דין של מיתה והלואי ולא נצטרך להוציא להורג אף אחד, הגם שהנאשמים בידינו על־ידי בתי דין חוקיים ושקולים הוטל עליהם העונש המגיע להם לפי העבירות שבצעו. אבל מטרת החוק היא להגן על החברה, להגן על שלום המדינה ואזרחיה. אולי נציל באמצעי זה חייהם של חפים מפשע ונצליח להתגונן בפני החיה המשתוללת שבאדם.

אנו עומדים בפני אתגר אכזרי שלא היה כמוהו. אירופה כולה נבוכה ואינה יודעת כיצד לצאת מהסבך ולהתגבר על חולשותיה. שיטות־עניינים חריגות דורשות לפעמים אמצעים אמיצים.

הצעתי זו היא לשיקול ולמחשבה.

הקבר העתיק שליד פקיעין

מאת יהודה אריאל

בדרך בכביש גלילי צר לפקיעין, יש חורש קטן ובו עצים עתיקים. עצי אלון הטיפוסיים למקום קבר מקודש על ידי תושבי הארץ. מאות שנים היה במקום זה גל אבנים לסימון המקום, והעצים כדברי התושבים הם עדות ה„אליי", הקבר הקדוש. כמו אתרי קבורה קדומים אחרים בארץ גם כאן נקרא האתר — א־סדיק, או בשם המלא שייך יוסף א־סדיק.

בכל מקום שהערבים שמרו על השם א־סדיק, ברור גם להם שלא מדובר בשייך קדום או גדול משלהם, אלא בחכם יהודי קדמון. בקרב תושבי הארץ היתה המסורת, כמו אצל היהודים, שקברי צדיקים הם מקומות לשטח בהם תפילה. נערה כי תלך להינשא תעלה אל הקבר לתפילה. אשה בחודשי ההריון שלה תבוא לבקש על פרי בטנה. אדם כי יחלה, קרוביו באים להדליק נר על קברו של א־סדיק. התושבים הדרוזים היו תולים על העצים העתיקים סרטי אריג צבעונים, סגולה שתישמע התפילה.

מסורת היא בקרב תושבי הארץ, שמקום קבר קדום הוא מקודש עד כדי כך, שאיש לא יהין לעבוד שם עבודה. היו משאירים במקומות אלה את המחרשות או חבילת זרדים ועצים שנאספו בשדה ולא היו גונבים אותם. שום אדם אף לא היה מעלה בדעתו לשבור ענף קטן שבקטנים של העצים הקדומים. המסורת בקרב בני הארץ אומרת: כל השובר ענף מעץ במקום הואלי, לא יגמור את שנתו. לכן מוצאים בכל מקומות הקבורה עצי אלון עתיקים, בני מאות ואלפי שנים. כך מצאנו זאת גם בגולן באותם המקומות בהם הושמד כליל היער הטבעי. עצים ליד קברים נשמרו מכל משמר.

איך נראה עתה המקום שבמשך דורות נשמר מכל משמר. איש לא נגע בעצים ועוברי אורח הוסיפו מדי פעם אבנים על הגל שהיה במקום. מאז שמשרד הדתות שיפץ ושיפר את מקום הקבורה העתיק, הציב לוחות עם דברי תורה של הטמונים כאן, וציון קבר, לא חולף חודש מבלי שיד זדונית לא תפגע בו. ציון הקבר שבור. לוחות ההקדשה נשברו ורק אחד נשאר שלם בהיותו נסתר מאחורי עץ. האלונים העתיקים שלא ידעו יד מחבלת למעלה מאלף שנה, מושחתים מדי פעם.

רועים פוגעים בציוני הקבר

אומרים אנשי המקום: אנו איננו נוגעים באתר, אולם עושים זאת מטיילים. באשר לציוני הקבר אנו יודעים שילדים ורועים צעירים מבני הכפרים פוגעים בהם. אינם יכולים לסבול את התרבות החדשה, לחזות שיש נוצצים עם כתובות. קולעים אבנים ושוברים. למרות שגם היו באים מבני המיעוטים — אמנם רק מעטים — לשטח כאן את תפילתם.

אומר אחד מזקני פקיעין: באין אמונה בלב, היד משחיתה הכל. היו משאירים את גל האבנים כפי שהכרנו אותו אנו ואבותינו, איש מהרועים לא היה עולה על דעתו לפגוע בו. גם מעצרם של נערים רועים החשודים בפגיעה באתר המקודש, לא שינה דבר. מדי חודש או שבוע פוגעים מחדש ב„אליי" שלנו. הם אינם מאמינים יותר כי יוסף א־סדיק יתנקם בהם.

משרד הדתות קבע שלטים

שנים אחדות אחרי קום המדינה דאג משרד הדתות להקים מצבות בקברים שלפי המסורת הם של תנאים ואמוראים. קברים כאלה רבים בגליל, ואחד מהם הקבר הקדוש ליד פקיעין המכונה בפי אנשי האזור שייך יוסף א־סדיק, למרות שאיש מהם אינו יכול להגיד מי היה אותו יוסף. לפי המסורת של תושבי פקיעין היהודיים, קבור במקום זה רבי יהושע בן חנניה וכן סבורים שגם רבי הושעיא איש טיריא נטמן כאן. טיריא היה מקום ישוב שנמצא בין פקיעין של היום לבין אתר הקבורה.

על הושעיא איש טיריא אנו יודעים שהיה כובס. היו לו בגדי צמר מיוחדים משלו, כדי שלא יגידו הבריות שהכובס לובש את בגדי הלקוחות שלו. על רבי יהושע בן חנניה מספרים לנו המקורות שנגד עם הסנהדרין ליבנה, משם גלה לפקיעין. התפרנס מעבודות בפחים ועמל קשה בהיותו פחמי ועושה מחטים, כנראה כייצור לוחי בעת שריפת העץ לפחם. הוא היה ידוע כאדם פיקח שעמד מול קיסרי רומי בויכוחים, מול 60 חכמי אתונה ויכול להם בויכוחים ובתשובות קולעות בדרך המשל ובהוכחה ישירה.

רבי יהושע היה מתלמידיו של רבי יוחנן בן זכאי, שאמר עליו „אשרי יולדתו" הן בגלל פיקחותו והן בגין אותה האשה — אמו — שהביאה את בנה בהיותו בעריסה, לבית המדרש, למען יתרגלו אוזניו לשמוע דברי תורה.

רבי יהושע היה אומר: עין־הרע ויצר־הרע ושנאת־הבריות, מוציאין את האדם מן העולם.

שגעון הרחמנות

התנאים הנהוגים בבתי הכלא בארץ אינם מרתיעים מחבלים

מאת אליהו סלפטר

עוברים כאן כשש שעות ביום. במוסד קיים מכון לתסרוקת ותמרוקים בו שיעורי מוסיקה, קורסים להשתלמות בשפות, וחוגים לדראמה. האסירות כאן עסוקות גם בהכנת תבשילים, בהתעמלות ובאיפור. בערבים מסתכלות כולן בתוכניות טלוויזיה.

מדוע לא נספק כאן אוירה ביתית. ככל האפשר?

„אני מבוהה כי אוירה כזאת מרפה את המתח", הסבירה מנהלת

תרז האלאסה, מחוטפות מטוס „סבנה" בלוד, במכון לתסרוקת של בית־הסוהר נוה־תרצה. ברקע — הספרית מסדרת שערותיה של סוהרת

המוסד לעתונאי שביקר במקום. לא, המדובר אינו בפנימיה לבנות ואף לא במוסד של עליית הנוער.

המדובר בבית סוהר ישראלי בו מוחזקות טרוריסטיות ערביות שנידונו על מעשי רצח, חבלה, נסיון חטיפת מטוסים ומעשים „בטחוניים" אחרים מסוג זה.

כאשר ראיתי בעתונות, לפני שבועות אחדים, תמונות מהצגת תיאטרון חובבים בבית כלא לנשים בה השתתפו, זו ליד זו, מרצחות ערביות וסוהרות יהודיות, חשבתי שהמדובר במקרה חריג, יוצא דופן, חד־פעמי. אך בשבוע שעבר התפרסמה ב„ידיעות אחרונות" — וב„דיילי אכספרס" הלונדוני —, רפורטאזה מצולמת שערך צמד כתבים זרים באותו בית כלא והתברר, כי המדובר לא במעשה חד־פעמי אלא בשיטה שמאחוריה אפילו פילוסופיה.

מצטט העתונאי את מנהלת המוסד: „בנות אלה כלואות בלאו־הכי, מנותקות מחבריהן(!) ו„האוירה הביתית" מיועדת „להתגבר על הצבר" ומכשירה את האסירות לעתיד קונסטרוקטיבי".

איני יודע אם אכן כך מכינים עבריניות „רגילות" לעתיד קונסטרוקטיבי. אבל חושש אני שמשהו לא כשורה עם הערכים שלנו — או לפחות של אלה האחראים לדבר — אם בכלא ישראלי היות כמו בבית הבראה מחבלות שרצחו קונים שלווים בסופרמרקט, הבריחו חומרי נפץ למכוניות תופת, הניחו פצצת זמן בבית קולנוע, איימו על חייהם של עשרות נשים וילדים במטוס.

*

לגבי חלק מהן אין אנו יכולים אפילו לומר שכשלון נסיונן מקל על חומרת מעשיה. ולוא לא נתפסו פרילין ואחיה בראדלי — הן היו כיום מדריכות להברחת נשק וחומרי נפץ באחד מבסיסי אימונים של המחבלים. ולוא הצליח נסיון המחבלים להשתלט על מטוס סבנה, היו כיום ערך חלסה ורימה טאנוס גיבורות העולם הערבי ודוגמה אשר נערות ערביות צנועות חסודות צריכות ללכת בעקבותיהן.

אלה הן הנשים אותן אנו מלמדים לגנן, לבשל מטעמים, מנעימים את זמנן בחוגי תיאטרון ובבידור בטלוויזיה (ואם יאמר כי באותו בית סוהר יש גם אסירות יהודיות שנידונו על פשעים לא־פוליטיים, אפשר להעמיד סימן שאלה אם אמנם רצוי ששני הסוגים יוחזקו ביחד — גם מבלי להיכנס לשאלה מה צריך להיות המשטר לגבי רוצחות לא־פוליטיות).

*

יש גם משהו מאד עקום, הן במחשבה הן בשיטה, אם אנו לומדים על נשים שעבדו אמונים במתנות פטה, כי „בעבודתן היומית עוברות האסירות, ללא שמירה, דרך דלתות פתוחות בבנין המינהלה".

אך, וחוששני, שאין זה רק ענין של משטר (או חוסר משטר) המונהג מלמעלה. איזה הבנה יש למשמעות המעשים עליהם נידונו המחבלות, ואיזה יחס לזכר קורבנותיהן, אם נאמר כי „סוהרות ואסירות יושבות אלה ליד אלה במכון לתסרוקת ד"".

אין זה גם ענין של מה שמתרחש מאחורי כותלי מוסד סגור בלבד. הידיעות על גן העדן בכלא (כלשון העתונאי שביקר שם) מגיעות מלונדון, וללא ספק, גם אל מנוות המחבלים ובודאי לא מוסיפות לכוח ההרתעה של הסכנה שפעולה לא תצליח וסופה תהיה בבית סוהר ישראלי. אך יותר חמור, אולי, הוא הרושם שעושה שיום כזה של השלטונות אל מרצחות על היושבים כאן, בישראל, אל הנדרשים מידי פעם ללוות לדרכם האחרונה את קורבנות הטרור הערבי.

על מי בעצם רוצה הנהלת בית הסוהר לעשות רושם טוב? על „העולם הנאור" שהמשיך במשחקים האולימפיים עוד בטרם התקררו גופות אחד עשר הנרצחים הישראליים? על מומחים לפנולוגיה שבודאי ימצאו הסברים פסיכולוגיים וסוציולוגיים להתנהגות הפושעים? על עצמנו, כדי להוכיח עד כמה אנו טובים ושונים מכל הגויים?

ישראל עם של רחמנים ובני רחמנים. אך יש גבול שמעברו הרחמנות חדלה להיות מידה טובה. דומני כי בבית הסוהר למחבלות עברו כבר את הגבול הזה.

המאבק נגד כופר התעודה

מאת רוברט וואלטש

לונדון

במאבק היהודי הציבורי להביא את ממשלת ברית המועצות לשינוי עמדתה בענין כופר התעודה שהוטל על יהודים המבקשים לעלות לישראל, מצא ביטוי בסנאט ארצות־הברית, בו הציע השבוע הסנאטור אברהם ריביקוף (דמוקראט) לשלול את אישור הקונגרס מן ההסכם המעניק לבריה"מ הטבות ביחסי הסחר עם ארה"ב, אם לא יבטלו הסובייטים את הכופר. אכן, ההיסטוריה חוזרת.

עם רוסיה יש לעם היהודי „מלחמה" כבר 90 שנה והיה ברור שאינו מספיק הכוח היהודי לבדו לנהל מערכת כזו. דרושים בעלי ברית, שיש גם להם כוח פוליטי ממשי. העם היהודי לא היה יחידה פוליטית טובלת במובן בינלאומי במאה ה־19, ובכל זאת היו תמיד יהודים, ביחוד בארצות מתקדמות, שניסו להשפיע על יחסי המעצמות ליהודים. מושג על מאמצים אלה מקבל הקורא של ספר תולדות הוועד היהודי האמריקאי, שיצא בימים אלה*). הפעולה הרשמית של הועד זה התחילה ב־1906, אחרי סידרת הפוגרומים עליהם כתב ביאליק את שירו „בעיר ההריגה", הידוע עד היום לכל תלמיד עברי, אם־גם נסיבות הימים הם קצת מעורפלות בתודעת הנוער.

הועד היהודי האמריקאי לא היה הראשון שעסק בפוליטיקה יהודית בינלאומית, אולם זכה בהישגים מרשימים, מפני שהוקם בארץ השונה מכל הארצות האחרות. אמריקה בשנות המאה ה־19, תחת נשיאותו של תיאודור רוזוולט, התחילה לעלות לדרגה של מעצמה גדולה, הודות לאימפריאליזם שלה שהתבטא במלחמה נגד ספרד והביא לרכישת האי קובה והפיליפינים במזרח הרחוק. נוצר המצב המפליא שאמריקה (המעצמה „האירופית" המערבית ביותר) נצטוותה לשכנת המעצמה האירופית המזרחית ביותר, משום שהשתיים נפגשו במזרח הרחוק, בקצה המזרחי של אסיה.

אמריקה היתה מזיגה של אומות שונות ולא היה בה מקום לאפליה נגד יהודים — לפחות להלכה. המהגרים שבאו במחצית הראשונה של המאה ה־19, ברובם יהודים גרמנים, הגיעו לעמדה כלכלית חברתית בולטת. הם היו אריסטוקראטיה לא רק בצבור היהודי אלא גם בחברה הכללית, ביחוד בניו־יורק ובערי החוף המזרחי, הודות לתרומתם לתרבות ואמנות (לא בתור אמנים אלא בתור קוני יצירות אמנות). למשפחות אלה היתה תודעה עצמית ניכרת — מנטאליות דומה לזו של „יהודי החצר" בגרמניה במאה ה־18, שהיו בנקאים של הנסיכים. משום כך קוראת המחברת גם ליהודים גרמנים אלה באמריקה „יהודי־חצר", לעתים לגנאי.

סבורים היו שרק בשתדלנות, בכוחה של השפעה אישית ניתן לפעול לטובת בני דתם, ואילו תעמולה קולנית עלולה להזיק. אין צורך באירגון המוני. מחברת הספר מסבירה את המנטאליות של מייסדי הועד מתוך תנאי הזמן, דיגול בכוח התבונה ובהתקדמות מתמדת, אמונה לפי זכויות האדם שעתידות להשיג הכרה כללית. אלה היו אשליות אופטימיסטיות, אך עליהן היתה מבוססת הפעולה הפוליטית של הועד. האישים הפעילים ביותר היו היושב־ראש סירוס סולצברגר, ושלושה עוזרים שלו: סירוס (כורש) אדלר, לואיס מארשאל ויעקב שיף. האחרון היה בנקאי עשיר וחשוב, שמוצאו היה בפרנקפורט בגרמניה, ועליו נפל תפקיד מכריע בפעולה הפוליטית הגדולה הראשונה, מסע נגד רוסיה.

תולדות הועד היהודי האמריקאי משקפות לא רק את דברי הימים של היהדות האמריקאית, אלא גם את הבעיות היהודיות בתחום היהודי במשך תקופה של 60 שנה. אמנם ספר זה אינו ממלא את התקוות, סגנונו אינו הולם את הנושא הגדול, אולם הוא מועיל משום שהעובדות אינן ידועות לרבים כיום או נשכחו בחלוף הזמן. ב־1906 כשהוקם הועד, כבר הגיעו למעמד ניכר המהגרים ממזרח־אירופה שבאו אחרי 1882, אם־גם ברובם הגדול היו עניים וחסרי השכלה כללית וכמובן גם לא נטמעו בדרך־החיים האמריקאית. כבר היתה מורגשת המתיחות בין השכבות, ההתנגדות נגד היהודים הגרמנים שמינו את עצמם למנהיגים בלי בחירות דמוקראטיות. בין היהודים „הגרמנים" היו כאלה שהמליצו על דמוקראטיזציה. אחד מהם ד"ר יהודה מאגנס, שמונה אחר כך לנשיא הראשון של האוניברסיטה העברית בירושלים. אולם קצר כאן המצע לליבון כל הבעיות האלה וכל השינויים מעמדה אנטי ציונית עד לעמדה חיובית למדינת ישראל.

הכוונה כאן היא רק להצביע על המסע של יהודי אמריקה נגד רוסיה הצארית, על מאמצם להניע את הממשלה האמריקאית להטיל לחץ על רוסיה לטובת מתן זכויות ליהודיה. ההזדמנות נוצרה כשבאה משלחת רוסית לאמריקה למשא־ומתן עם יאפאן אחרי המלחמה ב־1905. בשלב הראשון הצליחו היהודים להניע את הנשיא תיאודור רוזוולט להזכיר את הענין לנציג רוסיה, הרוזן ויטה, אולם אחר־כך אמר ליהודים שהוא אינו רוצה להשמיע איומים כלפי רוסיה כשאינו מוכן לגייס צבא ואניות.

דרישה לביטול החוזה המסחרי

ב־1911 שינה הועד את הטקטיקה שלו, כשדרש ביטול החוזה המסחרי בין אמריקה ורוסיה משנת 1832. עתה פנה הועד לדעת הקהל האמריקאי בהצביעו על סיבוב הריאקציוני של המשטר ברוסיה ועל הברבאריות של הפוליטיקה הרוסית נגד היהודים. הועד פנה בפומבי אל יהודים ולא־יהודים כדי להשפיע על ממשלת הנשיא טאפט. הטענה העיקרית היתה שאמריקה תפגע בשוויון אזרחיה כשתסכים להכרזה הרוסית שיהודים יותרו להיכנס לרוסיה רק עם רשיון רשמי מיוחד, ופירוש הדבר שבלי רשיון כזה לא תתן אמריקה דרכונים ליהודים אמריקאים לנסיעה לרוסיה.

ב־1907 דחה ת. רוזוולט תלונות היהודים באמרו „האם אתם דורשים ממני להתחיל מלחמה עם רוסיה?"

חברי הועד היהודי, שנתחנכו על האידיאל של שוויון אזרחי לפי התפיסה הגרמנית של אמאנסיפאציה, היו סבורים כי השאלה היא חיונית. אם תעמוד אמריקה על עיקרון שאין להבדיל בין אזרחים אמריקאיים לפי דת או גזע, ולכן יש להכיר בדרכונים אמריקאיים גם כשנושאיהם הם יהודים, יביא הדבר אוטומאטית גם להענקת זכויות אזרחיות מלאות ליהודי רוסיה. אף־על־פי־כן, הנשיא טאפט ומזכיר המדינה (שר החוץ) שלו התנגדו בכל תוקף לניתוק היחסים המסחריים עם רוסיה, בשעה בה גדלו האינטרסים האמריקאיים בארץ זו. למרות פיקפוקים רבים המשיך הועד היהודי בפעולתו, בשימו את הדגש על שאלת הדרכונים.

אחר התלבטויות רבות קיבלו שני בתי הקונגרס החלטה נגד חידוש החוזה, וב־1 בינואר 1913 בוטל החוזה. היה זה נצחון גדול ליהודי אמריקה.

יעקב שיף העריך הישג זה במלים אלו:

„ענין זה הוא בעל חשיבות יותר גדולה מכל מה שקרה מאז הוענקו זכויות אזרח ליהודים תחת נפוליון הראשון או מאז ניתן ליהודים אנגליים להיכנס לפרלאמנט... בפעם הראשונה רוסיה, הענק הגדול, קיבל סטירת לחי מאומה גדולה. מעשה זה עשוי להיות בעל תוצאות גדולות ביותר בתולדות הציוויליזציה."

אולם הנצחון סוכל כשיהודי מערב־אירופה לא יכלו להצטרף לפעולה, משום שאנגליה וצרפת היו אז בעלי־ברית של רוסיה נגד הסכנה הגרמנית (חבל שבמשפט זה בספר יש שתי שגיאות דפוס המסרסות לגמרי את משמעותו).

„ביטול החוזה לא פתח שרשרת מאורעות שהיתה עשויה להסב את דעת הציבור העולמי נגד רוסיה ולהביא לאמאנסיפאציה של יהודי רוסיה", קובעת המחברת. יד האינטרסים של כל מדינה היתה על העליונה, ותוך הבעת אהדה ליהודים, היחסים בין מדינות נמשכו בהתאם לאינטרסים שלהן. אולם בשביל היהודים עצמם היתה הבלטת השפעתם בארץ גדולה עילה לגאווה.

*) Naomi W. Cohen: Not free to desist. The American Jewish Committee 1906—1966. Introduction by Salo W. Baron. Philadelphia 5732—1972. The Jewish Publication Society of America. 652 pp. $ 9.00.

בניה חדשה
של משהב
ברמת גן
בין תל־גנים ורמת־חן
ברחובות ביליים ואהרונסון

דירות בנות 3־4־5 חדרים
בבנינים
בני שש קומות
ליהודים דתיים בלבד.
בכל הבנינים מעליות
עם פקוד אוטומטי לשבתות וחגים.

נא לפנות למשרדנו
משהב, חברה לשיכון ופיתוח בע"מ תל־אביב, רח' ליליינבלום 27, טלפון: 58144

Institut Français de Tel-Aviv

תל־אביב, רחוב הירקון 111, טלפון: 23 64 70

שעורים בצרפתית

הקורסים ייפתחו ב־1 ו־2 בחודש אוקטובר 1972
לכל התלמידים ולכל הגילים
ההרשמה נמשכת

בתל־אביב	„בשרותי תרבות", רחוב הירקון 111, תל־אביב בשעות 12—9, 18—16.30 במשך כל השבוע (מלבד ששי ושבת) הקורסים — רגילים ואורקוליים.
אשדוד	„המכון הצרפתי לתרבות" רח' קבוץ גלויות 2/16ג' בימי ראשון ושלישי, בשעות 19—17
בת־ים	בבי"ס „תחכמוני" ובבי"ס „גאולים" בימים שני, שלישי ורביעי, בשעות 20—18 קורסים רגילים ואורקוליים
גבעתיים	בבי"ס „אמונים", רחוב צ.ה.ל. בימים שני וחמישי, בשעות 20—18.30
חולון	בבי"ס „ביאליק", רחוב ביאליק בימים שני ורביעי, בשעות 18—17
פתח־תקוה	בבי"ס פיק"א, רחוב ביל"ו בימים שני וחמישי, בשעות 20—18.30
קרית־אונו	בבי"ס „שרת", בקיראון בימים ראשון ורביעי, בשעות 20—18

הקורסים הנ"ל הם היחידים והבלעדיים לאיזור תל־אביב והסביבה הנמצאים בחסותם והשגחתם הפדגוגית של שרותי תרבות של שגרירות צרפת בישראל

על כל תלמיד לדרוש בעת ההרשמה חבולים לשנת 1972/73

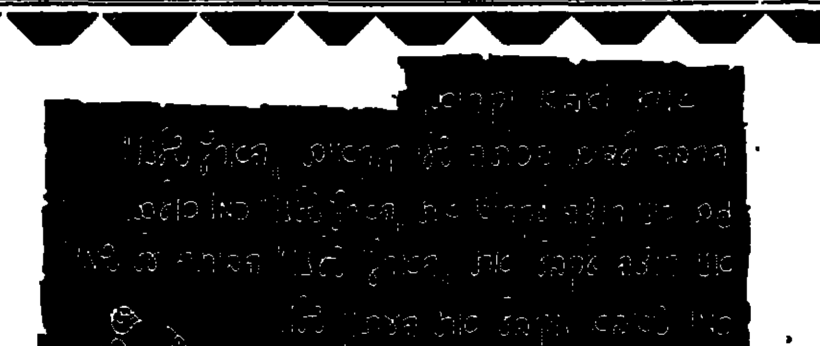

חיתמו למענם על הארץ שלנו
השבועון לילדים ולנוער, המיועד לגילאים 8—15
והמומלץ על ידי משרד החינוך והתרבות.
כדי להפיק את מלוא התועלת —
חיתמו על הארץ שלנו
החל מגליון מס' 1 שהופיע ביום שני, 4.9.72

כל מנוי חדש יקבל חינם ידיעון כיס תשל"ג של הארץ שלנו

(גזור כאן)

לכבוד
הארץ שלנו
מדור ההוצאה והמנויים
ת.ד. 233,
תל־אביב — 61000

שנה	חצי שנה	רבע שנה
48,— ל"י	25,— ל"י	13,— ל"י
במקום: 57.60	במקום: 28.80	במקום: 14.40

הנני מזמין בזה את „הארץ שלנו" החל מתאריך: ______ ומבקש להמציאו לפי הכתובת והשם הרשומים מטה.
(מחוק 2 משבצות הבלתי מתאימות מתוך ה־3)

כתובת הילד למשלוח העתון:
שם משפחה ______ שם פרטי ______
רחוב ______ מס' ______
______ מיקוד ______ מס' טל. ______

יום הולדת: יום ___ חודש ___ שנה ___

שם ההורים או המזמין
שם משפחה ______ שם פרטי ______
רחוב ______ מס' ______
עיר ______ מיקוד ______ מס' טל. ______
מקום עבודתו ______

התשלומים: המחאה אישית, בנקאית, לפקודת הוצאת עתון „הארץ" בע"מ בצרוף טופס זה. ☐ ת

קוראי הארץ שלנו תלמידים טובים יותר

פארבאנד טורס בע"מ
מכוניות להשכרה
מכונית לגיל צעירים
אמונה באילת
בית הרכב (ליד שדה התעופה), טל. 3338
מלון אילת ט. 2151
תל־אביב — בית אל על, בן יהודה 32 — טל. 59582-3
ירושלים — רח' יפו 159 — טל. 523235
נתניה — ככר העצמאות 7 טל. 053-91207
לקראת הפתיחה באילת!!
1. מחירי סופשבוע מיוחדים.
2. תכנית מיוחדת — ללא הגבלת קילומטרים
צלצל אלינו והמכונית תגיע אליך בכל עת

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

חושפים את ציקלג

מאת מרדכי ארציאלי

הסתיימה עונת החפירות הראשונה בתל א־שריעה

עונת החפירות הראשונה בתל א־שריעה שבנגב הצפוני, שנמשכה חמישה שבועות, הסתיימה בימים אלה. החפירות נעשו מטעם אוניברסיטת הנגב, בסיוע המכון לארכיאולוגיה של האוניברסיטה העברית בירושלים. בראש המשלחת עמד ד"ר אליעזר אורן, מרצה בחוג לתולדות עם־ישראל באוניברסיטת הנגב, שנעזר בצוות ארכיאולוגים ד מתנדבים מישראל ומחו"ל.

בחפירות אלה ניקבע תקדים אקדמאי מאלף, שלפיו משתתפים תלמידי אוניברסיטת הנגב בחפירה במסגרת קורס שדה בארכיאולוגיה של ארץ־ישראל, שבמהלכו נערכים דיונים והרצאות והתלמידים משלימים את הקורס בכתיבת עבודה סמינריונית באחד הנושאים הקשורים לתרבות החומרית של האתר וסביבתו. בעונת חפירות זו אף החל בסידרת מחקרים סביבתיים על ידי המחלקה לגיאולוגיה בראשות פרופסור עמנואל עצמון והחוג לגיאוגרפיה בראשות מר דן באומן.

תל א־שריעה מצוי על גדתו הצפונית של נחל גרר, כ־20 ק"מ מצפון־מערב לבאר־שבע ו־4 ק"מ ממערב לקיבוץ משמר־הנגב. הוא משתרע על שטח של 16—18 דונאמים ונמצאת בו הצטברות שרידים קדומים שגובהה כ־12 מטרים, החל מהתקופה הכנענית התיכונה וכלה בתקופה הביזנטית. במאות האחרונות שימש האתר כבית־קברות מוסלמי.

נגב הכרתי

האתר נמצא באיזור המכונה במקרא בשם „נגב הכרתי", ביטוי המציין את שבטי כרתיים, ובתוכם הפלישתים, ששכנו בו. הוא היה בגבול בין הארץ הנושבת לבין חבלי המרעה של נוודי המדבר. האיזור גם היווה חיץ בין עמק החוף הכנעני־פלישתי לבין עמק באר־שבע ושלוחות הר־חברון, אשר נושבו על־ידי שבטי יהודה ושמעון.

החפירות התרכזו באגפו הדרומי של האתר ולדברי ד"ר א. אורן נתגלו עדויות לתרבות חומרית עשירה ומגוונת מן התקופה הכנענית המאוחרת (1500—1200 לפנה"ס); תקופת השופטים או הברזל הקדומה (1200 — 1000 לפנה"ס) וראשית תקופת המלוכה או תקופת הברזל התיכונה (1000 — 800 לפנה"ס) וכן שרידים מועטים מהתקופה הפרסית והרומית.

המבנים הציבוריים שהתגלו שימשו, כנראה, כמחסנים לתבואה, שייכים לראשית תקופת המלוכה. הם מתכוננים יפה וקירותיהם, שרוחבם מטר ויותר, נשתמרו לגובה ניכר ובנויים לבנים מיובשות בשמש. על גבי רצפות החדרים העשויות אדמה כבושה על גבי חלוקי נחל גדולים, נימצאו כלי חרס ואבן רבים, וביניהם קנקני אגירה ולידם פקקי סיר, קערות ופכים ממורקים וצבועים בסגנון הידוע מתקופת דוד. כן נתגלו כלי חרס פיניקיים ומספר רב של אבני שחיקה מבזלת ומגלי צור.

הממצאים

באחד החדרים, ששימש כנראה כמטבח, התגלו סירי בישול על גבי כירה, מאבן לאפיית לחם, לחות אבן לשחיקת תבואה וקנקני אגירה גדולים שהונחו בתוך שקעים מדופנים בצדפים. ממערב לבית המחסנים נחשף גוש בניה מאסיבי מלבנים, המוקף קירות גבוהים. ד"ר אורן מעיר, כי מהותו של מבנה זה נשארת עדיין בגדר חידה, שרק חפירות נוספות יביאו לפתרונה.

קשר לערי החוף

מסיבות שלא התבררו נעזב האגף הדרומי של האתר בתקופה בשלהי המאה ה־9 לפנה"ס ולא נושב עד התקופה הפרסית, כאשר מספר בורות אגירה נכרו בתוך הבניינים הקדומים. בורות פרסיים אלה הכילו, בין היתר, כלי יבוא מגוונים מיוון וכן אוסטרקונים עם כתובות דיו בארמית, שפענוחם טרם נסתיים. ד"ר אורן מציין, שתרבותו החמרית של תל א־שריעה בתקופת המלוכה קשורה במישרין לערי החוף במערב ומעט המשותף בינה לבין הערים הישראליות בבקעת באר־שבע והר־חברון במזרח.

מתחת ליסודות הבניינים בתקופת המלוכה נמצאה שכבת אפר עבה שהכילה מספר רב של כלי חרס מקושטים בסגנון הפלישתי מן המאה ה־11 לפנה"ס. שכבת שריפה זו כיסתה מבנה לבנים גדול מן התקופה הכנענית המאוחרת (המאה ה־13 לפנה"ס) הבנוי על שיא התל המזדרון המזרחי בשען אל החומר אשר נשטפה ברובה על ידי האירוזיה במדרון התלול.

הבניין הגדול מן המאה ה־13 לפנה"ס הוא אחת התגליות המרשימות ביותר בעונת החפירות הראשונה. עד כה נחשפו מספר חדרים קטנים, הבנויים היטב ומרוצפים לבנים. קירותיהם נשתמרו לעיתים עד לגובה של שני מטרים. חדרים אלה הכילו מאות כלי חרס, בחלקם הגדול שלמים, מעורבים במספר רב ביותר של עצמות בעלי חיים וכמויות גדולות של אפר ופחמי עץ.

תגלית מרשימה

על סמך מציאת קערת־מינחה שלא היו בשימוש, שברי כני־נסך, קערת בזלת מעובדת היטב שקטרה כחצי מטר, ודמיונם של הממצאים לאלו שהתגלו במקדש הכנעני בלכיש, נראה שבמקום עמד מקדש במאה ה־13 לפנה"ס. תקופת המיבנה, שרק מקצתו נחפר בעונה זו, נקבע על פי כד ארכיב מיובא ממיקנה ותרפושיות מצריות מן השושלת ה־19.

התגלית החשובה ביותר היתה קבוצה של ארבע קערות חרס בסיגנון מצרי ועליהן כתובות ארוכות בדיו בכתב ההיראטי (כתב סופרים רהוט) המצרי מן השושלת ה־19 והן, כנראה, תעודות משלוח או כתובות הקדשה. כתובות אלו מהוות תוספת נכבדה לכתובות ההיראטיות שהתגלו בארץ. עד כה נמצאה למעשה רק קערה אחת עם כתובה מקוטעת במקדש לכיש. בבור בדיקה שנחפר למרגלות המדרון המערבי של התל, נמצאו כלים מיובאים מקפריסין מן המאה ה־15 לפנה"ס המעידים על יישובו של תל א־שריעה בראשית התקופה הכנענית המאוחרת ועל קשרי הגומלין עם קפריסין.

זיהויו של התל

בעבר עשו חוקרים נסיונות לזהות את תל א־שריעה עם ערים שונות הנזכרות במקרא. הזיהוי המקובל על מספר חוקרים ישראליים, כמו הפרופסורים מזר, אהרוני וקלאי, הוא עם ציקלג הנזכרת ביהושע ט"ו כאחת מערי יהודה ובדברי הימים א', ד', כאחת מערי שמעון. לעומתם הציע פרופסור ארנסט רייט, הארכיאולוג מאוניברסיטת הארוורד, לזהות את התל עם גת־פלישתים. אולם לאור החפירות האחרונות סבור ד"ר אורן, שעמד בראש המשלחת, כי יש להטיל ספק בזיהוי של פרופ' רייט ולהעדיף על פניו את הזיהוי המקובל שם ציקלג.

בעת בריחתו מפני שאול מקבל דוד את ציקלג מידי אכיש מלך גת והמקרא מציין שציקלג מצויה „בשדה פלישתים" ונחשבת לאחת „מערי השדה" של גת. כלומר, ציקלג ותחום נגב הכרתי שייכים לטריטוריה פלישתית ותחת השליטה המדינית של גת. בהיעדרו של דוד פושטים העמלקים על ציקלג ושורפים אותה באש, ולאחר מסע עונשין אל מעבר לנחל הבשור חוזרת ציקלג ונשארת לצמיתות בידיים ישראליות, או בלשונו של ספר שמואל: „...ולכן היתה ציקלג למלכי יהודה עד היום הזה".

תוצאות עונת החפירות הראשונה בתל א־שריעה מלמדות, לדברי ד"ר אורן, שהיישוב היה בתחום ההשפעה המצרי וקשור לערי החוף הדרומי בתקופה הכנענית המאוחרת. עם התבססות גויי הים ובתוכם הפלישתים ברצועת החוף הדרומית של ארץ־ישראל, חודר גם לאיזור שבין עזה לבאר־שבע והמכונה „נגב הכרתי", המציין איזור זה, אשר בו שכנו בני שמעון שהיו נתונים לחסות פלישתית.

מיקומו של האיזור בתחום הביניים שבין הארץ הנושבת ובין חבלי המרעה של נוודי המדבר, משמש רקע מתאים למסורת המקראית על ישיבת דוד בציקלג ופשיטות העמלקים לערים באיזור. עם כיבושי דוד סופח האיזור לטריטוריה יהודה ולימי יורשו, שלמה, יש לייחס את בנייני המחסנים בראש התל. מעניין לציין שזיקת דוד לאיזור נגב הכרתי מוצאת את ביטוייה במסורת המקראית על גיוס יחידות שכירי צבא מן „הכרתי והפלתי", שהם ללא ספק צאצאי השבטים מגויי הים אשר התיישבו באיזור זה כבר במאה ה־13 לפני הספירה.

בית המחסנים מראשית תקופת המלוכה (ימי שלמה)

מנזר סנטה קתרינה

מדבר סיני מושך תיירים

מאת חביב כנען

בין האלפים שעברו בימי החג בסיני ברכב פרטי וציבורי, בטיולים ובמשאיות, היו גם אחדים מקבוצת החלוץ של אגי"ד שתרה לפני חמש שנים בתקופה המקבילה את חצי האי לארכו ולרחבו כדי לבחון אפשרות ניצול אתריו למשיכת ישראלים ותיירים.

הסקר הזה של אגי"ד בא אחרי שהישראלים הולו מתקרבים לנקודת רוויה במאמצם להכיר את יהודה ושומרון, את ירושלים המאוחדת, את רצועת עזה ואת הגולן. חצי האי סיני היה ארץ בלתי נודעת לתושבי ישראל, למרות התפקיד החשוב שהמרחב הצבום מילא בתולדות העם. קומץ חיילים לשעבר בצבא הבריטי, שחנו במחנות הצבא בסיני במלחמת העולם השניה, ידעו לספר על פלאי הארץ [illegible] על הואדיות שלה ועל הריה ועל נאות המדבר המוריקים בדקלי ענק.

על סיני הרבו לספר חיילי צה"ל שהתמקמו בו למשך ארבעה חדשים אחרי מלחמת קדש, אבל האזרח הישראלי לא ידע כיצד נראית הארץ בה עשה ישראל דרכו מעבדות לחרות, ובה התגבשו בתי־אב של עבדים לעם במנהיגות האיש שלא זכה להיכנס אתם לארץ המובטחת.

קדמו לאגי"ד בהסעת תיירים באיזור, מטוסי ארקיע. מבעד לחלון המטוס הראו לישראלים ולתיירים את חברון, ובית לחם השוכנות בשלוה כאילו המלחמה פסחה עליהן, את ירושלים העתיקה שממנה עלו ענני אבק מהבולדוזרים שהכשירו את הרחבה הזה של הכותל המערבי, את עזה ואל עריש, מיתלה ואבו רודס, את פס המים של התעלה הנוצץ בשמש, שארם א־שייך המיבצרים, ובעיקר את הפלא הארכיטקטוני בלב השממה הזאת: מנזר סנטה קתרינה.

אנשים היו מוכנים להוציא סכום ניכר כדי להציץ לשעות מן האויר בפלאי חצי האי וחלמו על היום בו יוכלו להגיע ברכב לכל פינות אלה. את קביעת נתיבי הסיורים בחצי האי נטלו על עצמם 30 אנשי אגי"ד, ראשי כל האגפים בחברה, שיצאו בין כסה לעשור באוטובוס בעל צירים חזקים במיוחד, למסע של שבעה ימים. מסע זה פתח למעשה את הסיורים של הישראלים על אדמת סיני. האוטובוס עמוס חבילות מזון ומיכלי מים ודלק, עבר את כביש החוף עד לקנטרה, נסע לאורך תעלת סואץ, אבו זנימה, מכרות המנגן באום בוגמה. היה זה האוטובוס הישראלי הראשון שנכנס בשערי מנזר סנטה קתרינה. הנזירים שעדיין היו תחת רושם הופעתו הפתאומית של צה"ל בסיני אחרי פרידה של עשר שנים, הדריכו באדיבות את הבאים בסיור באוצרי המנזר בהבינם כי תחת השלטון הישראלי צפויים למנזר מבקרים רבים בהרבה מ־300 התיירים ועולי הרגל שהיו פוקדים את המנזר במשך שנה בתקופת השלטון המצרי.

במע במדבר

3000 איש בחודש בסנטה קאתרינה

האוטובוס תר את הנופים הפראיים בהרבה, במזרח ובצפון חצי האי, סיפס רידר, בתוך אשמרויות מעבר בואדיות, התעכב בכל נוה מדבר. אז נקשרה ההיכרות הראשונה עם ראשי השבטים הבדוים בחצי האי. אחדים מהשייכים זכו לסיבוב ראשון בחייהם באוטובוס נוח חדש. ערב יום כיפור חזרו משארם א־שייך במטוס ארקיע לתל־אביב.

מסע זה פתח בשיתוף פעולה מוצלח בין אגי"ד לארקיע המעבירים כאן במבצעים משולבים כ־90% מתנועת המבקרים, תיירים וישראלים, בחצי האי.

חלפו רק עשרה ימים וכבר בתוך המועד סוכות נפתחו סיורים מאורגנים בסיני באוטובוסים או במסע משולב: אוטובוס־מטוס. הסיורים בהם השתתפו נוסף לנהג, גם מדריך, כלכל, מכונאי ורופא נמשכו 4 עד 5 ימים. גם יוניפר תורם כלל את סיני במסגרת סיוריו. כן החלו לתור שם — חברי ארגונים שונים, תנועות נוער, תנועות קיבוציות, חברי החברה להגנת הטבע.

בממוצע פוקד כאן את סיני ואת האכסניה במבור כ־3000 מטיילים בחודש; מספר המטיילים בסיני גדל כאשר נפתחה האכסניה באבו רודס במחנה הנטוש של מחפשי הנפט האיטלקים, וניתן היה למצוא מקום לינה גם בשארם א־שייך. ירידה בטיולים לסיני חלה בתקופת ההתשה כאשר אזור התעלה נעשה מסוכן. גורמי התיירות מעריכים שבחמש השנים האחרונות סייר בסיני כ־120 אלף מטיילים, מחציתם ישראלים ומחציתם זרים.

כיום יש שפע טיולים ברחבי סיני; כל יום ניתן להגיע לכל נקודה מרכזית בחצי־האי ואף לחזור ממנו בעונה הזולת לקווי ארקיע ומספר חברות תעופה פרטיות המטיסות מטיילים לפי הזמנה מראש. אולם הטיולים הפופולאריים נשארו המסעות המשולבים באוטובוס ובמטוס.

לאורך הכביש החדש לאופירה

סנטה קאתרינה נשאר האתר המפתה ביותר. הנזירים כבר התרגלו לזרם העצום של מבקרים המפריעים את מנוחת הנצח של 3,000 דרי המנזר שמצאו בו את מותם מאז המאה ה־4 לספירה ועצמותיהם וגולגלותיהם משמשים מקום משיכה למבקרים. ביניהם שלדו של סטפאנוס הקדוש עטור גלימת מבול מקטיפה ניצב בארון זכוכית בבית העצמות היבשות של הנזירים.

כיום ניתן להגיע מנמל התעופה בלוד ישירות במטוס לשדה הר סיני המרוחק קילומטרים ספורים מן המנזר; מבקרים במקום, נוסעים באוטובוס לשארם א־שייך וחוזרים עם רדת החשכה בטיסה במטוס.

לאופירה מתפתחים סיורים משולבים המביאים בטיסה את המבקרים לאילת ומשם באוטובוס לדרום סיני לאורך הכביש המצויין ומשתרע על פני 250 קילומטרים לשארם א־שייך ששמה מוחלף בשם העברי שהוענק לעיר המוקמת במפרץ: אופירה.

במרוצת הזמן נפתחו על ידי אגי"ד קווים סדירים לפנים סיני: יש קו תל־אביב אבו רודס ותל־אביב שארם א־שייך דרך אילת. הקשר הוא יומי. ב־1968 נפתח גם קו ישיר מתל־אביב לקנטרה ומשפחות שידעו כי בנם משרת על גדת התעלה, בקנטרה, היו רגילות להשתמש בקו זה לביקור אצל הבן; אולם מאז מלחמת ההתשה בוטל הקו.

גם רכב פרטי חוצה את כבישי סיני בכיוונים שונים; יש הנוסעים ברכבם לאבו רודס ומצטרפים כאן לטיול מאורגן בסנטה קאתרינה. מחיר טיול בנגב בן יום אחד (במטוס) לארבעה ימים (משולב מטוס אוטובוס) הוא בין 335 ל"י ל־499 ל"י.

בחול המועד פסח, סוכות, ביום העצמאות, בימי חנוכה, נערכים טיולים עצמיים באוטובוס הלוך ושוב, במשך שלושה ימים, ב־200 ל"י. במחיר זה כלולות שתי ארוחות ליום ומקום לינה. להצלחת הטיולים בסיני תורמים השיפורים הבלתי פוסקים ברשת הכבישים, קיצורי הדרך, תחנות הדלק ומזנונים.

הביטוח הרפואי ב„מגור" הוא יותר מגרירה!

לקראת החגים, מאחלת לך חברת „מגור" שנה טובה, נסיעה בטוחה ללא דאגה

תל אביב רחוב רמז 35 טל. 263974, 256168 - 24 שעות ביממה גם בשבתות ובחגים

פרטים והרשמה: מגור שרותי רכב (ישראל) בע"מ

בשעות העבודה הרגילות:

חיפה: משרד תפעול והרשמה: רח' ת־א 5 טל. 04-525262 | ירושלים: רח' שמואל הנגיד 15 טל. 02-222503

משרד הרשמה: כבר ההגנה 6 טל. 04-523577 | באר שבע: רח' ההסתדרות 78, טל. 057-3654

סע בבטחון - סע עם „מגור"!

הופיע

מדע
עתון מדעי לכל

חוברת 1 בכרך י"ז

בעיצוב חדש וציורי

מן התוכן: הצילום — עקרונות ותהליכים; חיים עירוניים באזורי מידבר בישראל; צמנים המתקנים את עצמם; כרזן מתבונן בפירמידות; לקחים ממחלת הזוכרה בישראל; פרסי נובל 1971: כימיה ופיסיקה; תעבורת הבנים על פרשת דרכים; המחשב לומד לקרוא; האוצר המטאורולוגי של הורף 1971—1973.

וכן חדשות המדע מן העולם ומן הארץ, המדורים הקבועים, כתבות ורשימות שונות.

החוברות תחולק למנויים ותימצא למכירה בדוכני העתונים ובחנויות הספרים, בימים הקרובים.

דמי החתימה לכרך י"ז — 15 ל"י. מחיר החוברת הבודדת — 3 ל"י.

יוצא לאור על־ידי

מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה

ירושלים רחוב המלך ג'ורג' 33, טלפון 227375

„מדע" מברך את קוראיו בשנה־טובה

לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומים
במדעי הטבע ובטכנולוגיה
ת"ד 801, ירושלים 91000

אבקש לחתום על כרך י"ז של „מדע". מצ"ב — 15 ל"י (בשיק או בהמחאת דואר לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים).

השם ______ הכתובת ______

המיקוד ______

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ
תל־אביב, רח' יוסף הנשיא 13, טל. 283339

הופיעו

ד"ר וויליאם הומן — רופא ילדים

ילדים זקוקים לאהבה-והורים לעצו

המחבר, רופא נודע בארה"ב, מביא בספר זה את נסיונו הרב שצבר שעה שטיפל ביותר מעשרות אלפים ילדים, במשך 20 שנות עבודתו.

השקפותיו של ד"ר הומן הן לעיתים „פרובוקטיביות" ונוגדות את ההשקפות „האורתודוכסיות", אולם, בין אם תסכים עמו ובין לאו, ישנם כל הסיכויים שתביט על ילדך ובעיותיו, בצורה שונה מאשר עד כה.

מחיר הספר — 13 ל"י

אלה מועדי ישראל
מאת ד"ר יום־טוב לוינסקי

זכה בפרס רמת־גן לשנת 1972

הספר נועד לדור הצעיר וכספר־עזר להורים ומורים. כולו מנוקד ומלווה תצלומים וציורים. מתנה נאה לכל חג ומועד. המחיר — 11 ל"י

ארצות תבל — מאת י. לבנון

ספר עזר לבית ולבית הספר בגיאוגרפיה, היסטוריה, אוצרות הטבע כלכלה, מבנה חברותי, היהודים בכל הארץ. אנציקלופדיה זוטא בכרך אחד — מלווה מאות תצלומים, מפות וציורים. 8 מפות בצבעים. וכל זה במחיר של — 25 ל"י

כל הספרים יש להשיג בבתי המסחר לספרים מובחרים או על יד משלוח תמורתם להוצאה והספר ישלח בדואר לבית המזמין.

15.000 חותמים נהנים מדי חודש מ-

מדע לנוער המתבגר

לדעת

אם אינך מנוי עדיין — הזדרז!
הופיעה חוברת מס' 1 בכרך ג'

ובה: קריאה בכף היד; סמים; מהי סכיזופרניה?; ניתוחים בתקופה הקדומה; יצור חד תאי זעיר; זהום מקורות המים; בנה בעצמך; קוראים שואלים; ויתר המדורים הקבועים.

מחיר חוברת בודדת 75 אג'. דמי מנוי לכרך ג' (10 חוברות) 6 ל"י.

יוצא לאור על־ידי

מוסד ויצמן לפרסומים במדעי הטבע ובטכנולוגיה
ירושלים, רח' המלך ג'ורג' 33
חוברות בודדות ניתן להשיג בקיוסקים ובדוכנים למכירת עתונים.

גזור ושלח

לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומים
ת"ד 801
ירושלים 91000

אבקש לחתום על כרך א, ב, ג, אוגרן
(סמן עגול סביב האות המתאימה).
מחיר כל כרך 6 ל"י ומחיר האוגרן 1 ל"י בלבד.

מצ"ב ____ ל"י (בשיק או בהמחאת דואר) לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים.

השם ____ כתובת ____ ומיקוד ____

משרד החנוך והתרבות
מרכז ההסברה

סמינר וסיור
לעולים צעירים מברה"מ

יתקיים ביום שלישי, י"א תשרי תשל"ג (19.9.72) בצפון הארץ

התכנסות:

אנשי ת"א והדרום — בשעה 13.00 בת"א, בכניסה לסוכנות, רח' קפלן.

אנשי הצפון — בשעה 15.00 בחיפה, בגן הזכרון, מול העיריה.

ההתכנסות למוזמנים בלבד!

הווטו האמריקאי במועה"ב

הוטל בשל הצורך לקבוע עמדה קשוחה כלפי הטרור

מאת רפאל רוטשטיין
סופר „הארץ" בניו־יורק

מרכז האו"ם

דיפלומטים אמריקאיים אומרים שהווטו אשר הטילה לאחרונה ארצות הברית במועצת הבטחון, הוא חלק של מדיניות חדשה מעבר לשאלת ישראל והיהודים. אותם דיפלומטים מודים שהם „בטבעיים" על שהיה עליהם להטיל וטו על ההחלטה הפרו־ערבית, אך הם כנסים לעודד את הרושם שלא שיקולי מדיניות הפנים לקראת בחירת הנשיא הם שמניעים אותם, אלא הצורך לקבוע עמדה נוקשה יותר כלפי הטרוריזם הבין־לאומי וכלפי מדינות הנותנות מקלט לאנשים הפומדים מחוץ לחוק.

הדברים נשמעים משכנעים. אך תהיה זו תמימות להאמין, שהווטו היה ביטויו של דבר שינוי בעמדה ולא רגישות לביקורתו של מקגאוורן. הוי וטו זה הוטל נגד הצעת החלטה שאמנם הוגשה ביוזמה ערבית, אך היתה כתובה באופן יחסי. ארה"ב נמנעה בעבר מהצבעה כשהוצעו החלטות במועצת הבטחון שלא הזכירו פרובוקציות שגרמו לתגמול הישראלי. אין ספק שהטבח בלוד היה בכעירה לא פחות מהרצח במינכן; ובכל זאת נראה היה שארצות הברית מסלימה עם גינוי חד־צדדי את ישראל על פעולות תגמול ללבנון. זה היה לפני שג'ורג' מקגאוורן היה מועמד לנשיאות ולפני „הספר הלבן" שלו, התוקף את הצבעותיו בעבר באו"ם של ממשל ניכסון בהצבעות־החלטה הנוגעות לישראל.

הצבעות קודמות

יש ליהנות מן הדבר כל זמן שהוא נמשך. משקיף ישראלי אמר בימים אלה: חבל מאד שאיננו יכולים להצלות במועצת הבטחון את כל עניני המזרח התיכון של עשר השנים הבאות עד לבחירות בארצות הברית בראשית נובמבר. הציניות של משקיף זה שיקפה את חוסר הודאות של ישראל ביחס להתנהגותה הדיפלומטית של אמריקה לאחר הבחירות.

הסעיפים על סדר היום הנוגעים לישראל במישרין — פליטים, שטחים והאפשרות של ויכוח על המזרח התיכון — כולם כנראה לא יועלו לדיון בעצרת האו"ם לפני סוף אוקטובר. הגם אז תיהנה ישראל מתמיכה אמריקאית כה נאמנה, או תישאר בבידוד פוליטי, כמו בעצרות הכלליות מאז מלחמת ששת הימים.

יש להבליט שלא רק נפש ארצות הברית קצה בטרוריזם אלא גם מדינות מערב־אירופה, במיוחד צרפת, בלגיה ואיטליה. אך התנהגותה בעבר של הקהיליה העולמית בענין זה איננה נותנת מקום לתקוות או לאשליה. מאז נחטפו ב־1968 נוסעים ישראלים באוטובוס על ידי מחבלים לאלג'יריה, היו הזדמנויות רבות להלום בפירטיות האווירית ובטרור יום. היו פרובוקציות רציניות גם בעבר.

עיכובה החדשה של ארצות הברית נראית קצת יותר כדי כתיות אחרי הקולות היהודיים. כן לא משכנעת ביותר דאגתן של מדינות מערב אירופה, שבעבר גילו חוסר־רצון רב להשעות את השרות האווירי לבי־רוה, קהיר ומקומות מקלט אחרים של המחבלים.

עתה שישראל מתכוננת לפתיחת העצרת הכללית ב־19 בספטמבר קשה לראות במה תהיה עצרת זו שונה מן הקודמות. ללא ספק יהיו השמצות הרגילות על מגעים מצריים־ישראליים, רמזים להסכמים, תמרונים מכל המינים, ופירושים מפולפלים לצורת הצבעתה של מדינה פלונית, ולמשמעותו האמיתית של סעיף פלמוני.

לקראת העצרת

אבא אבן, שינאם בעצרת ב־28 בספטמבר, יקיים את הסדרה הרגילה שלו של פגישות, סעודות וקבלות־פנים, וכהרגלו יספר לעתונים על כל ההבטחות לתמיכה והבנה אוהדה לעמדה ישראל שהשיג. ר' לבסוף שוב תקופת ישראל בחזית על המזרח התיכון ובהחלטות שיתקבלו כתוצאה ממנו.

מוטב לישראל לסמוך על המציאות של הפסקת־האש, על השליטה בשטחים ועל כושר מיתקפתי הגנתי חזק, מאשר לצפות להתקדמות דיפלומטית גדולה או ליוזמה חדשה שתעצור את פריקת העול השוטפת את עולם התרבות.

אך מבחינת הפוליטיקה האמריקאית הפנימית מוכיח הווטו, כה רגיש ממשל ניכסון להאשמות הדמוקרטים כי עבדו בהצבעות באו"ם הוא אנטי־ישראלי. יתר על כן, או"ם הוא רק תחום אחד שבו גלית רגישות זו. דומה שהמבחן המסורתי לכל התפתחות „האם זה טוב ליהודים?" מעסיק מאד את האסטרטגים גם של ניכסון גם של מקגאוורן.

הודו מגנה את הרצח במינכן

מאת ק. סרינואסאן
סופר „הארץ" בהודו

ניו־דלהי

ממשלתה הפדרלית של הודו לא הזדרזה להגיב על הרצח של הספורטאים הישראלים במינכן — אך לא כן המפלגות הפוליטיות. מפלגת סואטאנטרה ומפלגת הקונגרס הישנה ביקרו את הממשלה על שהתמהמה לצאת בגינוי גלוי, ועתה הגדירו כל המפלגות את הרצח כמעשה ברברי ביותר, מזעזע מכדי שיוכלו לבטאו במלים.

העתונים, ו„אינדיאן אכספרס" בראשם, יצאו נגד הערבים המשתוללים לא פחות מאשר נגד ממשלת הודו עצמה. העורך הראשי של „אכספרס", הידוע בלשונו החריפה, כתב במאמר ראשי: „מעשה הזוועה הברברי שביצעו הטרוריסטים הפלשתינאים במשחקים האולימפיים במינכן, עורר פלצות וגינוי בכל רחבי תבל. לא יוכלו להיות מלים חריפות מכדי לגנות בהן זוועות אלה, שהן העדות האחרונה לחוסר האנושות של אדם כלפי אדם. אך לא די במלים. על העולם לנקוט פעולה ישירה ומעשי תגמול נגד מפלצות האדם שמאחורי ברבריות מאורגנת זו. יש להוציא ממשפחת המדינות התרבותיות את הארצות המעודדות רוצחים אלה ונותנות להם מקלט. אין לגלות רחמים לרוצחים הטרוריסטיים".

הצלפה בממשלה

העתון הצליף בממשלת הודו על שנקטה עמדה דו־משמעית בענין, שבהיותו נוגע לאנושיות, צריך לעמוד מעל לפוליטיקה. דובר רשמי, כשנתבקש להגיב, משך בכתפו — ובהתייחסו לכך כתב „אכספרס": „תגובה זו אופיינית בחוסר הרגישות הגס שלה. ביותר מהזדמנות אחת כרעה ניו־דלהי ברך כדי לפייס את הערבים, וליקקה את אבק המדבר כפי שהיה „הדבר ברבאט. אם ציפו להתועלת כלשהי מהתרפסות זו, הרי נכזבה ציפיה זו. מעשי הטרוריסטים הפלשתינאים הם מחרידים. מבחינה מוסרית פחדנית באותה מידה, אם לא יותר, ציינוריות המתמהת של ניו־דלהי לעולם הערבי".

לדברי העתון אין הרוב הגדול של העם ההודי שותף לדעת הממשלה על ישראל. חבר הפרלמנט הגיבור נגד מעשי הרצח הערביים, ומה שאמרה ראש הממשלה הגב' גאנדי, היה „המעטה קלאסית". כמו כן ציין העתון שהיתה זו אותה ממשלה „שלפני מספר חודשים הפליגה בקבלת פנים ובפאר של בנופיית פראים מן הפידאיין, שאותם היא הציגה בכל רחבי הארץ כאורחים מכובדים". הערה אחרונה זו התייחסה לביקורם, כאורחים רשמיים, של מנהיגי פתח.

„הינדוסטאן טיימס", לאחר שתקף את המחבלים, שאל: „כלום אין להרתיע אותם באופן פעיל מלהפוך ארצות צד שלישי לשדה הקרב שלהם? אם אין מדינות ערב ממלאות אחר התחייבותן ואינן נוקטות אמצעי עונשין נגד המחבלים, ואם הקהיליה העולמית נמנעת מלהפעיל לחץ יעיל על מדינות אלה, כי אז צפויה סכנה שפליליות בין־לאומית זו תתפשט".

ההומניות של חוסיין

אותו עתון, שתפוצתו היא הגדולה ביותר באזור שלו, גם ציין שאם לא יינקטו צעדים, לא יוכלו לרסן את ישראל, ושמכל האנשים היו רק למלך חוסיין אומץ הלב וההומאניות לגנות את מעשי הזוועה. מצרים אף לא מצאה אפשרות לשתף פעולה עם הקאנצלר בראנדט ולמנוע את הטרגדיה.

„סטייטסמן" הזכיר את הטבח בלוד שאירע שלושה חודשים קודם לכן, ויצא נגד רדיו דמשק על שכינה בשם „קדושים" את המחבלים שנהרגו. „כל אלה לא יעשו רושם על עולם הבוחל מפני אותם מחזות חוזרים של ברוטליות מתוכננת. מעשה הזוועה האחרון... הולם בהחלט את מבנון מעשיה של קבוצת ספטמבר השחור בעבר... ישראל האבלה לא תהיה לבדה בהתמרמרות על ההחלטה חסרת הרגשות של הועד האולימפי הבין־לאומי להמשיך במשחקים... אפשר אולי להבין את ענין מערב גרמניה לשוב בהקדם למסלול הנורמלי, כיון שהוציאה על האולימפיאדה ה־20 657 מיליון דולר. אך רבות מ־122 המדינות המשתתפות יראו בכך ביטוי דוחה של קשיחות..."

אלה רק כמה דוגמאות של מאמרים ראשיים על הנושא. מכל קצות הודו זורמות הבעות של חלוקת כבוד לקדושים הישראליים. כל המנהיגים גינו, מבלי לרכך את דבריהם, את התגובה הבלתי זריזה של ממשלת הודו, אשר חזרתה, בשלב זה, על הבטחתה להמשיך בשאיפה הערבית נחשבת לדבר שבהחלט איננו במקומו.

כדברי עורך „אינדיאן אכספרס" יש תמיד פער בין השקפות העם למחשבת הממשלה. היושבים במיניסטריון החוץ תמיד נטו לצד הערבי, ובין חברי פרלמנט מתלוצצים שאפילו ישתנו הערבים, לא ישתנו המקיובים שבמיניסטריון החוץ.

כתב־עת אחד כתב כי מעשי ההרג הברוטליים רק מבליטים את הגסות, הנחשלות והברבריות שהן „סימני ההיכר של התרבות הערבית".

רוח עמלק משוטטת בעולם

מאת אלף שם
סופר „הארץ" באנגליה

לונדון

הד"ה של הוועידה הלונדונית על דריכת הכופר הסובייטי ממהגרים היהודים, אבדו לחלוטין בזעקה על הרצח במינכן. אך כאשר ישקטו בעט הרוחות, יופיעו שוב בעייתה של יהדות רוסיה. האיום החדש, הגבייתו הכופר. שתי תופעות אלו, רציחות המחבלים ודרישת הכופר, הן בכלות הכל התגלמויותיה של אותה רוח, שאבות אבותינו קראו לה עמלק. זה מונח מקוצר ודי שרמושי.

תוך שבוע או שבועיים תתחדש הפעילות נגד הכופר. אפילו לפני שהתאספו הנציגים בלונדון, נעשה ברור שנחום גולדמן דיבר רק בשמו כאשר דרש את תשלום הכופר. ללא ספק כמה יהודים, משפחות דתיות וקבוצות אורטודוכסיות קיצוניות (שתמיד ניסו באופטימיות לפייס את המן) יבקשו כסף כדי לשלם את דמי הכופר.

אולם הקהילות המאורגנות שרק הן יוכלו להשיג סכומים של ממש, התחייבו במפורש לא לעשות זאת, והתחייבותם המשותפת נובעת מהסכמה של כל אחד ואחד ולא מלחץ קולקטיבי. ההסכמה והאמונה היו כה שלמים שכמעט לא הוזקקו לביטוח, ודאי לא היה ויכוח; מגולדמן פשוט התעלמו, וזהו הגינוי הנוקב ביותר.

השאר תלוי במה שניתן לעשות בכל ארץ וארץ. תחילה, קיימת הבעיה הנצחית של מגע עם עריצות שהיא רציונאלית רק למחצה — למצוא מה הם כוונותיהם ומניעיהם של השלטונות הסובייטיים. ללא אבחנה מדויקת, תכנון המדיניות הוא מעורפל מדי. לדעתי יש לזקוף לזכותם של האנשים המעורבים בפעילות חשובה זאת, שלא מיהרו הפעם להסיק מסקנות.

„הטיפול בהלם"

עדיין איננו יודעים באמת מדוע הטילו הרוסים את הכופר. אף חברה איננה רציונאלית לחלוטין בזמן כלשהו. החברה הסובייטית היא פחות רציונאלית מרוב החברות האחרות. הטיהורים, הרציחות ההמוניות, הטבח בקנה מידה כולל של קומוניסטים נאמנים, לא היו רציונאליים, והוא הדין לגבי הריגתם של האינטלקטואלים היהודים.

אין אנו יודעים אם הכופר מייצג מדיניות סובייטית שקולה או נסיון מצד קבוצה מסוימת. אין אנו יודעים אם המטרה העיקרית היא להפסיק את העליה או להשיג כסף. אין אנו יודעים באיזו מידה מבדילים השלטונות הסובייטיים בין ההגירה מאזורי ספר בגרוזיניה, אסיה המרכזית ולטביה, לבין הגירתם של יהודים דוברי רוסית הבאים מהערים הגדולות.

אפשר לומר שלא נתקלו השלטונות הסובייטיים בהתנגדות מועטה בלבד לתשלום הכופר, או אפילו בפעילות מצד קהילות וארגונים יהודיים לאסוף את הכסף, הם היו רואים את יוזמי הכופר כצודקים. על כן היתה הזעקה לתגובות „הטיפול בהלם" מצד היהדות העולמית. אך מה יש לעשות עתה?

שלב ב'

הפגישה בלונדון לא השאירה ספק בלב הנציגים, ששלב ב' יתבטא בהרחבה ובהעמקה של המחאות. השפעה העיקרית שאפשר היה להשיג על ידי מחאות „הקו הראשון" — כלומר, על ידי ארגונים קהילתיים, הנהוגים והסלותיים, מנהיגי מפלגות וכו' — כבר הושגה. גם הפגנות של קבוצות יהודיות כבר השיגו פחות או יותר את מה שיכלו להשיג. ודאי העריכו הרוסים את המשקל ואת החשיבות של מחאות אלה לפי הבנתם הם.

השלב הבא יהיה להבטיח שהרוסים ייתקלו במחאות נמשכות בכל אשר יפנו. הדבר ייעשה בעיקר על בסיס כל־ארצי, אך גם בכל עיר, כל אוניברסיטה, כל מוסד וכל ענף של מוסד בין־לאומי. השפעות הועידה בלונדון יוערכו על בסיס של מה שייעשה במשך החודשים הקרובים בארצות כמו בריטניה.

בבריטניה יש כמה מאות אלפי יהודים, קרוב ל־1% מכלל האוכלוסיה, והם משולבים יפה בחיי הארץ. לאחוז גבוה מהם מידה רבה או פחותה של הזדהות יהודית. ברור שמידת הצלחתם בענין זה תלויה במידה שבה הם משולבים בחיי הארץ, ובכושרם לשמש גורם מטריד המזיז את המהמה. לשון אחרת, הצלחתם תימדד בראש וראשונה לא על ידי המספר והתוקף של הודעות מצד ארגונים יהודיים — ככל שהודעות אלה היו בעלות־ערך בשלב א' — אלא על ידי מחאות של ארגונים בריטיים. עד כה הצליחו היהודים להשיג גינוי למדיניות הכופר הסובייטית מצד הנהגת מפלגת הליבור. זוהי דוגמא לאלפים הרבים של הודעות שבהם יהיה צורך.

את תחומי הפעילות אפשר לחלק בערך כך: פוליטיים ואקדמיים „צבוריים"; אינטלקטואלים אחרים; אמצעי התקשורת; כלכליים.

זרם ההצהרות וההחלטות

הטכניקות בפעילות פוליטית וציבורית ידועות יפה. בשלב זה חשובה בהם הכמות יותר מאשר האיכות. יהיה צורך להשיג זרם של הצהרות והחלטות מצד סניפים, ועדות וארגונים בכל דרג של ארגון — מדרג הסניף עד לדרג האזורי והארצי. ארגונים ציוניים ויהודיים זוקים יותר בארגוני הליבור הליברלים מאשר בארגונים של השמרנים.

מבחן גדול יהיה בשטח האקדמי. מעריכים שבעשרות המוסדות של חינוך גבוה בכל רחבי בריטניה יש יותר מ־1000 יהודים במשרות אקדמיות. את אלה „יותר" קשה להניע לפעולה — יותר מאשר למשל סטודנטים, או קבוצות של נשים יהודיות, שמארגני המסע נוטים לסמוך עליהם. אולם משבר 1967 הראה שיש הרבה אקדמאים ואינטלקטואלים יהודים, מלבד „הגרעין הקשה" המוכנים לעשות משהו, אם תסופק להם המסגרת הארגונית.

המחאה התחילה בהצלחה רבה, זמן ניכר לפני הועידה בלונדון, עם מכתב כמעט ללא תקדים בכתב־העת בעל ההשפעה „נייטשר". על המכתב היו חתומים יותר מ־200 אישים חשובים מעולם המדע, כולל בעלי פרס נובל. מעניין כמה פקולטות באוניברסיטות, כמה ארגונים מדעיים, כמה אנשים פרטיים, יחתמו על מחאות. כן מעניין כמה קבוצות יאיימו להשעות את הקשרים התרבותיים והמדעיים עם מקביליהן הסובייטיות אם לא יבוטל הכופר.

לא קל לארגן דבר זה. לא רק שיסודות פרו־סובייטיים או פייסניים נהנים בתמיכה עמוקת־שורשים. גם יש רתיעה טבעית מצד האנגלים לשרוף גשרים בשעה זו. זה גם ענין של מדיניות, שעל יהודים — אף על כוחים פעילים ביניהם — עדיין להחליט בו.

עמדת ממשלת ישראל

בקטע הרלבנטי של ההודעה שפורסמה אחרי הפגישה בלונדון גלומות שאלות שלא ניתנה להן תשובה. „אנו מציינים את המאמצים ליצור עידן חדש של יחסים פוליטיים, תרבותיים וכלכליים בין העולם המערבי לברית המועצות. המשך דמי הכופר על היותר יביאה יפגע במאמצים אלה". היה נבון לנסח את האיום בצורה כה מנומסת ועקיפה. אך במוקדם או במאוחר יצטרכו הנציגים היהודיים בעולם להחליט באיזו מידה של רציניות מתכוונים הם באיום זה.

עד כה מתנגדת ממשלת ישראל לשימוש בנשק זה, מחושש לתת גושפנקא חוקית לכלי נשק דומים — כולל לחמה כלכלית — שערבים, קומוניסטים, „אנשי העולם השלישי" וקבוצות אחרות מסוג זה משתמשים בהם נגד ישראל. מה שקובע הוא מידת הנכונות של יהודים בבריטניה להמשיך בלחץ להטלת סנקציות.

המשתתפים בוועידת לונדון לא ידעו אם הכופר הוא החלטה סופית מצד השלטונות הסובייטיים או פעולת גישוש. אם זוהי החלטה סופית, נצטרך במוקדם או במאוחר להשיב מלחמה שערה ללא כל התחשבות; אם יש כאן פעולת גישוש, חשוב להשאיר לרוסים פתח נסיגה. הרוסים יעקבו אחרי סימנים של חולשה, היסוסים, הרהורים־מחדש בקרב היהדות המאורגנת. ההרגשה בלונדון היתה שהיהדות המאורגנת לא תחליש.

באופן כללי נראה שהיתמות החזקות ביותר באות מן התפוצות, כשהישראלים פועלים כיסוד־מרסן — לא להפך. המבחן הראשון יהיה יכולתם של הארגונים היהודיים כאן לגייס את העולם הלא־יהודי הרחב, עד למטה ליחידות קטנות, למשך חדשים אם יהיה צורך בכך.

המבחן השני יהיה הנכונות להערך מחדש את המדיניות, אם יתברר שאין הרוסים מוכנים לסגת מהר. זה הענין שבו צריכות להתקבל בירושלים החלטות קשות ואיתנות. כדי שתגובתה שלב ב' תבוא בזמן, יש לתת תשובה של תכנית הרום לשאלה ה„היפותטית".

נשים מפגינות בלונדון נגד „כופר התעודה"

לראשונה בנוזל
לנוחיות וחסכון
לאריגים עדינים - בדים סינטטיים - דברי צמר
מיוצר על בסיס מדעי חדיש — ללא סבון וללא אלקליות.
מגן על עור הידיים ושומר על טיפוחן.
לנוחיותך! פקק פלסטי שישמש לך כאמת מידה.
לכל ליטר (4 כוסות) כמות פקק אחד.
זה נהדר-זה יצהר
פרסום ארמון בע"מ

התייעצנו
עם ידידינו בעלי מכוניות
בדקנו
את השרות ברחבי הארץ
השווינו
מחירים של המכוניות המשומשות
החלטנו
OPEL
73
עיצוב חדש-בטיחות עילית-נוחות מירבית
תליית אופנים חדישה ויעילה
מנוע רב עצמה וחסכוני

הסוכנים הבלעדיים:
GM
ליאו גולדברג בע"מ
תל-אביב, דרך פתח־תקוה 65 טל. 284111
באר-שבע, רחוב טרומפלדור 40 טל. 73515
ירושלים, רח' שלומציון המלכה 15 טל. 234536
חיפה, וולטר יעקב, בית המכונית חיפה, בע"מ רח' יפו 19, טל. 538211.
נתניה, יהודה רוזנוסר, הנציב 12 טל. 24492
חיפה, רחוב המגינים 64 טל. 522189
פרסום ארמון בע"מ

מכרות נחושת
תמנע בע"מ
מכרז מס' 313/72
מכירת רכב
מוצעת בזה למכירה מכונית נוסעים מתוצרת פוג' דגם 404 שנת יצור 1970 מס' רישום 993—751.
את כלי הרכב הנ"ל ניתן לראות בחצר משרדי החברה, ברח' טי' מס' 2 בקריה, תל־אביב, בכל יום מלבד שבת וחג, בין השעות 08.00—14.00 עד למועד סגירת המכרז שהינו יום ו' 22.9.72 שעה 12.00.
הסברים, הבהרות, וכן טופס הצעה ביחס לכלי הרכב הנ"ל ולתנאי המכרז, ניתן לקבל בכתובת הנ"ל.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

הודעות
מס-הכנסה
ומס-רכוש
מכרז מס' 3/72—73
להחזקה וניהול מזנון
נציבות מס הכנסה ומס רכוש מבקשת הצעות להחזקת וניהול מזנון במשרד מס רכוש חיפה, רח' הרצליה 33, חיפה.
על המזנון לשרת כ־100 עובדי המשרד וקהל הנעזר בשרותי המשרד.
ציוד ורהוט המזנון שייך למשרד.
פרטים נוספים וטפסים להגשת הצעות אפשר לקבל ממשרד מס רכוש חיפה, רח' הרצליה 33, קומה ב' חדר מס' 7, בין השעות 09.00—12.00.
את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה לפי הכתובת הנ"ל ולציין עליה „הצעה לניהול מזנון — מכרז מס' 3/72־73".
את ההצעות יש להגיש עד יום 27.9.72 שעה 12.00.
אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
נציבות מס הכנסה ומס רכוש

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הסנדק

עפ"י רב המכר "THE GODFATHER"
„דון קורליאונה איש המפיה"
במוצאי יום הכפורים הצגה אחת ב־8.45
בבתי הקולנוע: „אלנבי", תל־אביב; „חן", תל־אביב; „עדן", ירושלים; „ארמון", חיפה

ירושלים
אדיסון — האריות של צ'רצ'יל
אוריון — נורית
אורנע — הפורצים
ארנון — החתול
הבירה — דקמרון
חן — סטלג הנשים
ירושלים — הקשר הצרפתי
סמדר — הבריחה הגדולה
עדן — הסנדק
רון — פסטיבל גרטה גרבו

חיפה
אורה — הגן של פינצי קונטיני
אוריון — מוות ביגואר האדום
אורלי — דקמרון
אמפיתיאטרון — משהו גדול
ארמון — הסנדק
בית־רוטשילד — האושר
גל־אור — ללא מגיע
חן — הנערה ממיסיסיפי
מוריה — קוראים לי טריניטי
מירון — השועל בעל זנב הקטיפה
עצמון — נורית
עטמי — סאקו ואנצטי
פאר — אהבת סתיו
רון — יום אחד בחיי איוואן
שבים הכרמל — מחול הקנאה

קרית חיפה
אורות — ווילארד
בית־העם — התחילו את המהפכה בלי
חיובה — טריסטנה
זהר — קרית טבעון — סבאטא
יובל אור — הבית בצל העצים
ניצן, קרית־ים — טריסטנה
סביון — התחילו את המהפכה בלי
ספיר — פרח הקקטוס

רמת־השרון
גיל — במהירות מסחררת

ראשון־לציון
תפארת — כנר על הגג

נתניה
אסתר — חיי הפרטיים של שרלוק הו
יגיל — מציר קלהן
סטודיו — פתוח — הפורצים
סגור — המתפרפר
שרון — הפריצה לגבעת השטן

חדרה
בן זהר — פתוח — מצרה לצרה
סגור — חשבון הנפש
הוד, חדרה — המטרה הקלה

הרצליה
דוד — ניקולס אלכסנדרה
דגנה — בשולי בי
היכל — השיטה ההולנדית
תפארת — בלדי מאמא

רמת־גן גבעתיים
אורדע — נורית
אורלי — הלחישה שבלב
ארמון — מיסטי
אואזיס — ששת הבלתי מנוצחים
גל־אור — איש קטן גדול
הדר — שמש אדומה
לילי — הקשר הצרפתי
רמת־גן — מגעים
רמה — זנב העקרב
שבים — גבר ארומי

פתח־תקוה
אורנן — ג'יק הגדול
הדר — משחקי נוכלים
היכל — מרכבות האלים
שלום — יש בנות העושות זאת

חולון
ארמון — נורית
רנה — היהלום הלוהט

בת־ים
אורנים — נערת הטלפון הבלש
עצמאות — שתי דפיקות לב
בת־ים — קטלו

יפו
צליל — יוסים בניו־יורק

תל־אביב
אופיר — השוד האלגנטי
אורלי — סיפורה של גרושה
אלנבי — הסנדק
אסתר — שמש אדומה
בן־יהודה — שריקת הרוח
גורדון — הגן של פינצי קונטיני
גת — מרי מלכת הסקוטים
דן — השיטה ההולנדית
הוד — החלק האדי
זמיר — הקרע
חן — הסנדק
קריטריון — מיסטר קוטש
מוגרבי — הארגון
מקסים — הערפדים
מרכז — אורסוס נגד אורסוס
מתמיד — טרזן באוזיקים

סינרמה
ג'ורג' פפרד
מייקל סרזין
כריסטין בלפורד
7.15—6.30

סטודיו — יום אי הארור
פאר — מה נשמע דוק
פריז — הקוף קובע בטלוויזיה
צפון — המרוץ לחיים
רמת־אביב — המערבולת
שדרות — היהלום הלוהט
תמר — קראו לי השד השחור

קולנוע „תל־אביב"
עירית
שבוע 7

הודעה לפרדסנים

כיסוי מיכלי פרי קטוף

לפי החלטות המועצה לשיווק פרי הדר, יש לכסות מיכלים עם פרי קטוף.

חובת הכיסוי חלה על מיכלים עם פרי בפרדס, וכן על פרי המובל למרחק העולה על 50 ק"מ.
את הפרי יש לכסות בבד יוטה נקי או בקרטון.
פרי אשר יימצא בלתי מכוסה עשוי להפסל ע"י שרות הביקורת הממשלתית.

Reiss·Cohen

1100 Madison Avenue·New York.
גלריה רייס כהן, ניו־יורק
מהגלריות הגדולות בעולם, ברשותה
אוסף רישומים והדפסים מקוריים
של גדולי הציירים מהמאות ה־19 וה־20
גאה להודיע על מינויו של מר

ויליאם סטרום
(מסביון)
כנציגה בישראל

ברשותו אוסף גדול מיצירות
שאגאל * רנואר * דאלי * ארנסט * ווסארלי
ובמיוחד

Picasso

הגדול ביוצרי ההדפסים

השקעה טובה המהנה את בעליה
לקביעת ראיון נא לפנות אישית אל 752760

רשות השידור

התזמורת הסימפונית של רשות השידור

היכל התרבות, תל־אביב	MANN AUDITORIUM, TEL AVIV
יום שלישי 8.30 בערב	19. 9. 72 TUESDAY 8.30 P. M.
המנצח: לוקאס פוס (ארה"ב)	Conductor: LUKAS FOSS (U.S.A.)
הסולן: עברי גיטליס כנור	Soloist: IVRY GITLIS Violin
בן חיים: „הודיה במדבר"	BEN HAIM: "Hodaya Min Hamidbar" (Hymn from the Desert)
צילה גרוסמאייר — סופרן	Zilla Grosmeier — Soprano
וילי הפרנס — בריטון	Willy Haparnas — Baritone
בהשתתפות: המקהלה הפילהרמונית בהדרכת יוסף פרידלנד	With: Tel-Aviv Philharmonic Choir directed by Joseph Friedland
פגניני: קונצרטו מס' 1 ברה מג'ור לכנור ולתזמורת	PAGANINI: Violin Concerto No. 1 in D Major Op. 6
סטראבינסקי: „פולצ'ינלה" — סוויטת באלט צילה גרוסמאייר — סופרן דן פרידה — טנור וילי הפרנס — בריטון	STRAVINSKY: "Pulcinella" — Ballet Suite Zilla Grosmeier — Soprano Dan Friede — Tenor Willy Haparnas — Baritone

● כרטיסים: — „אתיקה" דיזנגוף 118, ובערב הקונצרט בקופת „היכל התרבות"

תיאטרוני ישראל

מוצאי כפור 18.9

הבימה:
הכנסת כלה:
ת"א, האולם הקטן
ב־9.00
צוואתו של כלב:
ת"א, האולם הגדול
ב־9.00

הקאמרי:
חגיגת קיץ:
ת"א, ב־9.00

התיאטרון העירוני חיפה:
האוצר:
חיפה ב־9.00

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

למנויי ירושלים וחיפה

חידוש כרטיסי המנוי לכל הסדרות
מתחיל ביום שלישי 19.9.72 במשרדי התזמורת:

בירושלים — בסוכנות כהנא, כיכר ציון, בשעות 10—13, 16—18.
לחברי ההסתדרות — במועצת פועלי ים, המחלקה לתרבות הנוער, בית ההסתדרות, רח' שטראוס חוד מס' 10.
כל יום בשעות 9.00—12.00 בבוקר, 4.30—6.00 בערב, בימים רביעי, ששי החנויות סגורות בשעות 9.00—12.00 בלבד.
בחיפה — בבית הקרנות, בשעות 10—13, 16—18 ובימי ששי 10—13 בלבד.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

סיור יבשת אמריקה 1972

קונצרטים
מוצ"ש 16.9 קראקס ונצואלה
יום ב' 19.9 קראקס ונצואלה
יום ה' 19.9
מכסיקו־סיטי מכסיקו

מכרז

הח"מ מודיע בזה על נכונותו לקבל עד יום 5.10.1972 הצעות לרכישת הבית ברח' הרצל 9, תל־אביב (בלי־מתווכים).
הבית כולל חנויות ומשרדים תפוסים ע"י דיירים מוגנים. פרטים נוספים אפשר לקבל במשרדו של הח"מ לאחר תאום מראש (טל. 53401).
לכל הצעה יש לצרף שיק בנקאי או ערבות בנקאית תקפה ל־3 חדשים לפחות בגובה של 10% מסכום ההצעה.
אין הח"מ מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא ומכירה טעונה אישור בית המשפט.

י. דיאמנט, עו"ד
מנהל עזבון
רח' גרוזנברג 13, ת"א

שתי מלכות

„מרי מלכת הסקוטים", גת, תל־אביב

גלנדה ג'קסון וונסה רדגרייב

קולנוע
מאת יוסף שריק

שתי נשים, שתי מלכות, אחת צעירה, יפה, ישרה וקצת נאיבית (מרי כפי שהיא מגו־למת ע"י ונסה רדגרייב), ה־אחרת לא כל כך צעירה, לא כל כך יפה, ערומה ורעבה לשלטון (אליזבת כפי שמעצבת אותה גלנדה ג'קסון), נאבקות על הכתר האנגלי. ברקע — המאה ה־16 הסוערת, הפראית והאלימה. ועדית הפיסגה של המלכות היא פיסגת משחק של שתי שחקניות. הסרט מבוסס על עובדות היסטוריות. אך ה־עובדות מוגשות כאילו נכתבו ע"י בעל טור רכילות בעתון ערב. ביחוד מצויין.

כאשר מישהו במלודרמה רומנטית זו שואל „האם אתה מאמין לי", אתם יכולים להיות בטוחים כי ה־שואל עומד לבגוד בנשאל. האנגלו־סאכסים בימים ההם, אנגלים או סקוטים, קתולים או פרוטסטנטים, היו אנשים שאין לבטוח בהם. ל־מלכה מרי לא היה מזל — היא נישאה לשלושה אנשים ושלושתם לא היו בעלים טובים. בהיותה בת 16 השיאו אותה למלך צרפת שסבל מכאבי ראש נוראים עד שראשו נשבר כאשר נפל מסוס. הבעל ה־שני לורד הנרי דארנלי, הומוסק־סואל שחלה בסיפליס, שנהרג באו־מנו אותו פרצין הלורד בותוול. הבעל השלישי היה לורד בותוול ש־זמם מזימות עם אליזבת נגד מרי ומת אחוז טירוף בדנמארק.

אליזבת לא נישאה בעולם. ה־היסטוריונים אומרים שהיתה נשואה לכתר האנגלי.

תקופה סוערת ואלימה

אנו מהאוננים כי תקופתנו היא תקופת אלימות, אכזריות, רציחות, חטיפות, דם ודמעות. המאה ה־16 לא היתה תקופה מאושרת יותר. הנרי ה־8 כרת ראשי אחדות מחצי תריסר נשיו. אחת מבנותיו, אליז־בת, כרתה את ראש בת דודתה מרי. אך לפני כן עוד נרצחו אנשים רבים, כולל ריקי יועצה של מרי שנדקר לנגד עיניה.

ונסה רדגרייב מציגה את קסמה הנשיי הרב ואת יכולתה האמנותית הגבוהה (כמו מהצגה ב„איזידורה" אך לא הצליחה להציג ב„השדים"). גלנדה ג'קסון הוכיחה ב„נשים אוה־בות" וב„צ'ייקובסקי" כי היא יכולה להיות ארסית בנחש (בסרט היא נחש בוגדני ומעודן ביותר).

טרוור הווארד הוא אחד השחק־נים המעטים שמעולם לא היה משחקם רע ואף לא בינוני. בתפ־קיד ויליאם ססיל יועצה הפוליטי של אליזבת, הוא נראה כהנרי קי־סינג'ר מבוגר.

ניגל דוונפורט הוא בותוול מלא חיות. ההפך ממנו הוא לורד דארנלי, אותו מגלם יפה טימותי דאלטון.

בכל פעם שהבמאי צ'ארלס ג'ארוט — איש צעיר, במאי בטלוויזיה של הבי־בי־סי — בצרך להפסקת נשי־מה במאורעות הדרמטיים, הוא עולה להליקופטר ומצלם מלמעלה סוסים לבנים דוהרים בתוך אגמי ירוק ורענן.

הבגדים, הארמונות, הזקנים של הטרוריסטים הסקוטים — מצויינים.

„מרי מלכת הסקוטים" הוא בידור יפה וצבעוני, שעור קל ורומנטי בהיסטוריה שאף אשה אינה צריכה להתמיצה.

נדידת הכלבים

מאת אדם אקרמן
סופר „הארץ" בקנדה

טורונטו

התרבות חיות־הבית בקנדה נמצאת בעליה מסחררת ונדידת החיות הסו־רות הבעלים ברחובות הערים המר־כזיות נעשתה בעיה המטרידה את עובדי העיריות והציבור. מעריכים בששה מיליונים את מספר הכלבים בקנדה וסטטיסטיקות מורות כי מדי שעה נולדים כ־1,250 כלבים ותחו־לים בשתי הערים המרכזיות מונטרי־אול וטורונטו. חיבת הקנדים לחיות־בית היא כה רבה עד כי יש זוגות נשואים לא מעטים המגדלים בדירת בת שני חדרים למעלה משישה כל־בים. יש רווקים המחלקים את חדרם עם תריסר חתולים וכלבים.

את הרצון לגדל חיות־בית מסבי־רים כאן בהרגשת הבדידות והניכור התגברו הרבך בהתגוררות בבנינים ענקים, בשפע הכלכלי ובהרגשה הבטחון כתוצאה מנוכחות כלב ליד הדלת או שער הבית. מחירי גורים נעים בין 5 ל־2,000 דולר — בהתאם לגזע ול„שושלת היחוסין". הקנדי ה־דואג לחיות־הבית־שלו מבטח אותה, דואג להביאה לבדיקות רפואיות, קו־נה לה מזון משובח, משקיע זמן ומרץ באילופה ומוכן לתת פרס כספי גבוה במקרה שאבדה.

מראה שכיח הוא לראות גברת מ־טיילת עם שלושה־ארבעה כלבים, רכב חולף אשר מכל אחד מחלונותיו צצים ראשי חיות, כלב מאומן הדו־חף עגלת תינוק סביב בית או המסייע לבעליו בנשיאת סל הקניות. ענף ה־תעשיה המנסה לסייע לבעלי חיות־הבית בתפתח ומסתעף במהירות; מ־כוני־יופי, מרפאות ובתי־חולים, ח־נויות למסכר צעצועים ובגדי בית חוץ לחיה, בתי"ס לאלוף, בתי־קב־רות ועוד.

בקנדה יש יותר מדי כלבים, אך נראה שבעלי הכלב שבתמונה לא יהיו מוכנים להיפרד ממנו

הוצאות גדולות

אולם לא חיות־הבית המטופחות הן המדאיגות את ראשי העיריות וה־ברי קמשלות מחוזיות — כי אם ההוצאה לשיכון חיות שנעזבו על ידי בעליהן (או אבדו), לניקוי ה־רחובות ולהחזקת חוליות להשמדת הכלבים והחתולים הגדלים בהפקר. למשל עירית טורונטו הוציאה מיליון וחצי דולר ב־1971 לפיקוח על יצו־ריות. רשיון לכלב עולה 4—8 דולר, אולם כסף זה אינו מכסה אפילו חלק מההוצאות, כי רק כ־30% מבעלי ה־כלבים קונים רשיונות (אין צורך ברשיון לחתול).

נסיון להקטנת מספר הכלבים ב־מדינה תוך שימוש בגלולה למניעת ההריון — נכשל בעקב הסיבוכים שי־גרמה הגלולה לדרכי השתן, גם שי־טת ניתוחי עיקור לא זכתה בהסכים מרשימים עקב ההוצאה הגבוהה יח־סית (45 דולר), רוב בעלי־החיות לא הסכימו להוצאה זו וגם העיריות לא היו מוכנות לממן ניתוחי־עיקור לאלפי הכלבים המופקרים הנמצאים „במוסדות ציבוריים לכלבים".

בכה מעבדות רפואיות בקנדה מד־מחים בפיתוח אמצעי מניעה כיכי יעיל לחיות־בית. עד שיהיה האמצעי מוכן (מקווים תוך שנתיים־שלוש) מ־נסים להתגבר על בעית עודף החיות בדרכים הבאות: העלאת דמי הרש־יון לכלב, קנס גבוה לאדם המפ־קיר את כלבו, איסור לטייל עם חית־בית ללא רצועה ומסע הסברה לאו־רחים כדי שיגדלו פחות חיות־בית ושיתרמו יותר לאגודות לצער בעלי־חיים.

כתיבה במכונה
תלמדו היטב ב־12 שעות
בבית הספר למסחר
"רימון"
ת"א דיזנגוף 85, טל. 281985
שיטה עיוורת, פיקוח ממשלתי

PHILCO
זה ממש אוצר

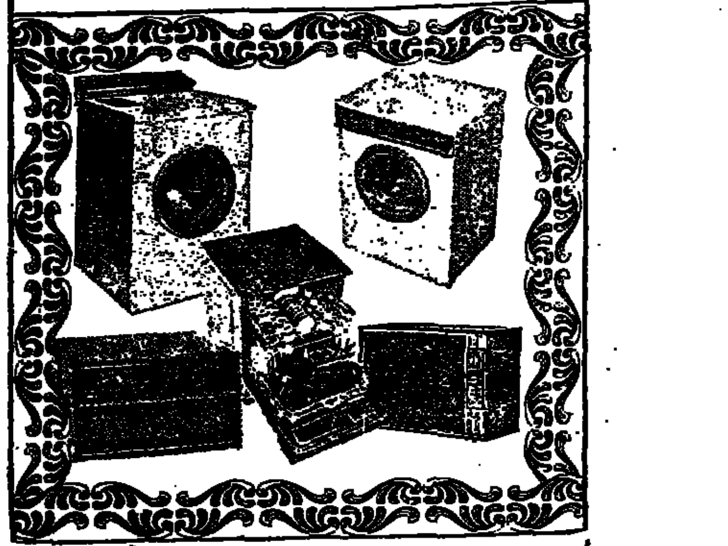

* מכונות כביסה * טלוויזיות * מכונות יבוש
* מדיחי כלים * מזגני אויר תוצרת ארה"ב

פילקו תמיד באיכות עולמית

PHILCO

איזור התעש.-ה בת ים, רח' הסוללים 9, טל: 86 01 11

פתיחת העונה בתזמורת רשות השידור

מוסיקה בירושלים
מאת אורי אפשטיין

את עונת הקונצרטים פתחה הת־זמורת רשות השידור, בניצוחו של מנצחה הראשי החדש לוקאס פוס מ־ארצות הברית, בקונצרט שכולו מי־צירות בטהובן. לוקאס פוס, ששמו הולך לפניו בעיקר כקומפוזיטור וה־ידוע כמי שנוהג להפתיע את הקהל בנסיונות האוואנגארדיות הן ביציר־רותיו הן בקונצרטים שהוא יוזם, הפתיע הפעם בשמרנותו. אכמם ב־דברי הפתיחה שלו טרח לציין, שמל־בד הסימפוניה החמישית בתור ביציר־רות שכרגיל אין שומעים אותן בקונ־צרטים — מנואט האיחודים, שירי לכת צבאיים וה„פוגה" הגדולה. או־לם המנואט ושירי הלכת הם יצי־רות לעת־מצוא — קלילות, בלתי־בעייתיות ונעימות לאוזניים, שאת כל אחת מהן אפשר היה לשלב בק־לות כמילוי־זמן בכל קונצרט שהוא, ללא כל צורך ניכר לדחוס את כולן ב„תוכנית בטהובן" אחת דווקא. ואלו גבינה הפוגה הגדולה, אם כי היתה בוודאי אפקטיבית מאד בנוסח המ־עובד לתזמורת, היתה ללא ספק מה־קרבת יותר לרוחו ולכוונותיו של בטהובן לוּא בוצעה כפי שכתב אותה במקורה — על־ידי רביעיית מיתרים. אפילו אם לא שונה שום תו מן הת־וים הכתובים בנוסח המקורי, הרי עצם הניפוח והעוצמה של תזמורת סימפונית משנה במידה ניכרת את אופייה האינטימי של היצירה. מחוּר היה, שמוסיקאי משכיל ומנוסה כלו־קאס פוס אינו ער לעובדה זאת.

כמנצח נוהה פוס להבליט את הא־לכנטים הדרמאטיים — על ידי הס־עמות חזקות, אך גם על־ידי הגברה הדרגתית של העוצמה לקראת נקו־דות־שיא ועל־ידי גוונים דינאמיים דקים, מקצבים מהוקצעים והארכתן של הפסקות לשם יצירת מתח. התז־מורת הגיעה בניצוחו להצלה מלאה ומרשימה, אם כי לא תמיד למידת האיחוד הרצויה. בכמה משירי הלכת נקט טמפו, שספק אם אפשר היה לצ־עוד על פיו בלי לעבור לריצה קלה. אך הסימפוניה החמישית — שבכלות הכל היתה מרכז הכובד של התוכנית — הוטמעה תוך תפישה כוללת ברו־רה של המבנה ולכן תוך דיוק התשו־מת הלב ותחושת מתח.

מדינת ישראל מחנכת לטמיעה

(סוף בעמוד 12)

טון. כל היהודים הקיומיים האמיתית של מציאותו הבסראלית, הרוחנית והנפשית שאולים באומות־העולם.

נדונים לטמיעה

גם ליבנה ידע את האמת הזאת, אלא שהוא נאבק קשה עם עצמו כדי להכחישה מתודעתו. ליבנה נבדל מ־רובם של הסופרים הציוניים החילו־ניים בהבנתו שהעם היהודי אינו כאחד מגויי הארצות וש„אומתנו אינה אומה אלא בתורותיה" (אין מושג התו־רה בפיו של ליבנה זהה במשמעותו עם אותו מושג בפיו של רב סעדיה גאון, אולם קיימת מידה של חפיפה ביניהם, על כל פנים הם מכוונים לאותו דבר). לפיכך הוא גם יודע טעם ביטולה של היהדות כסימן־הכר קובע של העם היהודי בדורות האח־רונים חל משבר קיומי בעם הזה: רוב בניו בעולם כולו, ואף בישראל, היום אינם יהודים אלא באשר עדיין הם ניזונים במקצת מפירורים הנופ־לים משולחן המסורת ההיסטורית של העם היהודי המגיעים אל תודעתם, בלי שיהיה תוכן יהודי של ממש בחייהם־הם שיבדיל בינם ובין העו־לם הלא־יהודי. הקיום היהודי על זכ־רון היסטורי אינו יכול להתמיד ואף לא להאריך ימים; לפיכך הם — או על כל פנים הדור שיבוא אחריהם נ־דונים לטמיעה כוללת בעולם תר־בות־המערב, שלו הם כבר שייכים בפועל. ליבנה מודע מאד למציאות זו, והוא מבטא את חרדתו בכמה מקומות בספרו. הוא משתדל לשתק חרדה זו על־ידי האמונה בכוחו של הקיום הממלכתי־מדיני (ביחוד כש־הוא מתגלם בנצחונות צבאיים וכי־בושים טריטוריאליים) להשפיע על תודעתם של יהודים העומדים על סף הטמיעה בכל רחבי הגולה ולהפנות את לבם אל עמם, אל עולמו הרוחני ואל ארצו.

אולם עובדת קיומה של מדינת ישראל והצלחותיה המדיניות והצב־איות לא עצרו את תהליך הטמיעה, וכנראה אף לא האיטו אותו. בריכו־זים הגדולים של העם היהודי בעולם (צא וראה את הגידול המתמיד של אחוזי נישואי־תערובת ושל מקרי שמד ולעומתו את הצטמקות העליה מארצות הרווחה) — בניגוד לאש־ליות שמטפח ליבנה בפרק „משברה של היהדות האמריקאית" (פרשת יהודי ברית"מ, שבה פועלים גורמים אחרים לחלוטין, אינה ענין לכאן). אותו מיעוט של יהודים, בעיקר מן הדור הצעיר, שהתחילו להתלבט ב־בעיות יהדותם ואמריקאיותם (או צר־פתיותם), בכוח ספקות שנתעוררו בהם לגבי ערכה של תרבות המערב וסלידה מכמה מגילוייה — מה מדינת ישראל מציעה להם? הוה אומר: את אותה תרבות בלבוש עברי!

מדינת ישראל והחברה הישראלית כמות־שהן — מה יכולות הן לעשות כדי להשפיע על בחור הלומד פיסי־קה או פילוסופיה בהארווארד או בסורבון, או על בחורה הלומדת ריקוד בניו־יורק או בפאריס, שימ־צאו ענין קל־שבקלים ביהדות, בע־מה ובארצה? (אני משתמש בניסוח של שאלה שהועלתה בסימפוזיון מ־טעם כתב העת European Judaism על בעיית הקיום היהודי בארצות המערב). מי כליבנה חייב היה לה־ציג שאלה זו בכל חריפותה — ותבל שלא עשה זאת.

דברי ביקורת אלה לא באו למעט את ערכו של ספרו של ליבנה, אדר־בא, הבעיות התמורות והספקות ה־הרהורים הקשים שקריאת ספר זה מ־עוררת בלב הקורא הם־הם העדות לחשיבותו.

חברת ש. חסיד בע"מ || עץ ולבידים

מברכת את ידידיה ולקוחותיה
בגמר חתימה טובה ובשנה טובה ומאושרת

ש. חסיד
שם נכבד בענף העץ בארץ במשך 47 שנה

חיפה, חוף שמן, בין שני הנמלים

האנסמבל הקאמרי הישראלי

מנהל אמנותי: גארי ברתיני

ט.י.ט.ו.ס

אופרה ב־2 מערכות מאת ו. א. מוצארט
המנצח: גארי ברתיני
בהשתתפות:
סולנים, מקהלת „רינת" והתזמורת הקאמרית

חיפה „שביט" יום ה' 21.9 גבעת חיים מוצ"ש 23.9 ירושלים „בנייני האומה" יום ה' 28.9	תל־אביב היכל התרבות סדרה ראשונה יום א' סדרה שניה יום ב' סדרה שלישית יום ד'

תחילת הקונצרטים בשעה 8.30 בדיוק

כרטיסים: חיפה: „גרבר", ירושלים: „כהנא", תל־אביב: כרטיסי מנוי במשרד האנסמבל הקאמרי הישראלי רח' אבן־גבירול 103

סלון אלנבי 113

מכונות כביסה, טלוויזיות ומוצרי בית חשמליים

מברך את
ידידיו, לקוחותיו וספקיו
בשנה טובה
וגמר חתימה טובה

מיכאל עקילוב
צוות עובדי סלון אלנבי113
חברת לשרות העולה בע"מ

מדע וטכנולוגיה

חללית לגילוי אוצרות האדמה

קרוב לחודשים מקיפה את הארץ חללית מסוג חדש. החללית, ששוגרה על־ידי האמריקאים ב־23 ביולי, והמכונה בקיצור „ארטס־אי", נועדה לאסוף נתונים רבים ככל האפשר על אוצרות האדמה, ועל הסביבה הקרובה של כדור הארץ. משקלה כ־890 ק"ג, והיא מצוידת בציוד אלקטרוני משוכלל המסוגל לחוש מרחוק בקרינות שונות המוקרנות מכדור הארץ, ולמדוד אותן. את הנתונים השונים שאספה, כולל תצ־לומים רבים, היא משדרת למרכז גודארד לתעופת החלל שבגרינ־בלט, מדינת מארילנד, שם הם יעובדו וינותחו על־ידי מומחים.

„ארטס־אי" תוכננה כך, שתקיף את כדור הארץ הקפה אחת כל 103 דקות. בכל מסלול, שגובהו הממוצע קצת יותר מ־900 קי"מ, מצלמת ה־חללית רצועת אדמה ברוחב של כ־190 קי"מ. מצפים כי החללית תפעל במשך שנה אחת, ובמבצע 305 מח־קרים שונים. בתכנון המחקרים ה־ללו השתתפו מומחי נאס"א, וכן מדענים ומהנדסים בסוכנויות וגופים אחרים. במבצע של תכנון ושגור „ארטס־אי" משתתפות גם קנדה, בראזיל ומכסיקו.

מטרתה העיקרית של „ארטס־אי" היא להוכיח כי ניתן להשתמש במדידות ממרחקים, כדי ללמוד על התנאים השוררים על פני כדור ה־ארץ. בין השאר יבדקו אילו נתונים אפשר לקבל בצורה יעילה ביותר בעזרת החללית, כיצד לנתח את הנתונים, ואיך להשתמש בהם ל־מטרות כלכליות וחברתיות. באם תצליח חללית ראשונה זו במשי־מותיה, יבואו אחריה רבות אחרות מסוגה.

החללית עשויה להביא תועלת ב־תחומים רבים: בחקלאות, בגיאו־לוגיה, בהידרולוגיה, באוקיאנוגרפ־יה ובגיאוגרפיה. המידע החקלאי יעזור בתכנון תחזיות חקלאיות ול־עיבוד אדמות, במלחמה במחלות של גידולים שונים, לגילוי מקורות אר־

החללית „ארטס־אי" למיפוי כדור הארץ וגילוי אוצרותיו, בשלבי ההכנה האחרונה לפני שיגורה.

בה ולשיפור שיטות השקאה. הגיאו־לוגים מקווים לקבל מהחללית ידי־עות על קרחונים, הרי־געש, ושברים באדמת כדור הארץ, וכן לבדוק אם יש מבנים גיאולוגיים טיפוסיים למרבצי נפט ומינרלים. בעזרת ה־חללית החדשה מקווים ההידרולוגים לשפר את ידיעותיהם על אוצרות המים של כדור הארץ, ולעקוב אחר זיהום מקורות המים, ואילו חוקרי הימים והאגמים מאמינים שיגלו מקורות דיג חדשים.

מוצר חשוב אחר של החללית יהיו מפות מעודכנות ומשופרות של כדור הארץ כולל. במצלמותיה, היא תו־כל לזהות עצמים בגודל של מגרש כדורגל, ולעקוב אחר שינויים שח־לים על פני האדמה.

במבצע ארטס השקיעה נאס"א 147 מיליון דולר בתכנון, בניסויים, ו־בבניית שתי חלליות, שהראשונה ביניהן נמצאת כאמור במסלול סביב כדור הארץ. לשיגור חלליות משמ־שות רקיטות מטיפוס דאלתה, ש־מחיר כל אחת מהן 4.2 מיליון דולר.

בחללית ציוד מסוגים רבים ושו־נים. הוא כולל שלוש מצלמות ה־טלוויזיה הרגישות לצבעים שונים של הספקטרום — האחת לירוק ה־שניה לאדום והשלישית לאינפרה־אדום הקרוב. כל אחת מהמצלמות מכסה שטח של 190 על 190 קי"מ שעל פני כדור הארץ. כמו כן הות־קנה בחללית מערכת לאיסוף נתונים מ־150 תחנות קרקע בלתי־מאוישות, שהוקמו באזורים שונים באמריקה הצפונית. התחנות הללו יעקבו אחר תופעות דוגמת זרמי מים, עומק שלג, לחות האדמה, ופעילות וולק־נית. את הנתונים שישדרו התחנות אל החללית ניתן יהיה להשוות עם מדידות מתאימות שיערכו על־ידי מכשירים אחרים שבחללית עצמה.

נוסף לכך יש בחללית שני רשמי סרט מיוחדים (טייפ־רקורדרס), הרושמים נתונים ותצלומים אותם אוספת החללית בעת שהיא נמצאת באזורים שמהם אי אפשר לשדר בו־במקום לארה"ב. נתונים אלה מש־דרת היא לתחנות איסוף הנתונים במרכז גודארד לתעופת החלל בעת שהיא מתקרבת אליו.

את החשמל למכשירים מספקות שתי מערכות של תאי שמש, שפותחו במיוחד למטרה זו. הספק החשמל שלהם הוא כקילוואט, והם מצויידים גם במתקן לאחסון החשמל, לתקופות בהן החללית נמצאת בצילו של כדור הארץ.

מאות אלפי צילומים ונתונים נאספו כבר במרכז גודארד לתעופת החלל. עתה מצפים אנשי נאס"א, יחד עמם חקלאים, גיאולוגים וגי־אוגרפים בארה"ב ומחוצה לה, לרא־ות אם אכן הצדיקה החללית ה־חדשה את התקוות הרבות שתלו בה.

בעריכת פרופ' נתן שרון ופרופ' שמואל שאלתיאל

תצלום בקרני רנטגן של פרקי ירך מלאכותיים שהושתלו בכל אחד משני הפרקים הפגומים בגופו של חולה. חלקי הפרק המלאכותי נראים במרכז, כשהם מונחים על פני תמונת הרנטגן. התחליף לפרק הירך פותח על־ידי ד"ר ג'והן צ'ארנלי מאנגליה.

תחליפים ממתכת ומפלסטיק לפרקים פגומים בגוף האדם

עוסקים בפיתוח תחליפים לפרקי אצבעות ומרפקים

עדיין רחוק היום בו יעמדו לשי־רותם של חולים „סדנאות" או „מר־כזים" בהם אפשר יהיה להחליף אברים פגומים בחלקי חילוף מוכ־נים, ממש כפי שעושים זאת היום במכוניות, למשל. אולם ההתקדמות שחלה בשנים האחרונות בפיתוח חלקי חילוף לגוף האדם מרשימה ביותר.

זה כמה עשרות שנים שמהנדסים ורופאים משתפים פעולה כדי ל־הביא למהפכה בטיפול בפרקים פגו־מים, שבעקבותיה אפשר יהיה להח־ליף בלי קושי פרקים כאלה בחלקי הגוף השונים. גישתם של מהנדסים ורופאים אלה מבוססת על ההנחה ה־פשוטה והאומרת, כי הטכניקה שה־טבע פיתח כדי לאפשר לאברינו לנוע — על־ידי כפיפה, סיבוב ו־תנועות אחרות, ניתן לחקותה בעת הצורך.

חולי שיגרון — מהלכים בקלות

כיום הוכח, כי הנחה זו נכונה. חולים בדלקת פרקים, שמעבר היו כפותים לכיסא בגלגלים, ולא יכלו לצאת מביתם, מסוגלים עתה להלך תודות להחלפת הפרקים הפגומים שבגופם, בפרקים עשוים ממתכת, פלסטיקה וגומי סינתטי. בתחום זה של פיתוח תחליפי פרקים, מילאה בריטניה תפקיד חלוצי חשוב.

להתעניינותם המיוחדת של הברי־טים בתחליפי פרקים, מקורה בכך שמחלת השיגרון נפוצה מאד באר־צם, והחולים מהווים מעמסה עצו־מה הן על התעשיה המעבידה או־תם, והן על שירותי הבריאות ה־לאומיים.

במרכז לכירורגיה של הירך ש־בבית החולים ורייטינגטון בסמוך לואיגן שבצפון־מזרח אנגליה, פי־תח המנתח ד"ר ג'ון צ'ארנלי, חלק חילוף מוצלח לפרק הירך. בטכניקה שלו מחליפים את התושבת שבאגן הירכים, ואת ראש עצם הירך, כ־כפוף שבראשו כדור פלדה קטן ה־מתאים לתושבת דמויית ספל ה־עשויה חומר פלסטי. את שני החל־קים מחברים לתוך השלד בעזרת דבק פלסטי (אקרילי) המתקשה ב־מהירות (ראה תמונה). ביום הרבי־עי או החמישי לאחר הניתוח יכול החולה לקום ממיטתו, ביום השבי־עי הוא מסוגל להלך, ובתום שלושה שבועות חוזר החולה לביתו.

1,200 ניתוחים בשנה

תודות לפיתוח חלק חילוף זה ו־

תצלום בקרני רנטגן של ברכים שהוחלפו בהן פרקים מלאכותיים אשר פותחו ע"י האורתופד ד"ר מ. פרימן והמהנדס ד"ר ס. סואנסון מלונדון. במרכז — תמונת פרק הברך, על שני חלקיה.

אחרים, זכתה יוזמתו של ד"ר צ'אר־נלי לפרסום עולמי. הוא התחיל לע־סוק בבעיותיו לתיקון פרקים פגומים עוד לפני תשע שנים, ומאז הקנה חלקי חילוף בגופם של 5,500 חו־לים. עתה מבצעים בבית החולים של ורייטינגטון כ־1,200 ניתוחים של החלפת פרקים בשנה.

גם לפרקים אחרים בגוף יש עתה תחליפים הראויים לשמם. האורתו־פד ד"ר מיכאל פרימן והמהנדס ה־מכונות ד"ר אלאן סוואנסון מהמח־לקה לביומכניקה של האימפריאל קולג' למדע וטכנולוגיה בלונדון, פתחו תחליף כזה. פרק הברך המ־לאכותי שלהם בנוי לפי עקרון דומה לזה של צ'ארנלי. ברם, כאן צריך היה להתחשב בעובדה שפרק הברך צריך לאפשר תנועה לא רק למע־לה ולמטה, כי אם גם בזוויות וב־כיוונים אחרים. הברך המלאכותית עשויה אף היא בחלקה האחד מגליל מתכת, (קובלט־כרום), ובחלקה ה־שני מחומר פלסטי, כשהאחד מותאם לתוך השני. כאן יכול גליל המתכת לנוע בתחום רחב למדי, ממש כמו הגליל המשמש במשרדים, למשל, להרטבת בולים.

את התחליף המלאכותי מכניסים לאחר שמרחיקים על־ידי ניתוח את קצות פרקי הברך הפגומים.

עתה עוסקים מומחים מבריטניה, וכן מארצות אחרות בפיתוח תחליפים לפרקים אחרים — לאצבעות, מרפ־קים ועוד.

גז החרדל המסוכן בעקבות די. די. טי

400,000 הרוגים ופצועים — זה היה קציר הדמים של גאז החרדל במלח־מת העולם הראשונה. הגז, שפותח על־ידי הגרמנים, אינו אלא נוזל שמנוני חסר צבע, שנודף ממנו ריח חלש של שום. הוא פוגע בריאות האדם השואף אותו, וכן גורם לכוו־יות. גז החרדל מקיף גם את העיניים וכן גורם הוא כוויות חמורות ועמו־קות בעור, שבעקבותיהן נוצרות בו־עות מכאיבות עד מאד, שקשה לרפא אותן.

הגרמנים השתמשו בו לראשונה ב־יולי 1917, והמשיכו לנצלו עד תום מלחמת העולם הראשונה. השימוש בגז החרדל נמשך גם לאחר מכן. הוא הופעל על־ידי האיטלקים בינואר 1936 כנגד החבשים, ואילו בתקופת השנים 1937 עד 1943 השתמשו בו היפאנים, יחד עם גאזים קטלניים אחרים, במלחמתם בסינים.

גאז החרדל קל יחסית להכנה, וה־יו אולי אחת הסיבות שזה גאז ה־לחימה שהוכן בעת מלחמת העולם השניה בכמויות גדולות יותר מכל אמצעי הלחימה הכימיים האחרים. כ־יום יש כמובן גאזי מלחמה יעילים יותר. זו ודאי אחת הסיבות שהביאה באחרונה את מכון המחקר הבטחוני של קנדה להחלטה שיש להיפטר מ־מלאי הגאז שנאגר שם במלחמת ה־עולם השניה.

מאז המלחמה החזוק הגאז, שכמו־תו הגיעה ל־700 טונות, בתוך מיכ־לים גדולים עשויים בטון עם ציפוי עופרת. מאחר שהגז אינו יציב מב־חינה כימית, חל בו פירוק, ועובדה זו הובאה אף היא בחשבון בעת שהוחלט להשמידו.

אך כיצד נפטרים מכמויות כה גדו־לות של רעל כימי מסוכן? הרעיון לכך מבוסס על ההצלחה לה זכה מכון המחקר הבטחוני בהשמדת מלאי גדול של די. די. טי., מאז נאסר ב־קנדה בשנה שעברה השימוש בקוטל חרקים זה.

הדי. די. טי. הושמד על־ידי שרי־פה עם נפט בתנור בטמפרטורה של 900 מעלות צלזיוס. המוצר המזיק היחיד של השריפה בתנאים אלה היא חומצת מלח, שמורידים אותה מן העשן ומגיבים אותה עם בסיס (מימת הנתרן), כדי להפכה למלח בישול (לנטרל אותה). ברם, תנורי השריפה של הדי. די. טי. רחוקים ממקום האיחסון של גז החרדל. ד"ר ויליאם סטוארט, מנהל המכון למח־קר בטחוני סבור כי יהיה צורך לב־נות תנור מיוחד בסמוך למקום ה־איחסון של הגז, מאחר שהובלתו מ־סוכנת. אם אמנם ייבנה התנור, אפ־שר יהיה לשאוב אליו את הגז במי־שרין מן המיכלים.

בינתיים קמו עוררין על ההצעה. הטענה שהושמעה היא, כי יש לחפש דרך זולה יותר כדי להיפטר מגז ה־חרדל: מחיר השמדת הדי. די. טי. הוא כמחצית מחיר קוטל החרקים עצמו, ואם יצטרכו לבנות תנור חדש לשריפת גז החרדל, יהיה המ־חיר גבוה יותר. עתה נטוש ויכוח בקנדה על כדאיות השמדת גז ה־חרדל, ובינתיים ממשיך הגז הנוזלי להתפרק בתוך מיכליו.

חומר נגד פריון

במעבדות המחקר של מכון סטאנ־פורד שבמנלו פארק, קאליפורניה, הוכן באחרונה חומר חדש, שהזרקתו לבעלי־חיים גורמת להם לעקרות זמנית — לתקופה של שבועות מס־פר. לחומר השם הכימי הארוך וה־מסובך „אר־אך־בים־אזירידינילא־צאטילאמינו־המטילאמינ־פראמין", ול־דעת ד"ר ג. א. סקינר שעסק בפי־תוחו, ייתכן שאפשר יהיה להשתמש בו גם בבני־אדם. אולם בינתיים סבור ד"ר סקינר, כי השימוש שבחומר יוגבל לבעלי חיים, בעיקר למלחמה במכרסמים ובמזיקים אחרים.

עולם הריהוט עובר לפלסטיק

1/3 מחייך

את עושה במטבח...

המטבח הפלסטי של "גולן" הופך שליש זה לקל, נעים ומהנה יותר. הצבעים מודרניים ועליזים. העיצוב אירופאי חדיש. הגישה לכל ארון קלה ונוחה. ניצול השטח מירבי. החומר פלסטי יציב. עמיד בפני חום, רטיבות ובפני חומרי ניקוי.

והעיקר: המחיר שווה לכל נפש.

בואי נא אלינו עוד היום ונקל על 1/3 מחייך.

"גולן" עיצוב וריהוט

תצוגה מרכזית:

תל־אביב - רח' הארבעה 6, טל. 268251 • ירושלים - רח' הלל המלכה 9, טל. 222612 • חיפה - רח' הרצל 11, טל. 662377

מוצרי תכן בע"מ: ירושלים - טל. 28746 חיפה - טל. 660911 באר־שבע - טל. 2731

המפעל: קבוץ שער הגולן, ד.נ. עמק הירדן, טל. 067-50402

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943

הודעה לפי סעיפים 5 ו־7

נמסרת בזה הודעה, כי השימוש לתקופה של 49 שנה במקרקעין המתוארים בתוספת דרוש לשר האוצר לצרכי ציבור לשם הנחת צינור מים ולהחזקתו, כולל זכות מלאה, לשר האוצר, לשליחיו, לסוכניו ולכל אדם שהוא הרשהו, להיכנס למקרקעין ולעבור בהם למטרת הנחה, החזקה, ביקורת, תיקונים, הסרה והחלפה של הצינור ולעשות כל דבר הכרוך בו, וכי שר האוצר מוכן לשאת ולתת בדבר רכישת זכות השימוש כאמור.

כל התובע לעצמו זכות או טובת הנאה כל שהן במקרקעין האמורים ורוצה לקבל פיצוי על כך, נדרש לשלוח למנהל אגף רישום והסדר המקרקעין — תוך חדשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות — הרצאה על זכותו או על טובת ההנאה אשר לו במקרקעין האמורים בצירוף ראיות להיזוק תביעתו, שיכללו את פרטי הרישום — אם ישנו — בפנקסי המקרקעין, וההודעה המפרטת לסעיפיהם את הפיצויים שהוא תובע, וחישוב הסכום הנתבע בכל סעיף וסעיף.

כן נמסרת בזה הודעה, כי שר האוצר מתכוון לקנות חזקה מיד במקרקעין האמורים מפני שהם דרושים באופן דחוף לצרכי הציבור שלמענם עומדים לרכשם, ושר האוצר מורה בזה שכל אדם המחזיק במקרקעין האמורים ימסור מיד את החזקה בהם.

תוספת

רצועת מקרקעין שרוחבה 6 מטר בערך העוברת בחלקות חלקי חלקות בגוש 10215 שפרעם.

רצועת המקרקעין האמורה מסומנת בצבע אדום, לשם זיהוי ולא לשם קביעת גבולות, בתשריט מספר הפ/25/ב'/114 הערוך בקנה מידה 1:1000 והחתום ביד שר האוצר ביום החתימה על הודעה זו. העתקי התשריט האמור מופקדים במשרדי מנהל אגף רישום והסדר המקרקעין, ירושלים, ובמשרד הממונה על מחוז חיפה וכל המעוניין בדבר זכאי לעיין בו בשעות העבודה הרגילות.

פנחס ספיר, שר האוצר

כ"א באב תשל"ב, 1 באוגוסט 1972

ילקוט הפרסומים מס' 1848 מיום 24.8.72 עמ' 2337

פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943

הודעה לפי סעיף 14

נמסרת בזה הודעה כי בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943 [1] (להלן — הפקודה), אני מושך את ידי מרכישת המקרקעין המתוארים בתוספת.

עם פרסומה של הודעה זו ישוחררו לגמרי המקרקעין האמו־רים מתוקפה של ההודעה שנמסרה לפי סעיפים 5 ו־7 לפקודה.

תוספת

חטיבת מקרקעין ששטחה 599 מ"ר המהווה חלקה 91 בשלמות בגוש 3594.

פנחס ספיר, שר האוצר

י"ד בתמוז תשל"ב, 26 ביוני 1972

1. ע"ר 1943, תוס' 1 מס' 1305, עמ' 32.
2. י"פ 1584 תשי"ל, עמ' 756.

ילקוט הפרסומים מס' 1840, מיום 20.7.72, עמ' 2337

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

מרחב תכנון מקומי, גבעתיים

בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, נתנת בזה הודעה כי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים החליטה בישיבתה מיום ב' ייח באלול תשל"ב (28.8.72) להכין תכנית מס. 280 שנוי לתכנית מיתאר מקומית גב/53.

אלה הם השטחים הנכללים בתחום שנוי, בתכנית המוצעת:
גוש 6167 חלקה 219
גוש 6168 חלקה 583

קובא קריימן
יושב ראש הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, גבעתיים
חודש תשרי תשל"ב
ספטמבר 1972

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

מודעות מתקבלות:

תל־אביב:
„הלוח הכפול" — שד' רוטשילד 99 (פינת שינקין) טל. 248905, 230401, 230521;
אבן גבירול 66 טל. 7—263236
הארץ: מזא"ה 56 טל. 623311
ידיעות אחרונות: מקוה ישראל 12 טל. 621064 רח' מוזס 5 טל. 32289
בסניפי דחף דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות) אלנבי 123 א', בן יהודה 7.

ירושלים
ידיעות אחרונות הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 7—224245
דחף: המלך ג'ורג 19

חיפה
הארץ: נורדאו 20 טל. 64511
ידיעות אחרונות: הנביאים 28 טל. 67931
דחף: הרצל 11

באר־שבע
ידיעות אחרונות: החלוץ 80, טל. 3576
הארץ: שלח רחמים, בנין הוד, קק"ל 197 טל. 2042
דחף: ההסתדרות 78

ובכל משרדי הפרסום וסניפי הארץ וידיעות אחרונות בישראל

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

דרושות פועלות

למפעל מזון, לאריזה

משעות אחה"צ מ־4.00—8.00 בערב, בימי חול

לפרטים לפנות במקום בין 12.00—2.00
פרומין, הירקון 6, בני־ברק

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

לפנות מימי מבואות ירושלים
בבין עץ חיים רוממה
מול המשביר המרכזי ירושלים
טלפון 02-522102.

דרושה

מוכרת לחנות רהיטים

יום עבודה מפוצל

לפנות ל„פוליקיט"
בית הדר דפנה, טל. 266154 ת"א

למושב סגולה

דרוש

מרכז משק

תנאים טובים וסודיות מובטחת.

נא לפנות לבלשר נתן טל. 055-96387, במשך כל השבוע או למזכירות המושב טל. 055-96838 בימים ג—ה' עד שעות הצהריים.

לאמישראגז

דרושות

פקידות קבלת קהל

לסניפנו בהרצליה

נא לפנות אישית למחלקת הסגל רח' אחד העם 34 ת"א ביום שלישי 19.9.72 בשעות הבוקר.

CONTROL DATA
ISRAEL LTD

דרוש מפעיל תחנה

לעיבוד נתונים אלקטרוני

הכישורים:
— בוגר תיכון או בי"ס מקצועי
— משוחרר מצה"ל ובעל רשיון לרכב

ידע במחשבים רצוי אך אינו הכרחי
העבודה גם במשמרות.
לפנות לת.ד. 39023 תל־אביב
בצרוף קורות חיים.
— סודיות מובטחת —

במפעל תעשייתי גדול
באיזור תל־אביב

דרוש

פקיד ראשי

הכישורים:
* השכלה תיכונית מושלמת
* ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
* נסיון של מספר שנים בריכוז עבודת המזכירות ואחריות על צוות עובדים.
— השכר יקבע בהתאם לכישורים והנסיון.

על המעונינים לפנות לת. ד. 6397 תל־אביב
בצרוף קורות חיים
— סודיות מובטחת —

למפעל בתל־אביב

דרוש

פקיד־כללי

צעיר אחרי שרות צבאי

המעונינים יפנו לגבי חנה

טלפון 623319
623322

פריקלאס ים המלח בע"מ

דרושים:

★ **מנהל עבודה באחזקה:**
* בוגר בי"ס טכני מוכר.
* נסיון של 5 שנים לפחות באחזקה, רצוי נסיון באחזקה בתעשיה כימית.
* נסיון של 3 שנים לפחות בנהול קבוצת עובדים.

★ **מכונאי כ"מ/ה / לבורנט:**
* בוגר בי"ס מוכר.
* נסיון של 2 שנים בבצוע אנליזות של חומרים אנאורגניים.

★ **עובד אחזקה:**
* בוגר קורס או בי"ס טכני מוכר.
* נסיון קודם בנושאי עבוד שבבי עם ידיעה טובה במסגרות מבנים ורתוך ומכונאות.

* תנאי שכר בהתאם לנתונים האישיים.
* תנתן עזרה בדיור למועמדים מחוץ לאזור.

כתובת לפניות: פריקלאס ים המלח בע"מ מישור רותם, ד.נ. ערבה טל. 057—91951

לביח"ר פרומי חדש בחולון

דרוש

מנהל ייצור

בעל נסיון

(עליו להיות גם מנהל עבודה)

• לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת. ד. 4333 תל־אביב למס' 913.

— סודיות מובטחת —

דרושים

● **מנהל מחלקת טיפול שטח**

כישורים: ידע רב בציפוי מתכות כרום־ניקל

● **עובד ביקורת איכות**

כישורים: בוגר בית ספר מקצועי עבוד שבבי 3—4 שנתי נסיון 3 שנים בעבודת ביקורת איכות.

● **חרט**

כישורים: בוגר בית ספר מקצועי 3—4 שנתי 3 שנות ותק במקצוע.

● **רתך**

כישורים: בוגר בית ספר מקצועי 3—4 שנתי 3 שנות ותק ברתוך חשמלי־ארגון.

המועמדים מתבקשים לכתוב לת.ד. 2191 ירושלים למנהל כח אדם, ולציין מעל גבי המעטפה עבור „תעשיה".

לסופרשוק

דרושות

קופאיות

לפנות טל. 58008

דרוש פקיד

להנהלת חשבונות

בעל נסיון בשיטת העתקה

לפנות עם המלצות לחברת א. רוזיק ושות' בע"מ ת.ד. 604 ת"א או לקביעת ראיון לטלפון 54798 מ־08.00—15.00.

דרושה פקידה

בוגרת
לנהול משרד ידע בהנהלת חשבונות
לפנות הדרה
טל. 063—22668

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 3480/72

בענין: עזבון המנוחה רילה קר־בלסקי ת.ז. 4114602 מאזור, בן הרבורג, אשר נפטרה ביום 9.1.1968 בתל־אביב.

המבקש: יעקב פלינקר מס' ת.ז. 0228375 מרחוב החלוצים 47, ת"א, ע"י ב"כ עוה"ד י. כרמי ו/או צ. פורטוגז מרחוב חולדה 6, ת"א.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המש־פט בקשה ליתן צו המכריז על ירושת המנוחה הנ"ל. הנני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוחה והרוצה להתנגד ל־הכרזה, להגיש תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו התנגדות להכרזה המבוקשת, שאם לא כן יתן בית ה־משפט צו כטוב בעיניו.

דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

هكذا من الأصل

מכذا من الأصل

הלוח הככול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב, שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

פרקי היום בתנ"ך

● דברי הימים, ב' (י"ב—י"ד).

המשנה היומית

● כותה כ' (ג—ו).

רדיו — גל א'

6.00	„מה טובו אהליך יעקב" של יום
6.10	התעמלות בוקר
6.30	קצת מוסיקלי
7.05	סקירת עתוני ה בוקר
7.15	זמר זמר לך
7.55	„אור ירוק"
8.10	בוקר טוב
10.05	לעקרת הבית
11.40	לאו הערב
12.05	במקצב יוצר
12.30	בחצי היום — פזמונים וחדשות

חדשות
רשת ב'

6.05	7.00	8.00	9.00
10.00	12.00	13.00	14.00
15.00	16.00	17.00	18.00
21.00	22.00	23.00	24.00
01.00			

חדשות בלועזית
רשת ד'

באנגלית: 7.00, 13.30, 20.30
בצרפתית: 7.15, 14.00, 20.45

8.10 — „קונצרט בוקר" ... מבחר פרקים: פגאני, סלי ... 11.05 ... 12.05 „לקראת יום ה בכורים" — מיצירות מיכאל מילנר, ארבעה בלוז, ארנולד שנברג, דו אהרונוביץ' ומקס ברוך; 13.05 לקראת היום הקדוש — תכנית לערב יום כפור באומר ובתפילה.

הגל הקל

אין שידורים

גלי צה"ל

11.05 — הים ושפים; 11.15 מבחר האופרטה ... 11.40 ... 12.05 ...

וילות ובתים

● לכביכות צהלה וילה בר ... כה פרטית 240342
● „אורים" מתכננים בע"מ ...

קבלנים

● לביתיכם דירות „מ.ד." ...

דירות

● בראשון־לציון בסביבה ...

דירות למכירה

● בראשון־לציון ... 941564 ...

דירות מרוהטות

● סטודנטים ...

חדרים מרוהטים

דירות בשכר חודשי

ביקוש דירות

בתי מלאכה

חנויות

אולמות

משרדים

מגרשים

עסקים

ביקוש עבודה

הכשרה לעבודה

הצעות עבודה

מכוניות

ביקוש רכב

השכרת רכב

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

רוצים לקנות

תוכים

דודי שמש וחשמל

שידוכים

ריקודים

נופש

טלוויזיה

בתי־ספר ושיעורים

הודעות לציבור

מכרז מס' 146/72
משרד החקלאות
המחלקה לנכסים, ביצור ומשק.

מוזמנות בזה הצעות מחירים לבצוע גיזום עצי זית הענפים הגזומים ביהודה ושומרון ולמכירת הענפים הגזומים.
...

מכרז מס' 25/72—73
למכירת צאן
המועצה לייצור ושווק של בקר וצאן לבשר
מודיעה
על מכירת כ־600 ראשי צאן

...

שרותים

חיות בית

טפסים

שטיחים

שונות

רהיטים

הלוואות

ביטוח

הלוח הככול ירושלים

קבלנים

דירות למכירה

חדרים מרוהטים

דירות בדמי מפתח

הצעות עבודה

כלי נגינה

וילות ובתים

אשדוד

דירות למכירה

מכוניות

נתניה

קבלנים

הלוח הככול חיפה והצפון

תנורי חמום

עסקים

תריסים

מקררים

בתי"ס לנהיגה

מי מצא?

מגרשים

פדקו ישראל בע"מ
למפעלה בהרצליה
דרוש מחסנאי כלים
בעל נסיון של שנה לפחות
נא להתקשר טלפון 930150 ת.ד. 416 רחוב המשכית אזור התעשיה הרצליה.

למפעל גדול באזור עכו
דרושים
1. מהנדס כימי
עם נסיון של לפחות 5 שנים.
2. לבורנט כימי
3. עובדי אחזקה
עם נסיון בקיטור והידראוליקה.
נא לפנות לת.ד. 128 עכו.

למפעלנו בלוד דרושות

1. מרכזנית טלפונים
תועדף מרכזניה בעלת נסיון קודם בהפעלה מרכזת טלפונים גדולה.
שעות העבודה בתפקיד זה מ־7.00—15.30.

2. כתבנית בשפה העברית
לעבודה במזכירות המפעל;
דרוש נסיון רב בכתבנות עברית, רצויה ידיעה בכתבנות בשפה האנגלית,
דרושה השכלה תיכונית.
לתפקידים הנ"ל תועדפנה תושבות לוד, רמלה והסביבה.

המעונינות יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לטלרד, מחלקת כח אדם, ת.ד. 50, לוד.

טלרד
תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
לוד, ת.ד. 50 • טלפון: ... • מברקים: טלרד לוד • טלקס: ...

תורנות רופאים לפי המקומות

תל־אביב
● ד"ר כגל, בזוק 12, טל. 247860. ד"ר הראבן, אפשטיין 6, טל. 443204.
● בכד"א, טל 101, 614333. רופא בין השעה 8 בערב עד 7 בבוקר, הבקור עולים בביתם.
קופת האחות נפשית
● ברות בלפוני 02-69911.
קופת חולים לאומית
● קופ"ח לאומית בתל־אביב, רח' מונטיפיורי 9, טלפון 57668 מ־8 בערב עד אחר הצהרים. בשעה 1 בלילה נא לפנות לתחלות לילה של מד"א, טלפון 101.
קופ"ח עממית, אשדוד
● מד"א טל. ...
● לפנות לרופא המשפחה.
קופ"ח עממית, חדרה
● ד"ר הנגר, טל' 9113.
קופ"ח עממית, חיפה
● ד"ר קוברין, טל. 26301.
קופ"ח עממית, כפר־סבא
● ד"ר קראוס, רח' וייצמן 29, טל. 925772.
קופ"ח עממית, נהריה
● מד"א טל. 3333.
קופ"ח עממית, עפולה
● ד"ר אהרונוביץ, טלפון 2300.
קופ"ח עממית, גבעתיים
● (ר"ג, גבעתיים, בני־ברק).
קופ"ח עממית, הרצליה
● ד"ר א. רמז, טל' 92413.
קופ"ח עממית, ירושלים
יום כפור (17—18.9.72)
● רופא כללי: ד"ר דויטש, גודיין 5, טל. 951959; רופא ילדים: ד"ר לויצקי, טלר 1, טל. 951782 (בין השעה 8—9 בבוקר, 4—5 אחה"צ).
קופ"ח מכבי
בת ים
ערב כפור 17.9.72
● מ.ד.א. (כללי וילדים) ר"ג, הגלגל 42, 781111, רופא תורן במד"א (מ־7 בערב) ר"ג, הגלגל 42, 78111.
יום כפור 18.9.72
● מ.ד.א. (כללי וילדים) ר"ג, 42, 781111, רופא תורן במ.ד.א. מ־7 בערב ר"ג, הגלגל 42, 781111.
ערב כפור 18.9.72
● מ.ד.א. (כללי ילדים) מזא"ה 13, 101.
● בת־ים מ.ד.א. 863333.
● חולון מד"א. 843133.
● פתח־תקוה מ.ד.א. 912333.
● לוד מ.ד.א. 962133.
● נתניה תורנות לילה מ.ד.א. 101.
● אשדוד מד"א. 22222.
● ירושלים מ.ד.א. 101.

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
● ליל כיפור: פרנקל, המלך ג'ורג' 28 טל' 223721; נורדאו, בן־יהודה 183, טל' 242673; אל קפל יפו, יפת 65, טל' 823361.
● יוה"כ: הנביאים, המלך ג'ורג' 72, טל. 285740; תרופה, דיזנגוף 217, טל. 223488;
יאני, יהודה הלוי 67, טל. 612474; אל קפל, יפו, יפת 65, טל. 823361.
● בת־ים יוה"כ: גוטמן, אחד העם 91, טל' 225305; צפון, יהודה המכבי 33, טל. 449995. כפר האורן
● גבעתיים: ליל יוה"כ — גבע, שער הגיא 14. יוה"כ — הדסה, הרצל 24.
● מחנה הכרמל: ליל יוה"כ — רחמות, שבי ישראל 79, רמת השרון. יוה"כ — קדמה, מרכז מסחרי, נוה מגן.
● פתח תקוה: ליל יוה"כ — מרכז השרון, חובבי ציון 40, טל. 911078. יוה"כ — רסל, רוטשילד 89, טל. 911406.
● רמת גן: ליל יוה"כ — חן, ז'בוטינסקי 99, טל. 722334. יוה"כ — הרצל, הרצל 52, טל. 722372.
● בני ברק: ליל יוה"כ — חן, ז'בוטינסקי 99. יוה"כ — הירבנייך, עקיבא 11.
● בת־ים חולון: ליל יוה"כ — עצמאות, בת־ים, בלפור 75. יוה"כ — בריאות, חולון, קראוזה 46.
● באר שבע: יוה"כ — בריאות.
● אילת: ליל ויוה"כ — מיכלין.

תורנויות בתי חולים

תל־אביב
● היום: הדסה.
● יוה"כ: איכילוב.

תורנות רופאים

ירושלים
● הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־8 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר, טל. 101 בתחנת מד"א ברפואה ורופא לטיפולים דחופים כ־7 בערב עד לחצה מיועד למקרים דחופים בלבד.

תורנות בתי־מרקחת

● ליל יוה"כ: סיאם, רחבה שער שכם, טל. 84512; פרטי: פריחת סיאם, ואדי ג'וז, טל. 84512.
● יוה"כ: אין תורן בעיר החדשה, נא לפנות לרוקח הקרוב.
● מוצאי יוה"כ: אופלסקה, יפו 110, טל. 224021. פרטי: א. אורנסקי, בר־ציון 20, כניסה 1, טל. 523731. אל חוטיב, שוק אפר תימוס, העיר העתיקה, טל' 83377. פרטי: אלכסנדר חנאניה, בית חנינא, טל' 83059.

תורנויות בתי־חולים

● היום: הדסה (ילדים, עיניים), שערי צדק (נשים, פנימית, כירורגית).
● יוה"כ: בקור חולים (ילדים), משגב לדך (נשים), הדסה (פנימית — כירורגית), שערי צדק (עיניים).

תורנות רופאים

חיפה
● רופא תורן במד"א, טל. 101.

תורנות בתי־מרקחת

● אין תורנות

תורנויות בתי־חולים

● היום: רמב"ם.
● יוה"כ: רוטשילד.

המשרד הראשי: תל־אביב שד׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל״י למלה / יום ו׳: 1.20 ל״י למלה

הלוח הכפול · הארץ · ידיעות אחרונות

דרוש
משקיע פעיל
בעל מקצוע מעולה

להפעלת מוסך גדול ומסודר
על בסיס החכרה או שותפות.

המעונינים יפנו בשעות היום
לטלפון 39186 (067)
ובשעות הערב 39047 (067).

לחברה גדולה בתל־אביב
דרושה
● **פקידה - כתבנית**
עברית/אנגלית
עדיפות לבעלת נסיון בעבודות יבוא

מועמדות מתבקשות לפנות בכתב בציון פרטים לת. ד. 2306 ת״א, עבור מס׳ 135

דרוש
מנהל חשבונות
סוג ד׳
בעל נסיון

נא לפנות עם פרטי קורות חיים, נסיון בעבודה והמשכורת מבוקשת לת.ד. 26058 תל־אביב.
סודיות מובטחת

לחברתנו
דרושות
נקבניות
I. B. M.
בעלות נסיון
למתאימות שכר ותנאים מצויינים
לקביעת ראיון נא להתקשר
טל. 224598
סודיות מובטחת

לחברת יובל־גד
דרוש
מנהל עבודה
לנהול אתר בניה טרומי
במרכז הארץ
בעל 4 שנות נסיון לפחות

נא לפנות לטלפון 238221 תל־אביב, מ־8.00 עד 10.00 בבוקר או לת. ד. 3035 תל־אביב

דרושים
אנשי בטחון
לעבודה אחראית ומענינת
באזור המרכז והדרום.

עדיפות לבעלי רכב פרטי
דוברי עברית — ערבית.

סידור עבודה גמיש.

על המעונינים לפנות טלפונית לקביעת ראיון. החל מ־19.9.72, טל. 03-445239.

דרוש (ה)
בירושלים
מוכר (ת)
לחנות ספרים
ומתנות במלון גדול
בירושלים.
שעות עבודה:
7 בבוקר עד 3 אחה״צ
או:
3 אחה״צ עד 11 בערב
לפנות ביום ב׳ 19.9.72
בין השעות 5.00—6.00
לסטימצקי רח׳ יפו 39
ירושלים.

דרוש
● **מהנדס**
בנין

בעל נסיון של 5 שנים לפחות לריכוז ביצוע של פרויקט רב ממדים במרכז תל אביב

— ● —

להתקשר בשעות העבודה טל. 229531, 230752

לחברה לבניה מתועשת
דרוש
חשמלאי
מוסמך
עם רכב

לפנות לטל. 252588; 253114
בין השעות 5—3 אחה״צ

מדינת ישראל
משרד מבקר המדינה

מכרז פומבי
על משרות פנויות למשפטנים
מס׳ 4/72

מודיעים בזה כי המועד האחרון להגשת מועמדות במכרז פומבי מס׳ 4/72 על שתי משרות פנויות למשפטנים — שהתפרסם בעתונות ביום ט״ז באלול תשל״ב (25.8.72) — הוארך עד ליום א׳, ט״ו בתשרי תשל״ג (24.9.72).

להלן נוסח המכרז:

המשרה: עוזר ראשי ליועץ המשפטי למבקר המדינה (2 משרות)

הדרגה: ד׳—ג׳ של דירוג השירות המשפטי.

מקום העבודה: ירושלים.

תאור התפקידים: עזרה ליועץ המשפטי למבקר המדינה בפעולותיו; מתן ייעוץ משפטי וחוות דעת משפטיות ליחידות השונות של המשרד; בדיקה משפטית של דו״חות ביקורת; עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי.
דרישות המשרה: רשיון ישראלי לעריכת דין; נסיון של שנים מספר בעבודה משפטית; רצויים נסיון וידיעה רחבה בתחומי המשפט המינהלי, דיני השלטון המקומי והמשפט המסחרי; כושר הבעה טוב בכתב ובעל פה; כושר ניהול מרים; ידיעת השפה האנגלית.

הממלא אחר הדרישות למשרה מהמשרות המוכרזות המעונין בה, ימלא ב־2 עותקים את הטופס „בקשה למשרה פנויה" (מדף 1061), שאותו ניתן לקבל בלשכות המודיעין [illegible] המדינה בירושלים, בתל־אביב ובחיפה, ובכל משרדי [illegible] את הבקשות יש לשלוח למשרד מבקר המדינה, ארגון ומינהל כח האדם, ת. ד. 1081, ירושלים.

לבקשה יש לצרף העתק צילום מאושר של הרשיון לעריכת דין בארץ, פירוט תולדות חיים בכתב ידו של מגיש הבקשה (מקור והעתק) וכן תמונה שצולמה בשנה האחרונה.

ירושלים, ט׳ בתשרי תשל״ג, 17 בספטמבר 1972

מערכות
מחקר פתוח והנדסה בע״מ

מפעל המעגלים המודפסים

דרושים לנו

1. מהנדס כימאי
צעיר ונמרץ; המעונין להתמחות בנושא המעגלים המודפסים; בעיקר בשטח ציפוי מתכות.
התפקיד דורש יוזמה ויכולת פקוח על תהליכים.

2. מהנדס מכירות
צעיר ודינאמי, לתפקיד ניהול מכירות ומשא ומתן עם לקוחות בכל רחבי הארץ.
רצוי אדם בעל רקע טכני באלקטרוניקה או במעגלים מודפסים.

3. עובדי ציפוי מתכות

4. בוגרות תיכון ודמושריות
לעבודת ביקורת איכות ודמוש של מעגלים מודפסים.

5 ימי עבודה בשבוע

נא לפנות טלפונית ל־908635 (פתח־תקוה).

ירח רום
שרותים אלקטרו מכניים
דרושים

1. **בעלי מקצוע מעולים בעלי ידע בחשמל**
לעבודה בשטח האלקטרומכניקה וגנרטורים
2. **בוגרי בי״ס מקצועי — חשמל**

✱
תנאים טובים למתאימים
✱
לפנות טלפונית ל־848169 תל־אביב
בשעות 8.00—14.00

למפעל תעשייתי גדול
דרושה
מזכירה

שליטה מלאה בעברית, כולל ניסוח ההדפסות מכתבים, ניהול משרד וטיפול בנושאים מגוונים באופן עצמאי. נסיון של 3 שנים בעבודה.

(העבודה באיזור כפר־סבא)

נא לפנות בכתב לת.ד. 33326 ת״א, בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת!

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה למנגנון

משרה פנויה 76/72
מנהל שרותים סוציאלים

מקום העבודה: תל־אביב
תיאור העבודה: ניהול, פקוח והדרכה ליחידה המונה 50 עובדים סוציאלים העובדים בשיכונים ובמרכזי קליטה באיזור הגאוגרפי שבין נתניה לאשדוד.

הכישורים הדרושים:
1. תואר אקדמאי בעבודה סוציאלית או בשטח סמוך במדעי החברה.
2. נסיון בעבודה מקצועית של 8 שנים לפחות.
3. כושר הדרכה ומעקב.
4. ידע ונסיון בניהול שרות סוציאלי.
5. ידיעת השפות העברית והאנגלית הכרחית, ידיעת שפות נוספות רצויה.

הדרגה המוצעת: ב׳ — ממ״ש.

משרה פנויה 77/72
מפקחים ומדריכים מקצועיים לעובדים סוציאלים

מקום העבודה: חיפה והצפון, תל־אביב והסביבה, ירושלים, באר שבע.
תיאור העבודה: הדרכה ופיקוח לעובדים סוציאלים במרכזי קליטה — טיפול במשפחה ועבודה קבוצתית.
הכישורים הדרושים:
1. תואר אקדמאי בעבודה סוציאלית.
2. נסיון בעבודה מקצועית של לפחות 5 שנים כולל הדרכת עובדים סוציאלים.
3. ידיעת השפות עברית ושפה לועזית נוספת אחת לפחות.

הדרגה המוצעת: ג׳ ממ״ש.

משרה פנויה 78/72
עובדים סוציאלים אזוריים

מקום העבודה: אשקלון, אשדוד, רחובות, נהריה, טבריה, פרדס־חנה, חיפה, נתניה.
תיאור העבודה: טיפול במשפחה וטיפול בקבוצות.
הכישורים הדרושים:
1. תואר אקדמאי בעבודה סוציאלית.
2. מיומנות טובה באבחון.
3. יכולת אישית ומקצועית לעבודה בצוות.
4. ידיעת שפות.

הדרגה המוצעת: ה׳ ממ״ש לעובדים חסרי נסיון; ד׳ ממ״ש לעובדים עם שנתיים ותק בעבודה מקצועית.

התאריך האחרון להגשת הצעות: 1.10.72.

הצעות מועמדות נא להגיש למחלקה למנגנון, ת.ד. 92 ירושלים
[illegible]

פריקלאס ים המלח בע״מ

עומד להפתח
קורס
מפעילי מתקנים כימיים
שייערך בשטח המפעל במישור רותם

● הכישורים הדרושים:
✱ 9 שנות למוד
✱ כושר בריאות תקין
✱ רקע טכני קודם — יתרון.

הננו מציעים לך
להצטרף לחברה חדשה שתופעל באמצעים טכנולוגיים חדישים ביותר
✱ עבודה עם צוות צעיר ודינמי
✱ אתגר
✱ קדום בהתאם לנתונים האישיים
✱ בטחון בעבודה
✱ המשתלמים יזכו בשכר רגיל בתקופת הקורס
✱ למועמדים מחוץ לאזור תנתן עזרה במציאת דיור.

פנה עוד היום - ותענה

כתובת לפניות: פריקלאס ים המלח בע״מ
מישור רותם, ד.נ. ערבה, טלפון: 057—91951

עשאות ליד

לנמפעלנו הנמצא באופן זמני
באזור בני־ברק ועובר לאזור גדרה
בעוד מספר חודשים
דרושים
1. אפסנאי טכני — יוצא חיל האויר.
2. כתבנית צרפתית—עברית
(הדפסה בשתי השפות)
3. אורזת — בעלת השכלה יסודית

המעונינים יפנו טלפונית 7—6—785125
(פרט ליום ששי)

למפעל תעשייתי
דרוש
מנהל
מחלקת אחזקה

הכישורים הדרושים:
1. הנדסאי או טכנאי מכונות.
2. נסיון באחזקת מבלטים, תבניות ומכונות לעיבוד פח.
3. כושר בניהול צוות עובדים.

למועמדים המתאימים יינתנו תנאי עבודה טובים.
סודיות מובטחת

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 527, רמת־גן, עבור מספר 103.

יום הכיפורים – יום הדין

שילוח השעיר לעזאזל. תחריט נחושת מתוך שער המחזור ליום הכיפורים, זולצבאך 1826.

„בראש השנה יכתבון וביום הכיפורים יחתמון"

כפרות. מתוך הספר „דיני ישראל" ליפסיא 1531

هكذا من الأصل

مكذا من الأصل

ראיתי שמעתי

הצנזורה וחקירת מינכן

אחד הדברים המשונים ביותר, כנראה, בימים אלה, הוא אופן חקירת אסון מינכן. שאם לא כן, קשה להבין מדוע פוסלת הצנזורה בעקשנות כה רבה פרטים המתייחסים לדרכי חקירת הפרשה. קראתי את הקטעים שנפסלו בידיעות של „הארץ". אם היו מתפרסמים, היו ודאי מעוררים ביקורת ציבורית ופוליטית, אולם, עילה לפסילה על־ידי הצנזורה לא מצאתי. יתר על כן, הצנזורה — והאחראי עליה, ראש אגף המודיעין במטכ"ל אלוף אהרן יריב — חייבים להיות זהירים שבעתיים בעת פסילת חומר שהשלכותיו הן בעיקר ציבוריות ופוליטיות.

האלוף יריב

הבטחות ארקיע

מנהלי ארקיע הודיעו באחרונה כמה פעמים כי נתנו הוראה מפורשת שלפיה אין להפעיל את מנועי מטוסי החברה בשדה דב בתל־אביב, כדי למנוע את הטרדת מנוחתם של דיירי תכנית ל'.

כאשר לא עמדו בהבטחתם לילות רבים, טילפנתי לילה אחד אחר חצות לביתו של ש. ברוך, מנהל התנועה שדה־דב, וביקשתיו לדעת אם הפעלת מנועים בשעה מאוחרת אינה סותרת את הודעת ראשי החברה כי הדבר לא ייעשה. הוא הבטיח לבדוק את שאלתי — אך גם בלילות שלאחר מכן חיממו עובדי החברה את מנועי המטוסים עד אחת אחר חצות.

כאשר הרעש מחריש האוזניים גבר בצורה בלתי־נסבלת, טילפנתי שוב לביתו של מר ברוך. השעה היתה קרוב לאחת אחר חצות ומר ברוך הודיעני כי אין מפעילים מנועים בשעה מאוחרת כזו. הודעתיו כי מחלון ביתי אני רואה את הטכנאים בעבודתם ואז השיב בקול נרגז: „אדוני, אתה מפריע לי באמצע הלילה. אם זה לא מוצא חן בעיניך — פנה למשטרה".

חוג רעיוני במשען

החוג להחלפת־דעות שבבית־האבות הקולקטיבי של „משען" ברמת־אביב, שלח לי את ההחלטות שקיבל בתום דיון בשאלת החזרת פליטי בירעם ואיקרית.

דיירי בית־האבות החליטו כי אין להחזיר את המפונים ובצדקת עמדת הממשלה בעניין. הם סבורים כי הנימוקים של החולקים על עמדה זו מטילים דופי במוסריותו של המוסד הציוני ובטוהר דרכי הגשמתו ומסלפים את דברי־ימי השתרשותו בארץ. הסבל נגרם לערבים באשמת מנהיגותם, הלוקה ביצר הנפשע להשמידנו.

ועד החוג, שאותו מרכז נחום שדמי, שלח את החלטותיו לראש הממשלה.

מר קופת חולים

אישיותו של משה סורוקה ז"ל, יו"ר מרכז קופ"ח שמתה מלאו 30 למותו, הותירה את רישומה במערך הסבוך שבראשו עמד עשרות שנים. בצד התכונות שבהן נתברך: מתינות, מסירות ללא גבול לתפקיד, תקיפות כלפי חוץ, היכולת לנהוג בנועם ביחסים עם הכפופים לו ועם גורמים ממשלתיים, התרחקות מפרסומת אישית, ריכז את כל מרצו במילוי המשימה שקבע לעצמו בקופ"ח.

סורוקה באישיותו הצנועה גילם את דמות החלוץ בן העליה השלישית שעבר את כל שלבי ההתערות בארץ והגיע לאחת הפסגות בפעילות הציבורית ובחיי ציבור הפועלים. בעוד רבים מעמיתיו בבנין ההסתדרות ושלוחותיה, הפכו במרוצת השנים למנהיגים פוליטיים, סגר עצמו סורוקה בד' האמות של קופת־חולים בהתרחקו מהמאבקים המדיניים, הציבוריים והמפלגתיים שסערו בחיי הישוב למן היום בו דרכו רגליו ב־1921 על אדמת ארץ־ישראל.

הנסיון הקרוב עם מירב הנדדים בחיי חלוץ, חידד בו את ההבנה לצרכי העובד. ובעוד בני דורו חיפשו את סיפוקם בניהול ההסתדרות, בחיי המפלגה, במאבקים ישובים, בועד הלאומי ובתנועה הציונית, גילה משה סורוקה ענין עיקרי בבעיות הבריאות של העובד. ענין זה הביא אותו לקופת־חולים ושנה אחרי עליתו כבר ניהל את המרפאה בחדרה; אחרי חדרה ניהל את המרפאה בעפולה, ומאז בדרך במשך שנים על פני הארץ כמארגן מרפאות ובונה המסגרות הראשונות לביטוח הרפואי לפועלים.

אולם פעלו העיקרי של סורוקה היה בהקמת בתי־החולים הגדולים בארץ.

ר.ז"ל

מכתבים למערכת הארץ

ניתוח מזהיר ועקר

מאמרו של פרופ' טלמון כוח יענה את הכל? („הארץ" 8.9) משופע בידע רב וחומר השוואתי מגוון, כיד המלומדות הטובה עליו. אך לא הבנתי מהי מסקנתו ולאן מוליך ניתוחו קר ועקר זה: לביטול כתנו, להתבצל על שניצחנו (כדברי אפרים קישון)?

כלום היה ניתוח מזהיר זה כשלעצמו, יכול למנוע את הצורר הגרמני מלשלוח את אחינו למשרפות? או שמא ניתן היה בכוח שכנוע זה לעצור את כנופיות הר־חברון מלטבוח את אנשי גוש עציון?

כלום יודע הפרופ' נוסחת נשק סודי שיעמוד לנו נגד האיבה והשנאה שמסביבנו, פרט לכוחנו? למה הוא מציע הסבר פילוסופי אודות סרפו הסרגי של הכוח — לנו ולאנשי ספטמבר השחור? כלום יש בינם לבינינו לשון משותפת בכלל, או לשון פילוסופית מלומדת כזו? אחרי פירוק נשקנו, מה מציע לנו הפרופ' מבחינה מעשית — להימלט אל אוניברסיטת לונדון??

סולי ש. וואגנר

חיפה

*

במסמר „כוח יענה את הכל" („הארץ" 8.9) מוכיח פרופ' י. טלמון שצבר מידע וציטוטים לרוב, אך הוא סותר את עצמו על כל צעד ושעל. נראה לי ש„פיצול אישיותי" ממיפוס פרוטסטנטי־לאומני מאפיין מאמר זה.

ההשוואה בין דברי עזר ויצמן מהמאמר „בלא תסביכים" לדברי שונאי ישראל — מוטעית.

מוטב שלא יעשה ההיסטוריון פסיכואנליזה להיסטוריה ולא תוסבר ההיסטוריוזופיה של ההיסטוריון ע"י הפסיכואנליזה.

ד"ר ז. זוסמן

אפקה

*

קראתי בעניין רב את סקירתו ההיסטורית של פרופ' יעקב טלמון „הכוח יענה את הכל?" בגליון ערה"ש, אבל מצאתי כי מסקנותיו אינן תופשות.

את עיקר התקפתו הוא מכוון נגד עזר וייצמן שכתב פעם כאילו לא עמדנו בפני סכנת השמדה ב־1967 ועל זה בונה הפרופ' טלמון תילי תילים של סברות ומעמיד אותנו בשורה אחת עם מדינות אירופיות גדולות, כמו גרמניה או פולין, שרצו להרחיב את גבולותיהן על חשבון השכנים.

האם לא ידוע לכולם שהערבים מתנגדים בעקשנות ובקנאות לכל צורה של עצמאות יהודית בתבל ארץ זה? להם יש חזון של אימפריה גדולה מהאוקינוס האטלנטי עד הודו הערבי, אימפריה שבה ישלוט האיסלם ורק האיסלם וכל יתר המיעוטים יהיו עלמון, אימפריה שבה תשלוט הקנאות נוסח קדאפי. מדינת ישראל היא להם עצם בגרון.

הערבים מפתחים שנאה תהומית לישראל בקרב כל בני דתם בעולם כולו, אפילו בין הפקיסטנים הרחוקים שאינם מכירים צורת יהודי. זה כבר אינו ריב על רקע פוליטי, או כלכלי ודאי שלא בגלל נישול פלסטינאים מאדמתם; זוהי שנאה דימונית. מה בצע שנבוא אליהם בהיתורים אלה או אחרים? די לקרוא סעיף 6 מ"האמנה הלאומית הפלסטינאית" של האירגון לשחרור פלשתין מיולי 1968: „במדינה הדימוקרטית הפלשתינאית שתוקם (על חרבות מדינת ישראל) ייחשבו כפלשתינאים אותם יהודים שגרו בה דרך קבע עד הפלישה הציונית, כלומר עד 1917. עם מסרת האירגון הזה מזדהות מדינות ערב ועושות בפועל להגשמתה.

אליעזר אלקס

יקנעם

זוהי שבדיה

כשהתכוננתי לבקר בארצות סקנדינביה, רכשתי את המדריך האמריקאי הנודע „אירופה ב־5—10 דולר ליום". בין יתר הדברים קראתי גם על הרפורמות הסוציאליות המתקדמות של שבדיה ועל החוק המקנה לגימלאים זכות נסיעה ברכבת בחצי מחיר.

בהיותי בשטוקהולם ניגשתי ערב אחד לתחנת הרכבת, לשאול על מועדי יציאתן של רכבות הבוקר לקופנהאגן ועל מחיר הכרטיס. קידם את פני קופאי צעיר, ממושקף, בעל פנים אינטליגנטיים וסימפאטיים. אחרי שקיבלתי אינפורמציה מקיפה, פנה הקופאי להדר פנימי והביא לי ספרון, על תכנית־הקייץ של רכבות שוודיה. מתוך הרגל ישראלי להתרצץ (בנסיבות מתאימות ובלתי־מתאימות), שאלתי בצחוק, אם מחוק ההנחה לגימלאים יכולים להינות גם תיירים־גימלאים.

הקופאי הידידותי ענה לי, בשמץ של גאווה, כי אין החוק מבדיל בין אזרחי־חוץ לשוודים, ואם אני רוצה לקבל כרטיסי נסיעה בהנחה עלי להצטייד בפנקס גימלאי, העולה — 22 קרונה. היות והנסיעה לקופנהאגן עולה 130 קרונה, מצאתי שכדאי לרכוש פנקס כי ההנחה־נטו תהיה ניכרת, אך תיארתי לעצמי (מנטליות ישראלית) שהשגת פנקס זה, קשורה לבטח בהתרוצצות בין משרדים שונים ובאיבוד זמן רב, שלא עמד לרשותי.

בכל זאת, שאלתי היכן ומתי אפשר לקבל פנקס זה. הקופאי ענה לי, שאם ברצוני בכרטיסי הנחה, הוא מוכן לסדר לנו, לאשתי ולי, פנקסים וכרטיסי נסיעה מוזלים בו במקום.

הצעתי את דרכוני, בכדי להראות את תאריכי הלידה שלנו. אך הוא עשה תנועה מרגיעה בידו, כאומר: „אין צורך!", מילא שני טפסים, מבלי להחתים אותנו, ושלח אותם דרך צינור פניאומאטי למשרד להדפסת, תוך הצטדקות שזה ייקח כעשר דקות.

קיבלנו 2 פנקסי־הנחות של רכבות שבדיה, 2 כרטיסי נסיעה ושני מרשבים שמורים ברכבת האקספרס שטוקהולם־האמבורג. ההנחה הסתכמה בשבעים וכמה ל"י.

תמהני אם בנסיעתי הקרובה ברכבת תל־אביב—חיפה אקבל כרטיס הנחה בתור פנסיונר, בעל פנקס שבדי?

צבי אור־חוף

תל־אביב

חיסול הטרור

אני מסכים בלב שלם עם תוכן המאמר „לא תחוס על הרוצחי" מאת ד"ר זאב פון וייזל („הארץ" 11.9). לדעתי, רבים הישראלים החושבים בצורה צלולה כזאת אך אין הם משמיעים קולם.

ברצוני להוסיף כי במידה ופעילותנו נגד המחבלים תצטמצם לפעולות חיל־אוויר בלבד, אזי זכותו של כל אזרח לראות זאת לא כפעולה ממשית של הממשלה נגד הטרור, אלא פעולת ראווה לצרכי פנים, כיון שהפצצות אלה — ואין לי ספק שהן הרסניות — לא יחסלו את סכנת הטרור.

אין צורך להיות איש צבא כדי להבין שנחסל את הטרור אך ורק בדרכיו הוא, ומקטעו של דבר בראש ובראשונה — חיסול פיזי של קיני המחבלים באירופה, דבר שאין לצפות כי מדינות אירופה יעשוהו, והטלת עונש מוות על המחבלים.

משה גולדברג

קרית־ביאליק

גילגולי הדו"ח

בעקבות הידיעה שהופיעה ב„הארץ" מ־13.8 והמאמר הראשי שפורסם יום לאחר מכן, ברצוני להבהיר שאין לי רכב ואין לי נהג. כמו כן גם לא הגשתי במשך כל השנה אף בקשה אחת לביטול דוח"ת תנועה ע"פ חוק חסינות חברי הכנסת.

אירע שלפני כחודש לקחני חבר במכוניתו מחיפה למ־סב שדה־יעקב להרצאה. בדרך הוגש נגדו דו"ח על מהירות מופרזת. בקשתי מקצין הכנסת לברר אם זכאי האיש לביטול הדו"ח עקב נסיעתו עמי ועבודי במסגרת תפקידי כנציג ציבור.

כל עוד קיים חוק החסינות זומני שזכאי היה לברר את היקף תחולתו. אך אני תמה שהנושא הגיע משום מה לדיון בביהמ"ש להעבורה, דיון שלא ביקשתיו כלל.

הכנסת, ירושלים

זבולון המר

הגישה לנמל חיפה

ברצוני להגיב על הידיעה בדבר סתימת דרכי היציאה מנמל חיפה („הארץ" 29.8).

המחסום ברחוב חיל הים, בדרך לבת־גלים, היה קיים שנים רבות לפני שנפתח כביש־גישה למערבו של הנמל, דבר שגרם להגברת התנועה בכביש זה.

עם תחילת ביצוע הפרוייקט של מרכז התחבורתי בקרבת המקום (הודנה מרכזית ל„אגד" ולרכבת) הוכנה תכנית מיתאר ע"י עירית חיפה אשר כללה גם בניית גשר או מעבר תת־קרקעי במחסום המסילה, כך שהמיפלס לרכב המוטורי יהיה מופרד מהמיפלס של הרכבת התנועה בכביש תוכל לזרום בלי קשר למעבר הרכבות במקום.

אגב, הנהלת הנמל תוכל לעשות להורדת העומס בכבישים אם תדאג שהמכולות (קונטיינרים) יועברו ברכבות משא ולא במשאיות.

מ. גבריאלי
דובר הנהלת הרכבת

חיפה

מכתבים המתפרסמים במדור זה עשויים להופיע בקיצורים ומתחייבים מתוכם גם ומשיקולים של חוסר מקום. יש לשלוח בכתב ברור, רצוי במכונת כתיבה, ברווחים גדולים בין השורות ועל צד האחד של הנייר בלבד. עדיפות תינתן למכתבים קצרים. מכתבים בעילום־שם או בשם בדוי לא יתפרסמו, ורק במקרים יוצאים מן הכלל יודפסו מכתבים ששם כותבם יישמר במערכת. אין „הארץ" מחזיר מכתבים, ואין הוא מאשר את קבלתם או דחייתם.

עוול למאיר לנסקי

לפי דעתי ניגרם למאיר לנסקי העוול הגדול ביותר שיכול להיגרם ליהודי: מונעים ממנו לשבת ולחיות בארצו שלו את שארית חייו.

אני ורבים מחברי סבורים כי יהיו השיקולים של משרד הפנים ושאר הנוגעים בדבר אשר יהיו, אין שוללים מאדם הנמצא בערוב ימיו את זכותו זו.

אם הטיעון הוא שהגירוש נעשה למען ביטחון הציבור והגנתו מפני גורמי פשע למיניהם, הרי אני מוכן, ומתחייב בלב שלם, לארח את מר לנסקי אם יחפץ בביתי, ולערוב למדינה שמטעמה אהיה שומר ופוקח עין שלא תהיה שום התקשרות חיצונית מזיקה.

וכשם שהקב"ה מוחל וסולח לעם ישראל ביום הכיפורים ומעביר גזירות רעות, ראוי למדינת היהודים שתעביר גזירת הגירוש ותינהג בלנסקי, במידת החסד והרחמים.

שלום צדוק

חולון

פרסי נחמה

לרשימת מקבלי הפרסים של יואל מרקוס (מוסף „הארץ" 8.9) ברצוני להוסיף עוד פרס אחד.

הכוונה לפרס נחמה לכל אותם העיתונאים שדבריהם נופלים על אזנים אטומות, צור על פיל וקהל אדיש.

א. זיו

חיפה

*

בטור „פרסי השנה" (מוסף „הארץ" 8.9) מעניק יואל מרקוס את פרס „הנדר המשובח" לציבור הרחב הנהנן שיעשו בו הכל. הטור גרם לי להחליט ערב ראש השנה החולפת עקרונית להחזיל להיות ראוי לפרס הזה בשנה החדשה.

אשר רוזנבל

ירושלים

בלי התעלמות

במאמר „דגמים במקום פיתוח" — („הארץ" 12.9) ניכתב כי בדו"ח לאזרח שהפיצה עירית תל־אביב בין תושבי העיר, אין התייחסות לדו"ח מבקר המדינה, כביכול מתעלמת העיריה מהביקורת.

דו"ח המבקר נתקבל בעיריה ב־3 בספטמבר, הותר לפרסום עפ"י החוק רק מ־5 בספטמבר ואילו הדו"ח לאזרח של העיריה היה אז כבר מודפס, מכורך וביד המחלקים.

יוסף גולן

ערב יום־הכיפורים: לכל בעלי ההמאים נפתח השער.

לִפְנֵי נְעִילָה

שׁוּב יוֹם־הַכִּפּוּרִים לְצַבְרֵנוּ מִתְקָדֵם, / וּבוֹ כָּל אֲשֶׁר נִכְתַּב שָׁם, בַּשָּׁמַיִם יֵחָתֵם: / מִי יִחְיֶה וּמִי יָמוּת; / מִי שֶׁלֹּא בְּקִצּוֹ, וּמִי בְקִצּוֹ כָּרָאוּי; / מִי יִתְעַשֵּׁר וּמִי יִתְרוֹשֵׁשׁ; / מִי בַמַּיִם — וּמִי בָאֵשׁ; / מִי בַחֲנִיקָה — וּמִי בִסְקִילָה. / וְעֵת הַמּוֹעֵד הָאַחֲרוֹן לֹא רַק לְבַקֵּשׁ מְחִילָה, / אֶלָּא גַם לַעֲשׂוֹת חֶשְׁבּוֹן נֶפֶשׁ וְתִקּוּן נְשָׁמָה, / וְלִבְדֹּק אִם יֵשׁ לְךָ בַּבַּיִת פּוֹלִיסַת־בִּטּוּחַ מַתְאִימָה — / בִּטּוּחַ־חַיִּים, בִּטּוּחַ נֶגֶד אֵשׁ אוֹ נֶגֶד מַיִם / וְעִנְיַן הַחֲנִיקָה וְהַסְּקִילָה אֵינוֹ כָּל־כָּךְ אַקְטוּאָלִי, בְּיָמֵינוּ. / בְּקִצּוּר: לִפְנֵי שֶׁכֻּלָּנוּ עוֹבְרִים שׁוּב לְפָנָיו כִּבְנֵי מָרוֹן / רָצוּי שֶׁתִּהְיֶה פּוֹלִיסָה הֲגוּנָה כְּתוּבָה וַחֲתוּמָה בְּתוֹךְ הָאָרוֹן.

וְאֶל מִי נִפְנֶה עַכְשָׁו, בָּרִאשׁוֹן לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה, / אִם לֹא לִקְבוּצַת „צִיּוֹן"־„יְהוּדָה", קְבוּצַת הַבִּטּוּחַ הָרִאשׁוֹנָה? / שָׁם נוּכַל לִמְצֹא תָּמִיד אֶת הַפּוֹלִיסָה הַמֻּבְחֶרֶת; / שֶׁהֲרֵי קְבוּצַת „צִיּוֹן"־„יְהוּדָה" הָיְתָה כָּאן לִפְנֵי כָּל חֶבְרַת בִּטּוּחַ אַחֶרֶת! / וְלִפְנֵי שֶׁהַדְּבָרִים נִכְתָּבִים וְנֶחְתָּמִים שָׁם לְמַעְלָה, כַּאֲשֶׁר יָדַעְתָּ, / כְּדַאי לִכְתֹּב וְלַחְתֹּם פּוֹלִיסָה גַּם כָּאן, לְמַטָּה. / וְאֵין טוֹב מִפּוֹלִיסָה שֶׁל „יְהוּדָה" אוֹ שֶׁל „צִיּוֹן" — / מֵאֲחוֹרֶיהָ 50 שְׁנוֹת נִסָּיוֹן!

לָכֵן לִפְנֵי שֶׁתְּסוֹבֵב תַּרְנְגוֹל מֵעַל רֹאשְׁךָ וְתַכֶּה עַל־חֵטְא / סוּר־נָא אֵלֵינוּ וְנִכְתֹּב וְנַחְתֹּם פּוֹלִיסָה שֶׁתָּגֵן עָלֶיךָ בְּכָל־עֵת. / וְאַתָּה תֵּלֵךְ לְחַיִּים טוֹבִים וַאֲרֻכִּים וּלְשָׁלוֹם יַצִּיב / וְתִזָּכֵר כִּי גַּם בְּעִנְיְנֵי בִּטּוּחַ... רִאשׁוֹן־רִאשׁוֹן — חָבִיב!

בְּבִרְכַּת חֲתִימָה טוֹבָה

צִיּוֹן־יְהוּדָה

קבוצת הביטוח הראשונה בישראל

ציון־יהודה 50 שנות ביטוח

1922 - 1972

רשות הגנים הלאומיים

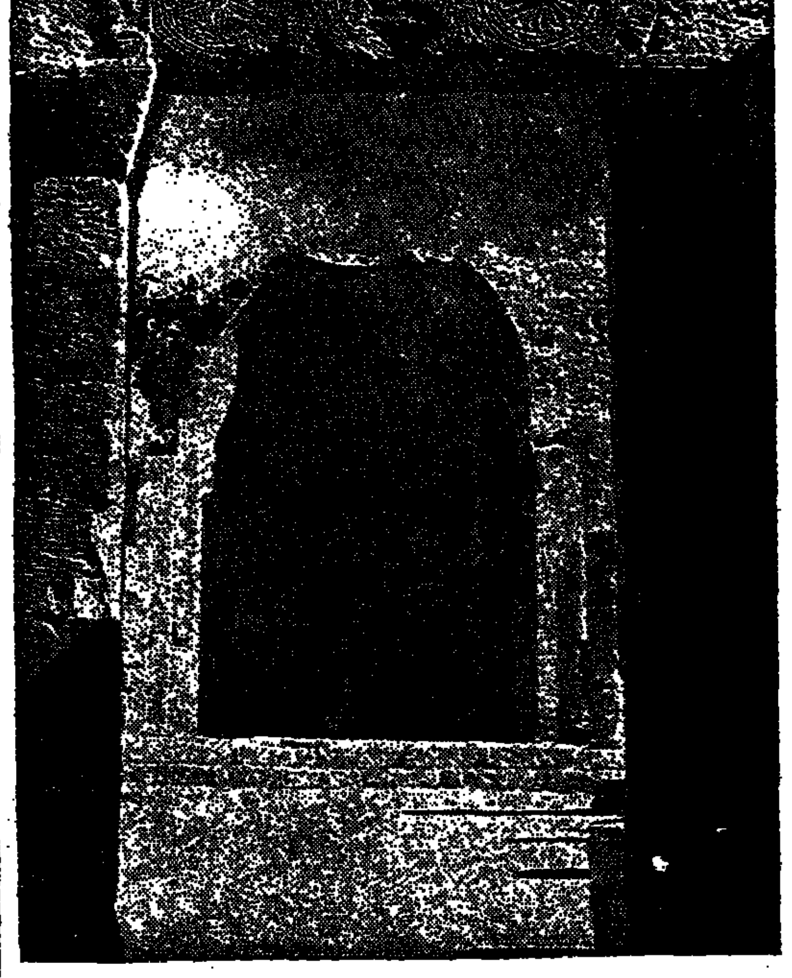

אתר שבטה נפתח מחדש

הגן הלאומי שבטה, שהיה סגור מאז מלחמת ששת הימים, נפתח מחדש למבקרים, לאחר שנערכו בו שיפוצים ונסלל כביש גישה בן 5 ק"מ, המסתעף מזרחה מכביש באר־שבע ניצנה. בקרו בעיר הנבאטית ביזנטית העתיקה, בת 2000 השנים, שבה שרידים של 3 כנסיות מפוארות, בתי מגורים ורחובות, מערכת מיוחדת לאגירת מים, ומימצאים רבים.

האתר פתוח בכל ימות השנה. שעות הביקור: 0800—1600.

חולון

ברחוב ויצמן

דירות עילית ברב־קומות

$3\frac{1}{2}$ חדרים, 91 מ"ר

4 חדרים, 104 מ"ר

פרטים והרשמה: רחוב ליאונרדו דה־וינצ'י 21 תל־אביב

במשרדי שיכון עובדים בע"מ. שיכון עובדים טלפון 250211

המרכז לתרבות צרפת

רח' ירושלים 16, חיפה

טלפון 668417

קורסים בצרפתית

לילדים, נוער ומבוגרים

מתחילים ומתקדמים

ההרשמה במרכז התרבות בשעות

10.00—12.30 לפנה"צ, 16.00—19.00 אחה"צ

התחלת הלימודים ב־15 לאוקטובר 1972

הודעה לנרשמים על כנוס אסיפה כללית שלא מן המנין לצורך קבלת החלטה לפרק את החברה מרצון ולמנות מפרקים ועדת בקורת

שם החברה: חלקה 81 בגוש 6746 בע"מ (חפ/25887).

נתנת בזה הודעה שאסיפת נושים של החברה הנ"ל תתקיים ביום 1.10.1972 בשעה 17.00 ברחוב דיזנגוף 155 ת"א, במשרד עו"ד גבריאל מאירי לצורך קבלת החלטה לפי סעיף 207 לפקודת החברות.

חברת חלקה 81 בגוש 6746 בע"מ

בית ציוני אמריקה

יום רביעי, 20.9 ב־8.30 בערב

לרגל תערוכת צילומי כתב עברי עתיק

פרופסור יוחנן אהרוני

ירצה על:

כתובות עבריות ותפוצת כתב הא"ב

בלווי שקופיות